הארץ

1.80 ש"ח יום ו' א' באדר תשמ"ח, 19 בפברואר 1988 VOL.69/20916 FEBRUARY 19-1988

כן לדו"ח שישנסקי

הכתבת בסיס ההכנסה החייבת במס, צמצום מירבי של ההקלות וההטבות הייחודיות, יגרמו להפחתת שיעורי המס, במיוחד על בעלי ההכנסות הנמוכות והבינוניות. כן למיסוי על רווחי בורסה, להורדת שיעור המס ולפישוט השיטה. רפורמת מס כזאת תעודד את הצמיחה ותחזק את הבורסה ושוק ההון.

תנועת המרכז
שינוי • ר"צ • המרכז הליברלי

2000 שוטרים יוצבו באזור ירושלים — למנוע מהומות

חשש מפני החרפת המהומות לקראת בואו של שולץ • ידיעות על הימצאות כלי נשק חם בידי קבוצות מאורגנות בשטחים ובמרחב ירושלים • נמשך השקט היחסי בשטחים

מאת נדב שרגאי
ואורי ניר סופרי "הארץ"

כוח של אלפיים שוטרים יפתח ביום א' במבצע השלטת סדר בכפרים ובשכונות הערביות בירושלים. אמש נמסר כי ידיעות על הימצאות כלי נשק חם בידי קבוצות מאורגנות בשטחים ובמרחב ירושלים הגיעו לגורמים מדיניים.

במסגרת המבצע בירושלים, תקיים המשטרה נוכחות קבועה ומסיבית של מאות שוטרים בכל אזור מהכפרים הערביים סילוואן, ג'עבל מוקבר, אטור, אבו טור, עיסוויה, צור באהר, בית צפפה ומחנה הפליטים ענתה שבצפון העיר. מתוכננים מעצרים רבים. לצורך המבצע יובאו לירושלים מכל רחבי הארץ אלף שוטרים בנוסף לאלף המוצבים בירושלים.

המבצע אמור גם לענות על תסיסה שהתעוררה בימים האחרונים בקרב תושבי שכונות יהודיות בבירה, אשר איימו לבצע פעולות גמול באוכלוסיה הערבית. במסגרתו מתכוונת המשטרה למנוע פעולות מסוג זה, על ידי נוכחות מוגברת של שוטרים בשכונות התפר.

קצין משטרה בכיר תיאר אתמול בכמה משפטים את

(סוף בעמוד 16)

ניל קינוק (משמאל) ליד פצוע ערבי ברצועת עזה. (צילום: ישראל סאן)

קינוק בעזה: התושבים כלואים בלי תנאים בסיסיים; זה גהינום

מנהיג הליבור הבריטי: ראיתי במו עיני פצע של כניסת כדור נפיץ בגבו של ערבי ויציאה של הכדור באיזור הבטן • "הדינמיקה של תהליך שלום תצמיח קונפדרציה"

מאת [illegible] מנהיג הליבור הבריטי, [illegible] בעזה: "ראיתי במו עיני פצע של [illegible] בגבו של [illegible] הבטן". לדבריו, הוצג לפניו תצלום [illegible] אפשר ללמוד, כי היה זה כדור [illegible] נפיץ, [illegible]

(סוף בעמוד 10)

ארה"ב מתכננת הקצאת כספים למקרה שתהליך השלום יתקדם

סגן שר החוץ וייטהד: אנו נערכים לממן את "הנהלת" האוטונומיה או את ירדן אם ינתקו מדינות ערב את קשריהן עימה

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). הממשל האמריקאי מתכנן הקצאת כספים מיוחדת למקרה שתהליך השלום יצליח ויהיה צורך לממן את "הנהלת" האוטונומיה או את ירדן, אם ינתקו מדינות ערב את קשריהן עימה.

בתדריך על התקציב אמר אתמול סגן שר החוץ ג'ון וייטהד כי "אם יושג הסכם ויתמסד בשטחים מינהל קבוע אין ספק שיתבקש סיוע לאזור באופן נאות.

(סוף בעמוד 10)

חברי קונגרס לשולץ: אינך חושש ליוקרתך האישית? שולץ: זו העת לנצל האשראי שבניתי לי

מסע שולץ למזה"ת אינו מוגבל בזמן — יתכן שיפתח בדילוגים

שולץ נמנע מלהזכיר הנוסחה של "שטחים תמורת שלום" ועוזריו הסבירו: איננו רוצים לכלוא את שמיר בעמדה חסרת מוצא עוד טרם החל הדיון • שמיר דחה את הצעת פרס להיפגש במשותף עם שולץ: אין טעם שנריב בנוכחותו • פרס: מצער כי הנוהג לדון במשותף בנושאים מרכזיים נסתיים עם הרוטאציה • מאמץ להסדיר פגישה בין שולץ לאישים פלשתינאים

מאת צבי בראל ועקיבא אלדר סופרי "הארץ"

מסעו של שולץ למזרח התיכון אינו מוגבל בזמן והוא נכון לפתוח במסע דילוגים אם ההתפתחויות יצדיקו זאת.

מקורות בממשל מסרו כי שולץ חש שזו "הזדמנות חשובה לפרוח את האשראי שצבר לו באזור ובמיוחד בישראל והגם שיוקרתו האישית עומדת כאן למבחן הוא ינצל את מלא השפעתו כדי לקרב את עמדות הצדדים". שולץ כפי פגישתו עם חברי קונגרס נשאל האם אינו חושש ליוקרתו ועל כך השיב: "לשם כך בניתי לי את האשראי הזה הגיע הזמן לנצלו". דובר מחלקת המדינה נשאל האם ביקורו של שולץ לא יוגבל בזמן בשל ועידת מדינות נאט"ו, על כך השיב הדובר צ'ארלס רדמן "אנו נוכל לנסוע לשם גם בלעדיו. המזכיר אמר כי הוא יעשה כל מה שנדרש כדי לקדם התהליך". תשובה זו מחזקת את דברי המקורות על פיהם יתכן ששולץ ישהה זמן ממושך יותר במזרח התיכון.

בינתיים החלו חברי קונגרס לתהות האם היוזמה האמריקאית החדשה אינה מחליפה למעשה את יוזמת הנשיא רייגן מספטמבר 1982. חברי קונגרס התכוונו להעלות שאלה זו בתדריך שתוכנן להתקיים אתמול עם ריצ'רד מרפי, אך מרפי דחה את מועד קיום התדריך כדי למנוע "דיבורים מיותרים בנושא".

הממשל נמנע מלכנות את העידית החדשים בשם כלשהוא כדי למנוע התנגדות מוקדמת אצל הצד-

(סוף בעמוד 10)

אורי פורת פסל שיר של טוביה צפיר: הבית נשרף והמשפחה צופה ב"שושלת"

השיר, מאת אפרים סידון, נועד לשידור הערב ב"ממני מני" • פורת: זו תעמולה אנטי ישראלית מקאברית, זה קטע ארסי. גם שלמה ניצן מתחיל להגזים

מאת לילי גליל

מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, פסל אתמול לשידור שיר סאטירי, שאמור היה טוביה צפיר להשמיע הערב ב"ממני מני". (ראה שיחת היום עם טוביה צפיר בעמוד 2).

בשיר, שאורכו חמש דקות, (ואותו כתב אפרים סידון), נראית משפחה ישראלית. אבא (צפיר), אמא, (תיקי דיין), חייל (אביתר מ"קרובים קרובים"), וילד "ג'ינג'י", צופים ב"שושלת" בסלון ביתם. בחוץ משתוללת אותה שעה אש עזה, המאיימת לכלות את הבית. אזהרות הילד הקטן, המבקש לעשות משהו לכיבוי השריפה, אינן מעוררות תגובה, המשפחה ממשיכה לצפות באדישות בטלוויזיה, גם כשהאש אוחזת כבר ברגלו של האבא.

[illegible] את הבית, ובתוך [illegible] הערבות של הבית ההרוס, ממשיכה המשפחה לצפות בשלות ב"שושלת".

השיר הוקלט כבר לשידור הערב, לאחר שאושר על ידי כל הדרגים בטלוויזיה, כולל מנהלה, חיים יבין, ובעלות של 3500 שקל.

פורת, שביקש אתמול לצפות בקטע, פסל את כולו. וצפיר לא יופיע כלל בתוכנית המשודרת הערב. בתגובה, אמר אתמול פורת ל"הארץ", כי "הקטע הוא תעמולה אנטי ישראלית מקאברית, כמטווה של סאטירה חברתית, המבוסס על תיזה שקרית, כאילו לציבור לא איכפת מה קורה סביבה. בקטע מסר פוליטי ברור, שבא מכיוון ברור לא פחות. זהו קטע ארסי, שיש בו השמצה של חיילי צה"ל, המריום האדישים, כביכול, לגורלם. זו תת רמה מביכה".

בתשובה להערה, כי גם שלמה ניצן עוסק בפינתו ב"סיבה למסיבה" בסאטירה פוליטית, אמר פורת כי "גם ניצן התחיל להגזים עם פינת הבדיחות שלו בשבועות האחרונים. זהו סיפוח זחול של סאטירה לתוך תוכנית בידור, שצריך להיפסק. הכנסת סאטירה פוליטית לתוכנית בידור היא בניגוד להוראות מפורשות. בזמן האחרון, התחילו שתי התוכניות להתחרות, כביכול בסאטירה פוליטית. [illegible] לוויזיה, ולא צריך לעסוק גם בתוכנית הבידור בנושאים קונטרוברסאליים".

השיר שלא תשמע הערב בטלוויזיה: "מה בוער?"

זה המקטע המלא של השיר שנפסל לשידור בטלוויזיה. הוא נכתב בידי אפרים סידון, ומבוצע בידי טוביה צפיר, תיקי דיין, אביתר מ"קרובים קרובים" וילד.

רקע: בית, חדר, סלון. יושבים ארבעה אנשים. אבא, אמא, ילד קטן ועוד חייל. בחוץ אש משתוללת ומבעד לדלת נכנס עשן. הם יושבים בשקט ורואים שושלת. ושרים:

יושבים פה כולנו ביחד
בביתנו הקט, השקט
[illegible]
וטוב לנו, טוב באמת
אמא: מצבנו כללית הוא בסדר
חייל: או בקיצור חיובי
אבא: והזמן פועל לטובתנו
ילד: אבל אם הוא פועל, אז הוא בטח ערבי...
(אבא מכניס סטירה לילד ואומר: "שקט חוצפן")
אבא: ואם פה גחל מתלהט ולוחש
אמא: ילדי יגש לכבות את האש
אבא: גש חמודון וכבה הגחלת
אמא: תשתדל רק שלא — להסתיר את שושלת
(החייל בחוץ מתחיל לעשות "שר על האש")
ילד: אבל אבא יש אש!
אבא: עזוב דאגות
זה עניין זמני, זה יחלוף תוך דקות
מזמזם: שום דבר לא בוער
שום דבר לא בוער
לא צריך לקום
לא צריך למהר
אבא: ובתור מבוגר אחראי ומנוסה
סיסמתי: שב בשקט ואל תעשה
אבא: אל תזוז אל תגע, ואל תתרגש
אמא ואבא: ככה אני נלחם באש

(סוף בעמוד 10)

טוביה צפיר

אורי פורת

חוקר שב"כ לדין פלילי ו־2 חוקרים לדין משמעתי — עקב מות עציר ערבי

עוואד חמדן נעצר ב־19 ביולי אשתקד כחשוד בהשתייכות לארגון עויין ויומיים אחר מעצרו מת • לבני משפחתו נמסר כי מת מהתקף לב אך הם טוענים שעל הגופה התגלו סימני אלימות

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

חוקר שב"כ יועמד לדין פלילי ושני חוקרי שב"כ יועמדו לדין משמעתי — כך החליט היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש בתום חקירה ממושכת של נסיבות מותו של עוואד חמדן (23) תושב הכפר [illegible] בנפת שכם. חריש קבע כי חוקר השב"כ, שיועמד לדין פלילי חשוד באחריות לגרימת מותו של חמדן, שנבע מרשלנות. שני חוקרי השב"כ הנוספים יועמדו לדין משמעתי באשמת דווח כוזב לממונים עליהם בפרשת חקירתו ונסיבות מותו של חמדן.

עוואד חמדן נעצר ב־19 ביולי אשתקד כחשוד בהשתייכות לארגון עויין. יומיים אחרי מעצרו, בעת שהותו בכלא ג'נין, הוא נפטר. לבני משפחתו נמסר כי הוא מת מהתקף לב. אולם בתצהיר בשבועה שהגישו בני המשפחה לבג"ץ הם טענו כי בעת רחיצת הגופה התגלו עליה סימני אלימות. ב־29 בספטמבר אשתקד עתרה עו"ד פליציה לנגר לבג"ץ ותבעה מביהמ"ש להורות לשרי הבטחון והמשפטים [illegible] השעות אותם מעבודתם והעביר את הטיפול בנושא ליועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש. ב־11 בנובמבר אשתקד הורה חריש למשטרה לפתוח בחקירה שלוותה ע"י נציג של פרקליטות מחוז ירושלים עו"ד משה לדור.

גורמים משפטיים אמרו אמש כי "אחד הדברים החמורים המשתמעים מפרשה זו הוא שבניגוד להודעתם של בכירי השב"כ לוועדת לנדוי (שחקרה את שיטות העבודה של השב"כ) שבתוך כותלי השירות היתה הקפדה נוקשה ביותר על אמירת אמת, בסוחיות ייהרג ובל יעבור, מתברר עתה שעפ"י החשד שני חוקרי שב"כ דיווחו דווח כוזב לממונים עליהם לגבי נסיבות חקירתו ומותו של חמדאן".

התביעה במצרים דורשת להטיל עונש מוות על בנו הבכור של הנשיא נאצר

חאלד נאצר, מהנדס בן 38, המתגורר [illegible] ביוגוסלאויה, מואשם בהשתתפות בהקמת אירגון מחתרתי האחראי לרציחות 2 ישראלים [illegible] 2 אמריקאים • קהיר תבקש מאינטרפול לעצרו

קהיר (ע"ס). [illegible] מצרים דרש אתמול להטיל עונש מוות על 11 פעילים של האירגון המחתרתי "מהפכני מצרים" [illegible] ההתנקשויות [illegible] ישראלים ואמריקאים. [illegible] גם הבן הבכור [illegible]

[illegible] האמריקאית בקהיר.

(סוף בעמוד 10)

שר החוץ של נורווגיה התנצל [illegible] פרס [illegible]

[illegible] שר החוץ [illegible] פנייה אל שר החוץ שמעון פרס [illegible] התנצל באוזניו על [illegible] בין התנהגות [illegible] לנאצים.

ערך את העמוד: בועז שפירא

שוק ההון

ביקוש לדולר; עליה במניות

מאת יהודה שרוני

חידוש השמועות על פיחות [illegible] של השקל לעומת הדולר, [illegible] ידיעות על עסקת [illegible] בקרב במשקיעים [illegible] להכנס בכסף [illegible] מניות. בבוקר שנהפרה [illegible] ידיעות אלה גם השפיעו לחיוב על שוק המניות, שנטה בהם כלל לעלות.

[illegible] המספרים הזוכים [illegible] 11 [illegible] חלק ג' [illegible] 12

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:

יוזמת ארה"ב ראוייה לתמיכה — פולס
עניינים קטנוניים — יואל מרקוס
לצאת מעזה: כיצד ומתי — זאב שיף
סנסציה של יום אחד — א. שוייצר

עמ' ב'2:
מקורות מדיניים — עקיבא אלדר
שטחים ואנשים: רגיעה כבושה — אורי ניר
פיצוע באי האהבה — ראובן פדהצור

עמ' ב'3:
קול מעברה השני של החומה — דומן בריסטר
15 דקות התהילה של עדת ישורון — יואב קרני
הבינוניות חוגגת — נילי מנדלר

מי רצח את חיים פלה — ראובן שפירא

עמ' ב'4:
איידס: נחמות קטנות — ניו־יורק טיימס
לא משחק ילדים — ניוזוויק
צרפת: עיתונאיות מסוג חדש — שפיגל

עמ' ב'5:
כתב זר באתונה — תום שגב
כספת

עמ' ב'6-7:
תרבות וספרות

עמ' ב'8:
הטלוויזיה של השבוע — הדה בושס

החיוג המדבר PCphone
מערכת ממוחשבת לניהול שיחות יוצאות
טל. 03-7517324

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: היום – מעונן חלקית; בבוקר עדיין יתכן גשם מקומי. מחר: מעונן חלקית ועליה קלה בטמפרטורות.

- ירושלים: 5–9
- תל אביב: 9–16
- חיפה: 9–14
- באר־שבע: 6–15

הגולן 5–8, צפת 4–6, טבריה 10–12, שומרון 6–12, נתב"ג 8–16, עזה 9–16, אילת 9–20.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5894	-0.0015
בבנקים	1.5892	-0.0017
שחור	1.6500	–

שער הסל

יציג	1.7172	+0.0011

صورة عن الاصل

صورة عن الاصل

3 אנשי הפתח שנהרגו בלימסול גורשו מירדן 5 ימים קודם לכן

למעלה ממאה מגורשים פלשתינים לא הצליחו להמריא אתמול מאתונה בגלל שביתת פקחי־אוויר

צולל קפריסאי עומד לצלול אל מתחת ל"סול פרין", שהיתה אמורה להיות "ספינת המגורשים" ונותרה בקפריסין נטויה על צידה לאחר פיצוץ שאירע בה השבוע. (תצלום איי־פי)

אתונה (ע"ד). למעלה ממאה מגורשים פלשתינים לא הצליחו להמריא אתמול מאתונה, בגלל שביתה של 24 שעות של 400 פקחי־אוויר יוונים, התובעים העלאת שכר.

106 המגורשים שבאו לאתונה ישובו למקומותיהם היום עם תום השביתה. אז ייצאו מבירת יוון גם עיתונאים וצוותות טלוויזיה שבאו לכסות את האירוע.

אחד מראשי אש"ף אמר כי על אף הדחיה של ביצוע התכנית, אין לומר שהיה זה כישלון. "הנושא מיקד את תשומת לב דעת הקהל העולמית על הטרגדיה של הפלשתינים, שגורשו על ידי הישראלים", אמר נג'אב סר־לימאן, חבר הוועד הפועל של אש"ף, הנמנה אף הוא על המגורשים.

ממונים על הפעילות בשטחים

ביירות (ע"צ). שלושת אנשי הפתח הפלשתינאים שנהרגו ביום א' בלימאסול שבקפריסין, היו ממונים על פעילות המחתרתית של אש"ף בשטחים הכבושים, אישרו מקורביהם בביירות.

מוחמד בחיים (אבול חסן קאסם), מוחמד סולטאן (חמדי עדוואן) ומארואן קאיאלי, השתייכו שנים רבות לארגון "פתח" של ערפאת. הם ניהלו בתוך אירגון זה זרוע איסלאמית שאותה כינו "ג'יהאד איסלאמי פלשתיני", אולם הוא לא היה מקורב לשיעים הפרו־איראנים, מסרו לסוכנות הידיעות הצרפתית אנשים שהיטיבו להכירם.

מוחמד בחיים ומוחמד סולטאן, שתוארו על ידי מקורביהם כ"מארגני העבודה המחתרתית בשטחים הכבושים", ומארואן קאיאלי, התגוררו בירדן, אך גורשו ממנה חמישה ימים לפני שנהרגו בהתפוצצות מכוניתם בלימאסול, מסר מקור של אש"ף בביירות.

השלושה היו מעוזריו הבכירים של אבו ג'יהאד, סגן־מפקד כוחות אש"ף, הם הלכו בעקבותיו לירדן, לאחר שאנשי אש"ף גורשו מביירות ב־1982, ומצפון־לבנון ב־1983.

תפקידיהם של בחיים וסולטאן חייבו אותם לפעול במחתרת, ואפילו קרוביהם כמעט לא ידעו דבר על מעשיהם. ידוע רק שהראשון בילה שמונה חודשים, ב־87–1986, בבתי כלא בסוריה, בטרם שוחרר לפני עשרה חודשים, בהשפעת מודדי פתח שבסיסם בדמשק. חברים של ג'יהאד איסלאמי פלשתיני מסרו, כי בין היתר ארגנו את התקפת הרימון נגד חיילי צה"ל ליד הכותל המערבי בירושלים וב־15 באוקטובר 1986, את רציחתו של קצין ישראלי בעזה.

סריקות נרחבות אחר הקצין האמריקאי שנחטף בלבנון; כוננות ביוניפ"ל

ארגון בלתי ידוע, "הבריגאדות המהפכניות האיסלאמיות", טוען כי ביצע החטיפה של "אחד מראשי סוכנות הביון האמריקאית בדרום לבנון" וכי "בן הערובה ישוחרר רק לאחר משפט"

הקצין האמריקאי החטוף לוטננט קולונל ויליאם היגינס. (תצלום איי־פי)

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

כוחות גדולים של חיילים מכוח יוניפ"ל, חיילי אמל וחיילים מצד"ל עורכים סריקות וחיפושים נרחבים כדי לגנות ולמצוא את סגן מפקד מטה המשקיפים של האו"ם בלבנון, ריצ'ארד היגינס, שנחטף שלשום בצהרים בדרום לבנון. חיילי צד"ל [illegible] המתגודדים מורחים לצור. מסוקים של או"ם סורקים ואדיות ועדוצי נחלים באיזור כדי לגלות את החטוף האמריקאי.

כוננות גבוהה הוכרזה בקרב חיילי יוניפ"ל המוצבים בדרום לבנון. למשקיפי או"ם ניתנו הוראות חדשות בכל הקשור לצעדים, אותם עליהם לנקוט כדי להגן על עצמם.

לדרום לבנון הגיע אתמול סגן מזכיר האו"ם, מארק גולדינג. גולדינג הגיע במיוחד מדמשק לביירות כדי לעקוב אחר החיפושים הנעשים על מנת לגלות את החטוף האמריקאי.

משקיפי האו"ם ממשיכים בינתיים במשימותיהם בדרום לבנון. אתמול, תחת אבטחה כבדה נכנסו המשקיפים לכמה תצפיות על גבול ישראל־לבנון.

"אנו חטפנו את האמריקאי"

ביירות (ע"צ וע"ד). אלמוני שטען כי הוא מדבר בשם ארגון בלתי ידוע עד כה, "הבריגאדות המהפכניות האיסלאמיות", טען אתמול לאחריות לחטיפתו של היגינס.

בהודעה שקרא טלפונית לסוכנות ידיעות מערבית במערב ביירות, אמר כי סגן־אלוף היגינס "הוא אחד מראשיה של סוכנות הביון האמריקאית בדרום לבנון... בן הערובה ישוחרר רק לאחר שיעמוד למשפט".

האלמוני הבטיח להעביר בקרוב הודעה, בצירוף תצלום של קצין הבחתים האמריקאי, האמר גם כי הוא "לא נמצא עוד בדרום לבנון, וגם לא בביירות, לשם נלקח לאחר חטיפתו".

עבאל מגיד סאלח, מראשי המיליציה השיעית אמל, שנפגש עם היגינס מגן קצר לפני שנחטף, אמר כי "החטיפה הן כמו כדור שלג שאינך יכול לבלום אותו ברגע שהוא מתחיל להתגלגל". הוא גם אמר כי היגינס נחטף על ידי אותה קבוצה [illegible] אזרחים בביירות.

סלאח אמר לכתב רויטר: "נראה כי יש תוכנית להעביר את החטיפה מביירות לדרום. אך אנו לא נרשה זאת. לא נסכים כי הדרום ייהפך למקום בו אפשר לעשות הון על ידי חטיפת אזרחים זרים".

דאוד דאוד, מראשי אמל בצור, אמר לכתב רויטר כי היגינס נחטף משום שהוא אמריקאי, כדי לצרוך כספים, ובתור קריאת תגר על מטה המשקיפים ויוניפ"ל.

סלאח ציין כי הגשם העז שירד ביום רביעי בלילה, היקשה על החיפושים מצד אמל ויוניפ"ל באזור צור.

המיליציה השיעית אמל שולטת בצור ובאזורים אחרים בדרום, אולם חיזבאללה הפרו־איראנית הגבירה את השפעתה באזור.

לא יוצאו עובדי או"ם

וושינגטון (ע"ד). ארה"ב לא שקלה הוצאתם של נציגיה המסונפים לגוף של האו"ם בלבנון, על אף העובדה שהאמריקאים משמשים מטרה ראשית לחוטפים בארץ זו — כך אמר פקיד של משרד החוץ.

בתגובה על היעלמו, כפי הנראה כתוצאה מחטיפה, של לויטננט קולונל הבחתים, ויליאם היגינס ביום ד', אמר משרד החוץ כי הוא מקיים מגעים רצופים עם ממשלות הנוגעות בדבר, כדי להבין מה בדיוק התרחש.

קרב יריות אמש סמוך לחצות בפרדס של אבו סייף בגבול יפו בת־ים

אחדים מבני משפחת אבו סייף ידועים כמי שעוסקים בסמים וכמה מהם נעצרו בשנים האחרונות

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

קרב יריות התחולל לפני חצות בפרדס אבו סייף על גבול יפו בת־ים. לפי ידיעות ראשונות נפצעו מהיריות כמה בני־אדם שהיו בפרדס. אחד מהם נפצע קשה. כל הפצועים הוחשו לבית החולים וולפסון לקבלת טיפול רפואי.

בשעת מסירת הידיעה, סמוך לחצות, הקיפו את הפרדס, המשתרע על שטח גדול, כוחות גדולים של משטרה, משמר הגבול והמשמר האזרחי. כמו כן הוזעקו למקום אמבולנסים של מגן דוד אדום. על הפרדס הוטל סגר והחל בביצוע מעצרים.

עד חצות נעצרו מספר חשודים ועל הפצועים בבית־החולים הוצבה שמירה משטרתית. המשטרה החלה בחקירת נסיבות התקרית. ולמקום הגיעו קציני משטרה בכירים. הרקע לקרב היריות עדיין לא ברור בשעת מסירת הידיעה. כוחות משטרה סורקים את הפרדס כדי לוודא אם אין בו פצועים נוספים.

פרדס אבו סייף, המשתרע על שטח בן כמה עשרות דונמים שייך למשפחת אבו סייף, אחת המשפחות הידועות והוותיקות ביפו. בתוך שטח הפרדס ישנם יותר מעשרה מבנים המפוזרים בין עצים הגישה לתוכו קשה.

אחדים מבני משפחת אבו סייף ידועים כמי שעוסקים בסחר סמים. בשנים האחרונות נעצרו כמה מבני המשפחה מספר פעמים בקשר לפרשיות שונות על ידי המשטרה. חוקרי המשטרה מנסים לברר אם תקרית היריות קשורה לסכסוכים הנובעים מסחר בסמים.

תבוסה לעמדת פרס: רוב קטן מנע כפל תפקידים בעבודה

מאת סופר "הארץ"

מרכז מפלגת העבודה החליט אתמול להמשיך באיסור על כפל תפקידים.

ראשי ערים, מזכ"ל נעמ"ת ויו"ר הסוכנות לא יוכלו, לפיכך, להיות חברי כנסת.

ההחלטה התקבלה ברוב של [illegible] מול 318 בהצבעה חשאית.

בכך נדחתה עמדת ההנהגה, ובראשה יו"ר המפלגה שמעון פרס, שביקש מחברי המרכז להתיר כפל תפקידים.

ההחלטה מחייבת את ח"כ שמחה דיניץ להתפטר מהכנסת, אם ברצונו להמשיך בתפקידו בסוכנות.

שורה של חברי המפלגה המתמודדים בבחירות לראשי ערים המבקשים להיבחר גם לכנסת יצטרכו לוותר על אחת המשרות.

ערך את העמוד: ברוך שפירא

למוטי שמואלי

משתתפים באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

חבריך בקבוצת אלול

כמות הגשמים עברה הממוצע הרב־שנתי

(ע). בשלושת ימיו הראשונים של פרק הגשם הנוכחי — המצוי עדיין בעיצומו — ירדו כמויות הגשם הגדולות ביותר שנמדדו עד כה בחורף הנוכחי ולאורך מישור החוף.

בירושלים ירדו 63 מילימטר, בראש צורים — 116 מ"מ, בחפץ חיים — 90 מ"מ, ובעזה — 76 מ"מ.

מהמחלקה לעיבוד נתונים וייעוץ אקלימי בשירות המטאורולוגי נמסר, כי מהגשמים שירדו בימים האחרונים נוספו לכמות העונתית 10%–20% בכל איזורי הארץ.

כמות הגשם עולה עתה על הממוצע לתקופה המקבילה בכ־20%–60%. הכמות מגיעה לממוצע לעונה, ובאיזורים רבים אף עברה אותו בשיעור ניכר, של עד 20%.

משרד הפנים סגר את עיתון "דרך הניצוץ"

מאת לילי גלילי
כתבת "הארץ"

בהוראתו של הממונה על המחוז במשרד הפנים, אלי סוויסה, נסגר אתמול העיתון "דרך הניצוץ", היוצא לאור בעברית ובערבית, מטעם ארגון "הניצוץ", שהוא חלק מחד"ש.

כזכור, הודיע סוויסה לפני שבועות מספר על הכוונה לסגור את העיתון, בהסתמך של "זיקה של ממש לחזית הדמוקרטית". ועדת חוק חוקה ומשפט נדרשה לנושא, ואף זימנה את סוויסה להופיע בפניה ביום ב' הקרוב. אולם כבר אתמול, עוד בטרם התקיים הדיון, הגיע למערכת "הניצוץ" הודעת הסגירה, בה נאמר כי על סמך תקנות לשעת חירום משנת 1945, מודיעים על ביטול הרשיון להוצאת העיתון. למכתב לא הותלו כל הסברים.

ח"כ שולמית אלוני, שיזמה את הדיון בוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, אמרה אתמול בתגובה, כי "סוויסה נהג כנציב עליון, המבקש להוכיח לחברי הכנסת שהוא מצפצף גם על ועדת הכנסת, וגם על פסיקת בית המשפט העליון בפרשת 'קול העם', שם נקבע, למעשה, כי חופש הביטוי והעיתונות ניתנים לסגירה רק אם קיימת סכנה ממשית ויש ודאות שהפרסום יביא להפרה".

לדברי ח"כ אלוני, "בדומה למנכ"ל משרדו, אריה דרעי בעניין האיצטדיון, נהג גם סוויסה כנציב קולוניאלי, המשתמש בתקנות הידועות לשמצה". לטענתה, פתוחה לפני מערכת "הניצוץ" הדרך העתירה לבג"צ, ועל סמך תקדימים היא מבינה "כי בית משפט עליון שיצא בעוזו להבטיח את חופש הביטוי של מאיר כהנא, לא יתן גב לסגירת עיתון המבטא מצוקה אמיתית הקיימת בארץ".

יקודמו שיחות האיחוד עם הליברלים

מאת סופר "הארץ"

סגן ראש הממשלה, דוד לוי, ויו"ר מזכירות חירות, משה ארנס, יקיימו שיחות עם נציגי המפלגה הליברלית על מנת לקדם את הסכם האיחוד בין שתי המפלגות.

בישיבה שקיימו אתמול שרי "חירות" סוכם, כי לאחר ששרי הליברלים הביעו לשלום בית, שנה וחצי לאחר שנחתם כיוכת הסכם האיחוד, אפשר לדון בו ולבחון אם יש מקום לשינויים בהסכם.

נפטר פרופ' יוסף נדבה

פרופ' יוסף נדבה

(ע). פרופ' יוסף נדבה, פרופסור למדעי המדינה, היסטוריון, סופר ועיתונאי, נפטר אתמול בביתו בירושלים בשנת ה־73 לחייו, לאחר מחלה ממושכת.

הלווייתו תצא היום בשעה 1 בצהריים מבית הלוויות העירוני בסנהדריה.

פרופ' יוסף נדבה היה גם ראש הקתדרה לציונות באוניברסיטת חיפה, שממנה פרש לגימלאות לפני שלוש שנים. לפני כן הרצה באוניברסיטת בר־אילן על מדעי המדינה ותורת הנאום.

המנוח נימנה על תלמידיו של זאב ז'בוטינסקי והוציא לאור ספרים על משנתו ודמותו. בשנות ה־40 היה מזכיר המשרד המדיני של הצ"ח בירושלים וחבר מרכז הצ"ח. מאז מלחמת ששת הימים נימנה על ראשי התנועה למען א"י השלמה. היה ממייסדי תנועת "התחיה" והופיע ברשימתה הראשונה לכנסת, אך לאחר מכן פרש ממנה.

היה עתונאי ופרשן מדיני בעיתונים "דואר היום", "המשקיף" ו"הבוקר" בתקופת המנדט. כשליח העתונות ו"קול ישראל" ליווה את העלאת עצמות הרצל לארץ. במסעותיו ערך ראיונות עם השאה הפרסי וקיסר חבש היילה סילסי.

הניח אחריו אשה ושתי בנות.

ראיתי שמעתי

קינוק: שמעון פטריוט ואין בינינו חילוקי דעות

בתום שיחתו עם שר החוץ, שמעון פרס, התראיין מנהיג מפלגת הלייבור הבריטית, ניל קינוק, ארוכות אצל קבוצה גדולה של עתונאים בריטים. הוא חזר ושיבח את "ידידי שמעון" עד שהעתונאים המכותרים הללו לפתוח את שאלותיהם ב"נמה אמר לך שמעון על...". הם התעניינו במיוחד בחילוקי דעות אפשריים סביב המצב בשטחים — אך ללא הועיל. קינוק אמר כי "שמעון הוא הפטריוט הישראלי הגדול ביותר שאני מכיר ולא תצליחו למצוא בינינו שום חילוקי דעות".

א. לם

ריבלין שוב על הסוס

שוב מהפך בסניף תנועת החרות בירושלים. הסכם בין יו"ר הסניף, רובי ריבלין, לחבר הכנסת יהושע מצא, הבטיח השבוע את המשך כהונתו של ריבלין כיו"ר הסניף היוקרתי ביותר של חרות. כזכור, הפסיד ריבלין לפני כחודשיים את מועמדות הליכוד לראשות עיריית ירושלים לשמואל פרסבורגר, מועמד אלמוני יחסית, המזוהה עם מחנה שרון. לאחר ההפסד נותר אמנם ריבלין יו"ר הסניף בירושלים, אך מעמדו התערער במידה רבה.

רובי ריבלין: ברית עם מצא

בעקבות ההסכם בין ריבלין ומצא סוכם גם כי מצא יהיה יו"ר מטה הבחירות של הליכוד בירושלים. התפקיד יועד במקור לשר חיים קורפו, שהוא המפסיד העיקרי מהברית הפוליטית החדשה. קורפו גם עלול לאבד את כסא השר בקדנציה הבאה ואף את מקומו בכנסת, אם אכן יעמוד ההסכם ריבלין מצא, בתוקף.

אנשי ריבלין טוענים כי בסיטואציה מסויימת עשוי ריבלין לחזור ולהתמודד על מועמדות הליכוד לראשות העיר. משקיפים פוליטיים מציינים, כי ההסכם בין ריבלין־מצא, שניהם אנשי מחנה דוד לוי, חוסם את דרכו של שרון בסניף.

נדב שרגאי

צ'יצ'ולינה וברונו צאבי

"רק מפלגה פתוחה, אנטי־קונפורמיסטית, הנכונה תמיד לנסיונות פוליטיים, יכולה להעלות על דעתה הכללת שמי ברשימת הבחירות שלה", אומר נשיא המפלגה הרדיקלית, ברונו צאבי, אדריכל יהודי נודע, שיהדותו היא פעמים רבות דגלו. צאבי מפורסם בכך שאינו מאומרי ההן של מנהיגי המפלגה. אבל, הוא אומר, זהו גם אופיה של מפלגתי, שאיפשר את הכנסתה של צ'יצ'ולינה לרשימה. צאבי רואה בכך שגיאה חמורה, אך מוסיף "בלי צ'יצ'ולינה לא היה צאבי".

תולדה ליברטומה
פירנצה

השותפים לשעבר לא השתתפו בחגיגה

יושב ראש מועצת המנהלים של חברת "ישרס", יהושע פורר, שכיהן בעבר כמנכ"ל משרד התעשיה והמסחר, ערך אתמול קבלת פנים לציון המעבר של החברה למשרדיה החדשים במגדל ה"סיטי" בתל־אביב. לקבלת הפנים הגיע מדרום אפריקה בעל השליטה בחברה, המיליונר ג'ימי קירש, וכן נראו חברי הכנסת פנחס גולדשטיין ואריאל ויינשטיין ואנשי עסקים.

מי שלא השתתפו בחגיגה היו שני השותפים לשעבר של קירש, אברהם (אייבי) נאמן ומוטי חג'ג', שהחזיקו ביחד עם קירש בשליטה בחברת "דסקר". כזכור, חילוקי דעות ניהוליים גרמו לקרע בין קירש לשותפיו הישראלים, ובעקבות כך גם נערכה ההפרדה בין עסקי "ישרס" לעסקי "דסקר".

אריה לביא

שאלה של מידה

תקלה בלתי צפויה קרתה לחברה האנגלית "ג'יפי דה לוקס" ששלחה 16 מיליון יחידות קונדומים להונגקונג. מקבלי המשלוח שיגרו מכתב תלונה אל החברה: "אמצעי המניעה ששלחתם גדולים מדי. במשלוח הבא יש להקטין את המידה בשליש".

האופנה והאמנויות

שיתוף הפעולה בין האופנאים הגדולים של המאה לבין אמנויות הבאלט, התיאטרון והקולנוע הוא סיפור אהבה ממושך. פייר באלמן, הלביש את מרלן דיטריך בסרטיה. ז'יבנשי היה החייט של אודרי הפבורן על המסך ומחוצה לו.

האופנאים המובילים כיום מתבלטים בהפקות פופולאריות: ג'ורג'יו ארמאני הלביש לאחרונה את רוברט דה נירו בבגדי שנות השלושים בסרט ה"בלתי משוחדים", ואת דיאן קיטון בסרט "בייבי בום". ג'יאני ורסאצ'ה הכין תלבושות חושפות חזה בסגנון יווני לבאלט של מוריס בז'אר, "דיוניסוס", ואילו הכוכב העולה, כריסטיאן לקרואה, הכין השנה את התלבושות למחזה של גתה "וילהלם מייסטר", ולמחזה המוסיקלי "עליזות פאריסאית" בהשתתפות מיכאיל באריישניקוב, המועלה בברודווי. את ההשראה לתלבושות קיבל לקרואה מציורי טולוז לוטרק.

שלומית קיפרי

תיקון

יקב "מרטל" נמכר לחברת "סיגרם" ולא כפי שפורסם במדור זה שלשום בקטע "דאלאס בצרפת".

בעריכת עירית רוזנבלום

שיחת היום / גדעון אלון

עם: השחקן טוביה צפיר
על: פסילת השיר "שום דבר לא בוער" ע"י מנכ"ל רשות השידור

סתמו לנו את הפה

מנכ"ל רשות השידור אורי פורת אומר שהחליט לפסול את השיר שנועד לשידור הערב בתוכנית הטלוויזיה "ממבו", משום שהוא קטע ארסי שיש בו השמצה של חיילי צה"ל. האמנם כך?

בשום פנים ואופן לא. להיפך, השיר בא בפירוש להגן על חיילי צה"ל. השיר מתקיף את אלה ששולחים את חיילי צה"ל, כביכול כשעיר לעזאזל, לעשות את העבודה המלוכלכת ואילו הם יושבים באפס מעשה במקום להביא לפיתרון אמיתי של הבעייה.

פורת גם טוען שהשיר הוא "תת־רמה מביכה".

לדעתי, האיכות של השיר, שאת מילותיו כתב אפרים סידון ואת הלחן כתב עוזי הפנר, היא יוצאת מן הכלל. גם הביצוע האמנותי של השיר, שמבצעים אותו יחד אתי תיקי דיין, שלמה (ג'ינג'י) גולדברג ומשה גרשוני, הוא מאוד יפה. עבדנו על השיר בצורה מאוד מקצועית.

מה תגובתך על דברי פורת שהשיר מבוסס על תיזה שקרית ויש בו משום הגבלה במודעה?

יש לי ויכוח איתו. חוץ מתפקידי כאמן אני גם אזרח שאכפת לו ולא נעים לומר, גם שומע מה שקורה בארץ ומרגש הרבה על המצב. לדעתי השיר הזה הוא שיר אמיתי שמבטא את המצב ואת התחושה של רוב האנשים שאני מכיר.

איך נולד הרעיון לכתיבת השיר?

בישיבת המערכת החלטנו לא ללכת הפעם על חיקוי אלא על שיר אקטואלי בתוכנו. בין כל חברי מערכת התוכנית "ממבו", שלכל אחד מהם יש דעות פוליטיות משלו, היה קונסנזוס שיש לתקוף את המצב מזווית שמשקפת את דעת רוב הציבור לגבי המצב בשטחים. לדעתי, המסרים של השיר הם בתחום הקונסנזוס הלאומי. השיר ששמו "שום דבר לא בוער" עוסק בכך שלמרות שכולם מרגישים שהכל בוער, הממשלה לא עושה שום דבר.

לא הייתם ערים לכך שמנכ"ל הרשות עלול לפסול את השיר?

ידענו שאנו עוסקים בנושא אקטואלי רגיש. לכן גם שלחנו את הטקסט של השיר למנהל הטלוויזיה חיים יבין, כדי לקבל את תגובתו. אבל לא שמענו ממנו דבר.

אתה מופתע מההחלטה של פורת?

אני קצת בהלם מהתגובה של המנכ"ל, כי מזה כ־3 שנה, מאז התוכנית הסאטירית בטלוויזיה "לא הכל עובר" ו"ניקוי ראש" אני מעורב בעשייה סאטירית בארץ ומעולם לא פסלו לי קטע. בוודאי שלא שיר שבעיני הוא בתחום הקונסנזוס.

האם בתוכניות קודמות של "ממבו" כשחיקית את שמעון פרס, פרס [illegible] לא ניסו להשמיט את החיקויים?

זה מה שמפתיע אותי. כשטיפלתי באנשים עצמם, לא היתה שום תגובה ואילו עכשיו, כשתקפנו בעייה רצינית, לא נעים לומר, אבל בפירוש סתמו לנו את הפה.

אתה רואה בכך קץ להשתתפותך בתוכנית "ממבו"?

בפירוש לא. למרות ההחלטה הזו רוחי לא נפלה. נהפוך הוא.

פרס: יש לצאת מעזה לא מפחד הטרור אלא הדמוגרפיה; הליכוד: משפט קטן שיביא לחץ גדול

מאת סופר "הארץ"

ראשי סיעת הליכוד תקפו אתמול בחריפות את שר החוץ שמעון פרס. יו"ר הסיעה, ח"כ שרה דורון אמרה, כי הליכוד דוחה על הסף את דבריו בדבר יציאה מעזה. אתמול בכינוס של התק"ם ב"אפעל" אמר פרס כי הוא מוכן לצאת מעזה לא משום שהוא פוחד מטרור שם אלא מהדמוגרפיה.

דבריו — אמרה דורון — מנוגדים לקווי היסוד של ממשלת האחדות הלאומית והם חסרי היגיון בטחוני ומדיני. "פרס אמר משפט קטן שמזמין טרור ולחץ גדול." דורון הפנתה את פרס לדברי שר הביטחון, יצחק רבין, שאמר בכנסת כי יציאה מעזה הינה חסרת תועלת. היא הוסיפה כי אם לפרס לא היה זמן שלשום, כדאי שייקח את מנכ"ל משרדו יוסי ביילין היום לצפות בהקלטת משדר "מוקד" עם שלושת מפקדי הגזרות בצבא ואז יבינו שניהם, כי הסבלנות לא נגמרה אצל הנגינים על בטחון המדינה אלא אצל אלה החותרים לעבר "קץ ראש הממשלה".

יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ חיים קופמן, [illegible] עמדות מדיניות [illegible] של שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ.

הוא הדגיש כי פרס פועל כל העת "מאחורי גבו של ראש הממשלה ומבטיח לערבים ויתורים מפליגים על דעת עצמו".

תנועת החרות פרסמה תגובה: כשהערבים מבינים שפרס מרים ידיים ומוכן לוותר, זה רק מעודד אותם להגביר את המהומות והשלום מתרחק. כשהערבים שומעים הצעות כשל פרס, הם מבינים שעזה עכשיו ואחרי עזה הוא הבא בתור.

ח"כ יוסי שריד מרץ קידם בסיפוק והערכה את דברי פרס על הצורך לפנות את עזה תחילה. לדבריו, הגל שגלגלה מאיר וישראל גלילי לא ראו בשעתם את השטן הדמוגרפי ברצועת עזה, כפי שרואה אותו עכשיו שמעון פרס והיו מונעים מישראל בעוד מועד התסבוכויות ומכשלות קשות.

ההתפתחויות האחרונות בעמודות יו"ר מפלגת העבודה — אמר שריד — הן מקור לעידוד ותקווה. אם מפלגתו תתייצב מאחוריו לקראת המהלכים המדיניים הצפויים בקרוב.

גורמים במטה אמרו אתמול, כי "העם עייף מהליכוד, תנועה שטומנת את ראשה בחול, את המדינה בבוץ ופולטת השמצות".

יקי שטינקריץ

מאוסים שקראו להקמת ממשלת אחדות לאומית מתחפשים לאנשי מחאה.

האמת הלכה לפניו
נתן
ילין־מור. אדם יקר מנהיג המעש והחרות.
נשא עמו אל עולמו רוחו ואומץ לבו
[illegible]
במאבק לשלום ולהשתלבות במרחב.
הוא היה מדרגה עליונה.
מורה שעקרונותיו [illegible] לקומתו
בין היתר הושיעו חבר בעת צרה
אחד ויחיד שישאר [illegible]

הברון רוטשילד: ליישב מחדש פליטי הרצועה בצפון סיני

מאת שאול צדקא

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). הברון אדמונד דה רוטשילד מציע ליישב מחדש את פליטי רצועת עזה בצפון סיני. לדבריו, שיתוף פעולה בין המדינות הנוגעות בדבר, הקהילה הבינלאומית והבנק העולמי יכולים לפתור את בעיית הצפיפות ברצועה על ידי הקמת התנחלויות בין רפיח לבין אל עריש.

במכתב ל"טיימס" מציין דה רוטשילד, כי אחרי מלחמת ששת הימים הוא הפנה את תוכניתו לתשומת לבם של הגנרל אייזנהאור בארה"ב ושל הארולד וילסון, אז ראש הממשלה. וילסון השיב לו כי מעורבות בריטית תהיה תלויה בהסדר המדיני בין ישראל לשכנותיה ובשיתוף פעולה בינלאומי. הכותב טוען כי תוכניתו ירדה ממילא מסדר־היום לאור ה"לאוים" של ועידת חרטום.

דה רוטשילד ממשיך וטוען כי מפעלים להמתקת מי ים והאדמה הטובה של אל עריש מבטיחים הצלחה לתכניתו. הוא גם מציע לעיין מחדש בפרוייקט שקע קטארה היכול להבטיח גם חשמל לתושבי האיזור.

בן 12 נפצע במצחו מכדור שירה חברו ברובה אוויר

(ע). נער בן 12 מרמת השרון נפצע במצחו מכדור שנורה מרובה אוויר על ידי חברו בן ה־16 בעת משחק משותף על גג אחד הבתים, שבו השתתפו מספר חברים.

הנער הפצוע פונה לבית חולים "מאיר" בכפר סבא, נותח, ולאחר שהוצא הקליע ממצחו שוחרר לביתו במצב טוב.

היורה בן ה־16 נעצר על ידי המשטרה, נחקר על ידי קצין נוער ושוחרר.

אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	3	6	גשם	4	8
אתונה	5	14	מ"ח	4	9
בוקארשט	-2	0	שלג	—	—
בריסל	3	7	גשום	5	8
וינה	2	5	גשום	3	8
ז'נבה	2	6	מ"ח	4	5
לונדון	3	10	מ"ח	5	12
ליסבון	8	14	מ"ח	-1	9
מדריד	4	12	מ"ח	5	12
ניו־יורק	-1	5	מ"ה	-1	9
פאריס	3	7	מ"ח	3	8
פרנקפורט	1	6	גשם	—	—
ציריך	2	6	גשם	1	8
קהיר	8	14	מ"ח	10	18
קופנהאגן	-2	-1	שלג	2	5
רומא	7	14	מ"ח	0	10
שטוקהולם	-2	0	שלג	-6	-2

EL AL אל על

הסתיימו סיכומי ההגנה במשפט איוואן האיום

צ'ומק: חלק מהעדויות היו רגשות ולא עובדות קבילות במשפט פלילי

"התבטאויות כמו 'את עיני הרוצח הזה לא אשכח לעולם' סותרות את ההיגיון, שכן העד שכח דברים חשובים יותר, כפי שעולה מעדותו" ● שקד: התביעה נהגה בהגינות וגילתה מלכתחילה שיתוף פעולה מלא עם הסיגוריה ● בני משפחת הנאשם צעקו לעבר התובע — שקרן ● בתו של דמיאניוק פרצה בבכי

מרדכי סוקס, ניצול שואה תושב פתח-תקווה, מוצא ע"י אנשי משטרה מן האולם בו מתנהל משפטו של ג'ון דמיאניוק, לאחר שצעק והפריע במהלך הדיונים אתמול. (תצלום איי-פי)

מאת מרדכי בן טל

מיפנה דרמאטי אירע אתמול במהלך משפט דמיאניוק, לאחר סיכומי ההגנה — כאשר בני משפחתו של הנאשם ג'ון דמיאניוק קמו וקראו לעבר התובע מיכאל שקד, כי הוא שקרן. בתו של הנאשם פרצה בבכי, המשיכה בצעקות והוצאה מן האולם.

התקרית אירעה לאחר שבתום סיכומי ההגנה ניתנה לשקד רשות הדיבור, כדי לאפשר לו להגיב על דברי הסניגור פול צ'ומק מיום רביעי, בהם טען כי התביעה לא היתה הוגנת ולא שיתפה פעולה בצורה מלאה עם ההגנה להשגת מיסמכים הנמצאים בידי שלטונות ארצות-הברית. כן טען צ'ומק, שהתביעה לא עשתה מאמצים להשיג את המיסמך שכתב אחרי המלחמה ניצול טרבלינקה אליהו רוזנברג, בנושא הוויותיו במחנה ההשמדה, ובו נאמר כי איוואן [illegible] במרד שפרץ בטרבלינקה.

התובע שקד הגיב בליאה על טענה זו ואמר שהתביעה נהגה בהחלט בהגינות. מתחילת המשפט, אמר, גילתה התביעה שיתוף-פעולה מלא עם הסניגוריה. כל החומר הועתק והועבר לידי הסניגוריה בצורה מסודרת ומקוטלגת וכל בקשה של הסניגורים במהלך המשפט התמלאה.

בעניין מיסמכו של הניצול רוזנברג, אמר התובע כי יתכן שהתביעה יכולה היתה לפנות תחילה אל גורמים בפולין, ולקבל את המיסמך קודם לכן. הוא מקבל, לפיכך, את הערת הסניגור בנושא.

בעניין המיסמכים האמריקאיים, הבהיר שקד, המדובר בתעודות ניצולים המצויות בידי שלטונות משרד המשפטים האמריקאי. חומר זה הינו חסוי שם, והתביעה לא יכולה להתערב בעניין.

בשלב זה ארעה התפרצותם של בני משפחת הנאשם דמיאניוק, שקראו לעבר שקד: "שקרן". בתו של הנאשם פרצה בבכי, והמשיכה בקריאות עד שהוצאה מאולם בית המשפט.

לאחר שהשתרר שקט באולם, הוסיף שקד כי לפני שלושה שבועות קיבלה ההגנה משלטונות המשפט האמריקאי חלק מן החומר האמור. הסניגור יורם שפטל הגיב, כי בחומר שקיבלה הסניגוריה מידי שלטונות המשפט האמריקאי לא היו עדויות ניצולים. הוא גילה, כי היה זה תצהיר של אדם רוסי בשם דלצ'נקו, שטען כי היה במחנה ההשמדה סוביבור וראה בעיניו את דמיאניוק מפעיל את תאי הגזים במשך ששה חודשים. חומר זה לא היה קביל וההגנה לא יכלה להשתמש בו, הוסיף.

לדברי שפטל, המציאו האמריקאים את החומר — שזוייף בידי הרוסים — כדי להרשיע את דמיאניוק. "וכמו שהחומר הזה מזוייף, כך גם תעודת טרווניקי מזוייפת", הוסיף וטען.

לאחר ניספחים אלו לסיכומי הצדדים, הודיע אב בית הדין, השופט דב לוין, כי המשפט ייפסק בשלב זה, והשופטים יצאו לעיין בחומר הראיות הרב ולהכנת הכרעת הדין. הצדדים יקבלו הודעה מוקדמת של עשרה יום לפני הקראת פסק הדין.

עו"ד גיל: עדות רוזנברג — בסתירה להגיון

מוקדם יותר בבוקר אתמול, נפתחה ישיבת בית המשפט בדברי הסניגור פול צ'ומק, שהתנצל על התקרית שארעה יום קודם לכן, כאשר התייחס בסיכומיו למשפט דרייפוס. הוא אמר "כי לא ביקש למתוח ביקורת על בית המשפט, וכי איזכור משפט דרייפוס באה רק "במסגרת המשימה הכוללת של הקג"ב נגד הנאשם, כפי שטוענת ההגנה, וכוונת השירותים החשאים הסובייטים להפוך את המשפט כאן למשפט דרייפוס".

דברי ההתנצלות של הסניגור התקבלו בקרירות על-ידי אב בית הדין, השופט דב לוין.

בתום דבריו הקצרים של עו"ד צ'ומק, השמיע הסניגור השלישי, ג'ון גיל, את סיכומיו.

הסניגור האמריקאי, שהשתתף במשפט מתחילתו, התייחס בתחילת דבריו לתפקיד הקשה שהוטל עליו. לדבריו — חקירתם הנגדית של ניצולי השואה. "קשה לי להסביר את תחושתי כאשר ניגשתי לבצע את המשימה הזאת", אמר, "וכאשר עמדתי מול אותם ניצולים שעברו את זוועות טרבלינקה, סוביבור, בלזץ ומחנות אחרים."

יחד עם זאת, אמר, אין לתת לרגשות להתגבר, וחייב כל צד במשפט זה לחתור לחשיפת האמת. יש מקרים, טען, בהם הרגש מעוות את האמת, ובית המשפט חייב להביא זאת בחשבון.

הסניגור הזכיר את עדותו של ניצול טרבלינקה אליהו רוזנברג, אשר ירד מדוכן העדים, התקרב לנאשם, חזר למקומו ואמר: "את עיני הרוצח הזה לא אשכח לעולם". עו"ד גיל אמר: "מילים אלה עומדות בסתירה להגיון. לא יתכן שהוא יזכור את עיני אותו איוואן גרוזני, שנים כליכך רבות לאחר הזוועות שעברו עליו. הוא שכח דברים אחרים — יותר חשובים — כפי שהתברר מעדותו וחקירתו-הנגדית, כך שאינו יכול לבוא ולומר שעיניו של הנאשם הן עיניו של איוואן גרוזני. דברים אלה הינם רגשות ולא עובדות, וכך יש להתייחס לכל שאר זכרונותיו של רוזנברג ויחוסם לנאשם. זה בלתי אפשרי".

עו"ד גיל הזכיר גם את דברי ניצול השואה אפשטיין, שאמר בתשובה לשאלה: "ידעתי שזה הוא, כאשר ירד כבול בידיו מן המטוס". גם כאן, טען הסניגור, לא היו אלה דברי הגיון, אלא רגשות — ורגשות עדיין אינם עדות נאמנה במשפט זה, שהוא משפט פלילי.

הסניגור ביקש להביא דוגמאות גם מהופעתו של ניצול שואה אחר, חיים שטייר, המתגורר באוסטרליה [illegible] בארה"ב. אולם אב בית הדין לא איפשר זאת, מאחר ששטייר לא הופיע כעד ולא נחקר בבית-משפט זה.

עדות חדשה

לאחר מכן התייחס הסניגור גיל לעדותו של איש האס-אס רודולף רייס, בתחקיר שנעשה לו בהמבורג. רייס עשה בתפקיד מינהלי במחנה האימונים של כוחות העזר הגרמניים בטרווניקי מיוני 1942 עד ספטמבר 1943. גיל אמר כי דו"ח התחקיר של רייס הגיע זה עתה והוא מבקש להגישו לבית המשפט. הבקשה נענתה, והתברר כי גם לתביעה הגיעו מסמכים ותצלומים הקשורים בתחקירו של רייס. גם אלה הוגשו בהסכמה לבית המשפט.

כאן הפסיק אב בית הדין את סיכומיו של עו"ד גיל, ואיפשר לנציג התביעה, מיכאל שקד, להתייחס בקצרה לתחקירו של רייס.

שקד התייחס לעדותו של רייס בנושא תעודת טרווניקי. רייס טען, כי לא ראה תעודה מסוג תעודת השירות שהוצאה לדמיאניוק בכל זמן שהותו באותו מחנה, אלא כרטיס אישי מקרטון, שעל חלקו האחורי לא הופיעו פרטי אפסנאות. הוא טען עוד, כי החותמת המופיעה בתעודת טרווניקי אינה מוכרת לו. החותמות אותן הכיר ממחנה טרווניקי היו אחרות. יתכן, טען, שהשתמשו בחותמת במשרדי האס-אס בלובלין.

על עדות זו הגיב התובע שקד באמרו, כי "העד ניסה ללבוש חליפה של מומחה ולהוכיח שהתעודה מזוייפת." הוא פנה לבית המשפט שלא לקבל את עדותו של רייס בכל הקשור למהימנות התעודה, באחר שהוברר כי לאיש לא היה כל מושג בנושא.

הסניגור ג'ון גיל התייחס מצידו בפרשנות לעדותו של רייס, וביקש לקבלה כאמינה. עובדה, אמר, שרייס הבחין כי אין המשך בין החותמת שעל המיסמך לבין החלק שעל התצלום המופיע בו.

כאשר מנה הסניגור מספר שינויים ופרטים חריגים שגילה רייס בתעודה — כגון דיו מסוג שונה בחתימתו של דמיאניוק וביתר חלקי התעודה, שאל השופט טל: "איך אפשר להסביר זאת מצידו של הזייפן? אתם אומרים שהתעודה מזוייפת ונעשתה על-ידי מומחים סובייטים. כיצד זה שיכתבו את התעודה בשני סוגי דיו?" עו"ד גיל השיב כי ההסבר פשוט: אם ישנם תאריכים שונים, משתמשים הזייפנים בסוגי דיו שונים ליד כיתוב כל תאריך.

בסיום סיכומיו, יצא גיל בקריאה דרמאטית לבית המשפט: "החומר כבר איננו בידינו. ההכרעה עברה אליכם. החלטתכם צריכה להתבסס על העקרון היסודי של הוכחה מעבר לכל ספק סביר."

גיל הוסיף, כי "אפילו לא פצתה ההגנה פיה ולא הביאה אף עד אחד — גם אז לא היתה בידי התביעה הוכחה מעל לכל ספק סביר". עם זאת, ציין, הסניגוריה עמדה באתגר, והביאה עדים שהפריכו את הראיות המעטות שעלה בידי התביעה להציג נגד הנאשם.

עו"ד גיל הודה למשרד המשפטים הישראלי, ללשכת עורכי הדין ולאומה הישראלית על שאיפשרו לעורכי-דין זרים לבוא ולהגן בארץ על הנאשם. הוא סיים את דבריו בקריאה לשופטים: "מוטלת עליכם חובה קשה מאוד. חיי דמיאניוק בידיכם".

כאמור, ישמיעו השופטים דב לוין, דליה דורנר וצבי טל את הכרעת הדין בעוד מספר חודשים.

נבדק חשד בדבר הונאה כספית ומינהל לא תקין במכללת ים

מאת נילי מנדלר
כתבת "הארץ" לענייני חינוך

המחלקה המשפטית של משרד החינוך בודקת חשדות בדבר הונאה כספית ומינהל בלתי-תקין ב"מיכללת ירושלים", המכשירה מורות לחינוך הממלכתי-דתי.

בין השאר, נבדק האם מנהל המיכללה, הרב קופרמן, קיבל במשך שנים כספים ממשרד החינוך — בעבור רישום כוזב של מצבת התלמידות במוסד. מדובר ברישום תלמידות מחו"ל, המגיעות לתקופת לימודים קצרה יחסית במוסד, ושאת עלותן אין המשרד אמור לשלם, כאילו היו תלמידות רגילות.

כן בודקת המחלקה המשפטית האם עשה המנהל שימוש בכספי משרד החינוך — המיועדים להפעלת המיכללה — גם לצרכים אחרים, ובכלל זה העברת חלק מהכספים לעמותה הפועלת ליד המוסד.

ההשערות הנוגעות לסדרי מינהל לא תקינים מתרכזים גם בהעסקת בנו ובתו של הרב קופרמן בעמדות מפתח במיכללה. נבדקת ההאשמה, כאילו במסגרת מלחמת-ירושה המתנהלת במוסד, ניסה הרב קופרמן להבטיח לבנו את משרת הניהול בקדנציה שאחריו. על רקע זה, ארעו חיכוכים בין הבן לאחד המורים, שהגיעו לאלימות פיסית. מורים אחרים עזבו את המוסד בשל המאבק על משרת הניהול.

ערכה את העמוד: עדה ארנפיז

"רק מעטים מחיילי הקיבוץ הארצי מוצאים עצמם במצב קשה בשטחים"

טוען רכז המחלקה לביטחון של הקיבוץ ומוסיף: "הקיבוץ הארצי שייך ברובו למחנה 'הרוב הדומם' המגיב בשתיקה על המתרחש"

מאת אלי אליעד
סופר "הארץ"

רכז המחלקה לביטחון בקיבוץ הארצי, חנן רוגלין — חבר קיבוץ געש — אומר כי "חיילי הקיבוץ הארצי המשרתים בשטחים בימים אלה אינם משדרים מצוקות מיוחדות לקורא אותם, מבחינה זו הם דומים לכלל חיילי צה"ל."

רוגלין אומר, כי יש מבניהם המחזיקים בעמדות ימניות, והם משתלבים מצויין, כהגדרתו, בכל האירועים בשטחים. "ומכיוון שאנו טובים בעניינים רבים אחרים, הרי גם כאן הם מצטיינים. חלק זה לא התעמת עם עצמו בבעיות אידיאולוגיות בשירותו בשטחים".

רכז הביטחון בקיבוץ הארצי, שדבריו מתפרסמים ב"השבוע" — בטאון הקיבוץ הארצי — מציין עוד, כי רוב בני הקיבוץ הארצי שייך למחנה "הרוב הדומם", המגיב בשתיקה למתרחש. חלק קטן מהבנים, המצויים בקצה השני של הקשת, מוצא את עצמו, לדבריו, במצב קשה מאוד, בעיקר באותו מרווח התרחשויות הנמצא מעבר לפקודות.

"ראוי לזכור", אומר רוגלין, "כי האלימות בשטחים היא דו-צדדית. יש עשרות פצועים גם מבין חיילינו — דבר שאינו מגיע לפרסום".

לשאלה האם יש הבדל בתיפקוד בני הקיבוץ וחברי הגרעינים המשרתים בשטחים, משיב רוגלין, כי עד לאחרונה חשב שיש הבדל בגישות. חברי הגרעינים היו צריכים לברר לעצמם שאלות ערכיות, שבני הקיבוץ לא שאלו כלל. "לאחרונה התברר לי", אומר רוגלין, "שיחסם של בני הקבוץ למתרחש בשטחים דומה לזה של בני הגרעינים".

לשאלה האם זקוקים הבנים לגיבוי הקיבוץ בהתמודדות עם המציאות הקשה והמסובכת, השיב: "לא קיימת במקרה זה 'תסמונת המטפלת' הידועה. הבנים לא צריכים מטפלת. אני חושב, שקיימת הרגשה אצל חלק מהבנים, שהם לא מקבלים גיבוי מהבית. פידבק רעיוני. חלקם מציין שהקיבוצים ממשיכים את חיי היומיום, בעוד שהם חשופים למערכת אירועים קשה באה, והם חושבים שהדבר צריך לעלות לסדר היום הקיבוצי — ברמה הפוליטית האידיאולוגית. המציאות חודרת אצלם את התחושות, והקיבוץ כאילו לא קרה דבר".

פרס: אם יוכשל מאמץ שולץ נישאר בשטח רק עם בריה"מ

מאת אריה לביא

"אם יוזמתו של שולץ תכשל, תישאר בשטח רק ברית המועצות, ומי שרוצה שברית המועצות תהפוך לגורם הדומיננטי במזרח התיכון — שיכשיל את יוזמתו של שולץ", אמר אתמול ממלא-מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס.

בהופעה בפורום לשכת המסחר ישראל-אמריקה, אמר פרס כי זה הזמן לקבל החלטות. בעוד זמן קצר תהיה בארצות הברית אדמיניסטרציה חדשה, הוסיף, ועד שזו תכנס לנושאי המזרח התיכון, ייקח עוד שנתיים. מי ערב לכך שבשטחים יהיה שקט בעוד שנתיים? שאל פרס. "העדר השקט מכרסם במעמד הבינלאומי של ישראל", אמר.

באותו הקשר אמר פרס, כי לנושא זה השלכות על הסחר הישראלי. "כדי לייצא, לא צריך רק לעשות מוצרים טובים, אלא גם להשיג רצון טוב לקניית מוצרים אלה", אמר. פרס קבע, שיש לגשת למשא-ומתן עם מיספר מצומצם של עקרונות:

● לא להקים מדינה וצבא פלשתיני מערבה לירדן.

● הירדן הוא גבול הביטחון של ישראל, כאשר את המו"מ בעניין זה יש לנהל על בסיס הגיון דמוגרפי ולא גאוגרפי, שכן 51% מהנולדים כעת הם ערבים.

● ירושלים תשאר בירת ישראל.

בין היתר, רמז פרס על הקשיים הכלכליים הצפויים לישראל במידה שלא יהיה שלום: "ישראל מוציאה כעת על ביטחון יותר מ-20%, כאשר לא בטוח שארצות-הברית תוכל להגדיל את הסיוע שלה, אם תזדקק ישראל להכפלת הוצאות הביטחון. הוא הזכיר את המצב הכלכלי בסוריה, שם מוצאים לביטחון 52% מכלל התקציבים.

תן להצלחה לדבר בשבילך

אופל אומגה

מכונית השנה של אירופה

כרטיס הביקור שלך

OPEL OMEGA
מכונית השנה 1987

אופל אומגה עם המפרט המרשים
יוצרת סטנדרטים חדשים במכונית מנהלים

■ מבנה אוירודינמי עם מקדם גרר 0.28 הנמוך ביותר שהושג עד כה במכוניות נוסעים
■ מנוע רב ביצועי OHC 1.8 l, 115 כ"ס לבלימה + הזרקת דלק אלקטרונית
■ תיבת הילוכים אוטומטית + Overdrive
■ הגה כח
■ מערכת בלמים חדישה הכולל, בלמי דיסק לכל 4 הגלגלים
■ נעילת דלתות מרכזית, כולל לתא המטען ומכסה הדלק
■ צמיגים רחבים 185/70 R 14
■ מראה חיצונית מתכוננת מבפנים

אופל אומגה בדגמי GLS, LS וקרוון

במחיר החל מ-66.456 ש"ח
לפי מחירון החברה מס' 88 .12 כולל מע"מ.

OPEL

Backed By The Worldwide Resources of General Motors

משרד ראשי ותצוגה: ב"ת, ק. אריה, היצירה 6, טל' 9231873; אולמות תצוגה ליאו גולדברג בע"מ.
ת"א: דרך פ"ת 86, טל. 336911;
ירושלים: שלומציון המלכה 15, טל. 234536; חיפה: דרך ים 132, טל. 530281,
ב"ש: [illegible] 96, טל. 70507; סוכנים: חיפה: "בית המכונית",
יפו 19, טל. [illegible], פ"ת: "כהן את סילר" בר כוכבא 39, טל. 911159,
חדרה: "טומן כהן" שכונת ביאליק, טל. 31379; רחובות: "שומר צבר",
דרך יבנה, טל. 461591; נצרת: בשארה ויוסף סרוג'י, פאולוס השישי טל. 70030,
נתניה: אוטו מרכז רח' הרצל 53, טל. 053-34967.

GM OPEL

ליאו גולדברג בע"מ המניע להצלחת אופל בישראל

BERIOZKA
בן יהודה 77 טל' 03-223355
בריוזקה

כל-ערב חגיגה
לא לרוסים בלבד

הזמרת הרוסיה חסיה ג. ד. ר ותזמורת בריוזקה
בהילולה רוסית ובינלאומית
• סעודת ענק כל מיטב המטבח הרוסי
10 מנות לסעוד
• מצב רוח ומשקאות עד השעות הקטנות

כל יום ד'
מועדון הלבבות של בריוזקה
מפגש מרגש של פנויים ופנויות
15 ש"ח כולל משקה וכבוד

כל יום ה' ומוצ"ש סנסציה
אירית הצברית בפולקלור רוסי מרגש

אידיאלי לארועים מ-10 איש ועד 170 איש

שבת צהריים — פילסע פיש
צ'ולנט עם קישקע ובשר • [illegible]

בריוזקה אידאלי לאירועים

هكذا عن الأصل

صكا/ عن الاصل

שערי המניות 18.2.88

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש	19600	תב	57	+1300	+7.1	+64
הספנות 0.1	1280		1999	+26	+2.1	+1877
הספנות א 0.5	690		1452	-10	-1.4	-1355
כללי לא בהסדר	15600		457	+200	+1.3	+126
ט.ב.ב. 0.5	7670		1743			
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
אי.די.בי רג 100.0	107950		724	+1400	+1.3	+1997
אי.די.בי ב 100.0	108300		24	+2000	+1.9	+30
אי.די.בי בב א	644500			+6000	+0.9	+5
אגוד 0.1	80300		621	+1000	+1.3	+1573
דיסקונט ב	137050		15	-400	-0.3	-22
דיסקונט א	137750		130	+1780	+1.3	+791
דיסקונט שה ב	15930		10			-10
המזרחי ש	44264		1301	+500	+1.1	+4997
המזרחי ב	45750		16	+1700	+3.9	+16
הפועלים מבב	93000	שב				
הפועלים ש	73410		1405	+950	+1.3	+3195
הפועלים ב	72595		109			-61
כללי א 1.0	186500		10	+2080	+1.1	+20
כללי שה 7	8665	שב				
כלל 0.1	46622		1391	+700	+1.5	+5203
כלל שה 11	17350		37	+200	+1.2	+542
מימון וסחר 1.0	60991		3			-3
מימון וסחר 5.0	32500		71	+1700	+5.5	+177
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89						
אי.די.בי רג 100.0	131200		41	+3000	+2.3	+330
אי.די.בי ב 100.0	126350	לג				
אי.די.בי בב א	762900	לג				
אגוד 1 ש"ח	96650		3	+1000	+1.1	+47
דיסקונט ב	161950	לג				
דיסקונט א	165500		2	+2800	+1.2	+198
המזרחי ש	54150		66	+1580	+2.9	+184
המזרחי ב	32250	לג				
הפועלים ש	89050		165	+2200	+2.5	+319
הפועלים ב	89200		11	+2500	+2.9	+228
כללי א	221650		2	-1000	-0.5	-2
בל"ל סמק	56500		27	+1200	+2.2	+270
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	23400	תב		+1399	+6.4	+34
לאומכשב ש	7740		115	-10	-0.1	-97
לאומכשב ב	7750		15			+45
כרמל ש	5240		165	+40	+0.8	+12
כרמל שה 1	4460			-140	-5	-2350
פת כשב ש	1980		1386			-811
משכן ב ש	3241		60			-17
עצמאות 0.1	17200		97	+700	+4.2	+70
טפחות 1.0	7084		130			-58
טפחות מבב ש	20900		12			-28
טפחות רג ש	21670		117	+220	+1	+9
טפחות שה 2	5660		80			+1713
יעמד 1.0	2640	תב	750	+240	+10	+306
יעמד 5.0	1600		1251	+7	+0.4	+332
מוסדות מימון						
שלמון אש	762		9690			-1857
החקלאות מבב א	350000	לג				
החקלאות מבב ב	203500	לג				
לאומי תעש א ש	11727		112	+500	+4.5	+97
פתוח תעש מבב	125501	לג				
פת תעש בב 3	496800	לג				
פת תעש בב בג	286000	לג				
פת תעש בב גג	278000	לג				
פת תעש בב ר	280000	לג				
פת תעש בב רד	68271	לג				
מרכז קבלנים 5.0	1342		6270			-4928
תיירות בב	229000	לג				
כלל ליסינג 0.1א	24400		34	+640	+2.7	+25
כלל ליסינג 0.5ב	20480		178	+250	+1.1	+10
ביטוח						
איילון	108		8097	-5	-2.5	-10297
איתן	120		2000	-1	-0.8	-537
ארדם 0.1	1450		2078	-25	-1.7	-1089
ארדם א 0.5	1010		511	-20	-1.9	-5121
בטוח משנה 0.1	340	בה	931	+3	+0.9	+1000
בטוח משנה 0.5	182		2795	+5	+2.8	+1420
משנה אפ	218		2000			-2000
משנה הש	104		9000	+1	+1	+41722
הדר 1.0	126		15811	-5	-3.8	-10671
הדר 5.0	104		13227			-15267
הדר אפ סר 2	105		9582	+1	+1	+4193
הפניקס 0.1	640	תב	1780	+34	+5.6	+4130
הפניקס 0.5	465		2950	-5	-1.1	-2639
המשמר-הראל 1.0	4420		75	+20	+0.5	+75
המשמר-הראל 5.0	3454		250	+34	+1	+211
מנורה 1.0	1161		40	+50	+4.5	+40
מנורה 5.0	880	בה	101	+57	+6.9	+528
סהר 1.0 ג	337		3465	-3	-0.9	-1078
סקוריטס 0.1	869		[illegible]			-200
צור ש	249		830	-3		-858
ציון החזקות 1.0	3405		77	+150	+4.6	+77
ציון החזקות 5.0	905		460	+17	+1.9	+205
מסחר						
אינטר באמא 1 ש	769		2000	+9	+1.2	+2885
אינטר באמא 5 ש	595		8700			-8350
מאיר עזרא 1.0	622		3865	+6	+1	+2737
מאיר עזרא אפ	362	שב				
כלל אפ 4	311		13233	+3	+1	+17351
כלל אגח 2	144		18021	+2	+1.4	+15719
קריסטל 1.0	880		1000			
רפק 0.1	13230	שב				
רפק 0.5	17500		4	+520	+3.1	+4
שופרסל א 2.0	1045		3790			-2178
שופרסל אפ	4000		441			+215
שופרסל אגח	105.5		15000	-5	-0.5	-38829
שירותים						
אטונא	348		2674			+426
מפעות הספקה 0.1	630	בה	1627	+17	+2.8	+1495
מפעות הספקה 0.5	234	תב	18798	+14	+6.4	+18151
קרור 0.1	765		4979	+13	+1.7	+7276
קרור 1.0	242		18550			-9768
מתי שיובה 0.1	1397		550			-383
מתי שיובה 0.5	920	תב	1650	+56	+6.5	+2800
מלונות ושירותי תיירות						
גלי זהר 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
מלונות דן 1.0	1386	תב	94	+126	+10	+227
מלונות דן 5.0	970		700	+40	+4.3	+687
חוף האלמוג 1.0	6900		59	+207	+3.1	+19
מלונות הירדן	2460					
0221010	235		24727	+4	+1.7	+3402
0221317	156		10300	+5	+3.8	+6933
מחשבים ושירותי מחשבים						
תילגן 1.0	195	תב	39	+5	+3.1	+3539
תילגן אפ	65.5		43100	+2	+3.2	+17555
תילגן אג"ח	98		9850			+150
יעצא 1.0	4900	תב	161	+234	+5	+276
מלל. 1.0	7100		10	-200	-2.7	-10
מלל. 5.0	1717		110	+17	+1	+10
ניקוב במחשבים 1	825	תב	1020	+50	+6.5	+1922
ניקוב מחש 5	276		3189	+10	+3.8	+6314
ניקוב אפ סר 2	570		4645	+20	+3.6	+4678
תים מחשבים 1.0	649		882	+9	+1.4	+582
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אזורים אפ	600	תב	6786	+30	+5.3	+9791
אזורים אגח	136		15200			
אילון 1.0	150	תב	4971	+2.5	+0.1	+13158
אל-רוב 1.0	330		5640			-1765
אפריקה 0.1	37640		69	+900	+2.5	+88
אפריקה אפ	16600		111	+700	+4.4	+67
אדים	1187		1979			-1248
אלקון 0.1	2560	בה	898	+52	+2.1	+468
אלקון 0.5	1906		795			-429
ברנוביץ 1.0	2740		56	+40	+1.5	+56
ברנוביץ 5.0	2240	תב	100	+150	+7.2	+172
דסקר 1.0	5602	תב	270	+400	+7.7	+285
דוקר 0.1	189	תב	3695	+14	+8	+6240
דוקר 0.5	139.5		2000			+1500
מרילן 1.0	1797		2298			-179
הכלל 1.0	848	לג				+580
הכלל 5.0	485	לג				
תלב. 0.1	—		—	הפסקת	מסחר	—
תלב. 0.5	—		—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	283		11609			
ירושלים אפ	95		10260			-2528
נבים 0.1	3775	תב	1855	+200	+5.6	+1789
נבים 0.5	3130		391	+50	+1.6	+587
ישפר 0.1	3372		662	+33	+1	+35
ישראלום 1.0	1116		1323	+25	+2.3	+3001
ישפר 10.0	18900		422			-421
בנק שיתוף 1.0	5600		100	+199	+3.7	+143
לומיר 1.0	6600		113			+56
לומיר 5.0	1985		148	+65	+3.4	+154
מתב. 1.0	245	לג				-85
מתב אפ 2	101	לג				-19
מתב אגח	115	לג				-115
מאגרי בניה 1.0	419	לג				
מיטאל 5.0	187		18252			-9361
מיטאל אפ	167		74204	+1	+0.6	+18050
מגרב 5.0	1450		160			+85
לוינשטין 1.0	343		1314	+8	+2.4	+2457
לוינשטין 5.0	146.5	בה	21565	+5	+3.5	+10940
ליפשיץ 1.0	297		3702			-2662
ליפשיץ 5.0	149.5		9500			-5328
ליפשיץ אפ 1	96		15288			+10152
ליפשיץ אגח	94.5		11750			+15250
נאות אביב 0.5	3130		324			+149
נכסי אזורים	273		18428	+7	+2.6	+11628
נכסי והחזקות 1.0	661	תב	1115	+59	+9.8	+3711
בנין 1.0 ש	1250		100			-108
ספר והלע סר 1 ש	—		—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	3399		228	+104	+3.2	+299
קיסריה 0.5	1212		403	+46	+4	+453

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
רהמבן 1.0	268		20850			
רהמבן 5.0	159		4375			-3327
רהמבן אפ	850	תב	900	+100	+13.3	+1530
רהמבן אג"ח	122.5		1706			+8294
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2180	תב	300	+198	+10	+300
מטעי הדר 0.5	1760		250	-20	-1.1	-500
מהדרין 0.1	5451		543	+80	+1.5	+805
מהדרין אפ	2839		100	+50	+1.8	+100
נכסי הדרים 1.0	1600		735	+30	+1.9	+497
פריאור 0.5	2280		388	+30	+1.3	+88
מזון וטבק						
דובק מב ש	2640		589			-212
דובק מב ב	2774		362	-1		-362
תגלכל 1.0	417		2073	-3	-0.7	-1673
תגלכל 5.0	324					
תגלכל אגח	102.5		5000			+25000
טמפו בירה 1.0	31250		55	+450	+1.5	+38
טמפו בירה 5.0	20960		60	+350	+1.7	+76
יכין 1.0	1044	בה	763	+95	+10	+1740
יכין א 5.0	626	בה	108	+6	+1	+52
יכין אפ 2	278	תב	1510	+18	+6.9	+6310
מן 1.0	425	קב		+20	+4.9	+3866
מן 5.0	295	תב	1534	+15	+5.4	+1558
סנפרוסט 1.0	15500		18	+500	+3.3	+48
עסיס ב 0.5	342		10028	+12	+3.6	+5074
אבגל שקל 1	1800	תב	1159	-200	-10	-812
שבן מבב א	1408	תב	856	+92	+7	+2146
טכסטיל והלבשה						
ארגד סר 1 ש	346		8000	+5	+1.5	+4208
ארגד אפ	164		1822	+3	+1.9	+350
ארגד אגח	106.5		3000			-2400
אתיס 1.0	447		675			
אופנת ברוך 1.0	506		1030	-1	-0.3	-730
אופנת ברוך 5.0	214		1500	+2	+0.9	+226
אתא א	232		2691			+1010
ארגמן רג ש	9920		122	+450	+4.8	+136
דלתא-גליל 1.0	1157		6017	+32	+2.8	+12165
דלתא-גליל א 3.0	970		3286	+20	+2.1	+2589
מכוניות מאוחר 1	1275		32	-25	-1.9	-32
מכוניות מאוחר 5	570	תב	99.9	+30	+5.6	+250
ויטלגו 1.0	320		1180			-1920
ויטלגו 5.0	240		994	+7	+3	+1500
הדיגן 1.0	4167		83	-200	-4.6	-83
זיקית 1.0	1471		1862	+55	+3.9	+4147
זיקית 5.0	1250		4200	+30	+2.5	+7047
זיקית אפ	470		600	+5	+1.1	+458
כיתור	161		3666	+5	+4.9	+5169
כיתור אפ	69.5		9459	-5	-2.1	-9604
לודזיה 0.1	762	תב	794	+69	+10	+1794
לודזיה 0.4	471		1008			-725
ליבת 1.0	206	תב	16440	+8.5	+9.9	+38580
עיט 1.0	368		1610	-5	-1.5	-1610
עיט 5.0	167		4656	+5	+1.5	+9979
עיט אפ	135.5		9250	-5	-0.4	-5103
עיט אגח	110		3735	+1	+0.9	+1865
עסק מרינה 1 ש	187	בה	5345	+4	+2.2	+1114
עסק אפ	88		25211	+3	+3.5	+4445
פולגת א	940		13175	-25	-2.4	-27340
פוליגון א 0.5	9480	תב	90	+490	+5.5	+300
פרטר	1207		225	+12	+1	+14
גיבור סבינה	7605	בה	253	+600	+8.6	+431

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מתכת ומוצריה						
אורדן 0.1	6000		65	+60	+1	+50
אורדן 0.5	5100	שב				
אלומות 1.0	6350	שב				
אלומות 5.0	4790	שב				
כבלים ש	295		6538			+2698
כבלים אפ	85		15714			+8874
כבלים אג"ח	94		55703			
כבלים אגח	96		5800	+3	+3.2	+7000
התוף 1.0	565	תב	1146	+28	+5.2	+1813
התוף 5.0	328	תב	1250	+22	+7.2	+3348
התוף אפ	2604		50	+30	+1.2	+30
דיקה 1.0	2000		6.1	+20	+1	+1.5
דיקה 5.0	1200		120	+12	+1	+120
קספסמה פז 5.0	3221		341	+61	+1.9	+694
כבלי ציון 1.0	2379		596	+105	+4.6	+484
כבלי ציון 5.0	1165		2859			
קרטר 1.0	229		5000			-4162
[illegible]	[illegible]		15881	+6	+5	+26491
[illegible]	29558		55	+50	+0.2	+5
[illegible]	12800	תב	38	+971	+8.5	+112
סקר מלדה 1.0	1900		2151			+850
קיגר 1.0	616	תב	796	+80	+14.9	+2108
קיגר 5.0	399	תב	1400	+23	+6.1	+1414
קליל 1.0	2530		455	+120	+5	+305
קליל 5.0	1940		80			-42
קליל אפ	1010		3529	+41	+4.2	+5865
קליל אגח	128.5		25000			
כלורות 5.0	5550		108	+200	+3.7	+128
תעשיות לכיש 1.0	695		300			-300
תעשיות לכיש 5.0	389		580	+4	+1	+280
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	258000		66			-51
אלקו 0.1	10296		130			
אלקו 0.25 ש	4242		349			-1
אלקו 0.25 ב	4074	קב		+194	+5	+423
אלקטרה 0.1	1870		256			-129
אלקטרה א 0.5	1286		1853	+40	+3.2	+2590
אפ 5	845		1138	+30	+2.4	+2580
אגח 3	152.5		87757			-10487
אורית 1.0	15100		110			+102
כלל תעש אלק'	1835	תב	3856	+100	+5.8	+3588
כלל אלקטרוניקה	597		7282			-5046
כלל אלק אפ	97.5		15916			+5019
סמקטרוניקס 1.0	1038		635			-455
סמקטרוניקס 5.0	880		530	-10	-1.1	-860
פיכטנגר 1.0	387	תב	6770	+22	+6	+8020
פיכטנגר 5.0	325	תב	7325	+18	+5.9	+13175
ציקלון 1.0	2343	בה	449	+23	+1	+33
ציקלון 5.0	1386		329	+37	+2.7	+1052
קבוטשין אילר 1.	3215	שב				
קבוטשין אילר 5.	2210	בה	80	+52	+2.4	+140
תאת 1.0	840		391			+293
תאת 5.0	425		6110			-798
תדאה	732		3883			-3741
מוצרי בניה						
א.ב. תעשיות 1.	174.5		40201			+14260
א.ב. אפ	561		2725			-297
א.ב. אגח	130		18500	+5	+0.4	+20000
אקרשטין 1.0	462	תב	4054	+25	+5.2	+3189
אקרשטין 5.0	303		4316	+3	+1	+636
אקרשטין אפ	385	תב	5385	+38	+11	+6836
אקרשטין אגח	127		6080	+5	+1.2	+24000
אתים בלוק	119	תב	22562	+7	+6.3	+23367
בלוק אפ	73	תב	22349	+5	+8.2	+16800
מזרח השק בתעש	865		3161	-15	-1.7	-3659
מוזאיקה ולפמן 1	1906	לג				-19
מוזאיקה ולפמן 5	1435		100	+55	+4	+100
נגב קרמיקה	299		42290	+5	+1.7	+19792
נגב קרמיקה אפ	160.5	בה	450	+1	+0.6	+250
כימיה, גומי ופלסטיק						
אגן 5.0	1493		3545	+60	+3.5	+6122
אליאנס ב	1255	בה	470	-18	-1	-361
גל תעשיות 1.0	355		1500	+10	+2.9	+2865
גל תעשיות 5.0	249	בה	288	+4	+1.7	+597
גל אפ	89		4500			
גל אגח	95.5		1500	+5	+1.6	+6232
דשנים 0.1	4840		200			+17
דשנים 0.5	1680		1059	+40	+2.4	+1109
חיפה כמי 10.0	890	תב	9102	+59	+7.1	+19531
ליפסקי 1.0	1987		250	-10	-0.5	-166
מקסימה 1.0	719			-1	-0.1	-132
מקסימה 5.0	493		1000	-5	-1	-1009
סנו 1.0	20005		35	+5		+85
סנו 5.0	18250	תב	50	+1000	+5.8	+50
פריקלאס	539	בה	2670	+9	+1.6	+691
פריקלאס אפ	158	תב	15075	+8	+5.3	+9071
קים כימיקל 1.0	4750		436			-356
קים אפ	2724		50			-50
קים אגח	110.5	שב				
תיא 5.0	4020		606			-151
פרוטאורום 10.0	68000		142			+109
עץ, נייר ודפוס						
כתר	154		5820	+3	+2	+3316
רפרון 1.0	6162	שב				
רפרון 5.0	3900	שב				
תגמ. 1.0	9540		220	+189	+2	+270
יאה 1.0	1700		111	+32	+1.9	+1246
לבידי אשקלון 1	830		1637			
מלם ב 0.5	29570	תב	56	+2670	+10	+234
קרגל	830		15466			-13805
קרגל אפ	471	תב	10553	+25	+5.6	+23862
רים 0.1	448		1700			-730
רים 0.4	210	תב	13552	+15	+7.7	+17078
תעל ב 0.2	17646		113	+346	+2	+37
תעשיות שונות						
אבגין 1.0	235		2526			-902
אבגין 5.0	125		4584	+3	+2.5	+6717
הכימיה יזי'	2288	תב	150	+208	+10	+145
הנמלק 1.0	1060	שב				
הנמלק 5.0	957		388	-4	-0.4	-822

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כור בכי ש	7040		106			-13
תעשיות אפ	147		38770			-19616
תעשיות אגח	108.5		108100			-135515
חברות השקעה						
אמיקו ש	6050		158	+250	+4.3	+158
אי.די.בי. אפ	2915		1102			-428
אי.די.בי. אג"ח	100		188683			-188783
אלגר ש	991		1790			+2040
גחלת 1.0	1010		100	-50	-2.9	-100
גחלת אפ	790					
גחלת אגח	103.5		2080			+29000
דגגור 1.0	473		2200			+616
דגגור 5.0	419		2288	+2	+0.5	+687
חברה לישראל 5.0	3420	תב	2917	+270	+8.6	+6980
חלפסון 0.1	116000	שב				
חלפסון 1.0 ש	20200		7	+300	+1.5	+7
אמפא א 0.5	21523		41	+1024	+5	+53
שעלים השק ש	690		5943	+84	+5.2	+12944
דיסקונט השק אפ	900		6371	+50	+3.5	+4854
דיסקונט השק אגח	107.5		8600	+5	+2.4	+3750
מגדור השק ש	28050		18			+18
מגר השקא.בה124	13462		7			
חירון 1.0	1700		842			-893
חירון 5.0	672		1982	+32	+5	+1508
יצוא ש	11200		20	+200	+1.8	+20
ירדן א 0.1	1102	בה	747	+100	+10	+827
כלל 5.0	1097	תב	2270	+71	+6.9	+5310
מגר 0.1	346		1189	+16	+4.9	+1279
מגר א 0.5	856	שב				
מגר אפ	133	תב	1000	+8	+6.4	+3214
אגח 1	120		2000	+5	+1.3	+13000
פז השק ש	2700		1073			-333
פמה א 0.1	7000	תב	92	+575	+9	+126
פמה 0.5	4145		238	+195	+4.9	+170
פריון ב 2.5	11616		542			+161
קרדן 1.0	118		25427			+5549
קרדן 5.0	78		10380	+1	+1.3	+6155
קרדן אפ	54		37944			-31600
קרדן אגח	103.5		39648	+2	+2	+85300
נסחרות במט"ח						
בזית ס	262			+1	+0.4	+1650

רשימה מקבילה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מסחר שרותים מלונאות מחשבים						
הראל 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	
יסקל	259		7375	+10	+4	+9710
קונסורטיום 0.1	1416		585			
קונסורטיום 0.5	311	בה	2267	-6	-1	-2113
קונסורטיום אפ	92		4653			+2052
טסל 1.0	666			-4	-0.6	-500
תבל	220	תב	2784	-18	-7.6	-5784
בני הדר	121.5		4971			+2310
בני הדר אפ 1	87		8008	+2	+2.4	+11460
התחיה הישראלית	59		9400	-3	-4.8	-9400
כנם סר 1 ש	1935	תב	318	+150	+8.4	+4046
איכות מחשבים	319		2650			-482
רשה מיכן 1.0	3385		450	+146	+4.5	+725
רשה אפ	775	תב	600	+50	+6.9	+926
כלל מחשבים 1.0	5201		66			
משגב מחשבים 1.0	226		3932			-1075
רקפ	480		250	+10	+2.1	+250
נדל"ן בינוי חקלאות						
אורן 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	
אורן 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	
אגמנים 1.0	528	בה	500	+25	+5	+180
בן-יקר גת 1.0	2752		50	+90	+3.4	+225
דוקר 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	
דוקר 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	
עדי 3.0	1401		740			-950
רסקו מבב	1596	לג				-52
רסקו רג	1200	לג				
שגור 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	
שגור אפ	—		—	הפסקת	מסחר	
אסאס	1560		1029			
גולדפרוסט 1.0	783	קב		+37	+5	+856
גולדפרוסט 5.0	376	קב		+18	+5	+1211
תעשיה						
ינגרדים	382	בה	3400	+20	+7.1	+3740
מקס 0.1	2816	בה	225	+256	+10	+142
מקס 0.5	1247		917	-50	-3.9	-787
תעש הנתון 1.0	1861			+40	+2.2	+68
אקטנקן 5.0	967	לג				
מזרקן 1.0	610	לג				
כישאת סלע	86	תב	4111.6	+8	+10.3	+3186.2
מתכת מרום 1.0	86		10000	-2	-2.3	-17058
מתכת מרום אפ	30.4	תב	82251	-6	-10.6	-115051
אלקל	—		—	הפסקת	מסחר	
אלקל אפ 2	—		—	הפסקת	מסחר	
בי-טון 1.0	4015		203			-99
בי-טון 5.0	2067	תב	952	+160	+8.4	+797
כרומאגנס 1.0	3900	תב	25	+300	+8.3	+48
כרומאגנס 5.0	1318	תב	414	+80	+6.5	+189
מלב. 1.0	800	תב	351	+55	+7.6	+1397
מלב. 5.0	373	שב				
אלרן-ניק	165		2000			-2450
רקטור 1.0	2495		71	+15	+0.6	+61
נקה כימיקל 1.0	4000	תב		+380	+8.1	+204
ת.ג.ל. 1.0	1557		66	+40	+2.7	+85
ת.ג.ל. 5.0	1604		30	-20	-1.2	-193
תוד א 5.0	5676	בה	12	+56	+1	+8
אורלע פרים	699		800	-1	-0.1	-650
סקטרה 1.0	5059		110			+8
גקן	417		1470	+15	+3.7	+1470
פו זן	370			+7	+1.9	+8000
כאגרי מטלורגיה	132.5		4376	-5	-1.9	-5376
השקעה						
אינקובה 0.1	44		31567	+2	+4.8	+53699
איתם	294		1400			-400
איתם אפ	90		850	+2	+2.3	+150
אמישר בב'	650		1790	+31	+5	+1492
אפיק 1.0	508	לג				
אפיק 5.0	252	לג				
בנין ב' 5.0	11000		70			
ישום החזקות	76.5		32460	+5	+4.8	+20659
ישום אגח-אפ	86.5	תב	11500	+5	+6.8	+13500
לנדקו 0.1	1450	לג				
לנדקו 0.5	309	לג				
עת השק ב 0.1	2042	תב	270	+171	+9.1	+960
עת השק ב 0.5	1016	שב				
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	1962	בה	291	+178	+10	+936
דלק נפט 5	870		1275	+32	+3.8	+2836
מן חיפושי נפט	20000	תב	177	+1315	+7	+99
יואל 5.0	350		14319	+15	+4.8	+18632
יואל אפ	88		34630	+5	+4.1	+30291
מ.נ.ג. 1.0	3851		187			-260
מ.נ.ג. 5.0	1730		465	+50	+3	+1226
פראיל ב 0.3	7000		4	+300	+4.5	+45
נפטא ש	320		9789	+13	+4.2	+7366

משתנים

שם נייר ערך	סה"כ מחזור ש"ח ע"נ	שער קבע משתנים בנקודות	שער מרב. בנקודות	שינוי יומי כללי %	בג עסק כלל במשנים
בנק בינלאומי 05	7024	6251	6251	2.41	26
הסנה ש	37001	164.5	167		5
כלל סחר	28975	384	382	2.96	12
שופרסל ב 18.0	21800	912	901	1.45	13
דלק נ ש	11423	2081	2060	1.82	19
אפריקה 1.0	851	28705	28275	1.75	19
אדנים 1.0	26658	876	874	1.98	19
נכסים ובנין	9075	2575	2551	2.25	15
הכשרת הישוב		54260	54260		
כלל בודק	28625	625	615	3.48	17
עלית	531	11387	11359	0.25	4
פולגת כ 4	24378	645	656	-1.68	12
קופאות פז 1.0	2896	3685	3665	1.99	7
אלתן 3.0	268	215466	207985	6	30
סבע ש	10872	7666	7595	3.5	42
ים המלח	32742	2085	2039	5.27	38
סהרונים 18.0	57531	856	860	-0.47	28
המטלי זהר 10.0	211	266661	257730	4.5	32
מקורות ב 0.1	1074	11097	11045	5	9
כלל מקש 1.0	371295	200	198.5	1.78	33
אירית פנוה 2.8	13361	5991	5846	5.51	40
אלתן ש	13444	862	850	1.45	5
חברה לישראל 1.0	8456	3822	3757	2.99	29
דיסקונט השק ש	24864	2131	2090	3.25	33
כלל 10.0	23317	1131	1098	3.01	25

שערים בינבנקאיים

אתמול, בצהריים, 18.2.1988 באירופה

מסירה מיידית (בשער)

לי"ש שטרלינג	$ ארצות הברית	1.7490/1.7500
לי"ש ארה"ב	מרקים גרמניים	1.7045/1.7055
"	פלורינים הולנדיים	1.9128/1.9153
"	פרנקים שוויצריים	1.4027/1.4037
"	פרנקים בלגיים	35.65/35.66
"	פרנקים צרפתיים	5.7550/5.5765
"	לירטות איטלקיות	1254.90/1255.40
"	יינים יפאניים	130.10/130.20
ליס.ד.ר.	$ ארצות הברית	1.3237/1.3242

שער הזהב 446.25 $ ארה"ב. אונקיה-לונדון פיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$/לי"ש	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.7463/1.7474	1.3963/1.3977	1.6999/1.7011
3 ח'	1.7387/1.7400	1.3844/1.3858	1.6897/1.6912
6 ח'	1.7282/1.7297	1.3694/1.3711	1.6754/1.6769

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

מימוש "דה לוקס"

יום המסחר האחרון של השבוע בבורסה, עמד אתמול בסימן של מימוש רווחים תוך עליות שערים. תופעה המכונה בעגת סוחרי הבורסה מימוש רווחים "דה לוקס". הביקושים הוזרמו מצד גופים עסקיים המעריכים כי שוק המניות הולך לקראת תופעה נוספת של עליות שערים. במיוחד נוכח הידיעות על עסקת חבילה מתגבשת במשק. עסקה כזאת עם פיחות לצידה, תביא, להערכת סוחרים בבורסה, לייצוב המשק ולהזרמת כספים נוספים לשוק המניות. מגמת רכישות מוגברת הורגשה אתמול באמצעות חברת הברוקרים "בטוחה" וקרנות בנק הפועלים. מאידך, בקרנות הנאמנות האחרות של הבנקים היתה הפעילות סלקטיבית. קרנות הנאמנות הפעיקו בסיכום הכולל תערודות בהיקף של 5 מיליון שקל. שבוע המסחר בבורסה עמד בסימן של עליות שערים, כשבבורסה כבר לקחו בחשבון את האפשרות של הטלת מס על-ידי ועדת ששינסקי. ההכחשות הנמרצות של פקידים באוצר בעניין זה, היו בבחינת הפתעה לטובה לסוחרי שוק המניות. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה בסיכום השבועי ב-13.56 אחוז. עליות שערים בולטות במיוחד היו במניות חברות ההשקעה. עליית השערים הזוה מאתמול מוסברת בעיקר הודות לפעילות הנמרצת שהיתה במהלך המסחר במשתנים. מסתבר שכשהשיטה פועלת לטובת הבורסה, קולות הביקורת נגדה כעלים כלא היו. מחזור המסחר במניות ירד במקצת לעומת שלשום, והסתכם ב-14.6 מיליון שקל.

ביקוש של 16 מיליון שקל לבנקאיות

הידיעות על עסקת חבילה קרובה והולכת, שבמסגרתה יבוצע גם פיחות חד פעמי של השקל לעומת הדולר, עודדו את הסוחרים לרכוש בנקאיות, ובגדול. ביקוש של 16 מיליון שקל סופק בעליות של עד 1.5 אחוזים. בעקבות כך ירדה רמת התשואה לפידיון בבנקאיות אל מתחת ל-12 אחוז במונחים שנתיים. העובדה שמרבית הסוחרים נסוגו מהביקושים, גרמה לכך שהמחזור היה נמוך יחסית, והסתכם ב-4.2 מיליון שקל.

	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
תשואה שנתית דולרית ב%		
בל"ל 0.1	8.87	7.63
הפועלים ש	9.46	7.54
אי.די.בי. רג	9.65	7.48
דיסקונט א	9.66	8.23
המזרחי ש	10.19	7.29

עליות חריגות באלרון ושבע

עליות שערים חריגות היו אתמול במניות אלרון ושבע. מניית אלרון עלתה ב-8 אחוזים, על רקע ההערכה כי התוצאות העסקיות שלה לשנה הקרובה יראו על שיפור ניכר ברווחיות. הערכה זו נסמכת על התוצאות העסקיות המיוחבות שפירסמה חברת אלסינט, המוחזקת באופן מהותי על-ידי אלרון. הפעילות הערה במניות סבע שלוותה בעלייה של 4.5 אחוזים, מוסברת בכתבה "חיובית" בטלוויזיה, בה סופר על תרופה חדשנית שפיתחה החברה, שסיכויי הצלחתה בחו"ל גבוהים.

	מדד יומי	שינוי ב%
מדד מניות כללי	97.89	+1.65
כללי ללא בנקים	85.68	+2.22
מדד אג"ח כללי	101.88	+0.14
אג"ח צמוד מדד	101.80	+0.10
אג"ח צמוד מט"ח	103.05	+0.89

פעילות ערה בחברות המנפיקות

פעילות ערה, שלוותה בעליות חריגות, היתה אתמול במניות החברות שבקשות גיוס ההון שלהן במניות, כבר אושרו. כך היה במניות ברטון ובמניות חברת המלתחות איילון ומניית איילון עלתה אתמול ב-9.1 אחוזים לאחר שלמניה היה ביקוש גבוה מהרגיל.

רוכשים אג"ח דולריות

הידיעות על פיחות אפשרי, עודדו אתמול רכישת אגרות חוב דולריות, בהיקפים גדולים מהרגיל. רכישות אלה באו לעזרת שחלק מהכספים הופנה אתמול לרכישת שתי סדרות של אגרות חוב שהוצעו על-ידי בנק ישראל, בהיקף של 40 מיליון שקל.

ירידה בפעילות המק"מ

היקף הפעילות במלוות קצרי מועד ירד לעומת הימים האחרונים, והסתכם ב-13 מיליון. רמת התשואה לפידיון נטו לרדת במקצת.

הודעות בורסה

● אלקטרוניקה לישראל מקבוצת כלל אלקטרוניקה הרוויחה ברבעון הרביעי של 1987 350 אלף דולר לעומת הפסד של 1.81 מיליון דולר לתקופה המקבילה ב-1986.
● פרוטאורום קבעה כי יום ה"אקס" לחלוקת 9,900 אחוז הטבה יהיה ה-13.3.88.
● תגלכל צופה לגידול של 5 מיליון דולר במחזור המכירות בעקבות ההסכם לרכישת פרי זה מבונם הנכסים.
● אמבן מודיעהלי מונה כדירקטור באמיק במקום נסים גלעם שהתפטר.
● יקאל רכשה מבעלת מניות בקרגל בתמורה כספית של 1.1 מיליון דולר.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
248	5	99.80	15.45
318	12	99.49	16.65
328	19	99.21	16.40
338	26	98.92	16.45
348	33	98.59	17.00
358	40	98.26	17.35
418	47	97.94	17.50
428	55	97.64	17.55
438	61	97.34	17.50
448	68	97.06	17.40
518	75	96.77	17.50
528	82	96.45	17.45
538	89	96.15	17.45
548	96	95.84	17.55
618	108	95.40	18.15
628	110	95.12	18.05
638	117	94.77	18.25
648	124	94.41	18.45
658	131	94.15	18.30
718	138	93.87	18.20

מחשבה קדימה
הקדש מספר שעות לבניית עתיד טוב יותר עבורך ועבור משפחתך
טל: 052-572641, 052-572685

לא מכרת לא שילמת
רק בלוח העיר
המחיר לשילה סו ש"ח
קבלת מודעות
20.00-8.00 מ־
03-371261

שרף נאמנות
בטחה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אבי	5330.35	5255.63	64.16	1.24
אבוקה	426.95	418.76	7.26	1.76
אגוד	266.27	261.19	0.72	0.28
אגם	102.50	100.50	0.42	0.42
אדיר	1744.23	1731.37	11.56	0.67
אדם	165.38	163.76	2.78	1.73
אמיר	162.04	160.93	0.35	0.22
אור	440.53	436.74	3.91	0.90
אוריון	138.09	135.34	0.91	0.68
אוריל	291.95	289.80	1.42	0.49
אורן	820.13	804.30	4.86	0.61
אייל	5292.77	5189.84	4.49	0.09
אירוס	5628.15	5506.61	38.56	0.71
איתן	795.37	779.67	4.36	0.56
אלון	644.39	631.21	2.60	0.41
אלמוג	693.70	680.14	1.93	0.28
אלכימס	99.45	97.12	0.61	0.63
אגוז	103.33	101.95	0.17	0.17
בינה	92.37	90.16	1.29	1.45
ארז	322.38	316.15	6.01	1.94
אש	141.50	138.45	2.61	1.92
אשל	187.48	183.85	0.55	0.30
אתגר	89.51	87.84	1.61	1.87
אתרוג	263.22	260.64	2.05	0.79
בדולח	162.35	160.83	2.24	1.41
ברוש	522.84	512.77	5.76	1.14
ברק	474.18	464.88	5.15	1.12
בריכה	325.33	322.98	3.22	1.01
בניים	1562.45	1551.53	12.87	0.84
בצע	115.15	113.44	0.36	[illegible]
גדיש	463.66	454.88	2.83	0.63
גיא	105.61	104.05	0.76	0.74
גיל	3360.52	3294.91	45.89	1.41
גליה	655.70	652.67	5.17	0.80
דוברבן	350.64	347.26	4.60	1.34
דוכיפת	513.11	503.09	5.68	1.14
דולב	254.01	248.79	2.04	0.83
דורון	1594.98	1566.05	9.32	0.60
דותן	274.55	269.60	1.45	0.54
דליה	583.04	573.32	1.92	0.34
דרור	329.38	323.41	3.11	0.97
דקל	366.13	359.20	5.42	1.53
הדס	385.32	382.07	0.37	0.10
הילה	414.31	412.54	3.17	0.77
ורד	557.16	547.87	1.99	0.36
זהבית	2125.70	2076.59	21.60	1.05
זוהר	110.36	108.72	0.45	0.42
זיו	136.21	134.19	0.54	0.40
זינוק	106.64	104.50	1.05	1.01
זמיר	463.18	454.18	8.53	1.91
חוחית	167.37	163.69	0.97	0.60
חליפין	145.58	145.17	0.69	0.48
חלמיש	217.75	216.27	0.76	0.35
חן	152.57	151.96	0.34	0.22
טופז	116.37	115.28	1.05	0.92
טל	6428.28	6352.38	24.51	0.39
יבול	468.90	459.90	2.21	0.48
יהלום	169.79	168.20	2.52	1.52
יהודית	365.38	362.33	2.80	0.78
יערה	454.04	445.36	0.93	0.21
כוכב	313.72	307.63	6.16	2.04
כחל	137.42	134.74	1.34	1.00
כלנית	638.60	627.76	2.71	0.43
כספית	272.47	270.54	3.27	1.22
כרכום	143.76	141.55	1.70	1.22
כתר	1230.65	1213.33	9.13	0.76
להב	4851.16	4736.36	56.50	1.20
לימסקין	129.82	128.28	0.09	0.07
לביד	350.87	344.09	6.05	1.79
לגם	1929.86	1914.77	9.47	0.50
לוטם	381.79	379.27	0.92	0.24
מבחר	1391.89	1365.31	3.46	0.25
מבטח	4029.09	3994.19	12.76	0.32
מגן	262.53	258.76	1.74	0.68
מגוון	3826.70	3792.76	28.27	0.75
מגר	1672.35	1648.51	30.43	1.88
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	25742.08	25309.60	337.38	1.27
מיטב	3065.82	3045.47	6.81	0.46
מעוף	4660.10	4571.10	50.19	1.11
מעיין	777.17	762.75	2.90	0.38
מקבה	387.48	384.94	0.77	0.20
מרגלית	98.07	97.44	1.32	1.37
מרווח	127.32	126.82	0.54	0.43
מרום	1384.58	1358.81	5.86	0.43
נגה	148.81	146.60	0.70	0.48
נטיף	280.88	279.02	5.35	1.95
נטע	473.97	466.94	6.97	1.52
ניר	140.98	138.91	1.86	1.36
סביון	648.58	637.41	3.24	0.51
סגולה	139.91	138.85	0.69	0.50
סלע	378.09	375.58	0.89	0.24
סנונית	548.08	537.37	2.85	0.53
ספיר	391.64	384.22	4.74	1.25
סמיר	180.00	179.55	1.87	1.05
עדיף	371.48	364.51	4.88	1.36
עדית	767.71	762.14	12.02	1.60
עידן	494.21	486.88	2.01	0.41
עינבר	115.84	114.80	1.00	0.88
ענת	2448.88	2429.77	22.59	0.94
עפרוני	510.48	500.55	1.42	0.28
ערמון	132.18	129.70	0.27	0.21
פז	1619.41	1607.69	16.36	1.03
צבר	568.48	557.14	6.16	1.12
צופית	485.43	475.90	4.52	0.96
צוק	127.93	127.43	0.53	0.42
צמר	1139.30	1130.20	6.38	0.57
צבעונה	532.43	524.76	1.81	0.35
צמרת	150.12	149.06	1.26	0.85
צפית	103.22	102.55	0.67	0.66
קלע	170.69	170.26	1.88	1.12
קשת	103.89	101.85	0.33	0.33
רננה	18559.15	18397.99	176.47	0.97
רימון	135.35	135.11	0.56	0.42
רפסת	853.91	840.62	1.94	0.23
רשף	430.85	422.01	3.87	0.93
שבלת	462.55	453.66	1.99	0.44
שחם	351.75	348.55	2.30	0.66
שחף	104.67	102.63	0.43	0.42
שידה	449.50	446.35	2.94	0.66
שניר	411.79	408.83	1.36	0.33
שקד	703.85	693.88	8.47	1.24
[illegible]	703.23	700.52	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	0.52	[illegible]
[illegible]	247.29	244.95	3.46	1.13
[illegible]	[illegible]	[illegible]	6.59	1.30
תירוש	557.59	550.86	3.13	0.57
תהלה	103.06	102.26	0.52	0.51
תמרי	253.12	248.24	0.33	0.13
תמה	199.35	197.90	0.52	0.26
תרשיש	115.65	114.86	0.12	0.10
תשרי	540.85	536.59	3.03	0.37

שערי אגרות החוב

סדרה	שער	שינוי בנק'
3792	112.9	—
3826	137.4	-2.3
3827	138.8	-2.2
3828	134.1	-2.1
3829	131.6	-2.1
3830	128.1	-0.4
3831	122.8	-0.4
3832	124.1	-0.4
3833	123.5	-0.5
3834	120.2	-0.4
4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)		
3521	175200	—
3522	168450	—
3523	158700	—
3524	157980	—
3525	157800	-300
3526	156500	—
3527	151950	—
3528	149500	—
3529	149000	+1400
3530	145702	—
3531	143500	—
3532	139500	—
3533	139500	+200
3534	131600	+300
3535	131600	+199
3536	131550	+200
3537	131250	+300
3538	125600	+200
3539	124000	+100
3540	123300	+250
3541	119500	+200
3542	119250	+250
3543	113400	—
3544	113800	—
3545	111100	+500
3546	111200	+400
3547	110990	—
3548	110950	+150
3549	104500	—
3550	111500	—
3551	111150	—
3552	101901	+451
3555	99950	—
3554	101800	+200
3555	101500	+50
3556	96450	+50
3557	96700	—
3558	96150	+100
3559	92800	+150
3560	87750	+100
3561	87300	+300
3571	86900	+200
3572	88150	+250
3573	87500	+200

סדרה	שער	שינוי בנק'
3621	11936	+5
3622	11029	+35
3623	10285	+50
3624	9777	-34
3625	8870	+5
3626	8259	+4
3627	7669	+4
3628	7077	+10
3629	6633	+10
3630	6269	+17
3631	5762	+16
3632	5428	+28
3633	5129	+27
3634	4598	+24
3635	4349	+23
3636	4180	+13
3637	3926	+12
3638	3658	+11
3639	3350	+11
3640	2767	+17
3641	2599	+15
3642	2136	+4
3643	1854	+4
3644	1660	+10
3645	1497	+9
4.25% גליל		
3701	1290	+5
3702	972.5	+5.9
3703	869	+8.9
3704	744.5	+7.7
3751	386.8	+0.2
3752	156.5	-1.5
3753	150	-1.3
3901	145.7	+0.1
3902	138.8	+0.1
3903	137.8	+0.1
3904	135.7	+0.1
3754	136.4	+0.2
3755	135.3	+0.1
3756	130.6	+0.1
3757	128.2	+0.2
3758	125.6	+0.1
3759	125.2	—
3760	123.6	+0.1
3761	120.9	+0.1
3762	117.8	+0.1
3763	114.2	+0.1
3764	112.1	—
3765	109.5	+0.1
3766	108.1	—
3791	115	+0.1

סדרה	שער	שינוי בנק'
4.25% שגיא		
4101	411	+2.6
4102	162.7	+0.2
4103	156.2	+0.2
4104	151.5	+0.2
4301	151.3	+0.2
4302	144.1	+0.5
4303	143.1	+0.2
4304	141	+0.3
4105	126.9	+0.1
4106	123.7	+0.1
4107	120	+0.1
4108	117.9	—
4109	114.6	—
4110	113.2	—
4201	142.5	+1.5
4204	136.6	+1.3
4205	134.1	+1.3
4206	131	-0.4
4207	130.7	-0.4
4208	129	-0.4
4209	126.5	-0.5
4210	123.1	-0.3
4211	119.4	-0.5
4212	117	+0.3
4213	114.5	+0.5
5% מלווה מדינה (הצמדה 100%)		
3601	44090	+25
3602	40648	+21
3603	37511	+19
3604	34002	+204
3605	31086	+192
3606	29237	+185
3607	26990	+14
3608	25534	+14
3609	24514	+12
3610	22561	+12
3611	21595	+11
3612	20962	+11
3613	19758	+41
3614	18956	+41
3615	17497	+38
3616	15933	+63
3617	15022	+112
3618	14292	+8
3619	13863	+112
3620	12480	+16

סדרה	שער	שינוי בנק'
3574	88050	+250
3575	80200	+200
3576	80000	+222
3579	75800	+120
3577	80700	+300
3578	79400	+250
3580	69000	+500
3581	62700	+200
3582	57750	—
3583	53800	+150
3584	51951	+26
3585	49326	+22
3586	46555	+28
3588	46535	+22
3589	42493	+21
3587	46571	+25
3591	42467	+22
3592	42447	+20
3593	42389	+21
3590	42236	+12
3595	40295	+11
3594	41165	+19
5% מלווה פיתוח (בריבית כפולה)		
2001	169600	—
2002	171700	—
2003	166200	—
2004	166500	+400
2005	156200	+200
2006	154750	+100
2007	151900	+200
2008	150800	+200
2009	153550	+100
2010	152300	+800
2011	148800	+400
2012	147400	—
2013	149300	+600
2014	146100	+100
2015	143300	—
2016	146770	—
2017	142000	+100
2018	145150	—
2019	140900	—
2020	137280	+1400
2021	138400	+300
2022	129900	—
2023	130950	+100
2024	121900	+200
2025	122600	+100
2026	122650	+658
2027	116000	—
2028	117500	—
2029	112000	—
2030	114900	—
2031	108550	—

סדרה	שער	שינוי בנק'
2032	108700	—
2033	102000	—
2034	104390	—
2035	99225	—
2036	97600	—
2037	104333	—
2038	92900	—
2039	91876	—
2040	90359	—
2041	87447	—
2051	84080	-2400
2052	80062	—
2053	78800	—
2055	75000	—
2054	76532	—
2056	69180	-2139
2057	66792	—
2059	64604	—
2058	66578	—
2060	69700	—
2061	46817	+1887
2062	44410	+1308
2063	42529	+17
צמודות זהב		
5 יזר	111	+1
רמון		
7006	191.3	+1.1
7007	187.6	-0.2
7008	178.3	-0.1
7009	168.8	-4.6
7010	162.6	+1.9
7011	152.3	-0.1
7012	146.9	-0.1
7013	138.6	-0.1
7014	121.9	+1.3
7015	100.5	+0.9
7016	102.8	+0.6
7017	102	+0.9
7018	101.8	+0.9
7019	102.2	+0.9
7020	102	+0.9
7021	101.1	+0.9
7201	99.5	+0.7
גלבוע		
6101	13393	-17
6102	8352	-3
6103	7466	+36
6104	6921	+47
6105	6565	+45
6106	6373	+23
6107	6127	+25
6108	4382	+39
6109	4166	+38
6110	4095	+38

סדרה	שער	שינוי בנק'
6111	3408	+26
6112	3309	+26
6113	2259	-3
6151	868.8	+6.7
6152	832.9	+6.4
6153	722.5	+2.9
6154	709.9	+2.8
6155	454.3	-0.6
6156	367.7	-0.1
6157	276.9	-1.1
6158	261.9	-1
6159	221.5	+1.1
6160	208.4	+2
6161	201.2	+2
6162	182.6	-0.1
6163	167.7	-0.1
6164	161.2	-0.1
6165	155.4	+2.2
6166	147.4	-0.6
6167	145.8	-0.6
6168	141.4	-0.5
6169	132.1	+1.8
6170	124.6	-0.1
6173	88.1	-0.1
6172	86.9	-0.2
6801	97.5	+0.8
100% מט"ח		
אל אום	1512	+82
אלביט	223.5	—
אלתא	1179	+31
אלסינט	2490	-10
מאיסקו	1110	+16
חוד 84	106	+0.1
חוד 85	391	—
הב ה"ש	254	—
ריס הם	185.5	+1
כור	157.8	+0.7
כלל	454	—
כיצב ר	178.2	—
כיצב ם	260.7	—
כיצב י	273.8	—
רן	135.1	—
סול בנו	188.6	+0.7
היעש	246.2	—
מדד/מט"ח		
בכלת.	155.1	+3.3
ריס הש	162	—
כור	158	—
כלל	178.4	+4
כב ריס	185.3	+3.7
מטבע מז	182.7	—
מסב מז	145.8	—
מטע מז	133.5	—
לאומי	143	—

הנשיא רייגן הגיש תקציב חדש לשנת 1989: 1.1 טריליון דולר

הצעת התקציב האחרונה בתקופת רייגן בנויה על ההערכה שהצמיחה במשק האמריקאי תגיע ל־2.4% ותעמיד את הגרעון התקציבי על 136 מיליארד דולר

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). הנשיא האמריקאי רונאלד רייגן הגיש אתמול לקונגרס את הצעת התקציב לשנת 1989, העומדת על 1.1 טריליון דולר.

הצעת תקציב זו — האחרונה בתקופת כהונתו של רייגן — בנויה על ההערכה שהצמיחה במשק תהיה בשעור של 2.4% בלבד (לעומת הערכה של 3.8% בשנה שעברה), והיא אמורה להעמיד את הגרעון התקציבי על 136 מיליארד דולר.

לפיכך הוא מציע להגדיל את תקציב המחקר המדעי והחינוך במאות מליונים (לפחות 650 מליון דולר לתכניות חינוך למוגבלים), ולהעמיד את תקציב תכניות החלל על 11.5 מליארד דולר.

תקציב סיוע החוץ — ובמיוחד הסיוע לישראל ומצרים — לא יפגע, ורמתו תישאר כפי שהיתה בשנה שעברה — 1.8 מליארד דולר לכלכה ו־1.2 מליארד בסיוע אחר.

הצעת התקציב כוללת בפעם הראשונה הגדלה של כ־38% לצרכי מחקר מחלת האיידס ותוספת כפי שמודה חוק גראם רודמן.

הצעת התקציב כוללת, לראשונה, תוספת הכנסות מהטלת מסים חדשים, בגובה 14 מליארד דולר.

הצעת התקציב מקצצת באופן משמעותי את ההקצאה לצרכי הגנה ומעמידה אותה על 299.5 מליארד דולר בלבד — כשלושים מליארד דולר פחות ממה שהתכוון רייגן לבקש בשנה שעברה.

בדברי ההסבר לתקציב, אומר רייגן כי מטרתו להפוך באמצעותו את ארה"ב לכרת תחרותית, ולהעלות את רמת החינוך הטכנולוגיה שלה.

הנשיא רייגן: תקציב אחרון

משמעותיות למלחמה בסמים ובפשע.

חברי קונגרס הגיבו אתמול על הצעת התקציב, באמרם כי עדיין קיים בה פער של כ־50 מליארד דולר בין המסגרת הגרעונית אותה קבע חוק גרהם רודמן, לבין צפי ההכנסות על־פי הצעתו של רייגן. בימים הקרובים יחל הקונגרס לשמוע עדויות על הצעת התקציב, ובכל הנראה צפויים בו שינויים נוספים — בעיקר בנוגע לסובסידיות לחקלאות, אותן מבקש רייגן לקצץ, ומכירת חברות ממשלתיות.

המשטר הצבאי בניגריה הורה לסגור חמישה קמפוסים

לאגוס (אי־פי). המשטר הצבאי בניגריה ציווה לסגור עוד חמש אוניברסיטאות, וכך עלה ל־8 מספר הקמפוסים שנסגרו במאמץ לחסל את מחאות הסטודנטים בניגריה נגד המשטר. מסרו פקידים אתמול.

כל הקמפוסים ממוקמים במזרח חבל אנמברה, מקום בו מאות סטודנטים יידו השבוע אבנים בהתנגשויות קשות עם כוחות הבטחון, שעצרו תשעה ממנהיגי הסטודנטים.

ביום ב' השבוע נסגרו עוד שלוש אוניברסיטאות.

הרדיו הממלכתי של לאגוס ומספר עיתונים דיווחו כי סטודנטים צעדו לפני מספר ימים גם בלב העיר לאגוס, כדי להביע את תמיכתם בסטודנטים המפגינים.

הסטודנטים גם מחו על מעצרו של מנהיג התאחדות הסטודנטים של ניגריה. העצורים יובאו בשבוע הבא בפני בית משפט מיוחד, שהוקם בשעתו כדי לטפל במהומות הסטודנטים שאירעו בניגריה ב־1986.

המהומות אז החלו בצפונה של ניגריה באוניברסיטת "אחמאדו בלו", לאחר שהשלטונות סילקו מכתלי האוניברסיטה כמה סטודנטים אשר שהו בחברת כמה סטודנטיות במעונות הקמפוס.

הורשעו בשיווק מיליוני בקבוקים של מיץ תפוחים מזוייף לתינוקות

שני מנהלי החברה היצרנית של מזון תינוקות השניה בגדולה בארה"ב נדונו ל־8 מיליון דולר קנס ולתקופות מאסר • הבקבוקים שעל תוויותיהם נרשם "100 אחוז מיץ תפוחים" הכילו למעשה מי סוכר וצבע קרמל

ניו יורק (רויטר־עתי"ם). שני מנהלים לשעבר של חברת "ביץ'־נוט־נוטרישן", יצרנית מזון התינוקות השניה בגדולה בארצות־הברית, הורשעו שלשום בשיווק בכוונה תחילה של מיליוני בקבוקים ובהם מיץ־תפוחים מזוייף.

חבר מושבעים הרשיע את ג'ון לאבורי (56), סגן־נשיא למבצעים לשעבר של "ביץ'־נוט־נוטרישן", ב־448 סעיפים פליליים של קשירת קשר, הונאה באמצעות הדואר ועבירות על חוקי המזון והתרופות של ארה"ב. נילס הויהאלד (54), מנכ"ל הנשיא לשעבר של החברה, הורשע ב־351 סעיפים.

הבקבוקים, שעל תוויותיהם נרשם "100 אחוז מיץ־תפוחים", הכילו למעשה מי־סוכר וצבע־קרמל, ונמכרו עבור תינוקות ב־20 מדינות של ארה"ב, פורטוריקו, איי הבתולה וחמש מדינות זרות.

שני המורשעים צפויים לקנסות בסך 8 מיליון דולר ולתקופות מאסר. גזרי הדין יינתנו בתוך חודשיים.

"זהו נצחון חשוב לצרכנים", אמר התובע תומאס רוש. "זה לא היה אחרת מאשר יד המושטת מהמדפים במרכולים ושולפת כסף מתוך כיסי הלקוחות".

"ביץ'־נוט־נוטרישן", חברת־בת של תשלובת "נסטלה" השוויצית, הודתה בנובמבר אשתקד ב־215 סעיפים פליליים, ושילמה קנס בסך 2 מיליוני דולר — לאחר שהודתה כי מכרה מיץ־תפוחים מזוייף בשנים 1981־1983.

מוסקווה מכחישה קיום הפגנות לאומיות

32 איש נעצרו כחוליגנים ביום השנה לעצמאות ליטא

בווילנה ננקטו אמצעי ביטחון מיוחדים ומיליציות אזרחיות סיירו ברחובות

מוסקווה (רויטר־עתי"ם). המשטרה ברפובליקה הבאלטית הסובייטית (ליטא) עצרה 32 אנשים באשמת "חוליגניזם" ביום השנה להכרזת עצמאותה של ליטא ב־1918 — על כך מסר שר הפנים של הרפובליקה לכתב סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית "טאס".

עם זאת הכחיש השר סטאסיס למאוסקאס את הגירסה, לפיה נערכו הפגנות לאומיות ברפובליקה לרגל יום השנה. "לא היו כל פעולות לאומניות אנטי־סובייטיות בליטא", אמר השר בראיון שנתן לסוכנות הידיעות הסובייטית.

"רק 32 אנשים נעצרו ברחובי הרפובליקה באשמת פעולות אנטי־סוציאליות ופעולות חוליגניות. לאחר חקירה שוחררו כולם", הוסיף ואמר השר.

כתבים מערביים שביקרו בבירת ליטא וילנה ובעיר השניה של הרפובליקה קובנה ביום ב' וביום ג' לא הבחינו בסימנים כלשהם להפגנות המתנה. מתנגדי המשטר והמהגרים באלטיים קראו לעריכת הפגנות מעין־דאלה לציון יום השנה לעצמאות ליטא, ב־16 בפברואר.

עם זאת דיווחו הכתבים כי בווילנה ננקטו אמצעי־ביטחון מיוחדים ושוטרים בבדים ואנשי מיליציה אזרחית סיירו ברחובות. השלטונות מנעו גם את יציאתם מבתיהם של מתנגדי משטר ידועים.

השלטונות הסובייטיים טוענים, שבעקבות הצהרת העצמאות משנת 1918 לא זכתה ליטא במעמד של מדינה ולכן אין כל הצדקה לעריכת חגיגות.

כזכור צורפה ליטא לברית־המ"ב ב־1940 ומהווה עתה אחת מבין הרפובליקות הסובייטיות.

אמנסטי מאשים: חוסר הגינות במשפט הבריטי

חשודים ברצח שוטר לא הורשו לפנות לפרקליט

החשודים, רובם קטינים, אולצו להודות בלחץ ובאיומים לאסור את בני משפחתם ולהפעיל עליהם אלימות • ילד בן 13 נחקר ארבע פעמים במשך 15 שעות כשלגופו שמיכה ותחתונים בלבד

מאת סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). בהודעה חסרת תקדים האשים הבוקר ארגון "אמנסטי" את מערכת בתי־המשפט בבריטניה בחוסר הגינות. הוא מתייחס למשפטם של חשודים ברצח שוטר במהלכן של התפרעויות בלונדון לפני שנתיים ומציב סימני שאלה רבים על הדרך בה נגבו עדויות ובה הושגו פסקי הדין.

הארגון לזכויות האדם טוען כי השלטונות מנעו מן החשודים גישה לפרקליט או לבני משפחה במהלכן של תקופות חקירה ארוכות ולמרות שמירב החשודים היו קטינים. הנחקרים זכו לאיומים והוכרחו למסור הודאות באשמה נגד רצונם. כמה הודו, בגלל שאיימו עליהם כי יואשמו ברצח והיו שטענו כי השוטרים הזהירו אותם מפני מאסר בני משפחה והפעלת אלימות עליהם.

ילד בן 13 נחקר 4 פעמים במשך 15 שעות, כאשר לגופו שמיכה ותחתונים בלבד. לבן 17 אמרו השוטרים: "האם אתה רואה את העצים האלה, השמיים והבית הזה? העף עליהם מבט, משום שזו הפעם האחרונה שאתה רואה אותם".

אחת מראשי ארגון "פעולה ישירה" — ל־12 שנות מאסר

הורשעה בניסיון לרצוח שני שוטרים • הופיעה למשפט במשקל 30 ק"ג לאחר שביתת רעב של 79 יום • גם הנאשמים האחרים שובתים רעב בתביעה למעמד של אסירים מדיניים והפסקת בידודם בבית הסוהר

פריס (רויטר־עתי"ם). נאתלי מניגון, אחת ממנהיגות הארגון "אקסיון דירקט" (פעולה ישירה) השובתת רעב מזה 79 ימים, נידונה ביום ב' לשתים עשרה שנות מאסר, לאחר שנמצאה אשמה בניסיון לרצוח שני שוטרים.

הנאשמת הופיעה בבית המשפט כשהיא שוקלת כ־30 ק"ג, על אף התנגדותם של הנהלת בית־הסוהר בו היא כלואה, שאין היא מסוגלת להשתתף בדיון.

היא נידונה על ידי בית משפט מיוחד ללוחמה בטרור, שהיה מורכב משבעה שופטים עם תום דיונים שנמשכו עד שעות הלילה המאוחרות. הדיונים נפסקו מדי 45 דקות, כדי לאפשר לנאשמת לנוח.

נאתלי מניגון היא אחת מבין ארבעה אנשים, הנחשבים כמנהיגי ארגון הטרור. היא נידונה כשבוע שעבר יחד עם שלושת המנהיגים האחרים של "אקסיון דירקט" לעשר שנות מאסר באשמת קשירת קשר פלילי. היא תובא למשפט פעם נוספת בחודש הבא, כחשודה במעשי רצח.

שלושת המנהיגים האחרים — ז'אן מארק רויאן, יואל אוברון וג'ורג' צפריאני — מקיימים אף הם שביתת רעב הם דורשים מעמד של אסירים מדיניים והפסקת בידודם בבית הסוהר.

היומון הצרפתי "ליבראסיון" דיווח ביום ג', כי מאז פתח רויאן בשביתת הרעב ירד משקלו עד 38 ק"ג. צפריאני שוקל עתה 39 ק"ג.

בעקבות רפורמה כלכלית

40 עברייני מטבע נעצרו ע"י המשטרה בניקראגואה

בין הצעדים שהונהגו: פיחות המטבע והחלפתו, ביטול סובסידיות, עליית מחירים והעלאת השכר • הממשלה הסנדיניסטית: חשפנו תוכנית ה"קונטראס" להבריח למדינה כמות גדולה של המטבע הישן

מנגואה (אי־פי). לפחות 40 תושבים נעצרו שלשום בידי המשטרה, רובם על עבירות מטבע, לאחר הנהגת מספר שינויים כלכליים בניקרגואה.

הממשלה הסנדיניסטית הכריזה השבוע על פיחות המטבע המקומי, העלאת מחירים של כמה ממצרכי המזון הבסיסיים ועל ביטול מספר סובסידיות. חלק מן הצעדים כלל גם עלייה בגובה השכר.

המשטרה מסרה גם כי מספר עובדים של השגרירות האמריקאית נתפסו בעוון פעילות לא חוקית במטבע.

תושבים של מנגואה אמרו שלשום כי מחירי מצרכי המזון הבסיסיים עלו מעבר לשיעור עליו הכריזה הממשלה.

הממשלה הודיעה ביום ב' על עליית מחירים וביטלה מספר סובסידיות על מצרכי מזון בסיסיים כגון: אורז, פולים, שמן מאכל, וכן על עליית מחירי תעריפי התחבורה הציבורית. גם שיעור המשכורות הועלה. אולם רבים מתושבי ניקרגואה מתלוננים כי העלאת השכר לא מדביקה את שיעור עליית המחירים.

הממשלה גם החליפה את המטבע המקומי — 1,000 מטבעות קורדובאס ישנים הוחלפו ב"קורדובאס חדש". שער החליפין החדש הוא 10 קורדובאס חדש תמורת דולר אחד.

סגן שר הפנים של ניקרגואה מסר לעיתון הסנדיניסטי "בריקאדה" כי הממשלה חשפה תכנית של ה"קונטראס" להבריח כמות גדולה של מטבע הקורדובה הישן לתוך המדינה.

ילצין הודח מהפוליטביורו הסובייטי

מוסקבה (רויטר־עתי"ם). בוריס ילצין, שהודח לאחרונה מתפקידו כראש המפלגה הקומוניסטית במוסקבה, איבד אתמול את מקומו כחבר־מועמד בפוליטביורו הסובייטי. מסרה סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית "טאס".

במושב הוועד המרכזי של המפלגה, נתמנו כחברים־מועמדים חדשים בפוליטביורו גאורגי ראזומובסקי ויורי מאסליוקוב. חברים מלאים חדשים לא נתמנו. לחברים־מועמדים אין זכות הצבעה בגוף־זה — הגבוה ביותר בברית־המועצות.

ילצין, בעבר מתומכיו המקורבים של המנהיג מיכאיל גורבצ'וב, הודח בנובמבר מתפקידו במוסקבה — לאחר שכבואם שני במפלגה, מתח ביקורת על הקצב האיטי של הרפורמות.

ערכה את העמוד: עדה ארשטה

החזאי מודיע:
גם השנה יהיה קיץ.

קול המפרסם

אייר-קור "יצור ושיווק מזגנים
AIR-KOR
נמנה על קבוצת הפציבה בע"מ

רח' לוינסקי 108 ת"א
(התחנה המרכזית החדשה)
טל. 371086/7 (לפנות לזיוה)

אנו מכבדים כרטיסי אשראי
ויזה וישראכרט
VISA

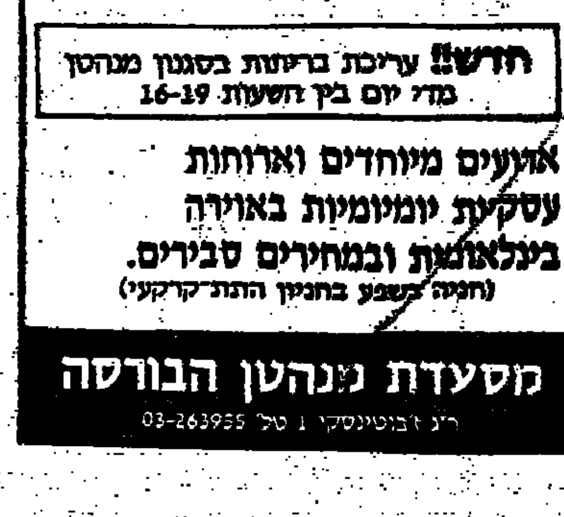

תוכנית שבועית:
מוצ"ש — 20.2 — דינר־דנס עם הזמר פסנתרן מוטי יעקבי
יום ג' — 23.2 — דינר־דנס עם הפסנתרנית אביבה קניאל
יום ה' — 25.2 — דינר־דנס עם הזמר פסנתרן מוטי יעקבי
מוצ"ש — 27.2 — דינר־דנס עם הזמר פסנתרן מוטי יעקבי

חדש!! עריכת בריתות בסגנון מנהטן
כל יום בין השעות 16-19

ארועים מיוחדים וארוחות
עסקיות יומיומיות באוירה
בינלאומית ובמחירים סבירים.
(חניה בשפע בחניון התת־קרקעי)

מסעדת מנהטן הבורסה
רח' ז'בוטינסקי 1 טל. 03-263955

هكذا من الاصل

صورة عن الاصل

חדשות פנים

החברות המשכנות: מחירי הדירות בתל־אביב ובירושלים יעלו שוב

— בגלל מחסור בקרקע לבניה • צופות שמחירי הדירות בערי השדה — יירדו

מאת אריה לביא

במחירי הדירות בתל־אביב ובירושלים צפויה עליה נוספת במקביל לירידתם בערי השדה, מתברר מדיון שנערך בועדת החברות המשכנות במוסד המאוחד לענף הבניה.

התייקרות מחירי הדירות החדשות בתל אביב ובירושלים צפויה בקרוב, לאחר רגיעה כלשהי שחלה בהם בחודשים האחרונים. סיבה אחת לעליית המחירים בערים אלה: מלאי הקרקע הזמין לבניה מצומצם ביותר ובעלי הקרקע תובעים לפיכך מחירים גבוהים יותר. אי לכך חוששות חברות הבניה הגדולות להיכנס להשקעות גדולות והן מקטינות את היקף הפעילות בערים אלה ומתאימות אותו לביקוש בפועל בלבד. סיבה שניה: השיבושים החמורים הנגרמים באתרי הבניה בגלל האירועים בשטחים, הגורמים את הארכת הבניה ואת יקור התשומות והעלויות באתרים. ראשי החברות הגדולות במוסד המאוחד ציינו כי בערי השדה ובעיקר בערי הפיתוח צפויה נסיגה במחירים בגלל ביקוש נמוך ביותר. החברות מקטינות את הפעילות בערים אלו מחשש כי ישארו עם מלאי בלתי־מכור.

"10 ערבים דקרו אותי אחרי שבילתי בפאב בככר אתרים"

— טוען צעיר תל־אביבי • לדבריו, הותקף לאחר שדרש ממלצר ערבי בפאב להפסיק לקרוא "פי־אל־או" ולסמן בידיו "וי"

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

אילן קרמר (27) מתל אביב התלונן במשטרה כי אחרי שבילה שלשום לפנות בוקר בפאב בכיכר אתרים התנפלו עליו עשרה ערבים ודקרו אותו.

הוא סיפר כי בילה בפאב עם חברו מדנמרק וכמה צעירים מאנגליה. "המלצר השליך אל אחד האנגלים דבר מה. אחר כך החל לקרוא 'פי־אל־או' וסימן בידיו 'וי'. ביקשתי ממנו להפסיק. בעל הבית הביא איש בטחון, וזה הוציא את המלצר מהמקום".

"כשיצאנו, הרגשתי שמישהו עומד מאחורי. זה היה המלצר הערבי. הוא החל לדקור אותי מאחור. למזלי לבשתי הרבה שכבות בגדים ומעיל עבה, ולכן לא היתה הדקירה עמוקה. אל התוקף הצטרפו עוד אנשים. אני חושב שרובם היו ערבים, וכך גם אמר לי חברי הדני. הם התנפלו עלי, היכו אותי בכל חלקי גופי. איבדתי את ההכרה, לא לפני שהנחתי את ידי על פני. הם כנראה ניסו לחתוך לי את הפנים, וזו הסיבה שעשו חתכים על ידי".

"החבר שלי ניסה להגן עלי. אנשי חברת "השמירה" הפעלת במקום לא התערבו, אבל לאחר שהכל נגמר — הזעיקו אמבולנס. בבית החולים איכילוב עשו לי תפרים במצח, בגב ובזרוע".

גירסת משטרת מחוז תל אביב לאירוע: "סמוך לשעה חמש ועשרים פרצה קטטה בין צעירים בקפה בכיכר אתרים. זהות המעורבים אינה ברורה. באירוע נפגע אילן קרמר, ונמצאו עליו שריטות שטחיות שמקורן עדיין לא ברור".

אילן קרמר נדקר אתמול בככר אתרים. בתמונה: בביתו בתל־אביב (צילם: עוזי קרן)

3 רופאים דרוזים חשודים שסייעו למפגינים

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

שלושה רופאים דרוזים, המתגוררים בצפון רמת־הגולן, נעצרו ע"י המשטרה בחשד של מתן טיפול רפואי לתושבים הדרוזים, שנפגעו במהלך המהומות במג'דל שאמס בתחילת השבוע.

השלושה נעצרו בחשד, שהקימו מרפאות בתוך שני בתים ונתנו סיוע לנפגעים ללא שדיווחו על כך למשטרה.

המרפאות הוקמו עוד לפני תחילת המהומות, תוך שיתוף פעולה בין המפגינים לרופאים, שמותיהם: עלי עווד, יאסר חסר ופאוזי אלקיש. אחד הרופאים משמש כקרדיולוג בבית־החולים בצפת.

שופט בית־משפט השלום בקרית־שמונה האריך את מעצרם של השלושה בשבעה ימים. המשטרה עצרה גם תושב מג'דל שאמס, שהניף את דגל סוריה בתחילת השבוע מעל בית־הספר המקומי.

פועל ב"נשר" נפל מטרקטור ונמחץ למוות

מאת נורית אמיתי

תושב רמלה נהרג אתמול בתאונת עבודה במפעל נשר.

הפועל, בן 32, ביצע עבודות, כשהוא נוהג בטרקטור לפתע הועף מכלי הרכב ונמחץ למוות.

מחקירה ראשונית הסתבר, כי ככל הנראה מדובר בתאונת עבודה והחקירה בעניין נמשכת.

שנה מאסר לסגן מפקד משטרת בת־ים שהורשע שלקח שוחד ושיבש הליכים

נידון גם לשנת מאסר על־תנאי • נותן השוחד, רחמים תלמיד המכונה "שח'טה", נידון לשלושה חודשים מאסר בפועל וחמישה חודשים על־תנאי, וכן לקנס כספי של 3,000 ש"ח

(ע). אליהו לושי (42), שהיה סגן מפקד משטרת בת־ים בדרגת רב־פקד והורשע בלקיחת שוחד ושיבוש הליכי משפט, נידון אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב לשנת מאסר בפועל ושנה נוספת על־תנאי בגין עבירות אלה.

רחמים תלמיד (58) המכונה "שח'טה", שהורשע במתן השוחד ללושי נידון אף הוא אתמול למאסר של שלושה חודשים בפועל וחמישה חודשים על־תנאי, וכן קנס כספי בסך 3,000 ש"ח.

בכתב האישום נגד השניים נאמר, כי ב־1984 נעצר אחיינו של שח'טה בעוון עבירת סמים. שח'טה פנה ללושי, סגן מפקד משטרה בבת־ים וביקש ממנו להתערב בפרשת מעצרו של האחיין וללוותו לתחנת המשטרה בראשון לציון, שם היה עצור.

לאחר שהאחיין, יוסף תלמיד, הורשע ונידון למאסר, פנה שח'טה ללושי וביקש ממנו את עזרתו בהבטחת תנאי מעצר נוחים לאחיין והעברתו מכלא רמלה לכלא אחר. בכתב האישום נטען, כי כמה ימים לאחר מכן, ולאחר התערבותו של לושי, הועבר יוסף תלמיד מכלא רמלה לכלא מעשיהו וקצת אחר־כך קיבל לושי שוחד משח'טה בצורת הלוואה בסך 200 אלף שקלים בריבית נמוכה מזו שהיתה מקובלת באותה תקופה בשוק.

לושי הורשע גם בעבירה נוספת, של שיבוש הליכי משפט, כאשר יעץ לידידתו שנגדה הוצא צו עיקול, להעביר את הרהיטים והפריטים היקרים מביתה לביתו כדי למנוע את עיקולם.

בגזר הדין סקר השופט אליהו מצא את קידומו של לושי במשטרה, מהתקופה בה התגייס לשירותה לפני כ־20 שנה, כשהוא חסר השכלה וכישורים ועד לתקופה בה הושעה מתפקידו כסגן מפקד תחנת משטרה בדרגת רב־פקד. הוא ציין גם את מצבו המשפחתי והכלכלי הקשה של לושי, אולם ציין כי למרות "עבירות עגומות" אלה, אין מנוס מהענשתו של לושי במאסר בפועל.

"הצורך להגן על תקינות פעולתו של המינהל הציבורי מפני השחתת המידות הנגרמת בעטייה של עבירות השוחד, מציב הכרח להרתיע את עובדי הציבור ואת הנזקקים לשירותיהם מפני ביצוען של עבירות השוחד, ומטרה זו ניתן להשיג רק בנקיטת אמת־מידה ענישתית מחמירה כלפי כל העובר עבירת שוחד," הטעים השופט והוסיף, כי "עם שוטר שסרח יש להחמיר יותר מאשר עם עובד ציבור אחר שסרח. לא רק בשל היותו של השוטר יותר מעובדי ציבור אחרים במגמה מכוח תפקידו על מילוי משימות מיידיות של אכיפת החוק, אלא בשל רגישותה המיוחדת והמוצדקת של המשטרה למידותיהם של אנשיה".

השופט הורה לרשות בתי הסוהר לכלוא את לושי בתנאים, שבהם יהיה מוגן מפני התנכלויות מצד אסירים אחרים, שחלק מהם לכד במדידיו.

לפי בקשת הסניגור שאי גז, דחה השופט את תחילת ריצוי העונש של לושי ב־45 יום, עד הגשת ערעור לבית המשפט העליון. גם באשר של שח'טה, נדחה, לאחר שסניגורו, אמיר שפצירר, ביקש להמיר את עונשו במתן עבודות שירות.

בכל שנה בישראל: 18,300 הפלות חוקיות ועוד כ־6000 לא חוקיות

(ע). בכל שנה מתבצעות בישראל 18,300 הפלות מלאכותיות חוקיות וכן 4,000 עד 6,000 הפלות בלתי חוקיות. כך אמר אתמול איתן סבטאלו מהמרכז לדמוגרפיה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הוא הופיע לפני באי הכנס הי"ט של האגודה הסוציולוגית הישראלית, שנערך בבאר שבע, באוניברסיטת בן גוריון בנגב.

נושא הרצאתו היה: "האם ייתכנו 40,000 מקרים לשנה?" והיא עסקה בהערכות בלתי מבוססות לגבי היקף תופעת ההפלות המלאכותיות בישראל, ביניהן גם הערכה של 40,000 הפלות בשנה. סבטאלו אמר, שבישראל שרוי נושא זה בערפל, כשגורמים שונים מצטטים "נתונים", שהם על פי רוב משוללי בסיס עובדתי.

סבטאלו סיים לאחרונה עריכת סקר, שבדק בין היתר את המגמות וההיקפים של ההפלות המלאכותיות המאושרות בארץ, מאז הנהגת החוק להפסקת הריון לפני תשע שנים. על פי הסקר הוא גם בחן את הקשר בין היקף תופעת ההפלות לילודה, את האומדנים האפשריים של מספר ההפלות הלא חוקיות ואת מידת השפעתן של כל ההפלות, החוקיות והלא חוקיות, על רמת הפריון בישראל של שנות ה־80.

"ישראל מצטיירת כמדינה, בה הנשים מעדיפות ילדים יותר מאשר בכל מדינה מערבית אחרת", אמר סבטאלו והסביר: "במקרה כזה הריון לא רצוי, גבוהה יותר בישראל הסבירות שהריון כזה יישמר, יותר מבאנגליה או בצרפת, למשל. מספרן היחסי של הלידות בישראל כמעט כפול מזה שבארצות המערב".

לדבריו, במדינת ישראל ביום כמיליון נשים בגיל הפריון ובכל שנה יולדות, 10 אחוזים מהן ועוד אחוזות נכנסות להריון ומפילות שלא מרצונן. נשים אחרות מפקחות על פריונן בשיטות ובאמצעי מניעה שונים, מהם יעילים ומהם יעילים פחות.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

למשפחת גסקו

השתתפותנו באבלכם במות אבי המשפחה

יצחק גסקו ז"ל

המנכ"ל הראשון של חברתנו

בית מפעלי תובלה

ליחיאל בורלא

משתתפים באבלך הכבד
במות אשתך

שרה ז"ל

הבנק הבינלאומי הראשון
ההנהלה והעובדים

יקירתנו

אוולין כהן (לבית בונן)

איננה

הלויה תצא ביום שישי א באדר 19.2.88 בשעה 13:00 מבית ההלויות ברח' שמגר רוממה ירושלים לבית־העלמין בגבעת־שאול.

מיקי יהונתן
והמשפחה

במלאת תשע שנים לפטירתו של יקירנו

חגי זכריה שני־שניצקי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ג' אדר תשמ"ח 21.2.88 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער

המשפחה
אביזרי הנעה בע"מ

במלאת שנה למותו של יקירנו

יעקב תבורי ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, ג' באדר תשמ"ח, 21.2.88 בשעה 4.00 אחה"צ
בבית הקברות בפרדס חנה

המשפחה

למשפחת דייגי

אתכם באבלכם הכבד בהלך מכם ראש המשפחה

נחום (חומיק) **דייגי ז"ל**

[illegible]
סגן מנהל חטיבת האלקטרוניקה

משה קרת, מנכ"ל
התעשיה האוירית לישראל, ההנהלה והעובדים

מתאבלים מרה על מותו ללא עת של חבר מועצת המנהלים של חברתנו

יצחק פסל ז"ל

ומשתתפים באבלה של המשפחה

ברינקס (ישראל) בע"מ
מועצת המנהלים
וחבר העובדים

ליחיאל בורלא

משתתפים באבלך הכבד
במות אשתך

שרה ז"ל

בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ
הבנק הבינלאומי למימון התעשיה בע"מ

במלאות שמונה שנים לפטירתה של

לימור ג'יניאו
ז"ל

נפקוד את קברה ביום שני ד' באדר תשמ"ח
(22.2.88) בשעה 3.30 אחה"צ,
באחוזת בני שם בבית העלמין הישן בנתניה.

משפחות: ג'יניאו, דנקנר

קבל"ת
מודעות
משפחתיות
03-738707
03-735588 — 9

במלאת שנתיים לפטירת יקירתנו

חנה איש הורוביץ ז"ל

לבית היפשר (צ'נסטוכובה)

נעלה לקברה לאזכרה ביום ג' ה' אדר תשמ"ח 23.2.88 בשעה 3:00 אחר הצהרים בבית העלמין החדש בחדרה.

המשפחה

יקירנו אהובנו

פרופ' **יוסף נדבה**

הלך לעולמו

ההלויה תצא מבית ההלויות בסנהדריה היום יום שישי א' באדר תשמ"ח 19.2.88 בשעה 13:00.

המשפחה האבלה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אשתי, אמי, וסבתנו היקרה

אהובה (ליבל'ה) **פיירשטין**
ז"ל

נפטרה בשיבה טובה

ההלוייה תתקיים היום, יום שישי 19.2.88 בשעה 10.30 בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה

האבלים:
בעלה: מנחם פיירשטין
בנה וכלתה: אורי ורחל פלד
נכדיה: יובל ודני פלד

במלאת שלוש שנים למות יקירנו

אליהו מליס ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון ג' באדר תשמ"ח 21/2/88 בשעה 3.30 אחה"צ, בבית הקברות בצופית ע"י כפר־סבא

רבקה מליס
שושנה ויהודה ארד

ביום השנה לפטירתו של

צבי לב ז"ל

מייסדו ומנהלו הראשון של המכון הפדגוגי למדעי הטבע ומוזיאון הטבע בירושלים

יתקיים ביום שני ד' אדר התשמ"ח 22.2.88 בשעה 16.00 במכון הפדגוגי למדעי הטבע בירושלים (רח' מוהליבר 6)

יום העיון הראשון בסדרת "חידושים במדע" [illegible]

מורי המדעים וקהל שוחרי הדעת מוזמנים

נתייחד עם זכרו של יקירנו

צבי לב ז"ל

במלאת שנה לפטירתו

ביום ב' ד' אדר התשמ"ח 22.2.88 בשעה 14.30 בהר המנוחות גבעת שאול בירושלים

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

זאב (וילי) **מנהיים ז"ל**

נקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון ג' אדר תשמ"ח 21.2.88 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין קרית שאול.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

למשפחת שיפמן
ולבית השירין

אתכם באבלכם על מות

יעקב שיפמן ז"ל

תעשית חוטי מתכת חיפה

למשפחת עמרם

משתתפים באבלכם הכבד על מות אחיכם

שמואל (סמי) **עמרם ז"ל**

דיירי הבית אורי 4־6 ת"א

לדני גסקו,

משתתפים בצערך
על מות **אביך** ז"ל

חבריך לעבודה במלמ"ב

בצו על תנאי לשר האוצר, לשר הדתות ולשר החינוך:

בג"צ הורה לנמק מדוע לא יפסיקו את הזרמת הכספים הייחודיים שלא כהנחיותיו

(ע). בג"צ הוציא אתמול צו על תנאי המורה לשרי האוצר, הדתות והחינוך לנמק תוך 45 יום מדוע לא יפסיקו את הזרמת הכספים הייחודיים למוסדות וגופים שונים שלא על פי קריטריונים עניינים.

הצו הוצא לבקשתו של ח"כ יאיר צבן. בתום דיון שבו ישבו השופטים משה בייסקי, שלמה לוין ואברהם חלימה.

צבן טען בעתירתו, כי למרות שבג"צ פסק ב-1983 שחלוקת כספים ייחודיים חייבת להתבצע לפי קריטריונים עניינים, מחולקים השנה כ-12 מיליון שקלים למוסדות שונים ללא כל קריטריונים.

פרקליטו של צבן, ד"ר אביגדור קלגסבלד, הציג בעת הדיון מכתב כיולי 87' שנחתם ע"י ראשי הסיעות בוועדת הכספים של הכנסת, המורים לשר האוצר לחלק כ-3 מיליון שקלים לכ-40 מוסדות המקורבים לתנועת החרות, כפלגת העבודה, המפלגה הליברלית, ש"ס, המפד"ל ואגודת ישראל.

נציגת פרקליטות המדינה, עו"ד נילי ארד, טענה כי לפני יומיים, בעקבות הגשתה של העתירה, הוציא היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, מכתב לשר האוצר, המורה לו לכבד את פסיקת בג"צ בנושא. גם החשב הכללי הודיע לחשבים בכל משרדי הממשלה להפסיק לשלם את הכספים שנקבעו ברשימה של ועדת הכספים.

חריש כתב במכתבו לשר האוצר כי מבירורים שנעשו בעקבות העתירה התברר שמתבצעת חלוקת כספים מתקציב המדינה לגופים שונים, שלא על פי קריטריונים שוויוניים עניינים וסבירים. "מכאן מתחייב על פי כל עיקרון של משטר ומינהל תקין, כי אין להמשיך עוד באותה חלוקה של כספים מכספי המדינה לגופים ולמוסדות אלה," טענה.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

מלון באוסטריה: לא נארח ישראלים בגלל — התנהגות ממשלתם

המלון בבאד־גסטיין כתב לרופא חיפאי: לנו, האוסטרים שנולדנו אחרי המלחמה מושגים כדכאו ואושוויץ שייכים לעבר; ההווה שלנו הוא השטחים, מחנות ריכוז בהם, והפצצת אזרחים במדינות אחרות

(ע). רופא חיפאי, שהזמין מקום במלון בבאד־גסטיין, נדחה. במכתב ששיגרה הנהלת המלון למזמין ושהעתקו הגיע בימים אלה להתאחדות בתי המלון בצפון, נאמר: "קיבלנו את מכתבך ולצערנו עלינו לדחות את בקשתך להתארח אצלנו, זאת נוכח הוסר האנושיות שמגלה ממשלת ישראל, דבר המונע מאתנו לארח אזרחים ישראלים במלוננו".

במכתב נאמר עוד, כי "לנו האוסטרים שנולדנו אחרי המלחמה, מושגים כמו דכאו ואושוויץ שייכים לעבר. ההווה שלנו הוא עזה, הגדה המערבית, ירושלים, הפצצת אזרחים בארצות אחרות, והקמת מחנות ריכוז בשטחים הכבושים".

הרשימה ארוכה והמחשבה שחיילים ישראלים יורים על ילדים, המיידים אבנים והנמצאים בארצותם הוא בלתי נסבל. כאשר תקבלו את החלטות האו"ם ותתנהגו כבני אדם כמו שאנו, באותו רגע, בודאי בנשיא שלנו – תוכלו לכתוב לנו שנית," נאמר במכתב.

המהומות פגעו גם בסוהרים שבשטחים

מאת ראובן שפירא

האירועים בשטחים פגעים גם בסוהרים העובדים שם.

בחודשיים וחצי שחלפו היו בגדה וברצועה 37 זריקות אבנים אל כלי רכב של שרות בתי הסוהר, ובהם אוטובוסים שבהם נסעו סוהרים. ל־11 כלי רכב נגרמו נזקים, בעיקר ניפוץ שמשות.

5 סוהרים נפצעו בתקריות האלה. אחד מהם היה בטנדר שהותקף ליד מחנה הפליטים סג'עיה בעזה, הוזקק לטיפול בבית חולים. שלוש פעמים ירדו הסוהרים מכלי הרכב שהותקפו ולכדו את מיידי האבנים, בעיקר הותקפו רכבי שרות בתי הסוהר באיזור עזה ושכם.

משרות בתי הסוהר נמסר כי על אף ריבוי התקיפות, לא נפגעה העבודה בבתי הסוהר, לא נעשו שינויים במשמרות, ולא הוקטן מספר הסוהרים המשרתים בשטחים.

נהג של ראש עירייה נסע 116 קמ"ש ונתפס

בית המשפט המחוזי באר שבע דחה ערעור של למברטו אדולף, נהגו של ראש עיריית דימונה על עונשו: שלילת רשיון

מאת איתן רבין

שופטי בית המשפט המחוזי בבאר שבע דחו אתמול את ערעורו של, אשר נידון בבית המשפט לתעבורה לחמישה חודשי פסילה וכן לקנס של 350 ש"ח.

השופטים המחוזיים ציינו בהחלטת הדחיה, כי לנהגו של ראש עיר אין זכויות יתר.

הנהג נתפס כשהוא נהג במהירות מופרזת בכביש דימונה באר שבע — 116 קמ"ש.

בערעור טען הנהג, כי מיהר לשוב לשוב התעופה על מנת לקחת את ראש העיר, אלי הללי, כדי שיספיק להגיע למטוס, והוא ביקש גם לבטל את הפסילה.

מכוניות חונות מונעות את יציאת רכב הכיבוי

מאת חיים הנדוורקר כתב "הארץ" בתל אביב

מכוניות כיבוי אש אינן מצליחות לצאת לכבות שריפות מתחנת כיבוי האש ברחוב רבניצקי בתל אביב, ההוראית על כיבוי שריפות במזרח תל אביב.

מפקד מכבי האש בתל אביב, אהרון אשל וסגנו, איתן כהן, אומרים כי לא אחת חוסמים כלי רכב החונים באיזור, המשמש כאזור תעשיה, את הכניסה לתחנה.

במקרים אחרים חוסמים כלי רכב החונים בחניה כפולה את הרחובות הצרים המצויים בסביבת התחנה והכבאיות מתקשות לצאת מאזור התחנה. כתוצאה מכך נאלצת תחנת רבניצקי לקרוא לתחנת באזל ולשלוח משם כבאיות. במקרה ופורצת דליקה במזרח תל אביב אובדות, איפוא, לעיתים קרובות כעשר דקות יקרות.

זה שנים רבים בעיריית תל אביב בתוכנית להעביר את תחנת כיבוי האש ממקומה הנוכחי לאזור איצטדיון יד אליהו אולם בשלב זה נראה, כי התוכנית תתממש רק בעוד שנים אחדות.

"האבנים — מכת מדינה"

— כך נאמר בבקשת הפרקליטות לעצור עד המשפט חרדי מדימונה הנאשם שזרק בשבת בירושלים אבנים על מכונית של עתונאי

(ע). "ביזוי שידויי אבנים, התקהלויות התפרעויות הפכו למכת מדינה גם במיגזר הערבי וגם במיגזר החרדי", אני מבקשת מבית המשפט להאריך מעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים", כך טוענת עו"ד אידית באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים, שביקשה אתמול מבית המשפט המחוזי בעיר לעצור את רפאל איפרגן עד לתום ההליכים.

איפרגן, צעיר חרדי בן 28 מדימונה, מואשם בסיכון חיי אדם בנתיב תחבורה. בכתב האישום נגדו נאמר, כי בשבת לפני חמישה ימים בשעות אחה"צ ידה איפרגן אבנים על מכוניתו של כתב עת"ם ערן יובב בכוונה לפגוע בנוסע ולסכן את בטיחותו.

יש לציין כי זו הפעם הראשונה שפרקליטות מחוז ירושלים מבקשת להאריך עד תום ההליכים את מעצרו של נאשם שהשתתף בהפגנות החרדים ברחוב בר אילן.

נוכל זייף המחאות של החזר מסוכני תיירות

מאת יהודה בלומנקרנץ

כתב "הארץ" לענייני תיירות

סוכני נסיעות ותיירות, באמצעות הבנקים נפלו קורבן למעשי תרמית בצורה מתוחכמת של עבריין שנהג לזייף המחאות שקיבל כהחזר מהסוכנויות.

נודע, כי על פי מקרים אלה, שהועברו לידיעת משטרת ישראל, נהג האלמוני להזמין חבילה שלה ביותר להוסף לחו"ל בארץ בעשרות ש"ח בלבד. תמורת הזמנתו שילם במזומן. כעבור מספר ימים נהג האדם לבטל את הזמנתו. לשם החזר הכסף הוא ביקש מסוכני הנסיעות והתיירות המחאה על שם "בלקן יורם".

לאחר מכן הוצגה ההמחאה זו על ידי צד שלישי לפירעון בבנק בעודה מזויפת. על פי הזיוף שונה השם ל"בלקן יורם" וסכומי תשלומי ההחזר שונו מעשרות ש"ח לאלפי ש"ח. בבדיקות הסתבר שמעשה הזיוף, המחיקות והי הוספה, נעשו באמצעים טכניים מעולים וקשים לגילוי במבט רגיל.

טונה בשר עוף פסול למאכל נתפסה במחסום

מאת בוריה אביתר כתבת "הארץ" בשרון

970 ק"ג של בשר פיגולים נלכד במחסום משטרתי שהוצב אתמול בטולכרם עם אנשי המחלקה הווטרינרית בנומת מורשה.

משאית שעברה במקום נעצרה על ידי אנשי המשטרה והחיפוש ברכב נמצאו 970 ק"ג בשר עוף השוד כבשר פיגולים. נהג הרכב נעצר לחקירה משטרתית ושוחרר בערבות. הבשר הוחרם.

מעט אחר כך נעצר בשוק הכרמל נהג טנדר שבתא המטען של רכבו נמצאו 51 ק"ג בשר שהוחשד גם הוא כבשר פיגולים. הנהג בעזה נחקר ושוחרר בערבות.

אשת רב מפרדס חנה חשודה שהיתה חברת כנופיה ששדדה ב"בית כלל"

החשודה — אם ל־6 ילדים ומחנכת במקצועה — מכחישה את החשדות • המשטרה: היא השתתפה בעיסקת סמים • שופטת: התמונה שמתקבלת — שהיא היתה מעורבת בפעילות

(ע). אשת רב מפרדס חנה, בת 37, אם לששה ילדים ומחנכת במקצועה, נעצרה אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב לחמישה ימים. היא חשודה כי היתה חברת הכנופיה שביצעה את השוד של 410 אלף ש"ח מחברת ש.ב.א בבית "כלל" בתל־אביב. שם משפחתה נאסר לפרסום.

כזכור, מיוחסת המשטרה לחברי הכנופיה שורת עבירות, ביניהן יבוא וסחר בסמים קשים, שוד מזויין וגניבת 12 כלי נשק ממחנה צבאי בצפון הארץ. על פי החשד בוצע השוד המזויין בבית "כלל" בחלק מכלי נשק אלה.

נציג המשטרה, פקד דן אהרון ממפלג התשאול במשטרת תל־אביב, טען בבית המשפט כי החשודה נסעה עם כמה מחברי הכנופיה ללוד והשתתפה בביצוע של עסקת סמים. לטענתו, היא גם פעלה במשך זמן רב בכנופיה וסייעה לחבריה בביצוע עבירות חמורות, שתרומה ממעצר עלול לתבל במשך החקירה, טען.

החשודה שהיתה נרגשת מאוד סיפרה, כי היא שוכבת רעב מזה ימים. היא הכחישה את ההודעות המיוחסים לה וטענה, כי השתתפה בנסיעה ללוד מטעמים של ביקור חולים בלבד. היא סיפרה, כי היא מסייעת מעך שנים ארוכות לנ־ שורה הדושה לשחרורה. באחר שרק בקשר כבשה את עטרת רווחה, קיבל על עצמו עו"ד דוד יפתח, המייצג השודים אחרים מכנופיה זו, להגן גם עליה.

הוא סיפר כי להחשודה תינוק בן שנתיים וביקש לשחררה.

השופטת, דבורה ברלינר, ציינה בהחלטתה, כי היא מתחשבת במצבה של החשודה אולם הדגישה כי הגרסה אותה מסרה בקשר לנסיעה ללוד אינה מתיישבת בחלקה עם הראיות המצויות בידי המשטרה. "התמונה שמתקבלת היא שהחשודה היתה מעורבת במהלך פעילותם של אותם אנשים שנעצרו", אמרה השופטת והאריכה את מעצרה של אשת הרב בחמישה ימים.

אתמול נעצר בבית המשפט לשבעה ימים חשוד נוסף בקשר לכנופיה זו.

לחשוד, אברהם שממה (29), ייחס פקד דן אהרון סיוע בגניבת רכב המחוקי מחברה לשכרת רכב בב־ תניה. ברכב זה, כזכור, השתמשו שני השודדים בשוד המזויין בבית "כלל".

גם ששת חברי הכנופיה הנוספים הובאו אתמול לבית משפט השלום בת"א.

מעצרם של חמישה מהם, אלי מור יוסף, מרדכי סגב, ארמנד בקשבת, בנימין ברקדש וג'ואל דהן, החשו־ דים בביצוע שוד מזויין וביבוא וסחר בסמים, הוארך ב־11 יום ואילו חשוד נוסף – דוד בוכרים, שוחרר בערבות.

מנכ"ל משרד הבטחון אלוף (מיל') דוד עברי וסגן נשיא חברת "ג'נרל דיינמיקס" ב. שיידמן (בתמונה: מימין), חתמו אתמול על הסכם לספק עבודות לתעשיה בארץ ב־800 מיליון דולר. החברה האמריקאית תזמין מהתעשיה הבטחונית ותעשיות האלקטרוניקה בישראל – מערכות וחלפים למטוסי אף־16. התחייבות החברה ניתנת במסגרת עיסקה לרכישת מטוסי אף־16 לחיל האוויר, באחת מהלופות הלביא. צפוי שבמסגרת ההסכם לרכישת המנוע למטוסי האף־16 תיתוסף עבודה בסך 200 מיליון דולר. (צילום: משה איתן)

עובדי לשכות הבריאות שבים היום לעבודתם אחרי שבוע של עיצומים

הרופאים המרדימים ימשיכו גם בשבוע הבא להשבית חדרי ניתוח בבתי חולים

מאת עדנה ארידור

עובדי משרד הבריאות ולשכות הבריאות חוזרים היום לעבודה לאחר שבוע עיצומים בו שיתקו את עבודת המשרד. חזרתם לעבודה התאפשרה לאחר שהושג הסכם בוועדת המעקב, לפיו תועלה תוס־ פת המיגהל מ־70 ל־110 שקלים לחודש.

המשרד מתקשה לעמוד בתשלום... שרת הבריאות סיכמה אתמול עם האוצר העברת תשלום בסך 3.25 מיליון שקלים לבתי החולים הגרי־ אטריים הפרטיים. העברת הסכום, שתתבצע היום או ביום ראשון, תמנע את האיום מצד מנהלי המוס־ דות להשבית את השירותים מתוסר מימון לתשלום שכר לעובדים ולספקים. קצב מתקציבו 9 מיליון שקלים למימוש ערבות שנתן בשנת 1980

מנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר יורם לס, הודיע למשרד האוצר כי אינו מכיר בחוב זה של המשרד מאחר שהערבות שניתנה לאוצר לפני שבע שנים ניתנה ללא סמכות. ... העברת סכומים לבתי החולים הכלליים, כדי לאפשר להם לסיים את שנת התקציב ללא גרעון.

הרופאים המרדימים ימשיכו גם בשבוע הבא להשבית חדרי ניתוח בבתי חולים. ביום ראשון ישביתו את חדרי הניתוח בבתי החולים רמב"ם בחיפה, "מאיר" בכפר סבא, זיו בצפת, ו"ביקור חולים" בירושלים. ביום שני ישביתו את חדרי הניתוח בבתי החולים "הלל יפה" בחדרה, "שערי צדק" בירושלים, "פוריה" בטבריה, "סורוקה" בבאר שבע ו"בני ציון" בחיפה.

בחלוף 10 שנים
נתייחד עם זכר יקירנו
שנפלו באסון אוטובוס הדמים
בכביש החוף.

ביום א', ג' באדר תשמ"ח 21.2.88
עליה לקבר.

יואב משקל ז"ל

התייחדות בחוג המשפחה
בבית העלמין בטבריה.

ביום א', ג' באדר תשמ"ח 21.2.88
בשעה 15:30 בבית העלמין הצבאי
חוף הכרמל, עליה לקבר.

מ"מ יעקב שגב ז"ל

ביום א', ג' באדר תשמ"ח 21.2.88
בשעה 16:00, עליה לקבר.

רבקה, רועי ואילן הוכמן ז"ל

בבית העלמין בקיבוץ נוה־ים.
לאחר מכן התייחדות ליד האנדרטה
לזכר יקירנו חללי אוטובוס הדמים
ביער הקדושים בקיבוץ נחה־ים.
הסעה בשעה 15.15 מרציף 33
בתחנת אגד חיפה.

ביום א', ג' באדר תשמ"ח 21.2.88

צבי עשת ז"ל

התייחדות בחוג המשפחה בבית העלמין
כפר שלום.

טוביה רוזנר ז"ל

התייחדות בחוג המשפחה בבית
העלמין בכפר סמיר.

ביום א', ג' באדר תשמ"ח 21.2.88
בשעה 14.30 בבית העלמין בכפר סמיר
עליה לקבר.

נעמי אליחי ז"ל
רויטל אהרונוביץ ז"ל
יצחק וארז אלפנד ז"ל
חביב יצחק וגלית אנקווה ז"ל
דב ורינה בושקניץ ז"ל
ליאת גלאון ז"ל
שמעון גלוטמן ז"ל
אמנון דרורי ז"ל
נעמה הדני ז"ל
מוטי זית ז"ל
יוסף חלואני ז"ל
מלכה לייבוביץ ז"ל
סגל מאיר ז"ל

הסעה בשעה 13.45 מרציף 33
בתחנת אגד חיפה.

הנהלת
אזור הצפון

בחלוף 10 שנים
לאסון אוטובוס הדמים בכביש החוף,
נתייחד עם זכר יקירנו

רויטל אהרונוביץ ז"ל	יהודה ביסטמן ז"ל	אוטרי מנשרוב ז"ל
אמרי אורן ז"ל	ליאת גלאון ז"ל	יואב משקל ז"ל
נעמי אליחי ז"ל	שמעון גלוטמן ז"ל	מאיר סגל ז"ל
ארז אלפנד ז"ל	אמנון דרורי ז"ל	יוסף סוסינקי ז"ל
יצחק אלפנד ז"ל	נעמה הדני ז"ל	קטיה סוסינקי ז"ל
גלית אנקווה ז"ל	אילן הוכמן ז"ל	צבי עשת ז"ל
חביב אנקווה ז"ל	רבקה הוכמן ז"ל	שלמה פולק ז"ל
יצחק אנקווה ז"ל	רועי הוכמן ז"ל	יעקב פז ז"ל
מתילדה אשכנזי ז"ל	מרדכי זית ז"ל	גייל רובין ז"ל
דב בושקניץ ז"ל	יוסף חלואני ז"ל	טוביה רוזנר ז"ל
רינה בושקניץ ז"ל	אברהם לוציה ז"ל	מ"מ יעקב שגב ז"ל
	ציונה לוציה ז"ל	
	מלכה לייבוביץ ז"ל	

במקום האירוע ליד האנדרטה לזכרם בכביש החוף
ביום ראשון 21.2.88, ג' באדר תשמ"ח שעה 10:30.
בהשתתפות נשיא המדינה, אישי ציבור, חברי מזכירות
הנהלת אגד.

אגודה להנצחת
חללי אוטובוס הדמים

הנהלת אגד

Jaffee Center for Strategic Studies - 1986 Series

JCSS

Tel Aviv University's Jaffee Center for Strategic Studies is Israel's leading academic think tank on national strategy issues.

JCSS Studies

THE AMERICAN APPROACH TO SUPERPOWER COLLABORATION IN THE MIDDLE EAST, 1973-1986
Abraham Ben-Zvi
Measures the parameters of the American search for a superpower settlement in the area since the Yom Kippur War, compares different foreign policy orientations, and describes the constraints that will affect any new attempt to develop a superpower condominium. c. 110 pages.
NIS 17.50

THE INTERNATIONAL DIMENSION OF PALESTINIAN TERRORISM
Ariel Merari and Shlomi Elad
An analysis of the ideological sources of Palestinian international terrorist activities, strategic and tactical considerations, and the debates within the Palestinian movement regarding international terrorism, concluding with an evaluation of possible future developments. Extensive statistics on objectives, modus operandi, base and target countries, perpetrating groups, etc. c 120 pages. **NIS 17.50**

THE GEOPOLITICS OF ISRAEL'S BORDER QUESTION
Saul Cohen
A geopolitical study reviewing the historical evolution of Israel's borders and examining possible border adjustments between Israel and a potential Palestinian political entity, and with Syria on the Golan. c. 110 pages incl. maps.
NIS 17.50

NATIONAL SECURITY DECISIONMAKING: THE ISRAELI CASE
Yehuda Ben-Meir
An in-depth study, with a critical evaluation of the basic weaknesses and flaws in the system and recommendations for a far-reaching reform of Israel's national security decisionmaking process. c. 150 pages. Study no. 8
NIS 17.50

JCSS Annuals

THE MIDDLE EAST MILITARY BALANCE 1986
Aharon Levran, Zeev Eytan
Edited by Aharon Levran
Analyzes strategic developments in the Middle East, regional military forces and the military balance in the region. Also surveys events of strategic significance in the Middle East during the preceding year and assesses military balances between potential Middle East adversaries. Extensive tables, maps, glossary. Hardcover c. 350 pages. **NIS 49.00**

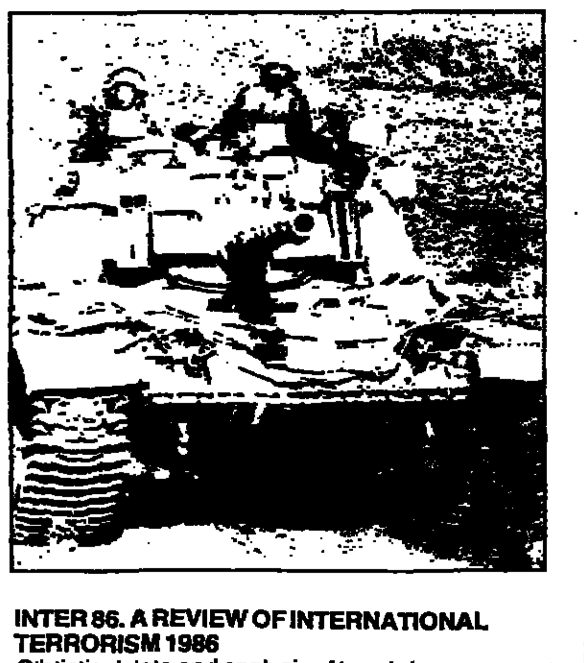

INTER 86. A REVIEW OF INTERNATIONAL TERRORISM 1986
Statistical data and analysis of trends in Palestinian terrorism, Shi'ite terrorism, and in western states' response to terrorism.
A chronology of significant international terrorist events in 1986 is included, as well as extensive tables and a glossary of terrorist organizations.
120 pages. **NIS 19.00**

To: JCSS c/o The Jerusalem Post
P.O.Box 81, Jerusalem 91000

PLEASE REGISTER ME AS A SUBSCRIBER TO THE JCSS PUBLICATIONS MARKED BELOW

Enclosed is my cheque for NIS ....
made out to The Jerusalem Post.

☐ FOUR 1986 JCSS STUDIES AT HALF PRICE. NIS 35.00

☐ FOUR JCSS STUDIES AND INTER 86 AT THE SPECIAL PACKAGE PRICE OF NIS 45.00

☐ THE ENTIRE 1986 JCSS PUBLICATIONS SERIES, INCLUDING FOUR STUDIES, INTER 86, AND THE 1986 MILITARY BALANCE AT THE PRE-PUBLICATION PACKAGE PRICE OF NIS 75.00

Name ....
Address ....
City .... Code ....
Tel. No ....

صكنا من الاهل

صكذا عن الاهل

היא מאוהבת במקום אותו לא ראתה ובגבר אותו לא פגשה...

אן בנקרופט • אנטוני הופקינס

סרטו של דיויד ג'ונס

רחוב צ'רינג קרוס מס' 84

"אי אפשר לעמוד בפני קסמו" (ניוזוויק)
"מקסים שנון ומחמם לב" (ניו־יורק, דיילי ניוז)

84 CHARING CROSS ROAD

בכורה ארצית — "השלושה" בית ציוני אמריקה מוצ"ש 7.15 — 9.30 א, ב, ג, ה' 4.30 — 7.15 — 9.30

שני בחצות הקרנת טרום בכורה לסרט "אדוני המנהל" עם ג'יימס בלושי

"ריקוד בחשיכה" — מוך מביא אשה מאושרת לאיבוד שפיותה: סרטו של ליאון מאר.

"מעולה, מבויים ומשוחק היטב. עשוי ברגישות" — אהרון דולב, מעריב
"דרמה פסיכולוגית עזה ומרתקת. יצירה מפתיעה של במאי קנדי" — וינסנט קנבי, ניו־יורק טיימס.
"שנון ומהפנט" — השבועון "טיים"
"ציון טוב מאוד" — פילמס אנד פילמינג

"ריקוד בחשיכה" — שבוע 2 בתי קולנוע "לב" ת"א
ליל שישי 10.00־12.10 מוצ"ש 7.40־9.50 ימי חול 2.00־5.00־7.40־9.50.

בבלפור יסדנו מסעדה עברית

אפשר היה לפתוח עוד סינית, צרפתית, מזרחית או איטלקית — אבל רצינו מסעדה עברית. המטבח הוא בינלאומי, התפריט משתנה כל יום והמרכיבים יוכיחו שגם קצת דמיון אפשר לעשות מתוצרת־הארץ המון. הארוחה השלמה משלבת את כל מה שאנו יודעים על בישול, עיצוב, הגשה ואירוח. והמחיר יתאים לאנשים שרוצים לסעוד לבם במסעדה עברית.

התרווד הוורוד
מסעדה עברית. מטבח בינלאומי.
בלפור 15, ת"א טל' 202302
פתוח בכל ערב
בין השעות 19.00—25.00

בית התפוצות
על שם נחום גולדמן

שעות פתיחה:
א', ב', ג', ה': 10:00־17:00
יום ד': 10:00־19:00
יום שישי ושבת: סגור
ארכיון התצלומים — קבלת קהל עפ"י תיאום מראש לתיאום סיורים מודרכים נא לפנות בימים א'־ה'. בין השעות 9.00־13.00 בלבד.
תצוגת קבע וכרונוספירה — 2500 שנות חיים יהודים ברחבי העולם מוצגות תוך שימוש באמצעים וטכניקה המתוחכמים ביותר.

תערוכות:
1. ביתא ישראל — סיפורם של יהודי אתיופיה — במרכז התערוכות ע"ש לוידי שרת כהן
2. יהודים אחרונים בפולין, 1980־1985 — באולם ע"ש גרינשטיין־שציר

אירועים:
1. הצינות מאידיאולוגיה של מיעוט לנוסטלגיה כללית. הרצאה שניה בסדרת הרצאות בנושא "להיות יהודי בגולה תש"ח—תשמ"ח"
מרצה: ד"ר אלי ברגל
ההרצאה מיועדת לחברי אגודת ידידי בית התפוצות בלבד
מחיר: 35 ש"ח; לאג: 60 ש"ח
יום שני, 22 בפברואר 1988, בשעה 10.00.
2. הקרנת הסרט "מקלט בשטח אויב" (בשיתוף עם המכון האיטלקי לתרבות בישראל, המחלקה לקשרי תרבות של משרד החוץ, רומא וסינמטק ת"א).
באמצעות ראיונות ושיחות עם ניצולים מובאת פרשת הצלתם של כ־40,000 פליטים יהודים שמצאו מקלט באיזורי כיבוש איטלקים במהלך מלה"ע השניה.
במאי: יוסף רוכליץ.
הראיונות מתנהלים בעברית, אנגלית, צרפתית, גרמנית ואטלקית.
כתוביות וקריינות באנגלית.
יום שני, 22 בפברואר 1988, בשעה 19.00
יום שלישי, 23 בפברואר 1988, בשעה 19.00.
מחיר הכרטיס: 5 ש"ח; לחברי אגודת הידידים: 4 ש"ח.

תערוכות ניידות:
1. הגשר החי — מפגש המתנדבים הארצישראלים עם שארית הפליטה — יד לבנים, רמת השרון.
2. מגילות האש — שערי אברהם.
3. מקרננו לירושלים, הקהילה היהודית בעיר תוניס — בית גינצבורג, טבריה.
4. דרך ארץ סין, הקהילות היהודיות בחרבין, טיינג'ין ושנגהאי — היכל התרבות, כפר סבא.
5. בתי כנסת בגרמניה במאה הי"ט — היכל שלמה, ירושלים.
6. ביקורים במרוקו, 1979—1985 — אבן שמואל.
7. אתרים יהודים בלבנון, קיץ 1982, צילומים: מיכה בר־עם — יד שטרית, טבריה.
8. המסך שירד, התיאטרון היהודי הממלכתי במוסקבה — יד לבנים, תל־אביב.
9. דוד בן־גוריון והעם היהודי — בית פיליפ מורי, אילת.

ניתן לרכוש כרטיסים לסדרת ההרצאות: "מקבלת הפר"ג עד לשבתאות" — מרצה ד"ר יורם יעקבסון. ההרצאות תתקיימנה בימי ראשון, בשעות 9.00־11.00 (הרצאה ראשונה ב־28.2.88)
כרטיסים בקופת בית התפוצות במחיר: 35 ש"ח; לאג: 60 ש"ח
ההרצאות מיועדות לחברי אגודת הידידים של בית התפוצות בלבד

להשאלה בארכיון בית התפוצות שקופיות בנושאים הבאים:
פורים: פסחי' ירושלים בראי הדורות' יהודה בנושא הסמל (מגן דוד, מנורה)' גיטו קובנה' ועוד
כמו כן ניתן לרכוש שקופיות בליווי תמליל בנושאים הבאים:
המרכז היהודי בבבל' ספרד בן גאות לשפל' מחזור חיי אדם'
לפרטים, נא לפנות לארכיון או לאגף הנוער בבית התפוצות, טל' 03-425161

למכירה בחנות בית התפוצות:
מתנות מיוחדות' חפצי יודאיקה מודרנית' פרסומי המוזיאון

בית התפוצות נמצא בקמפוס אוניברסיטת תל־אביב (שער 2), רח' קלאוזנר, רמת־אביב טל' 03-425161

מנוי בת־דור 88
טלפן 03־263175 וקבל מנוי בהנחה ל־3 הופעות מחול
★ 2 בת־דור
★ 1 הבלט הלאומי מספרד 70 רקדנים, נגנים וזמרים
היכל התרבות ת"א 19—23.3.88
תווים בבית אליהו

המחול הספרדי במיטבו

מנוי זוגי 130 ש"ח
מנוי יחיד 70 ש"ח
הנחה למשלמים בצ'ק של בנק לאומי

הנחה להופעות בלט בז'אר לוזאן — המבצע בתוקף עד סוף פברואר

מרכז מידע ומכירות: בת־דור, ת"א, אבן גבירול 30, טל' 263175
רענה: מופעים "לאן הערב" טל' 052־915566 • רחובות: "לוטוס" טל' 08־455793

הקרטייה הסיני
ת"א שד' שאול המלך 2. טל. 259843

הקרטייה הסיני
מסעדה סינית
מקורית
מגישים מבחר טעמים במטבח הקנטונזי והסצ'ואני באוירה ססגונית צבעונית ובשרות מתוייך

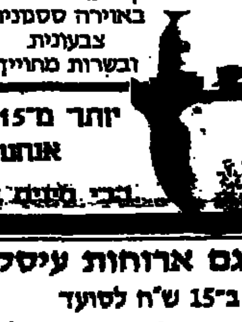

יותר מ־15 שנה אותו...

בצהריים: גם ארוחות עיסקיות
ב־15 ש"ח לסועד
לחיילים במדים 8 עד 10 ש"ח לסועד
כרטיסי אשראי דיינרס. אמריקן אקספרס
פתוח לצהריים וערב גם בשבתות וחגים

המוזיאון לאמנות ישראלית רמת־גן
אבא הלל 146, רמת־גן, ת.ד. 5402

המוזיאון פתוח בכל יום משעה 9.00 בבוקר ועד חצות.
למבקרים בשעות הערב כוסית משקה חינם
שבוע אחרון לתערוכה
"עקדת יצחק באמנות ישראלית"
"מפגשים במוזיאון" קפה ומסעדה

סוד המכשפות
על־פי ספרה של עפרה גלברט
הצגה מצחיקה מאד לילדים!!
עיבוד ובימוי: דני שגב עם: יואב הייס, דני שגב, אילנה אדרי, נטלי פוק
מחר שבת 20.2 ב־11.00 לפנה"צ
כרט' בטל' 815722, 828712
הקומה השלישית יפת 13 יפו

בית ליסין

הקוף של אבניה — גילה אלמגור — הערב 19.2 ב־21.30, הצגת ה־250. מונית מהדרקמה. לא יותר כניסת מאחרים
אחד משלנו — הערב 19.2 ב־22.00 ב' 23.2 ב־21.00 — בית ליסין; ד' 24.2 ת. ירושלים ב־20.30; ה' 25.2 בית ליסין ב־20.30
בלוז' נג'ומי — ליגני דבין, 19.2 הערב; א' 21.2 הקומה השלישית קרית אתא ב־22.00, ב־21.00
סלמה שפירא משוחחת עם סיפורים ושירים — לילדים מחר שבת 20.2 ב־11.00
הממטע — יוסף שילוח, בהפקת יחיד — מחר מוצ"ש 20.2 ב־21.00; ג' 23.2 — הצגה האחרונה
מרוחן הנאנו — זמרת באת 21.2 ב־22.00
מיידוני אלמוסה מאת ז'אן פול סארטר — ב' 22.2, ג' 23.2, ד' 24.2 ב־20.30 — הצגות ראשונות
פסטיבל של בורוקס — "שגעון בחלל" כל ערב — ב־23.15, 23.30
רח' ויצמן 34, ת"א, טל. 216653, 257966

פסטיבל תל־אביב למוסיקה ווקאלית
THE TEL-AVIV FESTIVAL FOR VOCAL MUSIC
2-6 באפריל
מנהל מוסיקלי: מיכאל שני

החלה מכירת הכרטיסים

הזמנות לשינויים שמורה!
הכינו כרטיסים מראש!

תיאטרוני ישראל
מחר מוצ"ש 20.2:
התיאטרון הבימה:
מעגל הגיר הקוקזי: 20.00
אנשים קשים: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
עלובי החיים: בקאמרי: 20.30
"מחר שבת" — הערב 19.2 ב־22.00
שבת שרון — שבת 20.2 ב־11.00 בבוקר

בתי־קולנוע

תל־אביב
אורלי — זיווג משמים שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
אסתר — לילה מגניב שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.40
בית לסין — שיגעון בחלל שישי 14.30, 23.30, מוצ"ש 23.15
בן יהודה — חיזור גורלי שישי 9.40, 12.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
גורדון — להב משונן 7.15, 9.30
גת — הקיסר האחרון שישי 10.00, מוצ"ש 6.30, 9.30
דקל — השוד שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
דיזנגוף 1 — ז'אן דה פלורט שישי 11.00, 13.30, 9.45, 12.15, מוצ"ש 7.15, 9.45
דיזנגוף 2 — מוריס שישי 11.00, 13.30, 9.45, 12.15, מוצ"ש 7.15, 9.45
דיזנגוף 3 — תקווה ותהילה שישי 11.00, 13.30, 9.45, 12.15, מוצ"ש 7.15, 9.45
בית ציוני אמריקה — אדוני המנהל (טרום בכורה) שישי 12.00 הצגת רח' צ'רינג קרוס מס' 84 מוצ"ש 7.15 9.30 רציחות בשרטות מוצ"ש 11.30
דרייב־אין — הפשיטה על הפשע שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
סרט סקס שישי 12.15 מוצ"ש 12.00
הוד — ריקוד מושחת שישי 9.40, 12.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
רב חן:
חן 1 — מעקב צמוד שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.50, דמבו הפיל המעופף שבת 11.00 בבוקר
חן 2 — יום במלכודת שישי 9.50, 12.15, מוצ"ש 7.25, 9.50, שבת 11.00 בבוקר
חן 3 — אי אפשר לקנות אהבה שישי 9.50, 12.15, מוצ"ש 7.25, 9.50, מהדורים באהבה שבת 11.00 בבוקר
חן 4 — הנסיכה מבברלי הילס שישי 9.50, 12.15, מוצ"ש 7.25, 9.50, היפהפיה והיהלום שבת 11.00 בבוקר
חן 5 — מתלון חדר המיטות שישי 9.55, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.55, אי.טי. חבר מכוכב אחר שבת 11.00 בבוקר
לימור — ללא מוצא שישי 9.45, 12.00, מוצ"ש 7.00, 9.30, סופרמן 1 שבת 11.00 בבוקר שיכרון חושים מוצ"ש 12.00 חצות
לב 1 — נערות עובדות שישי 10.00, 12.10, מוצ"ש 8, 10
לב 2 — מלאכים בשמי ברלין שישי 9.45, 12.15, מוצ"ש 7.20, 9.50
לב 3 — ריקוד בחשכה שישי 10.00, 12.10, מוצ"ש 9.40, 9.50
לב 4 — טמפופו שישי 9.15, 12.10 מוצ"ש 9.50, מגדל הדבורים מוצ"ש 7.30
תל־אביב — הפשיטה על הפשע שישי 9.45 12.00 מוצ"ש 7.15 9.30
מוזיאון ת"א — עיניים שחורות 7.00, 9.30
החוויה הישראלית — ימי הרדיו 10.00
סינמטק ישראלי — טעם החיים — מונטי פייטון 7.30 אפוקליפסה עכשיו 9.30
סיון (אלנבי המחודש) — חכמת רחוב שישי 10, מוצ"ש 7.30, 9.40, פרנקנשטיין הצעיר שישי 12.00 ראסטי ג'יימס שבת 13.00 דיינר שבת 15.00 ידיד אמריקאי שבת 17.15 שבנים מוצ"ש 11.45
פאר — יופיו של החטא שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
פריז — יהושע יהושע שישי 10.00 12.00 בצהרים, מוצ"ש 7.15, 9.30, ויזעל ואנישישי 2.30, הליצנים שישי 4.30 טרזון שבת 11.00 בבוקר לולו שבת 13.00 15.00 אישה בחולות שבת 15.00 מלך ליום אחד שבת 17.00 גשם סגול מוצ"ש 11.30 בלילה.
צפון (המחודש) — מאנון שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
שחף — עבבר הבארים שישי 9.45, מוצ"ש 7.15, 9.30 חיזור גורלי שישי 12.00 חצות.
המון — ילדה גדולה + עורבים שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.40, קן הקוקיה שישי 12.00 שבת 13.00 ליבו של אנג'ל שבת 15.00 חולות מוצ"ש 17.00 שכרון חושים מוצ"ש 11.45.
תכלת — עשבי בר 7.25 9.45.
פוקס ר"א — ימי הרדיו מוצ"ש 8.00 ילדים חורגים לאלוהים שישי ומוצ"ש 10.00 נרדפי החוק שישי ומוצ"ש 12.00 חצות.

רמת־גן
אואזיס — מעקב צמוד שישי 10.00, מוצ"ש 7.20 9.50
אורדע — חיזור גורלי 7.00 9.30
סינמטק — מטאל ג'אקט שישי 12.00
הדר — חיזור גורלי שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
לילי — יופיו של החטא שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
שביט — אבא גנוב 7.15, 9.30
רב גן 1 — הקיסר האחרון שישי 10.00 מוצ"ש 6.30 9.30, שירת הדרוזים שבת 11.00 בבוקר
רב גן 2 — ריקוד מושחת שישי 10.00 12.15 מוצ"ש 7.30 9.50, אי.טי. חבר מכוכב אחר שבת 11.00 בבוקר
רב גן 3 — אי אפשר לקנות האהבה שישי 10.00 12.15, מוצ"ש 7.25 9.55, יום במלכודת שבת 11.00 בבוקר
רב גן 4 — ללא מוצא שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.25, 9.55, במבי שבת 11.00 בבוקר

חולון
ארמון — יופי של החטא מוצ"ש 7.15, 9.30
דינה — ריקוד מושחת 7.15 9.30
מגדל — המזרצת מסן פרנציסקו שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
סבוי — חיזור גורלי שישי 10.00, מוצ"ש 7.00 9.30

כפר סבא
חן — השוטר מלוס אנג'לס 7.00, 9.15
עמל — הנסיכה מבברלי הילס 7.00 9.15

בת־ים
אורנים — אבא גנוב 7.15, 9.30
עצמאות — ריקוד מושחת שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30

חיפה והסביבה
אורה — יהושע יהושע שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
חן — מאנון שישי 10.00, מוצ"ש 6.30, 9
סינמטק — בקצב השעון שישי 2.00, מכשפי השדים מוצ"ש 5.00, מלו מוצ"ש 7.00, נשיקת אשה העכביש מוצ"ש 9.30
רב גת 1 — החשוד שישי 10.00, מוצ"ש 6.45, 9.15
רב גת 2 — הקיסר האחרון שישי 10.00, מוצ"ש 6.00, 9.15
שביט — מוריס 6.45, 9.15
פאר — מעקב צמוד שישי 10.00, מוצ"ש 6.45, 9.15
עצמון 1 — הפשיטה על הפשע שישי 10.15, מוצ"ש 7.15, 9.30
עצמון 2 — שיגעון בחלל שישי 10.15, מוצ"ש 7.15, 9.30
עצמון 3 — ללא מוצא שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
רון — חיזור גורלי 7.00, 9.30
קוץ אור המחודש — יופיו של החטא 7.00, 9.15, מציצים מוצ"ש 11.30

הקריות (חיפה)
אורות — עבבר הבארים 7.00, 9.15
בית העם — מתלון חדר המיטות 7.00, 9.15
היובל — הנבל האוהבת והמאהבת שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
ספיר — סיפורים שסיפרתי לאמא 7.00, 9.15
ניצן — בחום הגוף 7.00, 9.15
סביון — לילה מגניב 7.00 9.15
מופת (קרית אתא) — אבא גנוב שישי 2.30 מוצ"ש 7.00 9.15

טבריה
יד שטרית — ללא מוצא 7.00, 9.15

הרצליה
דוד — ללא מוצא 7.15, 9.30
דן אכדיה — קורקודיל דנדי שישי 3.15, רוקסאן מוצ"ש 7.00, 9.30
היכל — חיזור גורלי 7.00, 9.30
מלך דניאל — מוריס 6.45, 9.30
תפארת — יום במלכודת 7.15, 9.30

חדרה
חדרה — זעקת הנשרים 7.00, 9.15
חוף — ללא מוצא 7.00, 9.15

רמת השרון
כוכב — בייבי אריזונה שישי 9.45, 11.45 שבת 13.15, מוצ"ש 9.30, הרפתקאות חד הקרן שבת 11.00 הטנגו האחרון בפריז שבת 15.15, מרדף לוהט מוצ"ש 7.00

נתניה
סטודיו — סגור
שרון — מעקב צמוד 7.00, 9.15
דוד — לא יכולה בלי זה 7.15, 9.30

נס־ציונה
מופת — הבטלנים מאישתר שבת 11.00 בבוקר, מוצ"ש 7.00, 9.15

רחובות
בית העם — ז'אן דה פלורט 7.00, 9.30
הדר — מאנון 7.00, 9.30
חן — ריקוד מושחת 7.00, 9.15

פתח־תקוה
היכל 1 — חיזור גורלי שישי 8.30, 10.30, מוצ"ש 7.00, 9.30
היכל 2 — שיגעון בחלל שישי 8.30, 10.30, מוצ"ש 7.15, 9.30
היכל 3 — הפשיטה על הפשע שישי 8.30, 10.30, מוצ"ש 7.15, 9.30

עכו
אודיטוריום — החוף האמריקאי 7.00, 9.15

עפולה
היכל התרבות — זעקת הנשרים 7.00, 9.15
מופתרון — יהושע יהושע 9.00

קרית־אונו
מרכז קהילתי — הבלתי משוחדים שישי 10.00, מוצ"ש 6.30, 9.00, נוזע וכוכב אחר שבת 11.00

צפת
בית אלון — יום במלכודת 7.00, 9.30

באר־שבע
היכל התרבות — חוכמת רחוב שישי 12.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
הטנגו האחרון בפריז שישי 12.00, שבת 13.00 שרון בקדרת הקסמים שרת 11.00 בבוקר

נהריה
היכל התרבות — אבא גנוב 7.00, 9.15

ירושלים
אדיסון — הפשיטה על הפשע 7.00, 9.00
אורגיל — מעקב צמוד 7.00, 9.15
אורנע — הניצוץ 6.45, 9.15
בית אגרון — מבוקש תלוי או נשוי שישי 2.00 דמבו הפיל המעופף שישי ושבת 4.00 שיחות מלוכלכות מוצ"ש 5.45 החברים של אלכס, מוצ"ש 7.30, אפוקליפסה עכשיו מוצ"ש 9.30, גוסטבאסטרס מוצ"ש 12.00
כפיר — חיזור גורלי 7.00, 9.30
מיטשל — המאבק לחיים, 7.00 9.15
סינמטק 1 — בעקבות הכרך שישי 2.00 ציד הצבאים שישי 10.00 משחקים אסורים מוצ"ש 5.30 חנות קטנה ומטריפה מוצ"ש 7.30, בייבי אריזונה מוצ"ש 9.30
סינמטק 2 — צ'יקה שישי 10.00, שערי הלילה מוצ"ש 7.30, הדלתות מוצ"ש 9.30
עדן — ספורט הדמים 7.00, 9.00
סמדר — טמפופו שישי 10.00, בערב מוצ"ש 7.00, 9.15, רובין הוד שבת 11.00 בבוקר
רון — החשוד 4.30, 7, 9.15
תיאטרון ירושלים — תקוה זוהר הילה שישי 2.00 מוצ"ש 7.00 9.30

בית שאן
מתנ"ס — מלתעות 4 9.15

ראשון לציון
ג.ג. רון 1 — חיזור גורלי 7.30, 9.30
ג.ג. רון 2 — דמבו הפיל המעופף 5.00, יהושע יהושע 7.15, 9.30

The Light Opera Group of the Negev
THE PIRATES OF PENZANCE
by Gilbert and Sullivan
Fully staged, with orchestra, in English
Conductor: Eri Doron
Director: Elly Resnik
Producer: Ed Spitz, M.D.

City	Hall	Date	Tickets
Beer Sheva	Hechal Hatarbut	7.3.88	AACI, B.S. 057-30688
Haifa	Haifa Auditorium	10.3.88	AACI, Haifa 04-387140
Jerusalem	Bechar Center	14.3.88 17.3.88	Klaim 02-223746
Kfar Saba	Hechal Hatarbut	20.3.88	Hechal Box Off. 052-910618 Ra'anana Lan 052-915566
Beer Sheva	Hechal Hatarbut	23.3.88	Mini Book Shop 057-79396 Omer, Menchem 057-690361
Tel Aviv	Beit Hachayal	27.3.88	Hadran 03-248844

For advance group discounts call: Menahem 057-690361; Ed 057-690376

שגרירות ספרד בישראל · בית ציוני אמריקה · האגודה לקשרי ידידות ישראל־ספרד

קונצרט בסגנון אחר
זכרונות מסע בספרד
הגשה וביצוע: **ורדה נשרי** — פסנתר
בתכנית: אלבניז, דה־פאליה, מומפאו, גרנדוס, רוול, גרסיה לורקה, דבוסי, טורינה
בית ציוני אמריקה, יום רביעי, 24.2.88 בשעה 20:30
כרטיסים בקופת בצ.א, דניאל פריש 1, ת"א טלפון 03־259341

מוזיאון תל אביב לאמנות
הרשם כמנוי של מוזיאון תל אביב

תערוכה חדשה
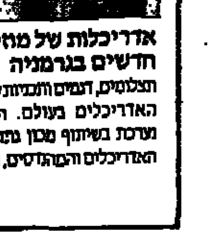
אדריכלות של מוזיאונים חדשים בגרמניה
תצלומים, דגמים ותוכניות של חשובי האדריכלים בעולם. התערוכה נערכת בשיתוף מכון גתה ואגודת האדריכלים והמהנדסים, תל אביב

מארק שאגאל
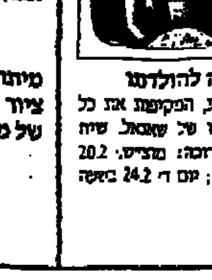
מאה שנה להולדתו
כ־60 עבודות, הקיפה את כל שנות יצירתו של שאגאל. שיח גלריה בתערוכה: מוצ"ש 20.2 בשעה 19.00; יום ד' 24.2 בשעה 17.00

תערוכות נמשכות
אוצרות ארצות המקרא
שיח גלריה בעברית: היום, יום ו' בשעה 10.30, מוצ"ש בשעה 20.00 ימים ב' ו־ד' בשעה 18.00. שיח גלריה באנגלית: ימים א'־ה' בשעה 12.30, יום ה' בשעה 17.00
מיתוס וגילגול: ציור ופיסול מונומנטאלי של מנשה קדישמן.

אוסף אמנות ישראלית
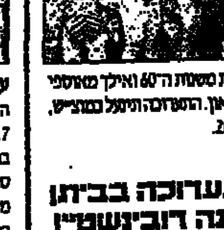
עבודות משנות ה־60 ואילך מאוספי המוזיאון. התערוכה תיסגר במוצ"ש, 20.2.88
התערוכה בביתן הלנה רובינשטיין
רח' תרסט 6, טל' 03־287196

קולנוע
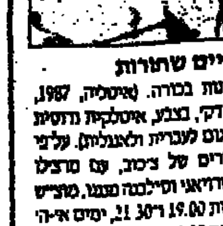
עיניים שחורות
הקרנת בכורה. (איטליה, 1987, 117 דק', בצבע, איטלקית ורוסית בתרגום לעברית ולאנגלית). על־פי סיפורים של צ'כוב, עם מרצ'לו מסטרויאני וסילבנה מנגנו. מוצ"ש בשעות 19.00 ו־21.30, ימים א'־ה' בשעות 16.30, 19.00 ו־21.30

מוסיקה
שוברט
סדרה בעריכת יוחנן זק. חבנות שלישית. משתתפים: י' זוננה, סופרן; ם. הרן, צ'לו; א. אבן, קלרנית; ג. גורמן, הליל; י. זק, פסנתר. היום, יום שישי 19.2 בשעה 14.00

לילדים ולנוער
"מוציאים למתנועע" — הרפתקה לילדי גן (גילאי 5־6) עם הוריהם. ביום ב', 23.2 בשעה 15.30. כרטיסים מראש בקופת המוזיאון.
יהודי זמנים — מרכז הסאלה לפי: לוח אמנותית של זך התערוכה "אוצרות ארצות המקרא". המרכז פועל בשעות הפתיחה של המוזיאון.

שעות הביקור במוזיאון ובביתן הלנה רובינשטיין:
בימים א'־ה' 10.00 עד 20.00 (ללא הפסקה)
יום ו' 10.00 עד 14.00. שבת 10.00 עד 14.00 ו־19.00 עד 22.00
מוזיאון תל אביב, שדרות שאול המלך 27, טל' 03־257361

מופעי התיאטרון בידור מוסיקה

תפסת ראש עם אבנר דן — תכנית בידור חדשה
חולון "ארמון" הערב יום ו' 19.2 ב־10.00. כרטיסים בירדאון 885885 היום 866239 במשרדים ובקופה טל' 842431. לחיילים 50% הנחה בקופה. דני פלץ 297193

המופע החדש של הופה היי — יגאל בשן, עוזי חיטמן, יונתן מילר, סמי הייבלון
בקרית־ביאליק "סביון" מחר שבת 20.2 ב־11.30. טל הקופה 711880
תיאטרון ירושלים יום ג' 23.2 ב־4.30
מגדל העמק "היכל התרבות" יום ד' 24.2 ב־4.30
מעלות "מעלות" 25.2 ב־4.30. כרטיסים במשרדים ובקופות א.ש.ג 5464117

דני סנדרסון — "חכם על קטנים"
גבעתיים "שביט" הערב יום ו' 19.2 ב־10.00. כרטיסים לאן, קרן, הכרטיס ובקופה 314797 לחיילים הנחה
ירוחם "מירה" מחר מוצ"ש 20.2 ב־9.00. כרטיסים בסוכנויות המתנ"ס
כנרת "ברציון" יום ו' 26.2 ב־10.00. כרטיסים בטל' 757638
חיפה "בית ביירון" מוצ"ש 27.2 ב־8.30. כרטיסים בטל' 523420
טלית הפקות 287253

מאיר בנאי — גשם
ת"א "צוותא" הערב יום ו' 19.2 ב־10 וב־12.30. כרטיסים במשרדים ובקופה 250156/7
ראשל"צ "ענק" יום ו' 26.2 ב־10.00
חיפה "בית אבא חושי" יום ו' 4.3 ב־10.00
בידור לשם 231731

קונצרטבשניים — אריק סיני • דני רובס
הרצליה "אודיטוריום" הערב 19.2 ב־10.30. טל הקופה 052-544444
קרית־אונו "מתנ"ס" יום ה' 3.3 ב־9.00
ירושלים "האן" יום ו' 4.3 ב־10.00
טלה אמרגנים 5461141

שלמה ארצי
אילת "השחר" מחר מוצ"ש 20.2 ב־9.00. טל הקופה 937592
יגור "יד למגינים" 26.2 ב־10
כרמיאל "היכל התרבות" 1.3 ב־8.30
ק. גת "ה. התרבות" 5.3 ב־8.30
קוסלו־אשר 287057

גידיוב דרדרץ
כרמיאל "היכל התרבות" הערב יום ו' 19.2 ב־10.00. טל הקופה 04-987951
ר"ם "המרי קראון" מחר 20.2 ב־9. טל הקופה 690011
קוסלו־אשר 287057

ספורט

בעריכת יחיאל אילי

ניצחון מלהיב שבא בעיתו: 113–80 על דרבוס
כמו שמכבי אוהב: לרוץ ולדרוס

ההולנדי רייטור מדרבוס חוטף בחוזה בעת מריבה של דורון ג'מצ'י, שקלע אמש 40 נקודות (6 שלשות) בניצחון 113–80 על דרבוס. משמאל — יום קייפרס וחן ליפין. (צילום: עודי קרן).

מכבי ת"א — דרבוס 113–80 (53–43)

★ המצטיין: דורון ג'מצ'י

● למכבי: ג'מצ'י 40, באריל 21, מקוביץ' 18, מני 17, דניאל 6, ליפין 5, סימס 4, קורנליוס 2.
● לדרבוס: קייפרס 25, רדיק 17, גוברט 15, סחילס 10, בוטסה 9, קודתוס 4.
● שופטים: טוצה (בולגריה) ומרטין (שוויץ). 10,000 צופים ביד־אליהו.

גביע האלופות

מאת שאול לילוב

צומח לנו פטרוביץ' משלנו. דורון ג'מצ'י קלע אמש 40 נקודות (שש שלשות) ומכבי תל־אביב הביס את דרבוס 113–80. המישוואה הזו בלתי נמנעת. ראינו זאת גם בברצלונה. כשדורון רע, הדבר מתבטא מיד ביכולת הקבוצתית. במחצית הראשונה היה המאמן שלו 9 מ־9 מהשדה, ובשניה הוטיא רק פעמיים מ־7 נסיונות.

קשה להתלהב מהניצחון הגדול של מכבי למרות שרי "מרגוט" לעשות זאת. איך אמר ראלף קליין, מעט סקפטי: "דרבוס זו לא דוגמה". נכון שברבות מהדקות הוכיח מכבי את ימיו הגדולים בתקופות מתפרצות במהירות הסילון. אבל הגימגומים היו ונשארו, אם כי מספרם נעשה הזה בהשוואה לעבר.

זה מתחיל בקו באוילו. עד תחילת המחצית השניה פשוט לא פגע בכ־זה. לקח וזריקות אוטופיות ותרומתו לקבוצה היתה אפסית. באותן דקות נראה קווין מגר אומלל למדי והת־קשה להתמודד בגבהים עם מייק רדיק הזמן. נראה היה כאילו באילו אומר למגר: הבר. תסתדר בעצמך. במחצית השניה — באילו חרש. קולע, מדייק, אורואי יותר. משפר מאד את המהומה העלובים מן הפתיחה (4 מ־9 מהשדה).

הפתרון: איזורית

זה נמשך בהגנה. התברר מעל לכל ספק, שמכבי צריך לשחק באי־זורית. באימון האזורית עברו על כך. אך ראלף העדיף משום מה לפתוח באישית. וזו הכזיבה. האזורית, אומר ראלף ובצדק, מאפשרת למכבי לצאת למתפרצות במהירות יתרה ומכבי בני לרוץ.

רכזים, חן, מוטי וסימס. חן פתח גרוע, אבל במחצית השניה השתפר ללא הכר והוזו קרימה כמו קטר. מוטי נתן את הלב והוסיף בדקות אחרות על פינוד ואיבודי כדור מיותרים של הגבוהים מתחת לסלים (בעיה בפני עצמה). סימס. הרגש קצת משעיים.

למכבי יש בעיה עם הקצב. הפתיחה הנפלאה (12–4) קרסה בתוך ממש בקצת לשויון 12–12. [illegible] (קייפרס — 25 נק', שתי שלשות) אם כי גאיות להחזיר. זוכים בכל הג'אמפים אבל מעבירים את הכדור לצד הלא נכון ומוגעים סלים קלים. התעוררות של דורון (7 נק' בשתי דקות) השיבה את היתרון, ושיתוף הפעולה דניאל־ג'מצ'י מוכר את מקימנומי בימיום הטובים והמוריד את מכבי להפסקה ב־53–43, בשל־חבנו 5 איבודי כדור.

ואז, מיד לאחר ההפסקה, קרה משהו לדרבוס. רדיק נחלש מאד ושיחק לידין של מני שאסף 11 ריבאונדים (ובסך הכל 22). האיזורית הפכה יעילה יותר ויותר, ודרבוס קרסה לפתע. ללא כל אזהרה מוקדמת, ונשברה להלוטין. ב־59–67 ראינו את המאמן יאן דקר מורה לבחוריו שלו לנאוס את הקצב כדי למנוע הבוסה. אבל אז נכנס מכבי לדקות פנטאסטיות שהניבו 17 נק' דרוסניות בתוך שלוש דקות, ויתרון שיא 113–70, שתי דקות לסיום.

השיב את הביטחון

הניצחון הזה בא למכבי בדיוק בזמן. אי אפשר לתאר עד כמה השיב לכדורסלנים את הביטחון העצמי, שכה אבד בשבועות האחרונים. קליין: "אני מתפלא שהם הניחו לנו לרוץ. מישחק ההגנה שלנו היה יוצא מהכלל, והתברר לי שהאיזורית עדיפה על פני האישית, מפני שיוצאים מהר מאד לפאסט־ברייק. קווין היה מצוין אבל אם ישתחרר מהכדור מהר יותר, יקלעו חבריו הרבה יותר. הבעיה היא, ששום קבוצה לא תיתן לנו לרוץ כך".

"אריאס החלטתי שאין טעם לש־מור את גאליס. הוא את שלו יקלע. לא איכפת לי שיעשה אפילו 60 נק', אבל אנחנו נשמור את יואנקים הקל יותר, וכך נקון אותנו. דורון הוא מבחינתנו מה שפטרוביץ' וגאליס לקבוצותיהם".

יאן דקר, מאמן דרבוס: "ידעתי מראש שהסיכוי מועט. תחילה של־טנו בקצב, אבל כמה פאסט־ברייקים שברו אותנו לגמרי במחצית השניה. [illegible]. בחצי השני שיחק מכבי כדורסל אגרסיבי כמו שצריך, והשופטים איבדו את הראש. עם המאמן (הפצוע) היה לנו הרבה יותר קל להתמודד בשיווין כחות. עם מכבי לדעתי, באלו אינו נמצא בכושר טוב והשי־תנו שלו רע. נראה אותם בשנה הבאה".

רלף: "הלוואי...".

ברצלונה הפתיעה את אריס 107–93 בסלוניקי

סלוניקי (מיוחד ל"ספורט הארץ"). ברצלונה חוללה כאן אמש הפתעה גדולה, כאשר ניצחה את אריס 107–93. נוריס קלע 29 נקודות וסן־אפיפניו 27 לאלופי ספרד. גאליס קלע "רק" 32 לאריס ויאנאקיס הוסיף 20.

פרטיזן ניצחה כצפוי בבלגראד את טרייסר מילאנו 92–85. בוב מקאדו קלע 32 נקודות לאיטלקים. סאטורן קלן ניצחה בביתה את אורתז 75–84 (38–45), כאשר הבולטים היו יקל עם 25 נקודות והאמריקאי הוריק 18.

טבלת בית הגמר

1.	פרטיזן	9	796–852	17
2.	אריס	9	869–887	14
3.	מילאנו	9	864–835	14
4.	מכבי	9	851–868	14
5.	קלן	9	884–912	13
6.	ברצלונה	9	840–888	13
7.	אורתז	9	797–798	12
8.	דרבוס	9	987–836	11

● במחזור הבא: אורתז — פרטיזן, דרבוס — טרייסר מילאנו (ביום רביעי), אריס סלוניקי — מכבי ת"א, ברצלונה — קלן (ביום חמישי).

טבקי: בנתניה נדע אם מכבי ת"א נחלץ מהמשבר

מאת משה הר־געש

מכבי נתניה — מכבי תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 2–2 — נתניה: 15.00)

● בני לם, נתניה: אנחנו חייבים לנצח, כדי להישאר בפיסגה גם בעת פגרת אוקיאניה. הייתי חושש ממכבי ת"א גם לולא ניצחו את כפר־סבא. יש לנו יתרון ביתיות, אך גם כמה פצועים.

● בני טבק, מכבי ת"א: המישחק בנתניה יאפשר לנו להיווכח אם נחלצנו מהמשבר, או שהניצחון בשבת על כפר־סבא היה מקרי. למכבי נתניה יש הרבה יותר מה להפסיד מאשר לנו.

הפועל כפר־סבא — הפועל תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 2–0 — כפר־סבא: 15.00)

● נח אינשטיין, כפר־סבא: מטרתנו לצמצם את הפער בינינו, אחרת נאבד את העניין בליגה. לתל אביב קבוצה לוחמת ולכן ניאבק יותר מתם. תיקו לא יספיק לנו, כי בבית זה כמעט כמו הפסד.

● אריה אלחרר, הפועל ת"א: אני מקווה שנמשיך באותה דרך של המחזורים האחרונים ונצא לפגרה עם מספר נקודות זהה לזה של המובילה נתניה. גם הפעם נו־פיע בהרכב חסר במטרה לא להפסיד.

בית"ר ירושלים — מכבי חיפה
(בסיבוב הראשון: 1–1 — בלומפילד: 15.00)

● אורי מלמיליאן, בית"ר: אם ננצח נבטיח את המקום שלנו בפלייאוף העליון. אם לא ננצח, נתחיל להילחץ. יהיה משחק קשה. חיפה אמנם בתחתית — אך גם בית"ר זקוק לנקודות.

● בני גינצבורג, מכבי חיפה: החלטנו להתייחס למישחק זה כמו לכל מישחק אחר. אני מקווה שנפיק לקחים מההפסד להפועל ת"א. תיקו בחוץ יהיה מכובד.

הפועל פתח־תקוה — מכבי פתח־תקוה
(בסיבוב הראשון: [illegible] — [illegible]: 15.00)

● ניר אלון, הפועל: לפי הטבלה אולי נראה, כי יהיה דרבי קל, אך אין דבר כזה. אני לא זוכר מצב שהם היו אחרונים ואנחנו בחלק העליון. בסך הכל אנחנו ביתיים וצריכים לנצח.

● רפי כהן, מכבי: על הנייר הם יותר טובים, אך דרבי אינו מישחק רגיל. אנחנו רוצים להסתובב בפתח־תקוה בראש מורם. אם לא נפסיד יהיה זה הישג נאה עבורנו.

תוצאות המחזור הקודם

● ב. ת"א — מ. נתניה 0–0
● הפ. ת"א — מכ. חיפה 2–1
● מכ. ת"א — ה. כפ"ס 3–0
● בני־יהודה — מכ. פ"ת 3–0
● צפ. חולון — הפ. פ"ת 2–0
● שמשון — בית"ר י־ם 1–1
● הפו. לוד — באר־שבע 0–0

טבלת הליגה הלאומית

1.	מכ. נתניה	22	25–39	42
2.	הפועל ת"א	22	15–24	42
3.	כפר־סבא	22	20–25	35
4.	שמ. ת"א	22	18–24	34
5.	בית"ר ת"א	22	20–29	33
6.	הפועל פ"ת	22	27–31	31
7.	בית"ר י־ם	22	29–28	31
8.	בני־יהודה	22	14–18	28
9.	באר־שבע	22	15–15	28
10.	מכבי ת"א	22	24–30	26
11.	צפ. חולון	22	20–18	24
12.	מכ. חיפה	22	24–22	22
13.	הפועל לוד	22	44–15	15
14.	מכבי פ"ת	22	33–11	12

בני־יהודה — בית"ר תל־אביב

● אהוד בן־טובים, בני־יהודה: יש לנו סיכויים טובים לנצח. נרצה להמשיך את ההתאוששות מהניצחון בשבת האחרונה. חייבים לנצח, כדי לשמור מקומנו. אם לא, לא עשינו כלום.

● אלי תגר, בית"ר ת"א: צפויה ממש מלחמה, כיוון ששחקני בני־יהודה ודאי בונים עלינו כדי להבטיח את מקומם בפלייאוף העליון. גם אנחנו מצפים לעשות זאת אחרי המישחק הזה.

הפועל באר־שבע — הפועל צפרירים חולון
(בסיבוב הראשון: 0–0 — באר־שבע: 15.00)

● רפי בן־חמו, באר־שבע: בחודש האחרון לא שיחקנו טוב, בעיקר מפני שהיו לנו פצועים. כמה מהם יחזרו בשבת ואני מקווה שנצליח למרות שאנחנו מתמודדים עם יריב עקשן מאד.

● מאיר נמני, מאמן חולון: צפוי לנו מישחק קשה שיקבע אם נוכל להתמודד על מקום בפלייאוף העליון, או שנאלץ להתמודד בחלק התחתון. הם חזקים בבית, אך נעשה מאמץ לנצח.

שמשון תל־אביב — הפועל לוד
(בסיבוב הראשון: [illegible] — [illegible]: 15.00)

● אבי חורי, שמשון: אנחנו חייבים לנצח במישחק זה בכל מחיר, כדי להיצמד לצמרת לפני הפגרה. דווקא מפני שלוד במצב קשה, עדיין נידרש להשקיע יותר מאמץ ורצון כדי לנצח.

● בני רגב, מאמן לוד: למרות המצב בטבלה אין אנו מרימים ידיים. עדיין יש סיכוי. לנו אין מה להפסיד. נשחק עם הרבה מוטיבציה, יש לי תחושה שנשיג תוצאה טובה.

מלחמה פסיכולוגית

מאת יהושע שגיא

המאבק בין הכדורגל הישר־אלי והאוסטרלי, על הכרטיס לגמר האולימפי בספטמבר בסי־אול, החל זמן רב לפני העימות הישיר בין שתי הנבחרות ב־6 במארס על מישטח הדשא של אולימפיק פארק במלבורן. הוא נפתח כבר בת־חילת השבוע במלחמה הפסיכו־לוגית שהכריז עלינו המאמן היוגוסלבי השתפן וגם הרוח של אוסטרליה, פרנק ארזק.

להזכירכם: התקשורת הישר־אלית קשרה כתרים לארזק ולמלחמתו הפסיכולוגית, כיצד הערים עלינו ב־1985, וכיצד הביס את הנבחרת של יוסל'ה מירמוביץ'. בשלב מסוים של מלחמה זו כינה את כדורגלני ישראל "כלבים שוטים", ואחר כך בא למלון הנבחרת במלבורן להתנצל, ואמר שבכינוי המע־ליב התכוון לדרבן את שחקניו. מאוחר יותר הסתבך בשקריו וטען, כי הכינוי כלבים שוטים היה מכוון לכדורגלני ניו זילנד. כך או כך, ברגש שאין לי לגביו שום הסבר, אהבו חברי הע־תונאים לשבח את כושר הלוח־מה הפסיכולוגית של ארזק.

השבוע, בבואו לישראל, שב הפך וביב התקשורת.

איתן עמית, עמית תיקו מלי־ [illegible] קולגים ותיקים. מנוסים ושבי־בים צעירים מאיזה מודפס צד העיתון. במהלך הטעיה. שנן קלט את ארזק בנמל התעופה בן גוריון, עשה הזמנת מלון מוטעית במקום אחר, איכסן את ארזק במלון שני, הוציאו לסעד רותדגים ביפו עד אחרי חצות — כדי שאיש לא יקלוט שהאיש כבר כאן. למחרת, כאשר פורסם בעיתונות כי ארזק עומד להגיע היום — ישב איתן עמית וצחק. בעיתון שלו הקדיש עמוד לראיון בלעדי עם ארזק. המסר העיקרי של ארזק: אוסטרליה מכינה לישראל הפ־תעה גדולה במלבורן.

פנחס זהבי, עמית מנוסה לא פחות ב"חדשות", לקח את ארזק למחנה האימונים של הנבחרת בדאבבריה לצילום מיסמך מעניין: שני היוגוסלבים, ארזק מאוסטרליה ומיהיץ' מיש־ראל, מדברים סרבית בלי מתורגמן. ו"חדשות" מזהיר את מיהיץ', כי כאשר ארזק מחייך הוא מסוכן באמת.

גם "הארץ" לא היה נקי. ב־איזן ענק אומר ארזק לא פחות ולא יותר: "שאהיה ישיר? אני מאמין שהבחורים שלי יקרעו אתכם". ואחר כך הוסיף: "מעך לם נבחרת אוסטרליה לא הפסידה, אם למדתי קודם את הדיג. אחרי המישחק עם אנג־ליה אוכל לקבוע אם ננצח; סליחה, בכמה ננצח".

ואחרי כולמוס דברי השווץ הללו, התקשורת הישראלית עוד קושרת לו כתרים ומשבחת את כושר הלוחמה הפסיכולוגית שלו.

סליחה, באיזו מלחמה מדובר? מי מנהל כאן מלחמה? מן המפורסמות הוא שלמלחמת תעמולה יש אפקט רק אם מפרסמים אותה. אנחנו, התק־שורת הישראלית, משמשים כלי נוח לארזק. אנחנו נותנים לו במה — והוא משחק אותה. לא התייחסנו אליו כמו יוסל'ה מירמוביץ', שסירב להיפגש עי־מו ("אני לא אוהב אותו אחרי שאמר עלינו כלבים שוטים"). [illegible] הלוחמה הזה נשאר אילם. במיקרה הטוב, ראוי האדיק הזה לאותו כבוד מפוק־פק שהוא נותן לנו.

אבל אנחנו מעמידים לרשו־תו את במתינו — והוא עובד עלינו בעיניים: אלי אפילו חושב שהוא גאון.

והלוואי שמילייקו מיהיץ' האיש, המנומס, בן התרבות, האיש שלא גידף אפילו ברגעים קשים — ילמד אותו לקח ויס־תום לו את הפה באוקיאניה.

ליגה לאומית

מלמיליאן מצוע, לא ישחק מחר

מאת נתני ראשון

[illegible] בית"ר ירושלים, [illegible] יעדר מחר ממישחקה הביתי של קבוצתו נגד מכבי חיפה בשל פציעה אשר מעוררת, בשלב זה לפחות, סימן שאלה לגבי צאתו ביום רביעי הבא עם הנבחרת למסעה באוקיאניה.

מלמיליאן סיים שלשום את המישחק נגד נבחרת אנגליה בלי להתלונן על כאבים כלשהם, אולם אתמול חש כאבים בקרסול ונלקח על ידי מנהל קבוצתו אברהם לוי לבדיקה אצל האורטופד פרופ' חיים ויינברג. בבדיקה זו אובחן בביתור סדק בקרסול, כנראה כתוצאה ממכה יבשה שחטף במהלך המישחק.

מלמיליאן אמר אמש כי ימלא אחר הוראתו של הפרופ' ויינברג שלא ליטול חלק במישחק הליגה מחר, אולם לגבי השתתפותו במסע לאוקיאניה הוסיף: "עכשיו אינני יודע דבר. אחרי הבדיקה הנוספת אצל רופא ההתאחדות יתברר מ־צבי".

ליגה ארצית

המוביל הירושלמי ינסה לתקן עצמו ברמת עמידר

מאת אילן פיש, כתב "ספורט הארץ"

המחזור ה־23 בליגה הארצית יהיה האחרון לפני פגרת־אוקיאניה הארוכה, המוליך הפועל ירושלים ישחק היום, בחוץ נגד מכבי רמת־עמידר (מקום 3) ויבקש להבהיר שהפסדו בשבוע שעבר היה תקרי. אולם טועה מי שחושב, שמאבק הקצות יהיה חד־צדדי. עמידר נאבקת על מקומה בליגה ולא תוותר בנקל. גם מגע אויר גשום עלול לבטל את הפער האיכותי.

הפועל חיפה (2) יארח את מכבי יבנה (4) במאבק צמרת, וליבנה תינתן הזדמנות לצאת לפגרה עם פער קטן מ־10 הנקודות הקיים בין השניים. הפועל טבריה (3), המפגר בשתי נקודות מחיפה, יצא למישחק חוץ קשה במגרש הפועל יהוד (8), בנצחון עשוי להקפיץ אותו למקום השני.

מישחק תחתית חשוב יהיה בחולון, ובו יארח הפועל בת־ים (11) את הכח רמת־גן (13). מכבי יפו (9) ובית"ר נתניה (10) המחפשים דרך להינתק מאיזור התחתית ולהתברג בפלייאוף העליון יתעמתו ביפו. במרכז הטבלה יפגשו בגבעתיים הפועל רמת־גן (5) והפועל חדרה (6) וברחובות יארח מכבי שעריים (7) את המדורג אחרון הפועל עכו.

תחילת המישחקים ב־15.00.

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל י־ם	22	26–47	50
2.	הפו. חיפה	22	14–24	45
3.	הפ. טבריה	22	30–47	43
4.	מכבי יבנה	22	22–25	35
5.	הפועל ר"ג	22	23–23	34
6.	הפו. חדרה	22	34–35	30
7.	מ. שעריים	22	26–29	29
8.	הפו. יהוד	22	34–34	29
9.	מכבי יפו	22	18–17	28
10.	ב. נתניה	22	26–21	26
11.	הפ. בת־ים	22	29–23	23
12.	הכח ר"ג	22	27–28	21
13.	ר. עמידר	22	35–21	20
14.	הפועל עכו	22	35–13	12

טניס

מנסדורף נגד קרישנאן ב"חזרה כללית" בממפיס

ממפיס, טנסי (אי־פי). עמוס מנס־דורף יתמודד כאן בשמינית גמר הטורניר המקומי עם יריבו הוותיק הגדול ראמש קרישנאן, במה שעשוי לשמש חזרה כללית למיפגש הצפוי ביניהם בגביע דייויס בראשית אפריל ברמת־השרון.

בעוד שמנסדורף הכניע בסיבוב השני בקלות יחסית את האמריקאי מארק ריקסון 6–2, 6–4, התאמץ קרישנאן כדי לגבור 5–7, 6–3, 6–2 על האמריקאי בן ה־15 מייקל צ'אנג. אהרן קריקסטיין מארה"ב, שחזר לזירה אחרי פציעה, הדיח את המדורג 7 פט לונרגן משוודיה 6–3, 7–5. המדורג הבכיר, השוודי סטפאן אדברג, ניצח את דמיד קרמיר ממערב גרמניה 6–7, 6–4.

בטורניר מילאנו עלה בוריס בקר ממערב גרמניה לסיבוב השלישי בניצחון 6–3, 6–3 על השוודי מאגנוס גוסטפסון. ג'ימי קונורס מארה"ב ניצח בסיבוב הראשון את כריס לואיס מניו־זילנד 6–3, 6–2. המערב גרמני ריקי אוסטרטאג הפתיע את המדורג 8, היוגוסלבי סלובודאן ז'יבוייניביץ' 6–3, 7–6, 6–3 ויאניק נואה מצרפת (5) הכניע את הצ'כי קארל נובאצ'ק 6–1, 7–6.

מישחקי החורף

שלוש רומניות "נעלמו"

קלגארי (אי־פי). הסיפור ה"חם" ביותר באולימפיאדת החורף התרחש הרחק ממסלול ההחלקה. שלוש מחליקות רומניות ומאמן "נעלמו" בסוף השבוע שעבר והשמועות סיפרו, כי הארבעה ערקו למערב או שהחליטו לפרוש, בגלל שחששו פן ייכשלו בבדיקות הסמים הקפדניות.

אתמול הקדיש ראש המשלחת הרומנית לקלגארי את השמועות. הגיעו שלו: "הם חזרו בשבוע שעבר לבוקרשט בשל מצב מיד חזי אצל משפחתו של המאמן". ראש המשלחת הכחיש גם את הסיפור שהתפרסם ב"טורונטו סטאר" כי בחדרן של הספורטאיות התגלו טפסים הנדרשים לשם קבלת מעמד של פליטים בקנדה. התגובה הרומנית באה לאחר יומיים של שתיקה מוחלטת.

הפתעה גדולה היתה בגלישת הסלאלום לגברים, כאשר השווייצי פירמין צורבריגן, שכבר זכה בזהב בקלגארי בגלישה במורד וקיווה לזכות במדלית הכבוד בגלישה השניה שלו, נפל בפאות הגלישות שלו והוסגן מהמקום השני בו ניצב עד אז לשכיבי. ניצל את המצב האוסטרי הוברט שטרולץ שזכה במקום הראשון. תומאס גוסטאפסון משוודיה הגן על תארו האולימפי בהחלקה מהירה ל־5,000 מטר כשקבע שיא אולימפי חדש, 6:44.63 דקות. אלופת העולם מארה. מאטיקינן סלפנר זכתה במדלית הזהב בגלישה שדה ל־5 ק"מ.

נבחרת בריה"מ ניצחה את ארה"ב 7–5 במישחק המסקן בטורניר ההוקי־קרח. היה זה המיפגש הראשון בין שתי הנבחרות מאז ניצחו האמריקאים את הסובייטים בגמר אולימפיאדת החורף בלייק פלאסיד, ארה"ב, לפני שמונה שנים. צ'כיה, המדורגת שלישית, הביסה את נורווגיה 15–3. מערב גרמניה הבטיחה מקומה בבית הגמר לאחר ניצחונה השלישי ברציפות, 3–1 על אוסטריה.

אף שבור ללארי ביירד והפסד לבוסטון בדנוור

אן.בי.איי.

ג'יז יורק (אי־פי). אלכס אינגליש היכוכב את שיאו האישי העונה כאשר קלע 37 נקודות, די להוליך את הדנבר נאגטס לניצחון מוהיר 125–138 על הבוסטון סלטיקס. הנאגטס נתנו גם ביום בזרוע של כל כליר ראסמסן שקבע שיא אישי בקריירה שלו — 34 נקודות.

ראסמסן התנגש ברבע השני עם לארי ביירד, מכב הסלטיקס, שכתוצאה מכך שבר את אפו. ביירד שיחק לאחר מכן, בשני הרבעים האחרונים, רק 6 דקות וקלע 13 נקודות בלבד.

מישחקים נוספים: דאלאס — וושינגטון 123–108; מילווקי — סיאטל 115–93; קליבלנד — פילדלפיה 115–107; יוסטון — פיניקס 108–103; פורטלנד — לוס אנג'לס קליפרס 110–96 (41 נקודות של קלייד דרקסלר מפורטלנד).

בריאן רובסון: אני מקווה להיות מחר כשיר נגד ארסנל בהייבורי

מיפגש המוקד אוורטון — ליוורפול ביום א'

גביע אנגלי

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). ב־28 באוקטובר 1987 נחלה ליוורפול את הפסדה הראשון והיחיד בעונה זו באנגליה. היה זה בסיבוב השלישי של גביע הליגה (ליטלווד), כאשר נכנעה 1–0 לשכנתה אוורטון. אין פלא, איפוא, שהמיפגש החוזר בין שתי היריבות הוותיקות ימקד את תשומת הלב בסיבוב החמישי של הגביע האנגלי, הפרס היוקרתי יותר, שיהיה בסוף השבוע. ההתמודדות בין אוורטון לליוורפול, בגודיסון פארק, היא היחידה מבין שמונת מישחקי הגביע אשר תיערך רק ביום א'. מהלך המישחק יועבר בשידור טלוויזיה ישיר ויאפשר לליוורפול, הבלתי מנוצחת ב־26 מישחקי ליגה, לגמול ליריבתה ולהמשיך בניסיונה לזכות השנה בדאבל.

בינתיים נערכות 14 קבוצות למישחקי הסיבוב החמישי של הגביע בשבת. המרתק שבהם יהיה באיצטדיון הייבורי בלונדון, לעיני 55 אלף צופים, בין ארסנל למנצ'סטר יונייטד. קפטן יונייטד בריאן רובסון, שנפגע באימון ברמת־גן ובשל כך ויתר על המישחק נגד ישראל וחזר הביתה לטיפול רפואי, אמר אתמול בראיון לסוכנות אי־פי: "אני רק מקווה כי אהיה כשיר למאבק הגדול בהייבורי".

קבוצת הליגה השלישית פורט ויל, שחוללה השנה את הסנסציה הגדולה במישחקי הגביע כאשר הדיחה בסיבוב קודם את טוטנהאם, תארח מחר את ווטפורד.

★ יתר המישחקים: בירמינגהאם — נוטינגהאם, ניוקאסל — ווימבלדון, קווינס פארק ריינג'רס — לוטון, מנצ'סטר סיטי — פלימות, פורטסמות — בראדפורד.

כן יהיו מחר שני מישחקים בליגה הראשונה: צ'ארלטון — שפילד ונסדיי, אוקספורד — דרבי.

כדורגלנים אירים "תקועים" באתונה

לונדון (אי־פי). שביתת פקחי הטיסה בנמל התעופה של אתונה משבשת את הכנותיהן של ארבע קבוצות אנגליות למישחקי הסיבוב החמישי בגביע האנגלי בשבת. תשיעה מכדורגלני נבחרת צפון אירלנד, שניים מלוטון ואחד מניוקאסל, ווטפורד ונוטינגהאם, נתקעו באתונה יחד עם חבריהם לנבחרת, ולא יגיעו ככל הנראה במועד הדרוש לאנגליה, כדי שיוכלו לשחק בשבת.

טור דה קנדה?

פאריס (אי־פי). הנהלת הטור דה פראנס, מירוץ האופניים המפורסם בעולם, אישרה כי קיימת אפשרות שהטור של 1992 יתקיים בקנדה. אולם יחד עם זאת הודגש כי ההחלטה מתבססת כנו עדיין [illegible], וכי יידרשו תנאים רבים כדי שהאפשרות הזו תצא אל הפועל.

בונדסליגה

המירדף אחר ברמן מתחיל מחדש

מאת זיגמונד שפיגלר

דיסבורג (מיוחד ל"ספורט הארץ"). אחרי פגרת חורף שנמשכה כמעט ארבעה חודשים, מאז ה־6 בדצמבר 1987, תתחדש מחר הבונדסליגה של מערב גרמניה. כאשר המוליכה וודר ברמן תארח את קייזרסלאוטרן (מדורגת 12). פ.צ. קלן תצפה למעידה של המוליכה, של יריבה קלה ברמותה של בוכום המדורגת 15, עם מספר נקודות זהה לסוגרת הטבלה המבורג.

באיירן מינכן, השלישית בדירוג, יוצאת למישחק חוץ בהאלהוזה ובורוסיה מנשנגלדבאך, הרביעית, תארח את שטוטגארט שמעליה.

★ יתר מישחקי המחזור ה־20: הומבורג — דורטמונד, נירנברג — לוורקוזן, פראנקפורט — אירדינגן, שאלקה — קארלסרוהה, האנובר — האמבורג.

צמרת הבונדסליגה

1.	ברמן	19	9–32	30
2.	קלן	19	14–33	28
3.	באיירן	19	27–44	27
4.	גלאדבך	19	28–41	26
5.	נירנברג	19	16–30	24

חדשות חוץ

עוד נושרים בבחירות המוקדמות בארה"ב
באביט הדמוקראט ודו־פונט הרפובליקאי פרשו מהמירוץ

מאת צבי בראל, שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). שני "קרבנות" חדשים נוספו למסע הבחירות לנשיאות באר־ה"ב. מושל אריזונה לשעבר, הדמוקראט ברוס באביט ומושל מדינת דלוואר לשעבר, הר־פובליקאי פיט דופונט הודיעו אתמול כי הם פורשים ממסע הב־חירות לאחר שנכשלו בבחירות המוקדמות בניו־המפשייר.

שניהם הגיעו למקומות הא־חרונים בבחירות אלה, הנ־חשבות אבן בוחן להמשך מסע הבחירות ולשניהם לא נותרו בעת מקורות מימון להמשך מסע הבחירות.

בכך הגיע מספר הנושרים לש־לושה, לאחר שבשבוע שעבר פרש הרפובליקאי אלכסנדר הייג מן המסע.

באביט אמר אתמול במסיבת עתונאים שערך בוואשינגטון כי הוא פורש אמנם מן המירוץ, אך לא יפסיק לעסוק בנושאים בהן טיפל. הוא הוסיף כי "נמאס לו מן הנסיעות הארוכות, מהלינה במ־לונות, ומן הנאומים הארוכים וחסרי המשמעות. יש רגע בו אתה חדל להיות מצפונו של מסע הבחירות והופך להיות בלתי רלוונטי". באביט היה הי־חיד בין המועמדים שהציע במ־פורש להעלות בחמישה אחוזים את המסים המוטלים על הצריכה ונחשב לאחד המועמדים היותר נבונים במסע זה.

אולם לדבריו "מסע בחירות איננו המקום להעלות רעיונות חדשים". באביט הותקף על ידי עמיתיו הדמוקראטים שתקפו את רעיונותיו כ"רגרסיביים" ואף כר־פובליקאים.

פיט דופונט פרש אף הוא בשל חוסר תקציב שנבע מחוסר תמיכה ברעיונותיו. דופונט אוכזב מכך שהגיע רק למקום הרביעי אחרי המטיף פט רוברט־סון, אך למרות זאת הוא הודיע בתום הבחירות בניו המפשייר כי ימשיך לרוץ.

אתמול שינה את החלטתו ופרש. המבחן הבא של ארבעת המועמדים הרפובליקאים וששת הדמוקראטים יהיה ב־8 למרץ כאשר יערכו הבחירות המוקד־מות ב־20 מדינות, מהן 14 מדינות דרומיות.

ברוס באביט. המועמד הדמוקראטי, מבדריע במסיבת העיתונאים, בה הודיע על פרישתו מן המרוץ לנשיאות ארה"ב. מושל אריזונה לשעבר אמר: "אני חופשי — אך לא מן הסיבה שהביאה אותי אל הזירה הפוליטית". (תצלום אי־פי)

198 נהרגו וכ־12 אלף נפצעו במהלך חגיגות הקרנוואל בריו

לא פורסם פירוט מעשי המוות, כולל רציחות, התאבדויות ועוד

ריו דה ז'נירו (ע"צ, ע"ח). 198 אנשים מצאו את מותם ו־12,200 אושפזו במהלך הקרנוואל של ריו דה ז'נירו, לפי סיכום [illegible].

פירוט מעשי המוות כולל רצי־חות, התאבדויות וסיבות אחרות, לא פורסם. בין המאושפזים בבתי חולים קרבנות של מעשי שוד ותקיפה, אנשים שנפצעו [illegible] משקאות חריפים ואחרים שנפלו קרבן לתאונות או ניסו להתאבד. יצויין שבקרנוואל של שנת 1987 מצאו את מותם 162 אנשים ולמעלה מ־12 אלף אושפזו בריו דה ז'נירו.

סוכנות הידיעות האיראנית:
קבוצות אופוזיציה פוצצו עוד מכונית תופת בטהראן

שניים נפצעו ● השבוע גם התפוצצה מכונית תופת ליד מעונו של חומייני

ניקוסיה (רויטר־עתי"ם, ע"צ). שני אנשים נפצעו אתמול בטהראן, בהת־פוצץ מכונית־תופת, מסרה סוכנות הידיעות האיראנית. היתה זו מכונית התופת השניה שהתפוצצה בבירת איראן תוך שלושה ימים. ביום שלישי הת־פוצצה מכונית תופת ברחוב בטהראן, לא הרחק ממעונו של חו־מייני. עשרה אנשים נפצעו. סוכנות הידיעות האיראנית הט־ילה את האחריות לפיצוץ על קבוצות אופוזיציה שונות במדינה.

חבר לנשק של נשיא אוסטריה בראיון בבלגרד:
ולדהיים תיאם עם הקרואטים גירוש יוגוסלאווים למחנות

"ולדהיים ביקר תכופות בחבל קוזארה בו הקימו הקרואטים מחנות ריכוז ● 60,000 יוגוסלאווים הועברו למחנות אלו ● הוא היה צעיר מופנם, ממושמע וצייתן; אילו נדרש לטאטא רחוב לאחר מצעד של פרשים — היה עושה זאת"

בלגרד, (ע"ח). על קורט ואלדהיים הוטל "לתאם" עם האוסטאשים (הקרואטים שתמכו במשטר הנאצי) את גירושם למחנות הריכוז של אלפי אזרחים יוגוסלאוויים מאזור קוזארה, במלחמת העולם השניה — גילה אתמול חברו לנשק לשעבר של נשיא אוסטריה.

רפו האיה, גרמני, שעדותו פור־סמה אתמול בעתון "פוליטיקה" בבלגרד, שירת יחד עם ואלדהיים בדרגת סגן במטה הכללי של הגנראל פרידריך סטאהל, מפקד האוגדה של מערב בוסניה.

הוא סיפר כי בקיץ 1942, ביקר הקצין האוסטרי הצעיר "תכופות" בישובים בחבל קוזארה, שם הקימו השלטונות הצבאיים של מדינת קרואטיה העצמאית (שהוקמה ב־1941 על ידי היטלר), מחנות ריכוז.

האיה מסר כי על סגן ואלדהיים הוטל "לסייע" לאוסטאשים, שלא היו מאורגנים היטב, כדי שיבצעו גירושים אלה למחנות הריכוז. וזאת "הודות לאמון הרב ממנו נהנה בקרב המפקדים עליו, ומשום שהיה בקיא יותר כאוסטרי במנהגים של אזור זה, שהשתייך בעבר לאוסטריה־הונגריה".

במהלך הפעולות בחבל קוזארה, הועברו למחנות הריכוז יותר מ־60,000 אזרחים, כולל 23,000 ילדים. רבים מהם מצאו את מותם במחנות הריכוז.

האיה, שיצא בינתיים לגימלאות, חי בצפונה של מערב־גרמניה. הוא תאר את ואלדהיים בזמנו כ"צעיר מופנם, ממושמע וצייתן ביותר". אלה שהכירוהו אז היו משוכנעים כי "היה מטאטא את הרחוב אחרי מצעד של פרשים, לוא היו דורשים זאת ממנו".

ניהול ארכיון ברלין יועבר מהאמריקאים למערב גרמניה

בעקבות גניבת רבבות המסמכים מארכיון זה במשך 15 השנים האחרונות

בון (ע"צ). הארכיון בברלין, שבו מרוכזים המסמכים של תקופת שלטון הנאצים בגרמניה, שנוהל עד כה על ידי אמריקאים, יועבר לידי שלטונות גרמניה המערבית — על כך הודיע שלשום דובר הממשלה הפדראלית בבון.

רבבות מסמכים נגנבו מארכיון זה במהלך חמש עשרה השנים האחרונות.

חלק מהתיקים נמכר לסוחרים, כפי שמסר העתון "ברלינר מורגנפוסט" שחשף את הפרשה. נודע גם על אנשים שרכשו תיקים והשתמשו בהם לסחיטת כספים מאישים, שחששו מגילוי עברם הנאצי.

"שלטונות גרמניה המערבית הגיעו לידי הסכם עקרוני עם השלטונות האמריקאים, המוסדות המוסמכים של הרפובליקה הפדראלית סבורים כי מרבית הבעיות הטכניות שמנעו עד כה את העברת הארכיונים מצאו כבר את פתרונם", אמר הדובר.

ב־1967 הציעה ארה"ב לרפובליקה הפדראלית לקבל לידיה ארכיונים אלה, אך בון דחתה את ההצעה בסיבות שלא הובהרו אז. נודע כי מלאכת העברתם של כ־30 מיליון מסמכים תמשך בין שלוש לארבע שנים. תחילה יועתקו כל המסמכים במיקרופילמים והעתקים אלה יועברו לרשות השלטונות האמריקאים. רק לאחר שמבצע זה יושלם יקבלו לידיהם המערב־גרמנים את המסמכים המקוריים.

יצויין כי "מרכז התיעוד של ברלין", השוכן בבניין הישן של הגסטאפו בברלין, הוא המרכז הגדול ביותר בעולם המתעד את התקופה הנאצית.

עורכת את המדור: [illegible]

[illegible] من الاصل

هكذا عن الاصل

מסע שולץ במזה"ת

(סוף מעמוד 1)

דים "אם נאמר שאלה רעיונות קמפ דייוויד תחסום ירדן את התהליך ואם נאמר שזוהי יוזמת רייגן לא יהיה על מה לדבר עם שמיר".

"נסיגה טקטית"

שר החוץ ג'ורג' שולץ ערך בימים שחלפו "נסיגה טקטית" ואין הוא מדבר עוד על שטחים תמורת שלום כפרשנות היחידה להחלטות או"ם 242 ו־338. בפגישותיו עם חברי הקונגרס והסנטורים לא עלתה שוב הנוסחה המוכרת של "שטחים תמורת שלום" וממקורות במימשל נמסר כי תגובתו החריפה של שמיר לפרשנות והרצון למנוע עימות עמו עוד טרם החל המסע גרמו ל"ניסוח המחודש". אולם הפקידים בקשו להבהיר כי אין פירוש של ניסוח זה ויתור על העקרון אך "איננו מוצאים סיבה להעמיד עוד מכשול טקטי ולכלוא את שמיר בעמדה חסרת מוצא עוד טרם החל הדיון".

המימשל נמנע בשל כך גם להעביר לקונגרס את רשימת כלי הנשק אותם הוא מבקש למכור השנה למדינות ערב. המימשל היה אמור להעבירה לעיון הקונגרס בימים אלה אך כדי למנוע ויכוח נוסף עם ישראל בשלב זה של תהליך השלום העדיף המימשל "להקפיא את הנושא עד שובו של שולץ מישראל".

פקידים במימשל שנתבקשו למסור תגובה אמרו רק כי "הרשימה איננה מוכנה עדיין".

אין אור ירוק ממוסקווה

במקביל הכחישו מקורות אמריקאיים וישראלים את הידיעות שהתפרסמו אתמול על פיהם נתנה כביכול ברית המועצות אור ירוק לתכנית האמריקאית. המקורות מסרו כי לא נערך עדיין כל דיון עם הסובייטים בנושא זה וכי שולץ רק העביר לשווארדנדזה את לוח הזמנים המבוקש לפגישות ביניהם, כולל דיון על תהליך השלום. תגובת שווארדנדזה היתה כי הוא "ישמח מאד לשוחח על הנושא". המקורות האמריקאיים הוסיפו כי "ברית המועצות חייבת עדיין לספק כמה תשובות עקרוניות בטרם אפשר יהיה לראותה כגורם פרודוקטיבי בהיכל ליטול חלק בתהליך השלום". תשובות אלה מתייחסות בעיקר לעמדה של ברית המועצות בשאלת שיתופו של אש"ף, מתן היתרי הגירה ליהודים וחידוש היחסים הדיפלומטיים עם ישראל.

שמיר ופרס ייפגשו

ראש הממשלה יצחק שמיר ושר החוץ שמעון פרס יקיימו בימים הקרובים פגישה במטרה לדון באפשרות לגבש קווים מדיניים משותפים לקראת השיחות עם מזכיר המדינה האמריקאי. הממשלה לא תקיים דיון מדיני לקראת בואו של שולץ והדבר ייעשה בישיבת הקבינט ביום רביעי הבא, יום אחד לפני בואו. אולם שם יבדלו שני הגושים זה את זה בשל התיקו בין הליכוד למערך.

פרס מציע לנסח קווי יסוד מוסכמים: פתיחה בינלאומית שמיד לאחריה ייפתחו שיחות ישירות על הסדרי ביניים, שיחות על הסדר קבע בהסתמך על החלטות מועצת הבטחון 242, והתנגדות לנסיגה לקווי 67. ירושלים תישאר מאוחדת וצבא זר לא יחצה את הירדן.

פרס מציע להקים קבוצת עבודה משותפת לצורך הכנת השיחות עם האמריקאים על בסיס אותן נקודות. שמיר טרם קבע מועד לפגישה ומקורביו אמרו כי הוא אינו רואה מקום להקמת צוותים משותפים, שכן הוא גורס כי עדיין מדובר ברעיונות כלליים ולא בתוכנית מגובשת שניתן לדון עליה. בישיבת שרי הליכוד אתמול אמר שמיר כי בימים האחרונים גוברים הסימנים שהאמריקאים מוכנים ללכת לקראתו ולשנות בהתאם את הצעותיהם. בין השאר נמסר כי ארה"ב תהיה מוכנה להמיר את המושג "שטחים תמורת שלום" באיזכור החלטה 242.

שמיר גורס כי החלטה זו ניתנת לפרשנות שאינה מחייבת ויתורים טריטוריאליים כלשהם בגדה המערבית. היום תתקיים פגישה בין שמיר לבין שגריר ארה"ב בישראל תומס פיקרינג ואפשר שזה יציג בפני ראש הממשלה את טיוטת המסמך האמריקאי הכולל את שלבי תוכנית השלום של שולץ.

במשרד החוץ הוקם אתמול צוות היגוי לשיחות עם ארה"ב בראשות המנכ"ל המדיני יוסי ביילין ובהשתתפות המנכ"ל אברהם טמיר, ראש המרכז למחקר אריה לוין והיועצים נמרוד נוביק ואודי סביר. הצוות יעסוק בגיבוש ניירות לקראת הביקור. הם יפעילו צוותים שיעסקו בהכנות להסדרי ביניים (אוטונומיה) והסדרי הקבע בהשתתפות מומחים מחוץ למשרד ובהם אלוף (מיל') שלמה גזית, חיים קוברסקי מנכ"ל משרד הפנים לשעבר שהיה יו"ר ועדת המנכ"לים לשיחות האוטונומיה וחנן בראון, לשעבר המשנה למנכ"ל משרד החוץ. אתמול הגיע צוות חלוץ טכני לקראת ביקורו של שולץ שיגיע ביום חמישי הבא. נראה כי ייעשו מאמצים להסדיר פגישה בין שולץ לבין אישים פלשתינאים. דבר שלא עלה בידו בביקורו הקודם בירושלים, לאחר שהאישים שהוזמנו החליטו להחרים את הפגישה.

נגד פגישה משותפת

ראש הממשלה דוחה את הצעתו של שר החוץ להיפגש במשותף עם מזכיר המדינה האמריקאי — כך מגלה שמעון פרס במכתב ליו"ר מועדון הנשיאים של הארגונים היהודיים מוריס אברם. "מצער כי הנוהג אשר קיים לזמן הקמת הממשלה הנוכחית לדון במשותף בנושאים מרכזיים נפסקים עם הרוטאציה", כתב פרס ומזכיר את היציאה מלבנון, טאבה והכלכלה. פרס מביע במכתבו לאברם את צערו על כך שגם עתה "טעה שהממשל הנוכחי מחדש את תנופת מאמציו. אנו כבר רואים את אותם מאמצים לכלות התקדמותה של היוזמה החדשה". פרס מגלה לאברם כי הממשל האמריקאי מוכן להעניק לישראל "שסתומי בטחון" העשויים להיות קריטיים להגנה על האינטרסים הבטחוניים העיקריים של ישראל ברגע שיפתח המשא ומתן.

בישיבת שרי הליכוד אמר אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר "אני בהחלט בעד שיתוף פעולה. אך בתנאי שתהיה עמדה משותפת. שאם לא כן אין טעם שנריב בנוכחות שולץ. עובדה שפרס דיבר על רעיון של יציאה מעזה וזה מוכיח כי אין זה ריאלי לצפות לעמדה משותפת עמו".

"רעיונות ושמועות"

שמיר אמר לשרים כי אין לאמריקאים הצעה או תכנית, אלא "רעיונות ושמועות" וכי הדברים יוודעו בבירור רק כאשר יגיע שולץ לירושלים. "אנו מוכנים לדבר. במיוחד עם ארה"ב שיש לנו כלפיה אמון יותר מאשר כלפי מדינות אחרות. אך על ועידה בינ"ל אין מה לדבר בכלל", אמר שמיר. לדבריו, לקראת הביקור יגיעו בימים הקרובים דיווחים נוספים על הרעיונות האמריקאיים ואז ייכנסו שוב את שרי הליכוד כדי לקבוע את עמדת המפלגה בשיחות עם שולץ. שמיר אמר כי עד אתמול לא קיבל שום בקשה מהמערך לקיים דיון בממשלה לקראת ביקורו של מזכיר המדינה האמריקאי.

בתגובה לדברי פרס כי אינו מכיר שום תכנית של הליכוד המאפשרת משא ומתן נמסר מלשכת ראש הממשלה: "כאשר יורד רעיון הועידה הבינ"ל סופית תיסלל הדרך למשא ומתן ישיר לא רק על פי תכנית הליכוד. אלא גם על פי קווי היסוד של הממשלה — הסכמי קמפ דיוויד, שגם פרס מחוייב להם".

שמיר אמר למשלחת של חברי פרלמנט מקנדה: "אי אפשר להשיג פתרונות מיידים כי הסיכסוך מסובך ופתרונו יימשך זמן, אך לעתים התחלת שלב חדש של מו"מ ורצון טוב יכולה להתחיל עידן חדש. אולי בואו של שולץ בשבוע הבא יביא תקוות חדשות אצל חוסיין ומובארק". שמיר מתח ביקורת בשיחותיו עם מנהיגי איטליה על מנהיגי הקהילה האירופית עקב ההצעה להטיל סנקציות על ישראל.

שולץ: כמו בכלכלה

"כמו בכלכלה, כך גם בתחום המדיני צריכה ישראל לאחוז את השור בקרניו ולא לברוח מקבלת החלטות" — אמר השבוע מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ בפגישה עם ראשי הליגה למניעת השמצה בארה"ב. שולץ אמר כי יש בדעתו להגיע בהקדם [illegible] לפרוצדורה. לדבריו, ינסה לגייס את שר החוץ הסובייטי שווארדנדזה לתמיכה בתוכניתו. שולץ ציין עם זאת כי הוא מבין שראש הממשלה יצחק שמיר שינה מעט את עמדתו על ועידה או חסות בינ"ל ובדעתו לבדוק זאת בשיחה עמו. לדבריו, ברצונו להשלים מהלך כלשהו עוד השנה "גם אם זה כרוך בקבלת החלטות קשות". לדבריו, אם יוזרז התהליך לתקופת כהונתו של הממשל הבא, קשה יהיה לשמר את המומנטום שבו התחיל הממשל הנוכחי.

בכיר סובייטי במצרים

קהיר (ע"ד). הנשיא מובארק שוחח אתמול עם שגריר סובייטי בכיר על המזרח התיכון ותהליכי השלום. ולאדימיר פוליאקוב, מנהל מחלקת המזרח התיכון במשרד החוץ הסובייטי, שוחח על ההפגנות בשטחים הכבושים ועל הסיכויים לועידת שלום בינלאומית במזרח התיכון, אמר דובר שגרירות בריה"מ.

ביקורו של השגריר הסובייטי נערך ימים ספורים לפני סיורו של שר החוץ האמריקאי שולץ באזור.

שדר מגורבצ'וב לערפאת

טוניס (ע"ד). מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, קיבל אתמול שדר מטעם מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבצ'וב. השדר הועבר לידיו על ידי שליח סובייטי בכיר, מיכאיל סיטאנקו, במהלך שיחה בת שעתיים בין השניים במפקדת אש"ף בטונס.

ויצמן: אנו נוביל בבחירות בנובמבר עם פרס בראש

(עו). השר עזר וייצמן אמר אתמול כי איש אינו מדבר עתה על הקדמת הבחירות. "לפני שנה כן, ואילו היום לא. בנובמבר יהיו הבחירות ואנו נוביל, עם פרס בראש", הכריז.

השר וייצמן הופיע בפני גימלאי מפלגת העבודה בתל־אביב. הוא הכחיד, כי אינו מצדיק את התפטרותו מהמפלגה של ח"כ דראושה. אם כי הוא מבין אותו במקצת. "הוא יהיה בקואליציה שנקים", הוסיף וייצמן, והביע תקווה "לשבת בקואליציה עם ר"צ ועם שינוי, כיוון שהפתרון הפוליטי נמצא במחנה זה".

לשאלה, מה עושה מפלגת העבודה כדי שעדות המזרח יצביעו בעדה, הסביר השר וייצמן, כי על המפלגה לבוא לציבור זה ולהציג בפניו את שעשתה. וייצמן הוסיף, כי הוא פונה אל אותו קהל, ומציע לו להפסיק להיות קיצוני — כי דווקא הוא יכול להיות חלק מהגשר לשלום עם מדינות ערב.

וייצמן הדגיש, כי אין היום בין עשרות השרים חברי מפלגת העבודה ויכוח עקרוני, בדומה לזה הקיים בין יצחק שמיר ואריק שרון. אמנם, אמר, קיימים ויכוחים, אך לאחריהם מתגבשת דעה.

בסקרו את המלחמות עם מדינות ערב אמר, כי במלחמת ששת הימים נוכחו הערבים לדעת שאין זורקים את היהודים לים. "במלחמה זו מצאנו עצמנו יושבים איפה שישבנו. אך לאחר עשרים שנה, אף ממשלה לא הציעה לספח את השטחים ועזה, כי כולם ידעו על המצב הדמוגרפי".

השר וייצמן סיפר, כי היו תקופות בהן האמין כי ניתן לדון על הירדן, ואילו היום הוא סבור כי הקו הירוק אינו גדול, וישראל חייבת להגיע להסדר של שלום עם ירדן והפלשתינים.

מימון השלום

(סוף מעמוד 1)

"אם מדינה ערבית אחרת תיכנס לתהליך השלום וכתוצאה מכך היא תאבד את קשריה הכלכליים עם שכנותיה. או את הסיוע שהיא מקבלת משכנותיה, נצטרך לפצות אותה בדרך כלשהי, משום שאיננו יכולים להרשות שאם תחתום מדינה ערבית נוספת על הסכם שלום עם ישראל היא תתחיל לפרפר אחרי שהיה לה העוז להצטרף להסדר של שלום".

מקורות במימשל הוסיפו, כי דברים אלה מלמדים על הלך המחשבה ארוך הטווח והאופטימיות הקיימת כלפי הצלחת התהליך.

נאצר

(סוף מעמוד 1)

האלד עבדל נאצר, מהנדס בן 38 המתגורר כגולה ביוגוסלאביה, הואשם יחד עם 19 [illegible] אחרים בהקמת אירגון מהפכני מחתרתי. הוטלה באחריות לפעולות הטרור הללו.

אירגון "מצרים המהפכנית" קיבל על עצמו את האחריות לרציחתו של נציגים ישראלים בקהיר באוגוסט 1985 ובמרץ 1986 ולפציעתם של שני עובדים בשגרירות האמריקאית, שעה שנסעו לעבודה בחודש מאי 1987.

התובע אמר לעיתונאים כי האינטרפול נתבקש לעצור את חאלד עבדל נאצר ואת דודו גמאל שאוקי עבדל נאצר. העומדים — בשלב זה — להישפט שלא בפניהם.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פיס של מפעל הפיס מס. 7/1988 שהתקיימה ביום 18.2.1988 זכו הכרטיסים הבאים:

בפרס ראשון זכה כרטיס מס' 197152 זכה 266.668 ש"ח

הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 97152 זכו 16.668 ש"ח

הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 7152 זכו 1.668 ש"ח

הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 152 זכו 168 ש"ח

הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 52 זכו 18 ש"ח

הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־2 או 3 או 9 זכו 3 ש"ח

סה"כ הכרטיסים הזוכים 270,000 בסך כולל של 1,600,000 ש"ח.

השיר שנפסל

(סוף מעמוד 1)

אמא ואבא: יושבים פה כולנו ביחד
מה טוב וגם כמה נעים
ילד: תראו השריפה מתפשטת, אולי נזעיק כבאים
(בשלב זה נופלות קורות מהתיקרה והשריפה מתפשטת)
אמא: מצבנו כללית הוא בסדר
שום צעד פזיז לא נחוץ
אבא: תרגע זה כמעט ניכבה כבר בינתיים
אבא ואמא: לא צריך כבאים מבחוץ
אבא: ואם פה ושם אש קטנטונת עולה
אמא: ילדי חיש יגש וידביק באלה
אבא: גש חמודה, הכה בה מעט
אמא: אנחנו נראה לה נבוט פיזמט
(החייל מתחיל להרביץ באש עם נבוט, טוביה יושב על הכורסה והאש כבר אוחזת בסבבים)
אבא: את כל כך מגוחכת אש, כל כך מגוחכת... מה את חושבת?
שבגלל שאת שורפת אותי אני אחשוב שאת מסכנת את בריאותי?
באמת: בבקשה — תתפשטי כמה שאת רוצה. אנחנו נראה מי יתעייף קודם.
נראה למי יש יותר נשימה ואורך רוח: לי או לך
בבקשה — תשרפי, נראה מי יישבר קודם...
ילד: אבא
אבא: אה
ילד: נשרפה לך כבר כל כף הרגל!
אבא: לא נורא, בין כה וכה היה לו פלטפוס...
(עכשיו כבר כל הבית שרוף, הם שקועים בתוך ההריסות, החייל ממשיך להרביץ עם האלה לעשן, בטלוויזיה ממשיכה "שושלת". והם בין בין השברים, השרידים)
אמא: עדיין כולנו ביחד
ואפילו "שושלת" עוד שם
אולי זה טיפה לא אסטטי
חייל וילד: אך מצד שני נעים וחם...
אבא: האש כמו שאמרתי
היא סוף־סוף תיכבה כמובן
הזמן שוב פעל לטובתנו
ילד: אבל אבא, שרפנו את הזמן
אבא: תשתוק! (מכבים לו ספירה)
ומי שמביט מסביב ובודק
אמא: רואה איך שאבא — כמו תמיד צודק
אבא ואמא: הוכחנו לאש באופן בולט
מי פה הגבר — ומי השולט...
ילד: אבל אבא... הבית...
אבא: עזוב דאגות ואל תבלבל את המוח עם עובדות!
פזמון: שום דבר לא בוער
שום דבר לא בוער
לא צריך לרוץ
לא צריך למהר
חייל: ובתור מבוגר אחראי ומנוסה
ילד וחייל: סיסמתי שב בשקט ואל תעשה
גברים: אל תזוז, אל תנוע, ואל תתרגש
כולם: ככה אני נלחם — באש

2000 שוטרים

(סוף מעמוד 1)

המצב בירושלים

בחודשים האחרונים: "יהודים חוששים לבוא למזרח העיר, אינם באים לכותל המערבי, אינם עולים לבית הקברות שעל הר הזיתים. הדרך לנוה יעקב הפכה מסוכנת וכמה פעמים ביום נרגמים כלי רכב ישראלים באבנים, שלא לדבר על כניסת יהודים לכפרים הערביים, שהפכה סכנה ממש. העוצר שהוטל בראשונה מאז 1967 בכמה מקומות בירושלים, עזר רק לזמן קצר והתפרעויות התחדשו. חייבים להבהיר לאוכלוסיה הערבית שאין לנו כל כוונה להיכנע לאלימות ולוותר על נוכחותנו כאן."

לקראת ביקור שולץ

לקראת ביקורו בארץ של שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ, שיתחיל ביום ה', קיים חשש במערכת הביטחון מפני הרפת ההמהומות בשטחים. משטרת ירושלים כבר נערכת לקראת אפשרות כזו, וכוחות הביטחון בשטחים ייערכו [illegible] הבא.

היום ייערכו כוחות הביטחון בשטחים לקדם אפשרות של הפרת הסדר בסיום התפילות במסגדים, במיוחד בשכם, שבה היתה ביום ו' שעבר תקרית אליבה שבה נהרגו שני צעירים מאש חיילי צה"ל.

תגבורים על נשק חם

גורמים מוסמכים שקיבלו גורמים מדיניים מצביעים על אפשרות, שבשלב מסויים יעברו תושבי השטחים לשימוש בנשק חם, כתהליך או בנוסף על דרכי המחאה, כפי שבאו לידי ביטוי בחודשים האחרונים.

לגורמי המימשל ידוע על הימצאות כלי נשק בידי רבים מבני המיגזר הכפרי בגדה. מרבית כלי הנשק הללו אינם מצויים בידי גורמים חבלניים מובהקים. אך במערכת הביטחון קיים חשש כי לנוכח הפיכתו של העימות בשטחים לעממי ורחב־היקף, יש סכנה כי גם בעלי כלי הנשק האלה יצטרפו למעגל האלימות — מרצונם או תחת איומים — ויעשו בו שימוש.

שקט יחסי

שקט יחסי שרר אתמול בשטחים, וכמעט שלא נרשמו תקריות של הפרת הסדר הציבורי.

צה"ל המשיך בעריכת מבצעי מעצרים בכפרים שונים בגדה, שתושביהם התנתקו באמצעות הצבת מחסומי אבנים, הכריזו על עצמם "שטח משוחרר", וחלקם עסקו מדי פעם ביידוי אבנים. אתמול נערך מבצע כזה בכפר בורקה שבשומרון, שם נעצרו 22 חשודים. שביתת המסחר נמשכת בכל ערי הגדה והרצועה, בדפוס חלקי של פתיחת החנויות למשך שלוש או ארבע שעות בבוקר.

עוצר נמשך בקלקיליה, במחנות הפליטים ג'ילזון ואל־אמערי שליד רמאללה, בכפר בית עור אל־תחתא שממערב לרמאללה, ובכפר אידנא שליד חברון. בקלקיליה ובבית עור אל־תחתא נמשך העוצר כבר מעל 12 יום. בתקרית האלימה הבולטת בגדה המערבית אתמול, השליכו אבנים על מכונית פרטית שנסעה ליד מחנה הפליטים דהיישה, ליד בית־לחם. אחד מנוסעי מכונית אזרחית אחרת ירה באוויר לשם פיזור מיידי האבנים, ואנשי "סיורי הליווי" לאוטובוסים, המופעלים מטעם תומכי [illegible] אחדי: קבוצה של ילדים אל תוך מחנה הפליטים.

עם האקדח לעבר הרקיע

ח"כ רן כהן מתנועת רצ נקלע למקום בבוקר, וסיפר אמש על מראה "הייתי במרחק של כקילומטר ממחנה דהיישה, ולפתע שמעתי קול נפץ, וראיתי עשן מתאבך. התקרבתי, וראיתי מכונית מסוג 'פורד אסקורט' עוצרת בחריקות בלמים. הנהג יצא מתוכה וכיוון את אקדחו אל כמה נערים שנמלטו משם. הוא כנראה הבחין בי, ואז כיוון את אקדחו לרקיע, וירה כשתיים־שלוש יריות באוויר. שוב הוה מטר של אבנים מתוך המחנה. החיילים התקבצו שם. הגיע אוטובוס אגד. שנאלץ לעצור בגלל פקק התנועה שהתפתח. עם האוטובוס הגיעו שתי מכוניות אזרחיות. שהן ירדו מתנחלים. אחד מהם היה ברוך מרזל (מזכיר "כך" בכנסת, תושב קריית ארבע). הם ירדו עם נשק ואלות. אחד מהם היה מצויד גם בצינור מתכת. הם זרקו אבנים אל תוך המחנה, ורצו פנימה. הצבא הגיע. התפתחה מהומה גדולה. מי שהרגיע את הרוחות היו שלושה קציני משטרה, ששילחו את המתנחלים משם, והיסלו את פקק התנועה."

ביקור קינוק בשטחים

(סוף מעמוד 1)

שר החוץ שמעון פרס נועד אתמול לפגישה עם מנהיג הליבור ושוחח עמו על סיכויי תהליך השלום. פרס סקר את מאמצי השלום, שנבלמו בשנה שעברה וחודשו באחרונה, בזכות היוזמה האמריקאית. שר החוץ ציין כי מקובלים עליו עיקריהם של עקרונות היוזמה, כיוון שהן תואמות את עמדותיו ערב היוזמה: הפתיחה הבינ"ל, הסדר הביניים, הסדר הקבע והשלום תמורת שטחים — לא כל השטחים — הדגיש שר החוץ.

הפיתרון הנכון היה מדיני בלבד ויש לעשות כל מאמץ על מנת שהיוזמה לא תיבלם ותוביל את האיזור לתהליך שלום ולמו"מ.

קינוק דיווח על רשמי ביקורו בירדן ואמר, כי מנהיגי ירדן עומדים על ועידה בינ"ל כפתיחה לתהליך. הוא הביע תמיכה ברעיון זה ובנוסחה של שלום תמורת שטחים — גבולות בטוחים לישראל. הוא אמר כי "הדינמיקה של תהליך שלום תצמיח את הפתרונות הרצויים, הנמצאים במסגרת של קונפדרציה".

"כמו גיהינום"

"ראיתי פה עוני ודלות השולטים בכל מחנות הפליטים. זה נראה לי כמו סלאם אחד גדול. יש לי הרגשה שהתושבים כלואים פה בלי תנאים בסיסיים. המצב נראה כאן כמו גהינום". כך התבטא אתמול קינוק במהלך ביקורו ברצועת עזה.

קינוק הגיע יחד עם אשתו מלווה באנשי אונר"א. הוא סייר במחנה הפליטים ג'יבליה ובמהלך הביקור נזרקו עליו ועל שיירת המכוניות שלו אבנים על ידי צעירים מקומיים. כשנשאל מאוחר יותר על ידי עיתונאים, אם הרגיש מאויים. אמר קינוק כי לא הרגיש, שזרקו עליו אבנים. אך אמרו לו שזורקים כאן אבנים "על כל דבר שזז".

לאחר הביקור בג'יבליה הגיע קינוק בשיירה של חמישה כלי רכב של האו"ם למחנה הפליטים שאטי הנתון בעוצר זה כשבוע. שלטונות צה"ל שהתעלמו לחלוטין מהביקור הורו לשלוש המכוניות שבהן נסעו העיתונאים שלא להיכנס למחנה. רק שני כלי רכב הורשו להיכנס וסיורו של מנהיג הליבור במחנה הנתון בעוצר מזה שבוע, לא זכה לסיקור. על פי מקורות שנלוו אליו, הודיעו ראש האופוזיציה הבריטית.

לאחר מכן ביקר קינוק בבית החולים אל עלי. הוא אמר לעיתונאים כי המצב ברצועת עזה ובמחנות הפליטים הוא קשה. העוני כאן, אמר. דומה לשכונות העוני בדרום אמריקה ובניו דלהי.

לאחר מכן הוא סעד צהרים עם ראש עיריית עזה לשעבר ראשד א־שאווה וכן עם מוחמד יאסין מהמיכללה האיסלמית. שני האישים ביקשו מקינוק מספר בקשות ובין היתר להפעיל לחץ על ארצות הברית לפתרון הבעיה באיזור.

ביסוי בטלוויזיה הבריטית

שאול צדקא, סופר "הארץ" בבריטניה, מוסר כי בעוד אשתו גלניס ניצבת על מדרגות בית־חולים בשכם האשים קינוק בטלוויזיה הבריטית את צה"ל בירי בגב ובשימוש בכדורי "דום דום". את החיים בעזה תיאר קינוק כ"גהינום". לדבריו, רק בדלהי ובדרום־אמריקה הוא ראה תנאים אלה. אלא שעזה, בניגוד למקומות האחרים, קרובה לעולם המפותח ושוכנת כבטחוני קשת ממדינה אמידה בה חיים אנשים אמידים.

מנהיג הליבור קיבל בעזה שני קליעים, שנורו בגבם של הפצועים. והוא אמר כי מחנות הפליטים לא נוצרו לפני 21 שנה או 40 שנה במקרה. הוא גם ציין את הנוכחות הצבאית הרבה. עמד על היעדר שירותים אלמנטריים במקום והגדיר את מחנות הפליטים כ"סלאם רבתי".

המצעד לשלום

קו אדום – יהודים וערבים נגד הכיבוש

אנו, אזרחי ישראל יהודים וערבים, מתכוונים לצעוד בתהלוכה נגד הכיבוש.

אנו קוראים לאזרחי ישראל לקיים איתנו את חובתם האזרחית והמוסרית – למחות נגד הנעשה בשטחים הכבושים ולתבוע את ביטול הכיבוש.

זה הזמן לאחד את קול המחאה ולהשמיע צעקה גדולה.

נעשה זאת בתהלוכת המונים מהגליל לירושלים תחת הסיסמאות:

קו אדום – נגד הכיבוש.
הידברות במקום הרג.
למען שלום ישראלי – פלסטיני.
די דם.

אורן ציפי – שורשים
אופיר אבינועל – אילון
אלגזי יוסף – בת ים
אשכנזי דוד – ת"א
אורן קדם פנינה – עברון
אירנה יהושע – פ"ת
אלטמן קלמן – חיפה
אלטמן יונינה – חיפה
אלעזר ניסים – חיפה
ארליך וולף – ת"א
אלגזי מרים – בת ים
אבו חגול חסן – שפרעם
ארליך אבישי – ת"א
אילון אלישבע – ת"א
אלמר נעמי – שורשים
אורן שי – שורשים
אבו חצירה רבקה – ירושלים
אבי נתן רונית – ראש פינה
אשל גלעד – ירושלים
אשל גל – אילון
אלינגן תלמה – ת"א
אבו מערוף עבדללה – ירכא
איזקסון שרגא – ת"א
אגבריה תוסיף – חיפה
אגבריה עבדל חכים – מוסמוס
אילון אופירה – יחיעם
אילון בט – ירושלים
אילון עמוס – ירושלים
אלקלעי קלרה – ירושלים
אלקלעי עמיאל – ירושלים
אשמן נעימה – ת"א
אלוני אודי – ת"א
ארבל אבני – ראשל"צ
אדיר נילי – רעננה
אבירם מרדכי – פ"ת
אילני אילת – חיפה
אגבטאווי עבד – שפרעם
אלטשולר אתי – ירושלים
ברעם תמי – ירושלים
ברכה ניסים – בת ים
בר אמת אשר – עברון
בן דר – ירושלים
בל־קליגלר דוברשה – שורשים
ברל נחום – הרצליה
בדראן עותמאן – שיח דנון
בר אמת אסנת – עברון
בובר אריה – ראש פינה
[illegible]
ברקן מיכל – עברון
בורשטין עוזי – ת"א
באר רות – חיפה
באר שמואל – חיפה
בלין פיליס – שורשים
בצה צבי – עברון
בצה שרה – עברון
ביכנסקי עזנה – ת"א
בר יואב – חיפה
בר איריס – חיפה
בדנר נגה – עברון
בן ארי קרולין – שורשים
בר יוסף איציק – ירושלים
ברנהיים קרול־אן – ירס
בר גיא ארמנד – עברון
בר גיא גילה – עברון
בינון אלון – רמת השרון
ברקוביץ אריה – ת"א
ברקוביץ דפנה – רמת השרון
ברוך ריבה – רעננה
ברוך דינו – רעננה
ברגמן אורלי – רשפון
בורשטין זוה – ת"א
בצלאלי עכסה – ירושלים
ביטריקס רענן – ירושלים
בקר נתן – ירושלים
בר מרינה – ירושלים
ביר סטפני – ירושלים
בן אולין יעל – ירושלים
במברגר אנוש דניאלה – ירושלים
בן חורין עזינה – ירושלים
בן חורין טוביק – ירושלים
ברזוניק אבל – ירושלים
בורשטין נעה – ירושלים
גבירץ עמוס – שפיים
גוז'נסקי תמר – בת ים
גוז'נסקי יורם – בת ים
גביש ישקה – ת"א
גוע בינומן – חיפה
גבזה משה – נ"ת
גולדמן מיכל – ת"א
ג'ויס ארמל – שורשים
ג'ריס ג'וזף – כפר יסיף
גרוסמן אירית – עברון
גלד ד"ר ווין – חיפה

גור רות – חיפה
ג'עפר ג'ובראן – חיפה
ג'דה ניזאר – חיפה
גלעדי נטרמי – עברון
גרין מייקל – ירושלים
גולד גלי – ירושלים
גינצבורג מנשי – ירושלים
גוגנהיים עירית – ירושלים
גרנות מאיה – ירושלים
גולדמן ליאורה – ירושלים
גרינבאום צ'רלס – ירושלים
גרטלר סנדרה – בת ים
גילבר נחום – ת"א
גולן חיים – ת"א
גולדבלט חן – ת"א
גרוטס חנה – ת"א
גוטמן אריאנה – ת"א
גרוסטין ארנולדו – רמת גן
גרוסטין ויקי – רמת גן
גדבאן שריף – ירושלים
גבע חווה – ת"א
גבע ציפי – ת"א
גרינשטיין אבי – ת"א
דלה חנא – כפר יסיף
דלה צאדק – כפר יסיף
דיאמנט אירית – ת"א
דלה נבילה – כפר יסיף
דגן גאולה – ירושלים
דאור סאמיה – חיפה
דרוזר תמר – ת"א
דומצ'בסקי גיל – ת"א
דלה נאגי – כפר יסיף
דולן דב – ירושלים
דר אסתר – ת"א
דוריאנוב יעל – ת"א
הרטמן שולי
הרצברג יואל – ירושלים
הריס דבורה – ירושלים
הראל ד"ר דוד – חיפה
הרגיל אמיר – ת"א
הירשנברג אילנה – ת"א
הרסטון אילנה – ת"א
הולד סואנה – ירושלים
הר זן ד"ר זאור – ירושלים
הופמן טל – ת"א
וייזל שרה – ת"א
וייזל הדסה – ת"א
וייזל ישראלה – ירושלים
וולטר דורון – ת"א
ווקן קלמן לוי – ירושלים
[illegible]
וייזל חווה – ירושלים
ורנוק אורי – ירושלים
ורדי דינה – ירושלים
וסרמן נתן – ירושלים
רוני וגנר – חולון
וקשטיין דוד – ראשל"צ
ורדימון אורנה – ת"א
ורדי עמנואל – ירושלים
זיסר משה – יפו
זבולון תאיר – ת"א
זאבי נעמי – ירושלים
זידאן אליאס – חיפה
זאורקיל בתיה – ת"א
זרצקי עדנה – קרית חיים
זומן מיכל – ירושלים
זידאן סלמה – שפרעם
זיסנר אורה – ת"א
זמרי בת עמי – ת"א
חסן עלי – בענה
חטיב וליד – שפרעם
חורי צאדיק – חיפה
חטיב עומר – שפרעם
חמו דוד – קרית אתא
חסון נריה – שפרעם
חימן דוד – ת"א
חמאודה ג'לאל – שפרעם
חמודי ג'לאל – שפרעם
חמדי אחמד – שפרעם
חטיב מרואן – שפרעם
חמדי סובחי – שפרעם
חפץ מגדלנה – ירושלים
חן רז – הוד השרון
טל אלישע – ירושלים
טוברט איל – ירושלים
טישלר צבי – ת"א
טאמוס רושדי – מכר
טורק ענת – חיפה
טוקאן אברהים אעבלין
טבצ'ניק חיים – שמרת
טבצ'ניק מרדה – שמרת
יעקובוביץ אלברטו – עברון
יעקב יעקב – ב"ש
ירון יובל – ב"ש
יטוב יאיר – הרצליה
יצחקי טלי – ת"א
יגנדורף אסף – ירושלים

ילין מור אלישע – ירושלים
יבלונקה חווה – ירושלים
כהן חנה – ת"א
כהן עיניה – ירושלים
כץ אורי – ירושלים
כספרי שרה – עברון
כץ אסתר – עברון
כץ לוריא שולה – ת"א
כנעאן מוחמד – ירכא
כהן אורנה – חיפה
כהן אילן – חיפה
כנען רועי – ירושלים
לביב עמורי – שפרעם
לוביץ רות – ת"א
לוינהוף אירנה – ת"א
לוי רענן – ירושלים
ליכטנברג זהבה – עברון
להבי דניאלה – ת"א
לנדאו אמי – ת"א
ליליוג ברני – שורשים
לנקו רוני – ירושלים
לביב מוסה – ירושלים
לב עדה – עברון
ליאורוביץ עמליה – ת"א
למדני דליה – ת"א
לרונית רות – ירושלים
מנדלסון ג'וזי – ירושלים
מלמד אברהם – יפו
מכרם נג'ד – שפרעם
מוראני סועאד – מעיליה
מוגרבי מחמוד – שיח דנון
מר חיים יוסף – ת"א
מורג נדב – עברון
מורקוס נביהה – כפר יסיף
מנדלבוביץ אירית – חיפה
מנדלבוביץ רמי – חיפה
מולא עסאל – ירכא
מולא מעי – ירכא
מולא ואליד – ירכא
מרחב צביקה – בני ברק
ממן יוסי – ירושלים
מורשטיין נוגה – ת"א
מלכן מילו – ירושלים
מגדל עמוס – ירושלים
מגדל טילי – ירושלים
מאהה תמי – ירושלים
מולר לבנט אביבה – ירס
מאלק עומר – שפרעם
נבו שלומית – ירושלים
נמטמני נ'טיקה – חיפה
[illegible] – שפרעם
[illegible] – שפרעם
נאמן צבי – ירושלים
סוקובסקי אמירה – עברון
סועאד חסן – כמאנה
סוקובסקי מנחק – עברון
סמטולי נבולה – חיפה
סואעד מחמוד חסן – כמאנה
סואעד איסמעיל – כמאנה
סואעד עלי – כמאנה
סואעד איבלאס – כמאנה
סואעד עותמאן – כמאנה
סריס אומנר – מגדל־כרום
סליטר רוחמה – שורשים
סואעד חלדיה – כמאנה
סואעד חלאד – כמאנה
סואעד עליה – כמאנה
סואעד פהדה – כמאנה
סואעד תמאם – כמאנה
סימקין צבי – ירושלים
סטיין משה – גבעתיים
סובח סעיד – שפרעם
סובח יוסף – שפרעם
סטעני עומר – שפרעם
זידאן סלאמה – שפרעם
סבו יורם – ירושלים
סלמה ריקי – ירושלים
סדיס גויה – ירושלים
עוז אברהם – ת"א
עדן נעמי – ת"א
עבוד פואד – שפרעם
עסיאס אבו זאהי – נצרת
עיסא סובח – שפרעם
עבאסי אברהים – שפרעם
עבאסי יוסף – שפרעם
עבאסי מחמוד – שפרעם
עמית יחיאל – ירושלים
עוואד אחמד – כפר יסיף
עסאלה חסן – חיפה
עסאלה ג'מילה – חיפה
עומרי חסינקה – עכו
פועם חיותה – עברון
פקי פאיזה – עכו
פרגמן בלה – עברון
פרלמן צבי – שורשים
פולק יעקב – שורשים

פולבר נעמי – ירושלים
פולבר ג'ראר – ירושלים
פרומן דוידה – ירושלים
פואד מוסה – נצרת
פדנס דמיאל – קרית אתא
פיקרסקי יעל – ראשל"צ
פלדמן שאול – חיפה
פרידקין עוזי – הרצליה
פרידקין מיטה – הרצליה
פרח נעמאר – חיפה
פלדה הנט – ת"א
פורת יוסף – בת ים
פלסטר יוחנן – ירושלים
פלסטר אולריק – ירושלים
פלסטר מאיה – ירושלים
פולדר רחל – כליל
פריד אי יאס – שפרעם
פיק יוספה – ת"א
פיזור סיגל – ת"א
פוקס רביב – ירושלים
פלוסר יוחנן – ירושלים
פלג ענת – ירושלים
פרוידנטל לבנה רחל – ירושלים
פלדנקרייז פרומית – ירושלים
פרוביאלר ריבה – ירושלים
פרום גדעון – ירושלים
צאעקה האני – שפרעם
דין דניס – ירושלים
קנב אפרים – רמת גן
קדם אווה – עברון
קדם יפה – עברון
קורטיס רפיק – שפרעם
קריסטל זיקה – עברון
קורן יעל – שורשים
קליגלר דני – שורשים
קנרא אסנת – שורשים
קפלנסקי נעמי – ירושלים
קסום מופיד – אעבלין
קמינר אמיר – ת"א
קמינקר שרה – ירושלים
קורמן דליה – ירושלים
קורן יובן – ירושלים
קלמס דפנה – ירושלים
קוסלר עודד – רמת השרון
קוסלר אורדית – רמת השרון
קננן שרית – ת"א
רינות מרים – עברון
[illegible] – עברון
ריב דוד – ת"א
רינון שי – שורשים
רגול צבי – שורשים
רייס חיים – שורשים
רוזמן אברהם – שורשים
רודס הרי – שורשים
רוסמן דינה – שורשים
רובק בלה – ת"א
רואסלר דנה – ת"א
רביע עבד – חיפה
רכאר סלח – ירכא
רובינשטיין אמנון – ירושלים
רובינשטיין חנה – ירושלים
רון יוסלה – ירושלים
רוז יורם – ת"א
ריקלין ניצה – ירושלים
רפטמן מירון – ת"א
רובלב – ירושלים
שידלובסקי טובה – ירס
שילוני יעל – ירושלים
שיפר קליר – ת"א
שוורץ שי – נווה שלום
שולברג יעל – רמת השרון
שולברג חמד – רמת השרון
שרת סמדר – ת"א
שרת מרים – ת"א
שרם מרים – ת"א
שרם ראובן – ת"א
שחם אורי – רעננה
שפירא שרית – הרצליה
שפינל מרי – ראשל"צ
שפינל אהוד – רמת גן
שם טוב שמואל – חיפה
שרוני צפורה – חיפה
שפיר חגית – ת"א
שיינפלד אילן – ת"א
שמואל ורד – חיפה
שמשון סוביאס – נהריה
שטרנבך חנה – ירושלים
שאהין אנטואנט – מעיליה
שטיין שרה – ירושלים
ששון לוי אורנה – ירושלים
שלונסקי אור – ירושלים
שטיין יהויקים – ירושלים
תומא חיה – חיפה

המסלול (כללי):

יום א', 28 בפברואר: ראש הנקרה–עכו
יום ב', 29 בפברואר: קריות–חיפה
יום ג', 1 במארס: שפיים–תל־אביב
פירוט המסלול לירושלים ופרטים אחרים יבואו.
עצרות מרכזיות ייערכו בעכו, חיפה, תל־אביב וירושלים

זה הזמן!
בואו בהמוניכם למצעד השלום.

טלפונים: 719267, 02־637240; 267496, 03־280761; 644816; 856214; 04־660281

חשבון בנק: קו אדום–נגד הכיבוש, חשבון מס' 36730, בנק ברקליס דיסקונט, סניף ראשי עכו.
כתובת: ת"ד 207, נהריה 22101.

דפרון בע"מ

הודעה לכל בעלי המניות בחברה

ניתנת בזאת הודעה על כינוס אסיפה כללית יוצאת מן הכלל של החברה אשר תתקיים ביום 15.3.88 בשעה 08:30 במשרד עוה"ד יפה את ברון, רח' זמנהוף 37 א', תל־אביב.

על סדר היום

קבלת החלטות מיוחדות כדלקמן:

1. מינוי שני דירקטורים מקרב הציבור לתקופה של 5 שנים.
2. לאחד את כל המניות הרגילות 0.001 ש"ח ע.נ. שבהון המניות הרשום, המוקצה והנפרע של החברה למניות רגילות 1 ש"ח ע.נ. בזכויות שוות למניות 0.001 ש"ח ע.נ. שהיו קיימות בהון החברה עד מועד קבלת ההחלטה האמורה.
3. לאחד את כל המניות הרגילות 0.005 ש"ח ע.נ. שבהון המניות הרשום, המוקצה והנפרע של החברה למניות רגילות 5 ש"ח ע.נ. בזכויות שוות למניות 0.005 ש"ח ע.נ. שהיו קיימות בהון החברה עד למועד קבלת ההחלטה האמורה.

ממועד פרסום הודעה זו, לא תתקבלנה במשרדי החברה כל בקשות – בדרך של העברת מניות מהחברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ – לרישום בעלי מניות בספרי החברה במניות רגילות 0.001 ש"ח ע.נ. ובמניות רגילות 0.005 ש"ח ע.נ.

צפורה ויסמן, עו"ד
מזכירת החברה

משרד החינוך והתרבות
המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות
המדור למוסיקה
מודיע על –

רישום מועמדים למעמד
"מוסיקאים מצטיינים" בצה"ל לשנת תשמ"ח

מוסיקאים־נגנים, גברים, העומדים בפני גיוס חובה לצה"ל ומעוניינים להבחן לקבלת מעמד "מוסיקאי מצטיין" בצבא רשאים להגיש מועמדותם.

טפסי בקשה ובהם פירוט המידע שיש להמציא כמו קורות חיים, הכשרה מוסיקלית, הישגים מוסיקליים, הופעות פומביות, תמיכות, מילגות, פרסים וכו'. ניתן לקבל במשרד החינוך והתרבות, המועצה לתרבות ולאמנות, מדור המוסיקה רח' ממילא 20, ירושלים או רח' תל־חי 3, תל־אביב 64334.

את הבקשות יש להגיש לא יאוחר מיום: 15.3.88

צוות שופטים ימיין מיון מוקדם את המועמדים ויערוך מבחנים לאלה שייבחרו על ידו.

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ 18.2.88

המטבע	בנק לאומי – מזומנים – קניה	בנק לאומי – מזומנים – מכירה	בנק לאומי – העברות והמחאות – קניה	בנק לאומי – העברות והמחאות – מכירה	בנק הפועלים – מזומנים – קניה	בנק הפועלים – מזומנים – מכירה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – קניה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – מכירה	בנק דיסקונט – מזומנים – קניה	בנק דיסקונט – מזומנים – מכירה	בנק דיסקונט – העברה והמחאות – קניה	בנק דיסקונט – העברה והמחאות – מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.55	1.62	1.5791	1.5989	1.55	1.62	1.5806	1.6004	1.55	1.62	1.5791	1.5990	1.5894	−0.0015
1 לי"ש	2.70	2.83	2.7618	2.7965	2.72	2.85	2.7669	2.8014	2.71	2.84	2.7635	2.7982	2.7804	0.0063
1 מארק גרמני	0.91	0.95	0.9272	0.9389	0.91	0.96	0.9284	0.9400	0.91	0.95	0.9259	0.9375	0.9326	0.0026
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.2740	0.2774	0.26	0.28	0.2742	0.2776	0.26	0.28	0.2743	0.2778	0.2759	0.0007
1 גילדן הולנדי	0.81	0.85	0.8246	0.8349	0.81	0.85	0.8254	0.8357	0.81	0.85	0.8253	0.8357	0.8307	0.0025
1 פרנק שווייצרי	1.10	1.15	1.1255	1.1396	1.11	1.16	1.1265	1.1405	1.10	1.16	1.1257	1.1399	1.1326	0.0009
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2606	0.2638	0.25	0.27	0.2610	0.2643	0.25	0.27	0.2605	0.2638	0.2622	0.0008
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2458	0.2489	0.24	0.25	0.2462	0.2492	0.24	0.26	0.2457	0.2488	0.2474	0.0008
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2424	0.2454	0.24	0.25	0.2429	0.2459	0.23	0.25	0.2424	0.2455	0.2440	0.0006
1 מרק פיני	0.37	0.39	0.3819	0.3867	0.37	0.39	0.3824	0.3871	0.37	0.40	0.3820	0.3868	0.3847	0.0005
1 דולר קנדי	1.22	1.28	1.2449	1.2605	1.22	1.28	1.2459	1.2615	1.22	1.28	1.2453	1.2610	1.2530	−0.0007
1 דולר אוסטרלי	1.08	1.19	1.1298	1.1440	1.09	1.17	1.1308	1.1449	1.10	1.17	1.1297	1.1439	1.1375	0.0009
1 ראנד דרא"פ	0.49	0.59	0.7595	0.7691	0.46	0.77	0.7598	0.7693	0.48	0.67	0.7587	0.7683	0.7643	−0.0004
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4436	0.4491	–	–	0.4432	0.4487	–	–	0.4429	0.4485	0.4456	0.0012
10 שילינג אוסטריים	1.30	1.36	1.3203	1.3369	1.30	1.36	1.3202	1.3367	1.29	1.36	1.3195	1.3361	1.3289	0.0042
1000 לירטות איטלקיות	1.23	1.30	1.2584	1.2742	1.24	1.31	1.2609	1.2767	1.23	1.32	1.2583	1.2742	1.2661	0.0032
100 יינים יפאניים	1.19	1.25	1.2142	1.2295	1.19	1.25	1.2161	1.2312	1.19	1.25	1.2128	1.2281	1.2207	0.0012

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם –
יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.

ELAL אל על

הכוח האדם · הארץ חדשות

הופעה ייצוגית הכרחית...

...אבל לא מספיקה

לדפי זהב דרושים נציגי מכירות מעולים

דרישות התפקיד:
* *גילאי 27 ומעלה*
* *השכלה תיכונית*
* *בעלי רכב*
* *לאיזורי ת"א והדרום (רחובות, אשדוד, אשקלון וב"ש)*

עדיפות לבעלי נסיון במכירות.

אצלנו תמצא הכנסה גבוהה, תמורה מלאה למאמץ, בטחון ויציבות בחברה אמינה, אוירה נעימה, ידע והדרכה מקצועית.

נא להתקשר החל מיום א' לטלפון 03-7532... 09-7532...

דפי זהב

עבודות עפר ופיתוח

אספקת כורכר, אדמה, חמרה, חצץ, זיבזיב וזבל אורגני. הריסות שונות
טל: 08-552036
אברהם כראדי מושב גבעתי

יותר טוב מנפאואר

לסניף רחובות
הרצל 190, א'-ה' 08:00-14:00
ו' 08:00-12:00
טל: 08-473734, 461717

דרושים

* **חשמלאי ראשי/מוסמך**
רשיון במתח גבוה תובה,
נסיון 3 שנים לפחות במפעל תעשייתי
* **מנהל אחזקה — הנדסאי / טכנאי מכונות**
נסיון 3 שנים לפחות באחזקת מכונות במפעל תעשייתי בענף המתכת
* **מחסנאי טכני בכיר**
3 שנות נסיון לפחות במערכת ממוחשבת במפעל תעשייתי בענף המתכת/אלקטרוניקה
* **שרטט/ת אלקטרוניקה**
מנוסה בתיב"ם — אוטוקד, טיקאד.
* **מפעילי מכונות**
מנוסים, רקע באחזקת מכונות, יוצאי צבא, מכונאי טנקים/מטוסים/מכונות, לעבודה במשמרות.

שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים כחוק
פנו למנפאואר בהקדם — זה משתלם!

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית.
המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

דרוש בירושלים
מנהל
לרשת ארצית

לכישורים דרושים:
1. נסיון בניהול עובדים
2. נסיון בשטח המסחר
3. ידיעת שפות (אנגלית הכרחי)
4. עד גיל 35

לקביעת ראיון טל: 02-715044

לעתון "כאן דרום"
דרוש/ה
צלם/ת אופסט
לעבודה בימים ג'-ד' (כולל לילה)
טל 08-561144 לדפנה

דרושים
מאבטחים
בוגרי יחידות שדה
לאבטחת גוף ממלכתי
נא להתקשר לישראל: 02-270200, 02-287066

למוסד בנקאי דרושים:
פקידי קהל
לעבודה מפוצלת
* תעודת בגרות מלאה חובה
* העבודה בר"ג, גבעתיים, בני ברק ויהוד
המתאימים יפנו טלפונית לגב' רונית גולדברג בטלפון: 03-5743831/2/3

נציבות שירות המדינה
מודיעה על פרסום מכרזים פומביים
במשרד האוצר — ירושלים
מכרז פומבי 664 למשרת
רכז/ת
(שכר ויחסי עבודה)
ביחידת השכר והסכמי עבודה.
בדרגה 7-9 של דירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
מכרז פומבי 665 למשרת
מנהל/ת
... ביחידה לקשרים ...
בדרגה 7-9 של דירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
דרישות המשרה (בשני המכרזים) השכלה אקדמית (תואר ראשון) בכלכלה ונסיון של שש שנים.
פרטים נוספים, תיאור התפקידים ודרישות נוספות אפשר לקבל בלשכה המרחזית הקריה, רח' קפלן 3 ירושלים ת"ד 91007-776 טל: 02-639241
בקשות יש להגיש ללשכה הנ"ל על גבי טופס מדף 2115 (אותו אפשר להשיג בכל סניפי הדואר), ובלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה, ת"א, חיפה ובאר-שבע.
מועד אחרון להגשת הבקשות הוא: ר' באדר תשמ"ח (24.2.88)

לטמפו תעשיות בירה — ירושלים
דרושים
* ** **מפקחי מכירות**
בעלי השכלה של 12 שנות לימוד
נסיון במכירות רצוי בענף המזון
ניהול צוות עובדים
בעלי רשיון נהיגה ג'
* ** **פקיד התחשבנות**
בוגר בי"ס תיכון בעל רקע בעבודה כטלר בבנק
בוגר רקע בעבודה כטלר בבנק
* ** **קלדנית**
השכלה תיכונית מלאה
ידע בהדפסה וניהול משרד
נסיון בעבודה על מסוף מחשב
* ** **מחלקי תוצרת**
בעלי השכלה של 10 שנות לימוד
רישיון נהיגה למשאית מעל 15 טון (רצוי)
לאחר שירות צבאי מלא
במצב בריאותי תקין
מועמדים למשרה מפקחי מכירות מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים: לטמפו ת.ד. 27048 ירושלים. לידי איתן אהרונוביץ. מועמדים למשרות הנוספות יפנו טלפונית לסניף טמפו — למר איתן אהרונוביץ 583-855 — 855-453
**על המועמדים להיות תושבי ירושלים והסביבה.

לחברה לאספקה טכנית
דרוש
מהנדס/הנדסאי מכונות/ מיכשור ובקרה
לשיווק וקידום מכירות באיזור הדרום. יתרון לבעלי רכב.
לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ת.ד. 1732 איזור תעשיה חולון 58117 עבור "מהנדס מכירות"

חברת פזכים בע"מ למפעלינו באשקלון
דרוש/ת
כימאי/ת
רצוי נסיון
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 100 אשקלון 78100 עבור צביקה
— סודיות מובטחת —

מועצה מקומית ק. מלאכי המחלקה לחינוך
דרוש
רופא שיניים
בהיקף של חצי משרה לטיפול בתלמידים
נסיון קודם בעבודה עם ילדים הכרחי
בדבר פרטים נוספים יש לפנות למר שלום חג'ג מנהל המחלקה לחינוך 08-581333

מכון דור
מיון · אבחון · פסיכולוגי

מה התחום המקצועי המתאים לך?

אבחנה להתאמה מקצועית והכוונה תעסוקתית ע"י:
* מבחנים פסיכוטכניים ומבחני אישיות.
* ראיון עם פסיכולוג.
* שיחת יעוץ והכוון מקצועי ותעסוקתי.
(עלות כוללת 230 ש"ח)

לפנות למכון דור רח' הרוגבאום 4 תל-אביב טל' 203652, 293116

שירות בתי הסוהר
מינהל כח אדם והדרכה
תן ידך לשמירת ביטחון הפנים ולאיכות הסביבה
דרושים מסגרים
לבתי הסוהר: שטה (ליד בית שאן) איילון (אזור רמלה)
הכישורים הנדרשים:
1. בוגר בי"ס מקצועי במסגרות כללית.
2. נסיון של שנתיים לפחות.
3. בעל כושר ניהול והפעלת עובדים
אם הנך עונה על התנאים הבאים:
– לאחר שירות חובה בצה"ל
– פרופיל 65 ומעלה
– אזרחות ישראלית
– עבר ללא דופי
הנך מתבקש לפנות בכתב בצירוף תעודות למדור תעסוקה ת.ד. 81 רמלה מיקוד 72100 טל: 227940, 08-239877

להשכרה באשקלון
מבנה תעשיה 130 מ"ר + כוח ואזעקה
ר"ב קווי טלפון + חצר קטנה
פינוי מידי
051-29977, 051-24707

למשרד נסיעות בירושלים
דרושה
* FREELANCE *
לפנות: ת.ד. 24065 ירושלים

המועצה המקומית גבעת זאב
עם פתיחת מעריו של המרכז הקהילתי בגבעת זאב
דרושים/ות
א. רכז נוער וילדים
משרה מלאה
* יוזם יצירתי ודינמי
* כושר בהפעלת צוות עובדים
* נסיון קודם בעבודה עם נוער
* בוגר תנועת נוער
* בוגר מדעי החברה ו/או השכלה פורמלית בתחום הנ"ל
העבודה הינה בשעות בלתי שיגרתיות
ב. אב בית — 3/4 משרה
השכלה תיכונית, ידע טכני בסיסי, יכולת עבודה בצוות. העבודה הינה בשעות אחה"צ.
ג. מדריכים/ות
במקצועות: בלט, אודיו, שירה, מחול ארובי, יוגה, התעמלות נשים, קרמיקה, גיטרה, גלגליות.
בפרטים, נא לפנות לאפי ועקנין.
טלפון 02-361184, 02-361968 בערב

לעיתון הארץ
דרוש
סוכן לחלוקת עיתונים
לבתי מנויים בשעות הבוקר המוקדמות באזור: גדרות-גדרה
בעל רכב
להתקשר 03-5121336

לאולם אירועים בתל-אביב
דרוש
מנהל מקצועי
(אפשרי מנוסה)
● לפנות בכתב לת.ד. 4333 תל-אביב למס' 304
– סודיות מובטחת –

למשרד להנדסת תנועה/כבישים
שרטט/ טכנאי
לעבודות שירטוט/עריכת סקרים
רכב פרטי – יתרון
03-249267
אורה 03-230104

אינדיגו גדלה - הזדמנויות חדשות נפתחות.

באינדיגו קיימת עתה הזדמנות ייחודית להצטרף לצוותי הפיתוח של פרוייקטים חדשניים בשלבי התהוותם.

מהנדס תעשיה וניהול
לתכנון ובקרה של פרוייקטי פיתוח בהיקף רחב.
נסיון בעבודה עצמאית על מחשב.
הכרת תוכנות לניהול פרוייקטים.
בעל נסיון של כ-5 שנים בעבודה דומה.

פיזיקאי/מהנדס אלקטרו-אופטיקה
לפיתוח מערכת אלקטרו-אופטית מתקדמת.
בעל נסיון של כ-3 שנים וידע בנושאי לייזרים, אופטיקה, אלקטרוניקה ואלקטרו-אופטיקה.

מהנדסי מכונות
לתכנון מכני מפורט של מערכות מכניות או אלקטרו-מכניות קלות ומדוייקות.
בעלי נסיון של שתיים-שלוש.
גם מועמדים חסרי נסיון מוכשרים במיוחד ישקלו למשרות אלו.

מפעילי CAD
טכנאי מכונות לעבודות הנדסה ושרטוט על מערכת CAD משוכללת (Intergraph) לעבודה במשמרות.
נסיון רלוונטי רצוי אך לא הכרחי.

טכנאי אחזקת מכונות דפוס
לאחזקה שוטפת של מכונות דפוס המשמשות לניסוי במחקר ופיתוח
בעל יכולת ותושיה טכנית גבוהה,
השואף לעבוד בסביבת פיתוח מעניינת ואינטנסיבית
נסיון מוכח של כ-5 שנים בתחום

החברה - אינדיגו מפעל עתיר מדע בקרית ויצמן עוסק בפיתוח מערכות הדמיה אלקטרוניות מתקדמות משולבות בתהליכי דפוס באמצעות טכנולוגית ה-"ELECTROINK", המהווה פריצת דרך בתחום הדפוס האלקטרוני.

טכנולוגית ה-"ELECTROINK" זהו תהליך הדמיה המנצל את "אלקטרוניקה" טכנולוגיה זו אומצה על ידי חברות עם המובילות בעולם בתחומי הדפוס והצילום האלקטרוני כבסיס לדור חדש של מוצריהן.

התחזיות לעתיד - הטכנולוגיה שפתחנו העמידה אותנו בנקודת זינוק המאפשרת לנו עתה לעבור משלב המחקר הטכנולוגי לשלב הפיתוח של מוצרים - מערכות דפוס אלקטרוניות לשימושים שונים.

אם כישוריך הולמים את הדרישות שפורטו לעיל, והנך בעל נסיון מתאים, אנא כתוב אלינו בציון המשרה המבוקשת.
אינדיגו, קרית ויצמן,
ת.ד. 150, נס ציונה 70451.
- סודיות מוחלטת מובטחת -

indigo

האוניברסיטה העברית בירושלים

דרוש
טכנאי / טכנאי בכיר
להסקה ומיזוג אויר — להפעלת ואחזקת מרכז הדום.
דרישות התפקיד: השכלה טכנית מקצועית רלוונטית, נסיון מקצועי מוכח, העבודה במשמרות.
הדרגה תיקבע בהתאם לכישורי המועמד.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לאוניברסיטה העברית בירושלים אגף כח אדם, הר הצופים מיקוד 91905 עד 5.3.88

מ. בן גיאת ובניו
חברה להנדסה ובנין בע"מ
דרוש
מהנדס ביצוע
עם נסיון בעבודה טלפון 2-02-661131

משרד החינוך והתרבות
מחוז תל-אביב
מורים לטבע
דרושים במחוז תל-אביב
מורים לטבע
ביולוגיה ופיסיקה
להוראה בבתי ספר יסודיים ובחטיבות הביניים.
מורים (גם סטודנטים ותלמידי סמינרים) המעוניינים יתקשרו דחוף לגברת דיתה קרמר, מנהלת מדור כח אדם בהוראה
טלפון: 03-5435438

לחברת יבוא משאיות
דרוש
מנהל מחלקת מכירות
דרישות:
* ידע ונסיון מכבי במשאיות
* כושר ניהול משא ומתן מסחרי
יתרונות:
* הכרת שוק המשאיות בארץ
* ידיעת השפה האנגלית
נא לפנות בכתב עם פרטים קורות חיים לת.ד. 3056 ת"א מיקוד 61130 לרמי
סודיות מוחלטת מובטחת

לחברת יבוא ושיווק
דרושה
פקידה
כישורים נדרשים:
* ידיעת השפה העברית על בוריה — כולל הדפסה
* ידיעת השפה האנגלית על בוריה — כולל הדפסה
* ידיעת השפה הגרמנית — יתרון
* נסיון בהפעלת טלקס ומעבד תמלילים.
ניתן לפנות בכתב לת.ד. 4660 ת"א, עבור "פקידה", או להתקשר לשם קביעת ראיון לטל: 2-3-03-203251
— סודיות מובטחת —

לחברת דקסון בע"מ
דרושים/ות
תעמלנים/יות רפואיים/יות
לאזור ירושלים והמרכז
הכישורים הדרושים:
* רקע פרה רפואי * ידיעת אנגלית ברמה אקדמאית * רשיון נהיגה * רצוי נסיון קודם *
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומס' טלפון לת.ד. 21085 ת"א 61210

לאקי"ם ת"א דרוש
מנהל למרכז הכשרה שיקום ותעסוקה מוגנת
הכישורים: השכלה אקדמאית באחד מהתחומים הבאים: עבודה סוציאלית, חינוך מיוחד, פסיכולוגיה.
רצוי נסיון בעבודה עם מוגבלים ובעבודה שיקומית.
לפנות בכתב — אקי"ם, רח' ביאליק 16 ת"א.

דרוש/ה
אדריכל/ית
לתכנון ורישוי
שעות גמישות
02-662273
02-632403

למעון משפחתי טיפולי (לא דתי) בירושלים
דרוש
זוג נשוי
לחיות הורי בית ולהעניק בית חם לילדים במצוקה לשנת הלימודים תשמ"ט
מגורים וכלכלה ומשכורת
02-424859
02-415401

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981 לפי חוק זה אסור למעביד להפלות לרעה בין עובדים או בין דורשי עבודה מחמת מינם או מעמדם האישי או הורותם ... מסיבה של...

ראש
מערכות חושבות בע"מ

מערכות חושבות בסגנון שלך

מהנדס תוכנה
Software Engineer

למצטיין, בעל תואר ראשון לפחות במדעי המחשב. יתרון לבעל נסיון בעבודה עם PC ושפת C. אנו מציעים לך להצטרף לצוות המפתח מוצר נייד המשתלב במערכת כוללת.
בעבודתך תצטרף להמשך הפיתוח של ממשקי אדם מכונה, בסיסי נתונים ותקשורת, המפותחים בסביבת עבודה מתקדמת (חלונות).

מס' משרה 350

סודיות מובטחת.
משרה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

"ראש" הינה חברה צעירה הנמצאת בשלב צמיחה מואץ. החברה עוסקת בפיתוח ובשיווק מערכות לשרות ולאבחון תקלות במחשבים ובציוד ממוחשב, תוך שימוש בטכנולוגיה של בינה מלאכותית ומערכות מומחה.
גאוות יחידה וצוות עובדים ברמה מקצועית מן הגבוהות בענף - מאפשרים לך הזדמנות נדירה להטביע את חותמך האישי בגיבוש המוצרים ובעיצוב דמותה של החברה.
"ראש" הינה בבעלות אלרון, קרן אתינה ומשקיעים זרים. עבודה המהווה נקודת זינוק להגביות יצוא בהיקף של מליוני דולרים.
החברה ממוקמת בלב מוף הרי במבשרת ציון ליד ירושלים.
נא לפנות בצרוף מס' משרה וקורות חיים לתא חלוקה 03552 מבשרת ציון 90805.

ביצועיסטית טובה איפה את?
למשרד פרסום בתל-אביב דרושה ביצועיסטית חרוצה שאוהבת לעבוד
03-226611

איתם איתור מועמדים

דרושה
מזכירה עצמאית
לניהול סניף
של גוף וולונטרי בת"א
העבודה כוללת הדפסה
עברית/אנגלית
נא להתקשר טלפונית
לגב' חוה רודניק
בימים א'-ה' 10.00—14.00

רח' סוקולוב 58, הרצליה 46380 טל: 052-576676
הכתובת למזכירות בכירות

עירית כפר סבא
לתיכונים העיוניים בכפר-סבא
דרושים
לשנת הלימודים תשמ"ט
מורים בעלי נסיון
למקצועות: תנ"ך, מתמטיקה, פיזיקה, כימיה, ביולוגיה, אזרחות, מדעי החברה, אנגלית, צרפתית, חינוך גופני, מדריכי של"ת.
נא לפנות בכתב לתיכון ע"ש ברל כצנלסון ת.ד. 601 כפר-סבא. טל: 052-33376

ארדט
חברה לביטוח בע"מ
קריירה חדשה!!!
הצטרף למערך המכירות שלנו

אנו מציעים:
* הכנסה גבוהה
* קידום אישי
* גיבוי כלכלי מיידי
* סיוע מקצועי צמוד
הכשרה בקורס חדשני — ראשון בארץ שפותח ע"י צוות משולב של מומחי מכירות ובטוח

הקורס יתקיים בתל-אביב
בתאריכים: 13.3.88 עד 24.3.88
בשעות: 18.00—19.00

אנו מחפשים:
* שאפתנים בני 26—45
* בעלי בטחון עצמי ומוטיבציה גבוהה
* בוגרי תיכון
* בעלי משפחה
* בעלי רכב
* תושבי ירושלים, אשדוד והסביבה, גוש דן והסביבה והשרון

נא לפנות אל:
ציפי — טלפון 02-249585
דבורה או מיכל — טלפון 03-291777, 03-293028
מרצדס — טלפון 08-563433

כיתן
השלובה כיתן בע"מ
למשרדנו בהדר-יוסף ת"א
דרושים/ות
מנהלי/ות חשבונות
סוגי 3-2
בעלי נסיון של 5-3 שנים בהנהלת חשבונות תעשייתית. רצוי ידע בהנהלת חשבונות ממוחשבת.
לפנות בכתב יד למחלקת תנאי שרות ת.ד. 2147 ת"א 61020
- סודיות מובטחת -

למשתלת בונסאי מושב בני-ציון
דרושות
עובדות
תושבות האיזור
ראיונות ימי א'-ה'
09:00-12:00
במשרדי החברה 052-441596

למדור משכורת של המשביר לצרכן
דרוש/ה
פקיד/ת
חשבי שכר
בעל/ת נסיון. למשרה מלאה
נא לפנות לאגף כ"א
03-899641

IMPORTFIRMA
SUCHT
SEKRETA"RIN
052-917749

صكذا عن الأصل

חדשות כלכלה

המפקח על הביטוח דחה את דרישת החברות לייקר את ביטוח החובה לרכב ב־24%

המפקח, גד ארבל, מבקש ללמוד תחילה את הנושא

מאת אריה לביא

המפקח על הביטוח באוצר, גד ארבל, דחה לפי שעה את תביעת ראשי חברות הביטוח לייקר את תעריפי ביטוח הרכב בשיעור של 24 אחוז.

המפקח הקודם, יהודה דרורי, הב־טיח לפני חודשים מספר לדון באודות ביקור התעריפים, אך במש־רד המפקח על הביטוח הפתעו מתביעה לייקר את התעריף בשי־עור של 24 אחוז, מחציתם עבור הפסדי העבר ומחציתם בגין הה־צאות השוטפות.

בפגישה שנערכה אתמול עם המפקח השתתפו יו"ר איגוד חברות הביטוח אלפרד גוליץ, פרופ' יהודה כהנא מאוניברסיטת תל אביב, שעל בסיס דו"ח שהכין הוגשה התביעה לייקור התעריפים, דוד תכמי יו"ר מועצת המנהלים של אבנר, ומנכ"ל אבנר עוזי אבל.

בפגישה אמר המפקח על הביטוח שתביעת ראשי החברות יוצרת מצב חדש ולכן הוא מבקש ללמוד את הנושא.

גד ארבל

הנסיעות של תושבי השטחים לחו"ל שותקו

מאת זהר בלומנקרנץ

האירועים בשטחים פגעו קשה בתנועת הנוסעים מהשטחים לחו"ל. בעיקר נפגעה תנועת הנוסעים מהערים הגדולות בגדה לארה"ב ולאמריקה הדרומית. נוסעים מהגדה מהווים 10% עד 15% מהנוסעים מישראל בחברת "פאן אמריקן". לדברי נציגה בארץ, רוני האן, נפסקה בימים אלה כמעט כליל תנועת נוסעים מהשטחים.

בנק ישראל תומך בהטלת מסים על רווחים מהבורסה ותכניות חסכון

מאת צבי זרחיה

בנק ישראל תומך בהטלת מס על הבורסה ועל החסכונות. בהודעה שפרסם אתמול הובהר כי הבנק תומך בעקרון מיסוי הרווחים הרי־אליים שבנכסים פיננסיים (כלומר, מי־סוי התשואה הכוללת בניכוי עליית המחירים במשק). עם זאת סבור בנק ישראל שיש גם מקום לשקול שעור מס נמוך מכפי שהמליצה ועדת ששינסקי.

בנק ישראל קבע כי אחת ההמלצות המרכזיות של הוועדה היא לחייב במס את כל הכנסות הפרט מהון מכל הסוגים (ריבית, דיוידנד ורווחי הון ריאליים) ומכל המקורות, ובשיעור אחיד ככל האפשר. הקצאה יעילה של גורמי הייצור במשק, מחייבת מסוי מאוזן, הן של הכנסות מעבודה והן של הכנסות מהון. עיקרון זה מתיישב עם רפורמה כוללת בשוק ההון ועם צמיחת המשק, משום שההעדפות הניתנות לגורמי יצור מסויימים עלולות לגרום לשימוש בלתי יעיל במשאבי המשק.

בנק ישראל תומך באחידות מי־רבית של שיעורי המס על הכנסות שונות מהון. לדעתו המצב הנוכחי המאופיין בריבוי שעור מס לפי סוגי הנכסים השונים הוא מלאכותי ופוגע ביעילות הקצאת החיסכון בין אפי־קי השונים.

שולל יישום חלקי של ההמלצות

הבנק קבע כי הדו"ח של ועדת ששינסקי הוא מקיף ומקצועי. בשלב זה סרב הבנק להתייחס לנושאים ספציפיים המופיעים בו, אלא לתפיסה הכוללת ולהצעה להטיל מס על הכנסות מהון.

גורמים בבנק ישראל הסבירו כי ביסוד הרפורמה המוצעת עומדת התפיסה של הרחבת בסיס המס והפחתת שיעוריו, תוך שמירה על איזון תקציבי. תפיסה זו מקובלת על הבנק המרכזי שהדגיש את הח־שיבות של ביצוע הרפורמה בסס ללא כל נטל תקציבי.

עם זאת בנק ישראל הזהיר מפני יישום חלקי של המלצות ששינסקי. עיתוי הפעלת הרפורמה בכללותה מחייב היערכות של רשויות המס ויש להיזהר, לדעת הבנק, מיישום חלקי של ההמלצות שעלול להגביר את העיוותים במערכת המסוי ולהגדיל את הנטל התקציבי.

פרשנות כלכלית / נחמיה שטרסלר

הבנק צודק, האוצר טועה

במסגרת עבודה מקיפה שעשה בנק ישראל בנושא הרפורמה בשוק ההון, ביקש הבנק מצוות מומחים לתת לו פיתרון לבעיית המיסוי בשוק זה. צוות המומחים הציע למסות באופן שווה את מכשירי החיסכון השונים ואת הבורסה לניירות ערך.

כשהופיע מנהל מחלקת המחקר בבנק ישראל, אבי בן בסט, בפני ועדת ששינסקי, הדגיש שדעת צוות המומחים איננה העמדה הרשמית של הבנק, אך ידוע שכבר אז היה בן בסט וכלכלנים בכירים אחרים במחלקת המחקר בעד מיסוי.

אתמול אזר הבנק עוז, הודיע באופן מפורש שהוא מחייב את מיסוי הבורסה ואפיקי החסכון האחרים. בנק ישראל צודק בעמדתו זו ומשרד האוצר טועה, משום שהרפורמה תביא לביטול עיוותים במשק ולהקצאת מקורות יעילה יותר. וברור לכל שאין כל סיכוי לממש את הרפורמה, אם לא יוטל מס על הבורסה.

גם מהבחינה התיאורטית צודק בנק ישראל כי אין זה נכון לגבות מיסים רק על חלק מאגרות החוב ולא להטיל מס על אגרות חוב אחרות ועל מניות. לא נכון למסות באופן כבד את גורם היצור, עבודה, ולא למסות את גורם היצור, הון.

הטעות הבסיסית של משרד האוצר היא ששם מאמינים שהמיסוי יקשה עליהם את גלגול החוב הפנימי ואת הנפקת חברות ממשלתיות בבורסה. לחשש זה אין יסוד. מחיר גלגול החוב הפנימי לא יעלה, כי המס ילך בין כה וכה לממשלה. גם אין זה נכון שמכירת חברות ממשלתיות תהיה קשה יותר. כשתיכנס הרפורמה לתוקף והעיוותים במשק יקטנו, והכלכלה תעלה על דרך המלך והתוצר הלאומי יגדל — הבורסה דווקא תפרח, למרות המס. אז יגדלו גם מחזורי המסחר ויהיה קל יותר להנפיק.

בכלל, מי שחושב שהמיסוי הוא הגורם המפריע לבורסה טובה, צריך להסביר לנו מדוע הבורסה כל כך בשפל זה כמעט שנה.

הבורסה איננה צריכה לאפשר רווחים ספקול־טיביים פטורים ממס בטווח הקצר כי זה גם פוגע ברצון לעבוד. ראה שנת 1982.

האם יש למישהו חשש מפני האפשרות לביצוע ההמלצות, ראוי לספר כאן שערב הגשת הדו"ח לשר האוצר, נפגשה ועדת ששינסקי עם יאיר רבינוביץ, נציב מס הכנסה, והוא אמר לה בפירוש שהצעתה למסות את הבורסה ושוק ההון ניתנת לביצוע.

יו"ר "גחלת": אני רק בן 73; משרד הפנים: הוא בן 80

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ" בתל אביב

יו"ר מועצת המנהלים של קופת גמל "גחלת", שרגא קנטור, רשום במרשם התושבים כבן 80. כך מתברר בבדיקה של סופר "הארץ".

לפני ימים אחדים פורסם כי המפקח על הבנקים תובע מקנטור לסיים את תפקידו, משום שהגיע לגיל 73. על פי התקנות של בנק ישראל, על יו"ר דירקטוריון של בנק או קרן לפרוש מתפקידו בגיל 70 ואם היה בתפקידו קודם שנכנסה ההנחיה לתוקף, לפני שנתיים, הרי הוא יוכל להישאר בתפקידו עד גיל 73.

קנטור סירב לפרוש מתפקידו, כשהוא נתמך על ידי ראש סיעתו במפלגה נתן זולוך ומנהל רשות החברות העירוניות. כמו להב, עתה מתברר כי במרשם התושבים רשום גיל אחר של קנטור.

בתגובה על הדברים אומר קנטור, כי הוא עומד על כך שגילו 73. כשהתבקש להוכיח את דבריו על ידי הצגת תעודת הזהות שלו, הוא סירב ואמר "תפרסמו מה שאתם רוצים. הגיל מעניין רק את ריבונו של עולם. כל עוד שאתם לא כותבים שאני גנב ופושע אתם יכולים לכתוב כל מה שאתם רוצים."

הריבית הממוצעת במכרז המוניטרי השבוע: 15.9%

מאת צבי זרחיה

בנק ישראל העמיד אתמול לרשות בנקים הלוואה מוניטרית של 550 מיליון ש"ח, לשבוע, ובמקביל פרעו הבנקים הלוואה של 594 מיליון ש"ח שניתנה להם בשבוע שעבר.

שיעור הריבית הממוצע שנקבע אתמול בשיטת המכרז על ההלוואה — 15.9% לשנה. בתחילת השבוע הודיע בנק ישראל לבנקים על הפחתת סכום המכרז המוניטרי מ־750 מיליון ל־550 מיליון ש"ח, עקב היווצרות עודפי נזילות במערכת.

שיעור הריבית שבו נסגר המכרז הוא 15% לשנה. עלותה הממוצעת של ההלוואה שווה ערך לשיעור ריבית של כ־13.5% לשנה, בניכוי פקדונות מהציבור (פז"ק), שעליהם חלה חובת נזילות.

"זנלכל" צופה: המכירות יגדלו ב־5 מיליון דולר — עקב רכישת "פרי זה"

מאת יונתן שרמן

"זנלכל" צופה גידול של 5 מיליון דולר במחזור מכירותיה בע־קבות רכישת מפעל "פרי זה" בחדרה. החברה הודיעה, כי עסקת הרכישה זכתה באישור של בית המשפט המחוזי בתל אביב ביום א' ואושרה לה מכסת פרי הדר של 15 אלף טונות. בעיית מכסת הפרי, שמעוכבת במפעל, היא שהכשילה את עיסקת מכירת "פרי זה" לפני כשלושה חודשים לתעשיין יעקב צ'סקלה.

"זנלכל" רכשה את ציוד "פרי זה" ואת הזכות להפעלתו תמורת 1.8 מיליון דולר.

חברה זו עוסקת בייצור ועיבוד של ירקות ופירות לשימורים, והיתה בעלת מחזור מכירות של 7 מיליון שקלים במחצית הראשונה של שנת '87.

האזינו לקול השלום

היום יום שישי 19.2 בשעה 2.00

לתוכנית "לפני שבת"

איתן דנציג מראיין את:

ח"כ יאיר צבן — חבר ועדת הכספים

ניקי ברקוביץ שחקן מכבי ת"א בכדורסל

[illegible]

33 מיליון שקל תגייס חברת מבני תעשיה, מחצית הסכום באיגרות חוב

מאת יהודה שרוני

בקשת גיוס ההון במניות, הגדולה ביותר בהיקפה בשנים האחרונות, אושרה אתמול בישיבת הועד הפועל של הבורסה. המדובר בהנפקת החברה הממשלתית מבני תעשיה, המבקשת לגייס 33 מיליון שקל במניות, אגרות חוב, להמרה, וכתבי אופציה (מחצית ההנפקה תהיה באגרות חוב). המ־דובר בהנפקה ראשונה של החברה ותשקיף ההנפקה יפורסם לקראת סוף השבוע הבא.

אגרות החוב שיונפקו ישאו ריבית של 7.5 אחוזים. בהנחת מימוש מלא של אגרות החוב וכתבי האופציה בשלוש השנים הקרובות, יגיע חלקו של הציבור במניות החברה ל־15.5 אחוז. החברה מתחייבת למכור לציבור בתוך שלוש שנים עד 25 אחוז ממניותיה. שווי החברה לצורך ההנפקה הוערך ב־110 מיליון דולר.

חברת מבני תעשיה הוקמה ב־1961, והיא עוסקת בתכנון ופיתוח איזורי תעשיה, ובניית מבנים להשכרה ולמכירה. החברה קיבלה באחרונה מכתב מהממשלה לפעול אך ורק על פי שיקולים עיסקיים, לאחר שפג תוקפו של הסכם קודם.

מנכ"ל החברה יוסף פינצוק מסר כי בוטל ההסכם שחתמה החברה עם משרד התעשיה ב־1982, ושלפיו היה המשרד רשאי להורות לחברה להקים מבנים להשכרה וכן לקבוע את מיקומם ודמי השכירות. לדבריו, עם ביטול ההסכם, שילמה הממשלה לחברה כפיצוי 29 מיליון ש"ח. 19 מיליון שקל מסכום זה שימש לפרעון הלוואה שקיבלה החברה מהבנק לפיתוח התעשיה.

מבני תעשיה מתכוונת להשקיע השנה 60 מיליון שקל בהקמה של מבנים לתעשיה מסחר ומלאכה. [illegible] בחלקה בהון שיגויס בהנפקה הנוכחית.

האוצר מעקל כספי מס מקביל כדי לגבות חוב מקופת חולים

עד כה עוקלו 39 מיליון שקל מתוך חוב של 54 מיליון ש"ח לבתיה"ח הממשלתיים • העיקול החמיר קשיי המימון של הקופה

מאת ערנה ארידור

האוצר עיקל אתמול לקופת החו־לים הכללית 35 מיליון שקלים מכספי מס מקביל, המגיעים לה מהמוסד לביטוח לאומי.

צעד זה של האוצר הגדיל באופן משמעותי את קשיי המימון שלה. האוצר הודיע כי קיזוז כספים לקופת חולים יימשך עד שתשלם העברה לאוצר של 53.7 מליון שק־לים, סכום החוב שלה לבתי החולים הממשלתיים.

עד כה עוקלו 39.3 מליון שקלים מהחוב. האוצר החליט לנקוט בצ־עד של עיקולי כספים וצמצום מקורות כספים לקופה, כחלק מהלחץ על הקופה לבטל את ההסכם שחתמה עם רופאי בתי החולים שלה להפעלת משמרת שניה בבתי חולים. הסכם שאותו רואה האוצר כהסכם שבר לכל דבר אשר תורם להתססה של מערכת האכיפה הממשלתית.

האוצר מתכוון גם שלא להיענות לפניית קופת החולים הכללית לדחות את מועד פרעון הלוואה של 50 מיליון דולרים לבנק הפועלים, שחל בסוף החודש. [illegible] צפויה הקופה להכיר בתוספת הוצ־אות של 180 מליון שקלים בשנת 1988/89.

בתגובה לצעדי עיקול הכספים האשימה הנהלת קופת החולים ה־כללית את האוצר שבמקום לקיים הידברות ולגלות התחשבות באלפי ממתינים לניתוח, פתח במלחמה להריסתה של הרפואה הציבורית, שתגרום לשיתוקם של 14 בתי חו־לים של קופ"ח ו־1300 מרפאות קהילתיות. הנהלת הקופה הזהירה כי האוצר ישא באחריות בלעדית להשארת חולים ללא טיפול.

צעדי העונשין שנוקט האוצר כנגד קופת חולים יועלה לדיון במ־[illegible]

רפתני מושב בגולן שפכו אלפי ליטרים חלב לביוב

מאת מנחם הורוביץ

סופר "הארץ" בצפון

במושב נוב שברמת־הגולן שפכו אתמול הרפתנים אלפי ליטרים של חלב לביוב, מאחר שכונס הנכסים שמונה למושב מנע את העברתו למחלבות. הכונס גם איננו מאפשר אספקת תערובת לרפתות. הקלאים במושב סיפרו כי הפרות גועות מרוב רעב וכי הנושים, מבקשי עמק הירדן, [illegible] התערובת. הסכסוך הכספי בין מושב נוב לבין מבקשי עמק הירדן נמשך כבר כמה שנים. המושב, שקיבל הלוואות לא עמד בתשלומים ויתרת חובו מגיעה ל־7 מליון שקלים. מבקשי עמק הירדן נמסר בתגובה כי כל הצעדים שננקטו חוקיים וב־עוגנים בצווי בית־המשפט.

נשיא לשכת המסחר ישראל־אמריקה:

המשך גידול היצוא לארה"ב — בסכנה

מאת אריה לביא

המשך גידול היצוא לארה"ב — בסכנה. כך סבור נשיא לשכת המסחר ישראל — אמריקה, יהושע מאור.

בלשכה חרדים ליכולתם של מפעלים ישראליים להתמודד עם היצוא לארה"ב בתנאים כעת, ויש חשש כי ינסו לחפש שווקים אחרים. תהליך כזה יגזול זמן וכסף, וישפיע לרעה על היצוא הכולל של ישראל.

ב־87' גדל היצוא לארה"ב ב־16% בכל המגזרים, חוץ משניים: מזון, שבו היתה ירידה של 2%, ומוצרי מתכת שבו היתה ירידה של 13%. יצוא הטקסטיל גדל ב־53%. יצוא המכונות גדל ב־51%.

במכתב לשר התעשיה והמסחר, אריאל שרון, כותב מאור כי היה אפשר להגדיל את היצוא לארה"ב — אלמלא השחיקה בשער הדולר, וכי גם הגידול ביצוא שהושג אשתקד איננו ערובה להמשך העליה ביצוא, לנוכח הפגיעה ברווחיות היצוא לארה"ב.

מאור ציין כי את רוב צמיחת היצוא לארה"ב ניתן לייחס להטבות שהשיגה ישראל בהסכם הסחר הח־פשי, ולאווירה החיובית בשוק האמריקאי כלפי מוצרים מישראל.

נפתח מו"מ על הסכם עבודה חדש באל על

מאת זהר בלומנקרנץ

המשא ומתן על הסכם עבודה חדש בחברת "אל על" נפתח אתמול בהשתתפות המפרק הזמני של חברת התעופה עו"ד עמרם בלום.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

רווח צנוע ל"אי־סי־איי" ב־1987 לאחר הפסד ב־86'

ברבע האחרון של 87' גדל הרווח ב־40% לעומת סוף 86'

מאת יונתן שרמן

חברת אי.סי.איי. סיימה את שנת '87 ברווח צנוע יחסית של 860 אלף דולר, לאחר הפסד של 8 מיליון דולר בשנת 1986.

בשנה שעברה, הצליחה החברה להגדיל את מכירותיה ב־28 אחוזים לשיעור 24.5 מיליון דולר בהשוואה למכירות של 19.2 מיליון דולר בשנת '86.

התוצאות הכספיות של הרבעון האחרון של שנת '87 היו טובות במיוחד והחברה הצליחה להגדיל את רווחיה ב־40 אחוזים לעומת הרבעון המקביל בשנת '86 לשיעור 350 אלף דולר ואת מכירותיה ב־20 אחוזים לשיעור 6.9 מיליון דולר.

החברה מסרה כי השיפור בתוצ־אות הכספיות נבע הן מקטנת ההוצאות והגידול במכירות והן מהקטנת הוצאות המימון על ידי קבלת הלוואות זולות מהחברה האם, "כלל תעשיות".

צבר ההזמנות של החברה מגיע לשיעור 50 מיליון דולר.

חברת "אלקול" חייבת לבנק המזרחי 2.7 מיליון שקלים

כך מתברר מתביעה שהגיש הבנק ערב כינוס אסיפת נושים

מאת יונתן שרמן

חובה של חברת "אלקול" (ליצור רצפות צפות ותקרות אקוסטיות) לבנק המזרחי מגיע ל־2.7 מיליון שקלים (מזה 35 אלף שקלים לבנק המזרחי לתעשיה וחקלאות). נתון זה מתברר מפרסום של "אלקול", שפנתה השבוע לבית המשפט, שיאשר לה לקיים אסיפת נושים, על מנת להגיע אתם להסדר פרעון חובות. הבנק הודיע כי יסכים להצטרף להסדר חובות כזה.

נושים אחרים של "אלקול", שה־גישו תביעות ודרישות תשלום באחרונה: "לוחות הגליל" התובעים סכום 106 אלף שקלים, מחסני ערובה התובעים סכום של 61 אלף שקלים, חברת "גלובל תובלה בינ־לאומית" שפתחה תיק הוצאה לפו־על לגבי 123 אלף שקלים, חברות "אלתירא נכסים" ו"אלתירא השק־עות" המבקשות את פינוי החברה מהנכס וכן תשלום של 108 אלף שקלים, חברה מדרום אפריקה הדורשת 45 אלף ראנד וחברה גרמנית הדורשת 70 אלף מארקים.

חברת "אלקול" מצויה בקשיים זה זמן רב והשקעה בשנה שעברה לבצע תוכנית הבראה נקפה ללא הצלחה.

אל שר הביטחון יצחק רבין,

הארועים הנמשכים בשטחים מעמידים את חיילינו בדילמות קשות. אנו מצטרפים לתביעתו של ח"כ יאיר צבן כי תבהיר בפומבי לחיילים — לאלו פקודות הם חייבים לציית, ואלו פקודות הן בלתי חוקיות בעליל ואסור לציית להן.

תביעתנו זו אינה באה רק בשם הדאגה לרמה המוסרית של צה"ל אלא גם כדי להבטיח את רמתו המקצועית.

אין צבא טוב בלי ריסון יצרים.

דן אלמגור, עדנה אולמר־מרגלית, ירון אזרחי, אהרון אלמוג, יוסי אלפי, שרי אנסקי, אברהם ארבל, יהושע אריאלי, שלמה ארצי, חיים באר, ארז ביטון, תמי בן־עמי, דב בר־ניר, אורי ברבש, בני ברבש, מורלה בראון, מיקי גבריאלוב, חנן גולדבלט, נטע גולדמן, נורית גפן, ולטר־יוסף גראב, יאיר גרבוז, עירא דביר, רוני דביר, נסים דיין

שמואל אבידור־הכהן, יהודית הנדלזלץ, אילה הרוש, שולי הרטמן, רעיה הרניק, מיכאל הרסגור, יחיעם וייץ, רענן וייץ, שוש וייץ, זבולון תאיר, איתמר זינגר, אביבה זלצמן, נתן זך, אבנר חזקיה, שלום חנוך, עמירם יהודאי, א.ב. יהושע, נתן יונתן, איציק יושע, דן יעקובסון, יענקלה יעקובסון, טלי יצחקי, דן יקיר, עמירם כהן, רעיה כהן

ורדי כהנא, צבי כסה, זאב כץ, מאיר לם, סמי מיכאל, אבישי מרגלית, אלקנה מרגלית, חיים מרגלית, חיים מרין, שי מרקוביץ, ג'אד נאמן, נגה סדן, מיכל סמונית, בועז עברון, נעמי עדן, אבי עוז, עמוס עוז, יגאל עילם, יהודה עמיתי, מאיר פינקו, חנן פלד, יונתן פרנקל, יוחנן פרס, עדית צור, יהודה קופפרמן

גיורא קלר, הגר קנת, יורם קניוק, ברוך קניפז, ששי קשת, יהודית רביץ, אביעזר רביצקי, רוברט רוזנברג, רוביק רוזנטל, חמוטל רז, ליאורה ריבלין, נגה רצהבי, יעל שביט, עדנה שבתאי, דוד שחם, נתן שחם, זאב שטרנהל, אילן שיינפלד, יוסף שילוח, יחיאל שמה, חנן שניר, יונתן שפירא

רשימה ראשונה.

הכתובת למשלוח תרומות לכיסוי ההוצאות וכן להבעת הזדהות: ת.ד. 14287 תל־אביב.

שרות חקירות כללי ש.ח.ב

מקבוצת "השמירה"

31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך!

בחקירות בינלאומיות

איתור אנשים ורכוש

בדיקת מעמד כלכלי

בדיקות גרפולוגיה

פרסום קורן

תל־אביב, רח' אנגל 8

טל' (03) 621975, 623084

מרכז גורדייף אוספנסקי

052—552840

טיולים זה השטח שלנו

טיולי אביב

קניה

עולם הולך ונעלם...
ספארי בלודגים 9 ו־15 יום
24.3 - חופשת פסח

מע' תורכיה

מפגש תרבויות של מזרח ומערב
25.3 (18 יום)
4.4 (19 יום)
6.5 (18 יום)

סיני

טיולים מלווים בגמלים 7 ימים
מותאים גם לדוברי אנגלית
2.3 (פורים)
23.3 (חופשת פסח)
3.4 (חוה"מ פסח)

פסח - טיולים מיוחדים

גיבל סירבל - 7 ימים (חוה"מ פסח)
מזרח סיני - 7 ימים (חוה"מ פסח)

ספרד

חצי האי האיברי
4.4 (18 יום)
בהדרכת ספי בן יוסף

מז' תורכיה

ארץ לא נודעת
20.5 (15 יום)

יוון

ארץ אלי האולימפוס
25.3 (11 יום)

מצרים

טיולים של 8 ו־9 ימים
2.3 (פורים)
23.3 (חופשת פסח),
2.4 (חוה"מ פסח), 27.4
16.5

נפאל

פסגות ההימלאיה (33 יום)
פריחה אביבית בגג העולם
24.3 בהדרכת שוקה רווק

בשיתוף ELAL אל על

קול המפרסם

בטיולינו ניצול זמן מירבי, תכנית מלאה, אמינות מינהלית והדרכה מעולה, כל אלה מבטיחים תמורה מלאה למטיילים.

טלפן וקבל חוזר טיולים לביתך 381044, 03-375063

מח' טיולי חו"ל השפלה 3 ת"א

החברה להגנת הטבע

יופי של שבוע בריאות במלון מצפה הימים...

* חוות הבריאות של מלון מצפה הימים תעניק לך שבוע של הרזיה בריאות ויופי.

תוכנית דיאטה בפיקוח רפואי צמוד

* התאריך הקרוב 6.3.88–11.3.88

תאריך נוסף: 13.3.88–18.3.88

אוכל צמחוני

שפע פעילויות מגוונות

* התעמלות * יוגה * רפלקסולוגיה * פלדנקרייז
* מסג' * קוסמטיקה * אמבטיות צמחים
* מניקור * פדיקור

טיול קבוצתי ממונע בליווי מדריך מוסמך

במקום: סאונה, ג'קוזי, וחדר כושר

חדר לשימוש מיטת שיזוף

חדרים מרווחים, וידאו וטלויזיה בכל חדר

פרטים בטלפון: 06-937013/4, 06-937033.

הארץ

יום ו', א' באדר תשמ"ח
19 בפברואר 1988

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 מברק 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245, ת"ד 275 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166 ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה זק"ה, גרשון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

הצעת חוק ההסמכה ראויה לגניזה

"אין לאפשר לגוף, אשר לו סמכות של חקיקת-משנה בעלת אופי מקומי, להכריע בעיות דתיות; על הכנסת ולא על העיריות להכריע עניני דת" — אמרה השופטת ד"ר איילה פרוקצ'יה בפסק דין בית-משפט השלום בירושלים, ב-22 בנובמבר 1987.

לו שר הדתות זבולון המר, שהוא ראש המפד"ל, היה יוזם הצעת חוק המורה על סגירת עסקים ומקומות בילוי בימי שבת ומועד לכל הארץ — היה פועל לא רק בהתאם לרצונה האמיתי של מפלגתו, אלא גם בהתאם למה שכתוב בפסק הדין. אבל ראש המפד"ל העדיף שלא ללכת בדרך זו. אולי מהחשש שמא המערך יירתע מלצדד בחוק, שיכפה, מטעם המדינה, שמירת-שבת לפי טעמם של החרדים — על המדינה כולה. מאחר שפסק הדין הנ"ל מצא כי לרשויות המקומיות חסרה הסמכות לאסור על הצגת קולנוע בימי שבת ומועד — מה קל יותר מאשר להציע שהכנסת "תסמיך" אותן לעשות בקנה-מידה מקומי, מה שהכנסת היתה אולי מהססת לעשות בקנה-מידה ארצי.

והנה מצא זבולון המר שותפים למגמתו, לא רק בין שרי הליכוד, אלא גם בין שרי המערך: שר האנרגיה והפיתוח היה נכון לסמוך את ידו על הצעת-חוק שתכלול את המוסף: כל עיריה תהיה מוסמכת "להורות על איפתיחת עסקים ועל סגירתם, בתחום שיפוטה או חלק ממנו, החל בחצי שעה לפני שקיעת החמה בערב יום המנוחה, ועד תום שעה אחת אחרי שקיעת החמה במוצאי יום המנוחה, וגם בליל תשעה באב".

בעוד שמגילת העצמאות מבטיחה לכל אזרחי ישראל חופש דת, עומדת הממשלה להגיש לכנסת הצעת-חוק, שאם תתקבל היא תמנע חופש דת — התייב להיות גם חופש מכפיה דתית — מחלק בלתי-מבוטל של אזרחי המדינה. זאת לפי רצונה של כל רשות מקומית, שראשיה תלויים בקולותיהם של נציגי המפלגות הדתיות במועצה. מכאן משתמע כי הכנסת, שריבונות המדינה מגולמת בה, מתבקשת לוותר על זכותה לטובת עיריות ומועצות מקומיות. שמ־טבע הדברים אינן מגלמות אלא הרצון של חלק מאזרחי המדינה.

אמנם — וזה הישגו כביכול של משה שחל — הרשות המקומית תוסמך להנהיג את האיסור הנ"ל בחלק אחד מתחום שיפוטה ולא בחלק אחר. נוכח אפשרות כזאת מוצא השר יצחק פרץ את הצעת החוק פסולה במלואה. אבל הציבור החילוני אינו צריך לשמוח, מאחר שגם כדי לנצל אפשרות זו — יש הכרח שנציגי המפלגות הדתיות במועצה העירונית לא ימנעו אותה. מבחינה עקרונית אין להסכים שמדינת ישראל תהיה מחולקת לחלק אחד, שבו ישתלטו החרדים על אורח היומם של כל תושבי המקום — ולחלק אחר, שבו יותר לפליטה חופש הדת. החופש שמגילת העצמאות הבטיחה לכל ישראלי, ללא התחשבות במקום מגוריו וברצונו של השלטון המוניציפאלי.

זכותו היסודית של כל ישראלי "לפעול בהתאם למצפונו ולדעו־תיו", שפסקדין פרוקצ'יה הכיר לכלל אזרחי המדינה, לרבות לשר הדתות, אינה צריכה להיות נתונה לפי מקריות טופוגראפית. זכות זאת מגיעה לכולם, בכל מקום, והיא חייבת להישמר במדינה מודר־נית, שאינה סובלת הגבלות ואיסורים על־פי מושגים דתיים. במ־דינת ישראל, שהוקמה כמדינת-חוק ולא כמדינת הלכה, חייב עקרון זה לחול לא פחות מאשר בכל מדינה מערבית-תרבותית אחרת. אין בה מקום להצעת־חוק, [illegible] בעיני הממשלה [illegible]

יוזמת ארה"ב ראויה לתמיכה

מאת .פולס

ההנחה כי תבלות גופניות לא "יעשו חדשות", להבדיל מהריגות, מופרכת בדעת הקהל העולמית המזועזעת משבירת גפיים לא פחות מאשר מאש חיה על אורחים

"דגיעה כבושה" — במלים אלה הגדיר אחד האלופים את המצב בשטחים המוחזקים. הרגש המצב כשם־התאר שבתיבה זו: משמע, כי רק הנוכחות המאסיבית של הצבא ופעילותו המתמשכת — הן במיחור הגנגות, הן בצורה של השתלטות יזומה; על מקומות־יישוב מסויימים — מונעת גילויי ההתגרות, אלימה ובלתי־אלימה, נוספים ואולי אף חמורים יותר.

לצה"ל מוטמת, בנסיבות אלה, חוית מבצעית מסוג מיוחד במינו. אין הוא פועל במסגרת קונבנציונלית; האויב שנגדו הוא יוצא להילחם, אינו צבא סדיר או סדיר־למחצה. ההתקוממות מתבטאת פעם אחת בהתעוררות המונים, ופעם אחרת בה־תגלות של חבורות קטנות או אף של בודדים על חייל אחד או שניים. היא דועכת במקום אחד ומהימה ראש במקום שני; ואין לדעת היכן וכיצד להלום עליה מהלומה שהיתה יכולה לשים לה קץ. מאחר שנתברר כי דעת הקהל הבינלאומית מגיבה באופן שלילי על השימוש באש חיה נגד המתקוממים, נבחרה דרך אחרת: לא להרוג, אלא להכות — בהנחה כי חבלות גופניות לא "יעשו חדשות", להבדיל מהריגות. אולם הנחה זו מתגלית יותר ויותר כמוטעית: שבירת ידיים ורגליים יוצרת רושם זוועתי לא פחות מאשר הריגות כתוצאה מאש חיה. בינתיים, גם קורה שוב ושוב שחיילים נאלצים לירות כדי לפגוע, ושוב נהרגים ערבים. ההסברה הרשמית מוצאת את עצמה במערכת התגוננות בשני המקרים: גם כשצה"ל "דוק" מרבית מכות, וגם כשנזקק לאש חיה.

שר־הביטחון מודה, שהיו ויש מה שהוא מכנה "חריגים"; אבל מספרם מעורר דאגה. אין זאת אלא שה־הוראה ברבר הפעלת כוח, "כולל מכות", פעלה כדי להתיר את הרסן אצל אלמנטים הנוטים לאלימות, והם מנצלים את מה שמצטייר בעיניהם כקריאת דרור לאינסטינק־טים שלהם, מטעם שר־הביטחון בכבודו ובעצמו.

המפקדים הבכירים מנסים ל־התמודד עם תופעה עצובה זאת; אך הבעיה חמורה יותר מאשר שר־הביטחון מוכן להודות. כאשר האלוף אמנון ליפקין־שחק אומר באוזני כתבים צריך ("הארץ", 17.2) כי "אנחנו מת־קדמים, ולדעתי משפרים בהדרגה את הפיקוח על התנהגות הכוחות", על נקלה יובן במה מדובר: המשמעת התרופפה באופן חמור, ויש צורך במאמץ אינטנסיבי כדי לשקם את מרות הקצינים על פקודיהם.

לכך מוצאת, השיטה של "היכנס בתוך" הגלילה ויכוחים בקרב החיי־לים עצמם. לא כולם מתלהבים מהשיטה הזאת, בעוד שאחרים נר־קסים בה בחשק. ויכוחים מתנהלים בתוך הפלוגות, ולפעמים מתייצב לפתע צבא מתווכה; וככל שהמצב הנוכחי יימשך, כן ירבו הוויכוחים. היש צורך לומר כי אין זה מוסיף חוסן לצה"ל?

הרובד העליון של הצבא טוען כי עליו לציית להוראות ההנהגה האזרחית; ואין לערער על טענה זו. אבל ההנהגה הזאת, אשר בעגה הצה"לית נקראת "הדרג המדיני", עדיין מפולגת בתוך תוכה: חלק ממנה נאבק בעקשנות נגד כל ני־סיון לחפש פתרון לבעיה אשר ההתקוממות העממית בגדה הי־

יצחק רבין
הנו ויש מה שמכנה — "חריגים"

מערבית ורצועת עזה יונקת מ־קיומה, את עוצמתה.

מן הראוי שיצחק שמיר ויתר ראשי הליכוד יתפשו סוף סוף, כי המשטר הישראלי בשטחים המוחז־קים יוכל להוסיף ולהתקיים רק במ־חיר של החמרת שיטות הדיכוי, עד שיגיעו לשיעור שיאיים בבידוד כוח של ישראל, שהמדינה בשום אופן לא תוכל לעמוד בו. לא קשה להתרעם על הטלוויזיה ולהאשים אותה במסירת תמונה לא־מאוזנת של מה שקורה בשטחים; אבל האמצעי האלקטרוני של התקשורת — אין לבטל את קיומו ופעילותו. ועלינו להבין כי גם בלעדיו אין להסתיר מה שקורה בארץ השיכת לעולם החופשי. ישראל, המתפארת בכך שהיא חלק מהעולם הזה, הי־ושמת לפניה בסיפוק עמוק כל מימיה של מדינאי או עיתונאי במערב המתאר אותה כמבצר ה־דמוקראטיה במזרח־התיכון, אינה יכולה להרשות לעצמה לזלזל בת־גובות שהן תוצאה בלתי־נמנעת מהתסבוכת שאליה נקלעה.

תסבוכת זו, מיסודה היא מדינית.

עלינו לזכור כי היישוב העברי בארץ־ישראל מנה בימי המאבק נגד מדיניות הספר הלבן של המשטר המנדטורי־בריטי, לא יותר מאשר שש מאות אלף איש, בעוד שערביי הגדה המערבית ורצועת עזה מונים פי 2 ויותר מהמספר ההוא. ואם בוחרי הליכוד, התחיה וכך, וגם של המפד"ל וש"ס, לא הבינו כי הניצחון של צה"ל במלחמת ששת הימים פירושו מדיני מוכעה — הגיעה העת שיבינו זאת עתה.

כיבוש במשך עשרים שנה, שאין סיכוי שיסתיים, בהכרח מוליד תגובה אלימה; ובמקום לטעון כי אין לשאת ולתת על פתרון מדיני "תחת לחץ של מהומות", מוטב שישתכנעו כי מהומות אלה צריכות לשמש את אותות כי יש לחפש דרך להשתחרר מהעול הזה — מתוך שאיפה לשמור על ביטחון המדינה במסגרת הסכם שנועד לשים קץ לשלטון של עם אחד על עם אחר.

יוזמתו של מזכיר המדינה של ארה"ב צריכה להתקבל כבסיס למשא־ומתן, לא רק על המערך אלא גם על הליכוד והמפלגות הנ־לוות אליו. עדיין קיים בארה"ב מי־משל שאין ספק שהוא רוחש ידידות לנו אין הראות כי מי שיחליף אותו, יהיה נוח לנו כמו זה של רונאלד רייגן וג'ורג' שולץ. היוזמה הידועה לנו בראשי־פרקים, עשויה לאפשר לנו להיחלץ מהמלכודת אשר המהו־מות בשטחים המוחזקים מצביעות על קיומה; ובמקום לקוות כי המלך חוסיין יכשיל אותה, כדאי שנעשה הכל כדי להוכיח כי ישראל מוכנה לעיין בה, מתוך רצון לאחוז בה ולהפיס את תרומתה כדי שתצליח.

ישראל לא תוכל לשאת בארישות מצב הגורם באורח בלתי־נמנע להכפיש את שמה ברחבי תבל: היא אינה צריכה לחשוף את צה"ל לסכנת שחיקה במלחמה נגד אוכלו־סיה אזרחית; עליה להודל ממאמץ שפירושו: מחיקת הסכנתה לעקרון של חלוקת ארץ־ישראל המערבית שנתנה לפני למעלה מארבעים שנה.

אם מנהיגי הליכוד יאטמו את אוזניהם לשמע דרישות אלה, לא יצילו את ארץ־ישראל השלמה, אלא יובילו אותנו ביום מן הימים למלחמה מחודשת, ואהדת העולם החופשי שוב לא תינתן לנו, להבדיל ממלחמות קודמות.

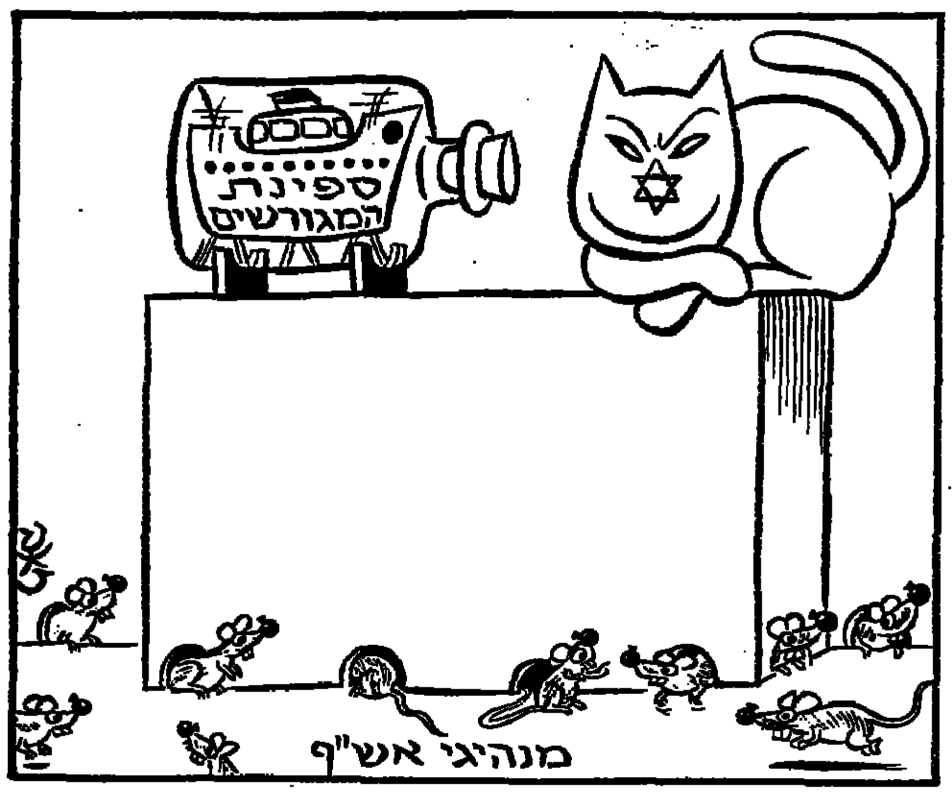

עניינים קטנוניים / יואל מרקוס

פגישה חשאית / שתיקת כהנא / ישו! / ציון בזימרה / הלו? זה מאפיה? / מס לוטומטי / שירת השטחים / סנילי לא יהיה

הפגישה החשאית. ביום ג' אחה"צ נעלמו עקבותיו של פרס ל-11 שעות. באותו זמן היו שולץ ומרפי בוושינגטון "איני קומוניקדו". שמיר נעלם באותן שעות באמתלאה של "סעודה פרטית" במסעדה איטלקית. חוסיין הגיע במיוחד לאלפים האיטלקיים. כל המהומה הזאת — והורונו נתונה להוסיף על פעולת ההסתה, ולשולץ על הארגון — איפשרה לקיים בהשאי בפיצגנה את הפיסגה המיוחלת בין שמיר לפרס. השניים החליפו ביניהם מתנות והשיחה התנהלה "באווירה טובה". פגישה נוספת תיערך ביניהם אולי עוד השנה.

שתיקת כהנא. יותר מדי בשקט יושב לו כהנא. זה חודש ימים. וזה מדאיג. כשלא שומעים ממנו, יש מקום לחשוש ש־מלאכתו נעשית בידי אחרים.

לשכור להם את ה... זה מזעזע, מה שעבר על נשים הנרדשות לשלום שוחר מיני. ראיתי את תצלומיהן של כמה מהנשים בפרשות השוחד המיני. וגם זה באמת מזעזע. איך אפשר לסמוך על הפקידים הללו, שה־גיעו לרמות כבירות בשירות הציבור, אם זה הטעם שיש להם? ועוד בתוך שהוא מגיע להם עונש כבר. לשכור להם את ה... לשכור להם את הידיים!

הצלחה בזימרה. ארבעה סופרים זומנו לפני זמרמה בחשאי לשיחת־נפש ארוכה עם פרס ורבין. וזה מה שאמרו הארבעה מאז שניסו לשתוף להם את המהות: א.ב. יהושע רצה לקבל את פני אוניית אש"ף בחיפה. גורי כתב שהוא חש תחושת חרפה. סמילנסקי תיאר את המצב כבוליביה ודרש לצאת מיד מהשטחים. ועמוס עוז רוצה מדינה פלשתינית. אם כך שר כשער פרים בני בקרנו, איך נצ־ליח להסביר את עצמנו בעולם?

ציון בזימרה. אפשר להבין שלדפי אורדי יש חשק לשיר מאז ניסה בשנית. זה תמיד קורה בודד לבבך. אבל הצעתו להנהיג רבע שעה זימרה עברית בבתי־ספר בתקופה זו מזכירה את הילד שהביא תעודה בי"ס שכולה אפסים. פרס לזימרה, כה קיבל עשר. על זה הוסף את הסטירה: עם ציונים כאלה יש לך עוד מצב־רוח לשיר?

ישו: אתם זוכרים את השבוע־יים האחרונים של היסטוריה נוכח

אוניית השיבה של אש"ף ולא בלי צדק. האוניה היתה לא רק גורמת לנו נזק הסברתי עולמי קשה, אלא בעיקר היתה שופכת שמן למדורה בשטחים. הצעות הרבות "איך לטפל ב" התחרו ביניהן באיוולותן ובשלומי־אליותן. והנה באה פעולה נקיה — חיסול ה"אופרטורים" של אש"ף והפיגוע הנקי בספינה. שבוצע בדייקנות. לפי ההנחיה, "בלי פיגועים בנפש" — הוכיח שהמוח היהודי המתוחכם עדיין עמנו. ביחוד כשמנהיגים ראשי הממשלה לדבר על נושא אחד, בראש אחד. והיתה זו רק הופעת אורח.

מיסוי אוטומטי. ששינסקי והבריג פיספסו בגדול. כדי להוריד לנו מה קצת ולהעלות שם קצת, ישבו תשעה חודשים. המדינה בשלה למהפכה בגדול. למשל, לביטול טוטאלי של מס ההכנסה ולמעבר של מינהל הכנסות המדינה לשיטת ה־הגרלות. אם עכשיו, עם כל השביתות והעיצומים על השכר שאינו מספיק, מצליחים הישר־אלים להשקיע מאות מיליונים בטוטו, לוטו ופיס (כלומר בלבד, חצי מיליארד בשנה) — תתארו לכם כמה יוציאו כשהשכר יהי־ה פטור ממס האוצר עצמו יציע מאות סוגי הגרלות — מטוטו־הפסקת־חשמל ועד טוטו־בחירות. 12 מיליארד הכנסים ממס ההכנסה יוכפלו בצ'יק, וכולם גם יהיו מאושרים. אם על זה לא נקבל פרס נובל לכלכלה, אני לוטומט.

לא ישקטו ולא ינוחו. אחרי ששישינסקי הגיע להטיל מס על הבורסה, שבה הפסיד רובו עם ישראל את מכנסיו, וגם על קרנות ההשתלמות, שוקל עתה בנק ישראל הטלת מס על כל ההסכמות. יש אנשים בממשלה שלא ישקטו ולא ינוחו עד שאחרון הישראלים יבריח את חסכונותיו לבלומת או לחו"ל.

עוד על מה. ח"כ דידן עטשי מוהוז, שהעוצר מגביר את הי־לודה בשטחים. מה הוא חושב לעצמו, שמערכת הביטחון שלנו מטומטמת? הרי מרגע שהוטל העוצר, מחרימת באמצעות מ־קורות המים, סודה לשטחים. ילודה היו רוצים.

התחמורי? במחקר לעומק ש־ערך מנכ"ל גאלופ בישראל, עשה שימוש בבעלי־חיים לאי־פיון ומיוחותיהם של אישים פו־

ליטיים. וזה מה שמצא: שמיר — אפרוח או דרדס. פרס — שועל או נחש. שרון — קרנף או אריה. נבון — ארנבת. לוי — טווס. לאן נעלמו מהיעצה החמור?

שירת השטחים.
"שקט יחסי";
"רגיעה כבושה";
"שקט כמעי";
"כוח סביר";
"התגעות";
"הפרעות סדר";
"התקוממות עממית";
"יד חוקה";
"יד הכמה";
"מקומיים";
"חיילים במצוקה";
"פסיכולוגים";
"דוגמטקה";
"צולות";
"סגר";
"הריגים";
"המקרה נמצא בבדיקה";
"בכוח לא ישיגו דבר".

פרס ישראל לשירה לשנת ה-40 לא נקבל.

הלו? זה מאפיה? אילו יצאו עם עוף רו"חות ההנבעה ל־בורסה, הייתי ממליץ עליו כעל אפיק ההשקעה הרווחי ביותר. מדוע? כי כל קנס בגאלי מכביל את עצמו כל כמה חודשים. הבושקר לכך יש קפיצת פיגור הר־יבית על הקנסות. הכל צו ללא כל זמן לריבית בשוק או למוד. דו"ח תנייה רגיל של 22 שקל עלול להפוך תוך 18 חודש ל-200 ש'. אפילו המלווים ברי־בית קצוצה של המאפיה לא מגיעים לכך. אך כשהשטחים בוערים, מי שם לב שרופקים קצת את האזרח.

הוהעתנות. שלמה גינג אומר, שבראי לכונן מדינה פלשתינית בעזה כדי שתהיה לנו קבוצת כדורגל אחת לנצח אותה. באמת: לאור ההבנה שלא היוה לאיש כי "דמות הגע במדינה כרמת הכדורגל", וכנראה גם Vice Versa. ומה את העזתים יעצרו? נכבוש בחזרה את עזה?

סנילי לא יהיה. איש ליכוד מעריך, ששמיר בהחלט ירצה לרוץ וגם מסוגל לכהן 4 שנים נוספות בראש ממשלה. הוא אמנם יתחיל את הקדנציה שלו בגיל 73, אך הוא בריא פיסית. הם... הם... אם זה הראש? אתה מתכוון לסניליות? הם אל תדאג! (אומר איש הליכוד). אדם שלא עושה שום דבר, אינו יכול לסבול משיכחה. מה יהיה לו לשכוח?

לצאת מעזה — כיצד ומתי

מאת זאב שיף

רצועת עזה היא מורסה שתחמיר ותלך אם לא תסולק מגופה של ישראל ● גם בליכוד נשמעים (אם כי לא בפומבי) קולות הממליצים להשתחרר מרעה חולה זו ·

אחת הבעיות הסבוכות ביותר בסכסוך הישראלי־פלשתיני גלומה ברצועת עזה. זו מצבת־זמן אנושית, שהפתיל הבוער העתיד לנפצה מתקצר והולך. אפילו לא היו סיבות פלשתיניות־לאומיות והרצון עז של התושבים להשתחרר מהכיבוש הישר־ראלי, יגיע רגע שבו פצצה זו תתפוצץ מסיבות דמוגראפיות וכלכ־ליות ובגלל התשתית המתמוטטת. לדוגמה, התייבשות מקורות המים. דו"ח המומחים, שהוכן אשתקד בשביל המינהל האזרחי, על רצועת עזה בשנת 2000, הביאני למסקנה ("הארץ" 18.12.87) כי [illegible]

רבים ממנהיגי המערך תומכים [illegible]

הרצועה על צרותיה. מאז פרסום הדו"ח חשה ישראל מקצת מן הנטל הביטחוני של שליטה באוכלוסיה מתקוממת המתגוררת בצפיפות איד מה. זו בעיה שתחריף כאשר אוכלו־סיה זו תמנה מיליון נפש תוך 12 שנה.

הזמנים הנוחים ביותר. ב־1957, לאחר שישראל נסוגה מהרצועה שב־כבשה במבצע "קדש", הסביר שמעון פרס את הסכנה שבהחזקת הרצועה, בה ישבו אז רק כ-300 אלף נפש. ב-1967, לאחר שהרצועה נכבשה מחדש, ראנה ישראל שנבצר זה לא יותר לעזה. לא השבו על סי־מני התהודה. גם בליכוד ב־שמעים קולות, אם כי לא בפומבי, שיש להשתחרר מהמורסה הזאת. לטענת סגן אריאל שרון, כי נסיגה מעזה תביא להרעשת אשקלון בקטיושות. הוא מעריך את הסכנות הצפויות מהישארות ברצועה. שרון כאילו אומר, שהוא מעדיף לשמור את הסיכון כבטנה של ישראל מאשר להסתכן בביטוח כדי להרחיק.

הצעות שונות לעתיד

הצעות שונות הועלו בדבר עתיד הרצועה. שמעון פרס דיבר על פירוז, הוסיף כי הירדנים יוכלו לטפל טוב יותר באש"ף ברצועה, מאשר ישראל. ספק רב אם הפלש־תינאים יהיו מוכנים לקבל כיום על עצמם שלטון ירדני. הוא אמנם טוב משלטון ישראלי בעיניהם, אך גם הוא ייחשב בוודאי כשלטון המונע עצמאות מהפלשתינאים. עלימנת להדביר את ההתגרותם, יהיה חוסין צריך לכוח צבאי, ואיך מתיישב הדבר עם מחשבות על פירוז הרצועה? מדוע שחוסין ירצה בכל כוחותיו שסמה רצועת עזה יקבל אמנם נמל בים־התיכון, אך מי־לין הפלשתינאים שברצועה ישנו כליל את המאזן הדמוגרפי בארצו ויהפכוה מיהרון לפלשתין. בכך יקיץ הקץ על השלטון ההאשמי. בכל מקרה, אין לדבר על כך שחוסין יגלה נכונות לקבל את רצועת עזה בלא שיקבל את הגדה המערבית כב־דוניה. כך או אחרת, מיום ליום מתגברים הספקות האם חוסין רוצה באמת במימושה של ה"אופציה היר־דנית". דהיינו לשוב לשטחים, עם כל הצרות הכרוכות בכך.

קיימת הצעה לפנות את רצועת עזה באורח חד־צדדי. לעזוב בטרם נסתבך יותר בכוורת אנושית זו. לא להמתין לפוליטיקאים שאינם מסוג־לים להגיע למשא־ומתן על הסדר שלום. לצאת מבלי להעביר את השלטון. מדינות רבות, המדברות גבוהה על הצורך לפתור את בעיית הפליטים, יידרשו להראות כיצד פותרים בעיה קשה זו. יישובי קטיף, המונים בקושי כ-2,500 נפש, כולל תלמידי ישיבה שאינם תושבים קבע, יעמדו במצב קשה ויצטרכו להחליט אם להסתבך בהישארות.

ישראל תסגור את רצועת עזה מכל עבריה. גדרות ושדות־מוקשים ימנעו הסתננות.

יהיה זה תלוי רק בישראל, אם תרצה לקלוט פועלים מהרצועה. צה"ל ייאלץ להקדיש פחות כוחות מאלה שעליו להחזיק ברצועה במקרה של התקוממות בעתיד. עם זאת, לישראל לא תהיה תשובה מניחה את הדעת באשר להפגזות אפשריות משטח הרצועה. בפרט כאשר מדובר בקטיושה בודדת. לא נוכל למנוע כניסת נשק כזה לרצועה, משום שלא נטיל עליה מצור ולא נחפש בכל אניה וסירה. אפשר, כמובן, לאיים על תושבי הרצועה כי נגמול להם בהפגזות שיגרמו אבידות בדרות בשטח הצ־פוף. אך מי לידנו יתקע, שאיום זה ירתיע? האם נייאלץ לגמול בהפגזה נגדית, יעורר הדבר תגובה שלילית.

שטחים בקלף מיקוח

אחת ממגרעותיה הבולטות של הצעה זו, שהיא מתעלמת מהעקרון ששטחים צריכים לשמש בקלף לסיום הסכסוך. בלא שימוש נבון

בקלף זה, ספק אם נוכל להגיע להסדר עם אויבינו. על כך משיבים, הבצדק, כי מנהיגינו יושבים על קלפיהם כמאובנים; או שאינם רוצים להשתמש בהם, או שאינם יודעים כיצד.

כך או אחרת, נסיגה חד־צדדית תביא תוך שעתיים את עוצמת לעזה. ההכרזה על עזה המשוחררת עלולה לשלהב את ערביי הגדה וגם את המיעוט בישראל, להגברת מהו־מות. בעולם יהיו אולי שיראו מהלך כזה כצעד מוסרי מצד ישראל, אך בעיני אויבינו ניתפש כחולשים יותר. שלוצים מביאים אותם לנסיגה ללא תנאי. הסכנות עלול לקבל תאוצה. זו אולי אחת הסיבות לכך, שחוגי הציבור, ובכללם האלוף בלוס־אנגלס טיימס" על הדרך לשלום) אינו מציע נסיגה חד־צדדית, אלא מדבר על כך שירדן, או איחוד של מדינות ערביות מתונות, יחד עם פלשתינאים, ישאו באחריות למינהל האזרחי בעזה ובהתקומות שמהם ני־סוג. ישראל תשתתף בפיקוח על הפירוז בשטחים המפונים. במלים אחרות, לא הסתלקות אלא העברת האחריות בהסכם ובצורה מסודרת.

גם אם הצעתו של קיסינג'ר מעשית כפתיחה, לא יהיו, לדעתי, מדינות ערב מוכנות להחזיק במש־כן זה לאורך זמן, בטוח על דבר, ידעו להעבירו לידי הפלשתינאים.

אש"ף עד למצב הדרוש ומוכן לקבל, בשיתוף עם ישראל, שלבים אלה. זה מכבר הוא מאותת לישראל שהוא מוכן לנהל עמה משא־ומתן אפילו על "עזה תחילה". מתונים באש"ף אומרים כי זו הדרך לבחון אם אש"ף מסוגל לנהל שלטון מסודר ולהשתלט על גורמים קיצו־ניים המבקשים להמשיך בסכסוך. אם יעמוד במבחן, אפשר יהיה להמשיך במו"מ גם על יהודה ושומרון, כדי להגיע לסיום הסכסוך. זו הגישה הישירה, אפילו יהיו מעור־בים בה בתחילה גם גורמים ערביים נוספים; ולדעתי, זו גם הבטוחה יותר לטווח ארוך.

סנסציה של יום אחד

מאת א. שוייצר

האוצר מכה בוועדת ששינסקי שהוא הקים וכתב את כתב הסמכויות שלה

דו"ח ועדת ששינסקי בעניין הרפורמה של מיסוי הכנסה, עשוי להתגלות כסנסציה של יום אחד. איך בקביעה זו הבעת דעה לגבי טיבו, וטיב המלצותיו, אך היא מעידה על מידה של חוסר רצינות אצל מי שעוסקים את הוועדה הגדיר את תפקידה, ולא הוא שר האוצר, משה נסים. הוא יכול, חייב היה, לנסח את כתב הסמכויות בצורה קפדנית הרבה יותר משניסחו ב־פועל.

אילו כך עשה — אילו, למשל, הוציא מראש מכתב הסמכויות את התחום של מיסוי צבירות הון — היה חוסך מחברי הוועדה, אנשי־שם אחד לאחד בתחום עיסוקיהם, את מי הקרח ששפך עליהם מנכ"ל האוצר ויקטור מדינה, מיד עם פירסום הדו"ח. אך גם בלי הביקורת הספציפית מפי המנכ"ל, עצם האלם שבו קיבל שר האוצר את הדו"ח, והערותיו הסתמיות מאוד, כי עליו ללמוד את פרטיו, די בהם כדי ללמד אותנו בידינו אל איזו מגירה עמוקה. אף הדו"ח הראשים של הדו"ח עשויה להיתקע מעל לראשינו. והלקים ממנו — אפשר שצריך לומר, וספי־סים — עשויים בעתיד לפאר את ספר החוקים והתקנות — למרבה הבוקר, בהיותר: המחברים עצמם אומרים, כי המלצותיהם אינן בכ־חינת מקשה אחת.

שאלה של עדיפויות

את עיקרון של ההמלצות ניתן למצוא במשפט הבא בפרק ההקדמה לדו"ח: "הכוונה היא להביא ליצירת בסיס הכנסות רחב יותר בתמורה להורדת שיעורי המס ברמות ה־הכנסה הבינוניות והגבוהות". מן היעד הזה נגזרות ההמלצות המפור־טות הכלולות בדו"ח, כמו העלאת ההכנסה המינימלית החייבת במס, הגדלת פיזורי הפרוגרסיה, וכו', שנועדו להותיר הכנסה נומינלית פנויה רבה יותר בידי בעלי הכנסה חודשית של עד 8,000 שקל, וב־עיקר בתחום שבין 1,500—5,000 שקל.

ואולם בנקודה זו מתעוררת השאלה, אם תושג מטרה זו, שבה טמון העיקר הכלכלי־חברתי של המלצות הוועדה. שכן, מקובל היה עליה, שאין מקטינים את ס"ה ההכנסה ממס, כדי לא להגדיל את הגרעון בתקציב המדינה (בישראל יש רק הסידים מעטים לכלכלת צד־ההיצע, שעל פיה הורדת שיעור המס גורמת להגדלת ההכנסות הפיסקל־יות). ואמנם, הוועדה מפרטת את ההכנסות הפיסקליות הנוספות ב־עקב מה שקורי בפי חבריה הרחבת בסיס המס, ובפי הבריות, ביטול הט־בות והנהגות כיום. חישוב גס של תוספות מיסוי הבאות, לקוו אוביך הכנסות מביא אותנו ל-430 מיליון שקל, שיוטלו על מי שנהנו מהפחתות מס בגין היותם כלולים בתחום ההקלה הנ"ל, אשר הם למעלה ממחצית סכום ההקלה הכוללת. מה שנותר, לא יזליק את השטמה בלב המוטבים. ועל כל פנים לא יביא אותם לרחוב כדי להילחם למען מימוש המלצות הדו"ח.

ואולם, אפילו היו הטבות גדולות ומוחשיות יותר למעמד הבינוני, הן היו מותירות תלויה ועומדת את שאלת העדיפויות. לגבי מחברי הדו"ח, עדיפים רוחב בסיס המס, ושקיפותה העקרונית של השיטה המוצעת (לשוויון בין נישומים שווים) על השיקולים, מקצתם סוציאליים, מקצתם בעלי אופי מקרואקונומי, שגרמו להיווצרות השיטה הנהוגה. מי שבא להכריע בין המצב הקיים, אינו בוחר בין טוב ורע, כי אם בין שתי מערכות שיקולים כנ"ל.

הבעה לא מעשית — ומעשית

אין צורך להכביר דברים על היתרונות האינטלקטואליים של השיטה הליניארית והעקיון הר־גיוני, שהם הצד החזק של הדו"ח, והחסרים מן השיטה הנוכחית של מיסוי ההכנסה התפורה טלאי על טלאי. אך יש לה לפחות שתי מגרעות: האחת, שהיא מתעלמת מן הדינמיקה החברתית־כלכלית ה־פועלת במורדות הזמן לעיוות קווים ישרים (גם מחברי הדו"ח ועדת בן שחר שאפו בזמנו לכללנות ולנקיון הגיוני — וראה לאן הגיעוג האוצרת). מעשיות לקויה. הצעה הראשונה אינה מצריכה הסברים רבים; השניה ראויה לבדיקה מקרוב.

הרחבת בסיס המס מצריכה, לדעת הוועדה, בין היתר, מיסוי רווחי בורסה. מיסוי זה ייערך, על־פי אחת ההמלצות, במסגרת הדיווח השנתי, שהגשתו רצויה כמילא על־פי הכלל

של גביית מס־אמת מכל החייבים. ואולם, מערכת המיסוי הישראלית כורעת כבר היום תחת עומס הניירת, כאשר מצוות הדיווח הכללית אינה מקיימת אלא ע"י מי שרוצה לקיימה. ואולם נציב מס הכנסה, גם הוא מחוסרי הדיווח השנתי, כרגעי פיכחון — כך יש לשער — מדוע מן הסתם לאנדרלמוסיה שמבול הדו"ח יומיט על המנגנון שלו. רוצה לומר, אם בכלל, עדיף למסות את המסחר בבורסה — כפי שהיה נהוג בעידן הגיאות של ראשית שנות ה-80. אם הפתרון הזה אינו נקי, הרי יתרונו במעשיותו.

ואם מותר הדבר, הנה הצעה הנוגעת לגביית המס, הניתנת ל־יישום, על־פי המלצת ששינסקי או על־פי השיטה הנהוגה כאחת. במ־קום לבקש דיווח שנתי מכל משלמי המס, מוטב לבחור מהם בהגרלה, נאמר 5%, ע"פ מירשם המיגנים יחי־דים והברות, לדרוש מהם דו"ח הכנ־סות מלא ולערוך בדיקה יסודית בהשבונותיהם של נישומים אלה. הדעת נותנת, שהודות לצימצום מספר ההשבונות הנבדקים, יוכל המנגנון הביורוקראטי להתמודד עם משימת השומה והגביה — בלי משא־ומתן ובלי לזכות נישומים כב־דים, חברות במיוחד, בפתרון של סגירת שומה באיחור של שנים. וכיוון שהמדובר בהגרלה מתגלגלת, קיימת כעין־ודאות, שיגיע, במוקדם או במאוחר, תורו של כל חייב במס להתערטל לפני פקיד השומה. ברור, ששיטה זו אינה פותרת את בעיית העיוותים בשיטת המיסוי הקיימת. אך נדמה, כי את אלה ניתן לתקן אחר לאחר בלי להטיל על הבירו־קרטיה נטל, שאין לה כוח לשאת בו.

חדשות טובות בפיקנטי

תחקיר

רק פיקנטי נותן לך חלקי עוף קפואים במחיר הנמוך ביותר ובאיכות הגבוהה ב־יותר.

רק בפיקנטי אתה נהנה, בעצם, מרווח כפול: כי חלקי העוף הקפואים של פיקנטי, המוקפאים 24 ש־עות בלבד קודם קנייתך היום באיכות של עוף טרי לחלוטין.

ההבדל כמה חודשים שר־בב העוף הקפוא שאתה מקבל ברשתות השיווק הש־ונות.

במו עיניך אתה רואה את ההבדל העושה את פיקנטי למוביל בבכירות חלקי ה־עוף הקפוא.

שם אתה מקבל עוף קפוא ה"שובב" אפילו שלושה חודשים.

בפיקנטי אתה מקבל את הקפוא כשהוא, למעשה, טרי לחלוטין.

עובדה: אתה רואה זאת במו עיניך.

★ המחיר הנמוך ביותר של כנפיים, ירכיים וכרעיים: ב"פיקנטי"

★ החזה הזול: ב"פיקנטי"

ידיעות אחרונות קובע:

הרשת	חזה	סטק	כרעיים	ירכיים	שוקיים	כנפיים
שופרסל (הריבוע הכחול)	12.80	6.22	6.30	5.40	6.35	3.45
[illegible] (הריבוע הכחול)	10.80	5.90	6.30	5.40	6.35	3.65
					6.35	2.97

היום שוק תנובה	חזה	סטק	כרעיים	ירכיים	שוקיים	כנפיים
פיקנטי	9.90	4.90	4.90	4.90	5.80	1.90

כנפי עוף נמכרים ב־3.45 ש"ח ברשת ה"קואופ (הריבוע הכחול)". רשת "פיקנטי" מוכ־רת אותם ב־1.90 ש"ח בלבד, פער־מחירים של 81%.

יום שישי, כ"ד בשבט, תשמ"ח - 12.2.1988

פתוח רצוף עד 10 בלילה

גם במוצאי שבת

קנה היום - שלם ב-1.4.88

הקניה הכדאית ביותר

פיקנטי

השומר (כהנמן) 104, בני-ברק טל. 774865

صكنا من الاحل

هكذا عن الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

שמיר במילכוד קמפ דייוויד

המסמך היחיד החשוב בלשכת ראש הממשלה להילך חוקי, הוא הסכם קמפ דייוויד. ראש הממשלה מתחייב, שוב ושוב, לקיומו של ההסכם שחתם הליכוד עם מצרים. שמיר, יש להזכיר, לא היה בין מעודדיו של ההסכם, ולא נתן לו את קולו. הוא יודע למה. עכשיו תופס אותו ג'ורג' שולץ במלה, נכון יותר, במשפט שמצא במכתבו של שמיר מה-17 בינואר שבו הוא מכחיש את טענתו של המלך חוסיין כי הליכוד אינו מוכן לנהל מו"מ על נושא הריבונות. יש סימנים לכך, שהפעם לא יניח לו המזכיר להתנער בקלות: הסכמי קמפ דייוויד, אמרת? בבקשה.

פרופסור מרטין וליגר מהאוניברסיטה העברית מסביר בחיבורו "הסכמי קמפ דייוויד והקשרם המדיני", כיצד אפשר בקל להישען על הסכמים אלה לביסוס התביעה ל"אדמה תמורת שלום". בהקדמה לנספח להסכמי קמפ דייוויד מיום 17 בספטמבר 78 נאמר: "הבסיס המוסכם להסדר בדרכי שלום של הסכסוך בין ישראל ובין שכנותיה הוא החלטה 242 של מועצת הביטחון, על כל חלקיה". היה ויכוח סביב העדר ה"א הידיעה לפני המלה "שטחים". על האות החסרה הזו מבסס הליכוד את הטענה הנשלפת היום מחדש מול נאומו של שולץ: נסיגה משטחים — הם אומרים — מיצתה את עצמה בנסיגה מסיני.

בניתוח מעמיק של הטקסטים, אין פרופסור וליגר מוצא סיבה להניח כי הניסוח בעניין הנסיגה משטחים (כמו גם הצגת "כוחות" ולא "הכוחות") סוכם בקלות-דעת. יותר מזה, אין כורח הגיוני לראות ניגודים בין דברים אלה לבין הקביעה שאין להסכים לרכישת שטח על ידי מלחמה. איסור זה אינו מוציא מכלל חשבון שינויים טריטוריאליים מוסכמים. אם לא כך הובנו לבסוף הדברים בקמפ דייוויד, לא היו ההסכמים מחייבים משא ומתן נוסף בעתיד על קביעת הגבולות ועל כינון אזורי ביטחון.

הקישורין היחיד המוכר בהחלטה 242 ובמסמכי קמפ דייוויד בקשר עם קביעת גבולות הוא שמדינה ראשית "להיות בשלום בתוך גבולות בטוחים ומוכרים, חופשית מאיומים או ממעשים של שימוש בכוח" (החלטה 242 1א (ב) והסכמי קמפ דייוויד, הקדמה, פסקה ש-מינית). בהסתמך על עקרון זה אפשר להצדיק שליטה ישראלית אזרחית ו/או שליטה צבאית מעבר לגבולות 4 ביוני 67 במסגרת של תיקוני גבול. האפשרות של תיקוני גבול אינה מוזכרת אמנם במישרין בהסכמים, אבל "מיקום הגבולות" לא היה מוזכר אלמלא הונח כי יחול שינוי בגבולות (מסגרת לקמפ דייוויד (ג), בהקשר למו"מ לקביעת המעמד הסופי של יו"ש ועזה: "המשא ומתן יקבע בין השאר את מיקומם של הגבולות ואת אופיים של הסדרי הביטחון".

פרופסור וליגר סבור, אפוא, כי "מי שרוצה להבטיח את השליטה המוסכמת והמוכרת של שטחי ארץ-ישראל השלמה, אסור היה לו לחתום על הסכמי קמפ דייוויד ומי שעדיין מבקש לדבוק בחזון ארץ-ישראל השלמה חייב להתכחש להסכמים, כשם שחייב לעשות כל הדרוש למניעת מדינה פלשתינית בחלק כל שהוא של ארץ-ישראל". המחבר אומר כי בהחלטתו לחתום על ההסכם הפגין מנחם בגין את שיעור קומתו כמדינאי וכמנהיג לאומי. בהתכחשותו למשמעות הדברים שחתם עליהם (בעניין האוטונומיה) נהג כאידיאולוג וכתכסיסן מפלגתי. וטבע בכך את דפוסי הרטוריקה וההתנהגות הפוליטית שבהם שבוי הליכוד מאז.

יצחק שמיר, שהתנגד להסכמי קמפ דייוויד מיום לידתם לא טען עד עצם היום כי טעה כאשר נמנע מלהרים את ידו בהצבעה לאישור ההסכם בכנסת. נהפוך הוא, וספק רב אם היינו מצילים גם היום מפיו מלה טובה על הסכמי קמפ דייוויד.

דבריו של מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ בשבוע שעבר במכון ליחסי חוץ מלמדים, כי גם בסטייט דפרטמנט שינו היטב את הסכמי קמפ דייוויד. שולץ נאחז בהסכם היחיד ששמיר הצהיר על דבקותו בו. עכשיו הוא תובע משמיר לאמץ את הפרשנות ההגיונית היחידה של העקרון הנובע מאותו הסכם: אדמה תמורת שלום. בביקורו במוסקווה ינסה שולץ לשכנע את הסובייטים להסתפק בהשמעת קריאה מפיסגת רייגן-גורבצ'וב למנהיגי האזור, לבוא לכנס פתיחה בין-לאומי בז'נבה או בלונדון. הסכמה סובייטית תקל על חוסיין לקבל גירסה מצומקת של האלמנט הבין-לאומי ותקשה על שמיר להתנגד לו. הדבר עלול לדחות את לוח-הזמנים בחודש אחד. בישיבות שרי הליכוד האחרונות הציעו כבר לטעון נגד האמריקאים כי אין זה הוגן ונכון לחייב ערב בחירות את הממשלה הבאה בישראל להסדרי שלום ארוכי טווח (קודם מעכבים ואחר-כך מתלוננים שהרכבת מסתלקת...). גם על טענה זו חשב שולץ, ועל כן הוא מציע שהשיחות על הסדר הקבע ייפתחו רק בדצמבר — חודש אחרי הבחירות.

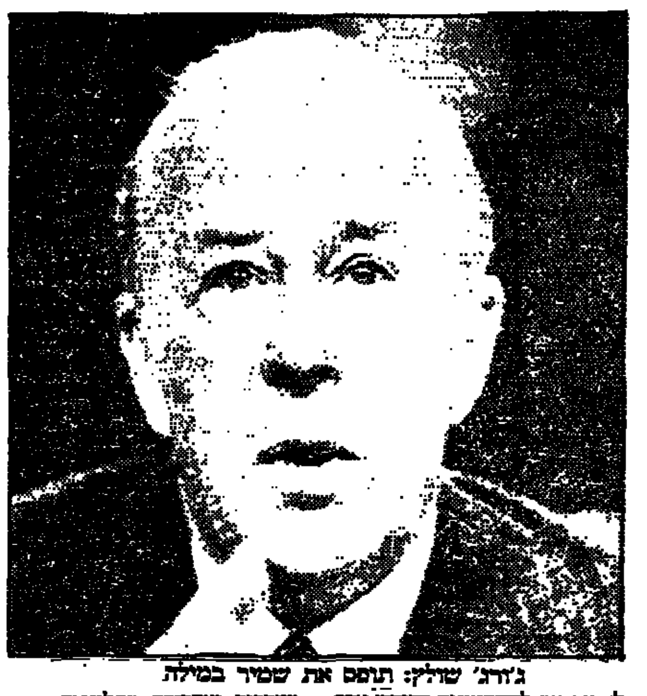

ג'ורג' שולץ: תופס את שמיר במילה

פשרה עד הרגע האחרון

ביום ראשון ישוב לכאן מירועצו אברהם סופר, היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקאי — אות לכך שהאמריקאים מודאגים מאד מגודל הבוררות בטאבה ומוכנים לעשות הרבה כדי לסיים את העניין בפישור. העיקרון המנחה את מבקשי הפשרה הוא מסירת הריבונות למצרים, שאינם מוכנים לשמוע על הסדר שאינו מבטיח זאת. במשרד החוץ בודקים בימים אלה, לבקשתם של ראש הממשלה ושר החוץ, שני מודלים ששירטט השר-המשפטן משה שחל, בעזרת הפרופסור למשפטים יורם דינשטיין. הבסיס של שניהם הוא הכרה בטאבה כטריטוריה בריבונות מצרית והכרה בזכויות מיוחדות לישראל, ולפתות לתושביה באותו שטח.

המודל הראשון מסתמך על תקדים ההסדר הקיים באזורים המקיפים את ז'נבה מאז 1816. שטחים אלה היו חלק מממלכת סרדיניה. היוצא מז'נבה לצרפת חוצה שני קווי גבול: הראשון, הסמוך לעיר, הוא הגבול של משטרת הגבולות הצרפתית; הקו המרוחק יותר: של שלטונות המכס הצרפתיים. בתווך — אזורים חופשיים. הצרפתים אינם רשאים לגבות מכס אלא ממי שחוצה את האזורים החופשיים ומגיע לקו האחר.

אחרי מלחמת-העולם הראשונה, ניסתה צרפת לבטל את מעמדם המיוחד של האזורים, אך בית-הדין הבין-לאומי בהאג פסק נגדה. בעקבות החלטה עקרונית של בית-הדין, נקבעו כללים מפורשים להסדר אזורים חופשיים.

שחל ודינשטיין סבורים כי ההסדר ישים גם לטאבה: קו-הגבול הפוליטי בין ישראל למצרים ישוב להיות כפי שהיה עד 1967, ואילו קו המכס יהיה בנקודת הגבול הנוכחית (מצפון למלון סונסטה). ישראל תתבע ממצרים שתושבי ישראל יוכלו לחצות את קו-הגבול הפוליטי לתוך שטח טאבה בעזרת אמצעי הזיהוי, המקובלים למשל בין חברות הקהילה האירופית (תעודת זיהוי או רשיון נהיגה), ואילו המבקשים לחצות את קו המכס — מטאבה לסיני — יצטיידו בדרכון ובאשרת-כניסה.

הדגם השני נסמך על הסכם בין ארה"ב לקנדה משנת 1964, על פארק בין-לאומי על שם הנשיא המנוח רוזוולט באי קמפובלו. אין חולקים שאי הדייגים הקטן הוא טריטוריה קנדית, אך בתי-המחוקקים הסכימו להקים ועדה משותפת, במעמד של אישיות משפטית, שהפארק רשום על שמה. יושבי-ראש הוועדה מתחלפים בהסכמה וההסדר פועל לכופת.

לשכת ראש הממשלה, שבלמה עד כה את כל ההצעות שבמרכזן ויתור על הריבונות, מצאה עניין בהצעה החדשה. שר החוץ לא יעמוד לרועץ.

שטחים ואנשים / אורי ניר

אירועים מהירים מנבואות

הסופה הפוקדת את השטחים נראתה באופק, ובין המעטים שראו את הסימנים המתקדרים היה ד"ר מירון בנבנישתי, ראש "פרוייקט הגדה המערבית ורצועת עזה". שעה התריע על המצב המחמיר בשטחים בדו"חות השנתיים שלו, ובעיקר בדו"ח האחרון שפורסם לפני כחצי שנה. "אני מרגיש כמו מטאורולוג", הוא אומר, "כמו מי שחזה את הסופה, ובכל זאת, כמו כולם, נתפס במבול בלי מטרייה".

החזיונות האפוקליפטיים של בנבנישתי על מלחמה בין-קהילתית, על מלחמת אזרחים, על הפיכתו ההדרגתית של הסכסוך לעימות פרימורדיאלי, מתגשמים כולם. היום יכול בנבנישתי לכתוב מאמר ב"ניוזוויק" תחת הכותרת "האפוקליפסה של ישראל, עכשיו". היום הוא יכול לומר, בלי נחת, אמרתי לכם. "כל מה שקורה עכשיו הוא התרפה של תהליך שכבר היה קיים", אומר בנבנישתי, "זו הכרזת מלחמה רשמית במלחמת האזרחים שכבר רחשה מתחת לפני השטח".

יש לו לבנבנישתי ביקורת נוקבת, אך יש לו גם הצעות לפתרון, שאינן במישור המדיני בטווח הארוך. אלא דווקא במישור הבין-קהילתי שאותו הוא חוקר ומנתח, בתחום שאפשר ליישמו לאלתר, להערכתו.

בשיחה ממושכת, בסגנונו השוטף והישיר, מנסח מחדש בנבנישתי את תפישתו לנוכח המצב החדש שנוצר בשטחים. עדיין הוא מדבר על סטאטוס-קוו ארוך-טווח, אך במהלך המונולוג הממושך שלו אין הוא מזכיר ולו פעם אחת את המושג "בלתי-הפיך", שהיה לסמל המסחרי שלו. יש סיכוי לשינוי, הוא אומר, ודווקא עכשיו: "נכנסנו למלחמת אזרחים שמתאפיינת בפרימיטיביות שלה ובחוסר היכולת לסיים אותה במהירה. באורח פרדוקסאלי, הדיבורים על פתרון מדיני רק מרחיקים את האפשרות ואת הסיכוי למצוא פתרון. כיוון שכרגע, שום פתרון מדיני אינו נראה באופק. כל הדיבורים הם דיבורי-סרק, הם נביחה על העץ הלא-נכון".

בנבנישתי מתאר ומסביר כי המצב הנוכחי הוא "אנדמי-אורגני" (באנדמיה: התפשטות אטית של מחלה מידבקת התוקפת מספר קטן של אנשים המוגבלת באזור גיאוגרפי מסוים), שכל הניסיונות למצוא לה פתרון ניתוחי עכשיו הם בבחינת ברכה לבטלה. "משקיעים מאמצים להכין חדר ניתוח לחולה שאינו יכול כלל להגיע לחדר הניתוח, משום שהוא חולה כרוני", אומר בנבנישתי. "גישה זו אינה רק חסרת תועלת, היא גם מסוכנת. היא מסוכנת משום שהיא מאפשרת לאנשים לא להחליט החלטות פוליטיות מיידיות, אלא לדחות את ההחלטות לעתיד".

את המצב בשטחים מתאר ראש פרוייקט הגדה המערבית ורצועת עזה כהתמודדות בזירה הפרימיטיבית ביותר: "בני יצחק וישמעאל, אנחנו נלחמים שם בקללות ובאבנים, בקללות, בסגנון של בלהות ודעים קנאיות". הוא מדבר על מאבק שחצה את גבולות הקו הירוק והפך להתמודדות בין יהודים לערבים בכל חלקי ארץ-ישראל על גלימה צפויה של המאבק לקרבת החוב בין תושבים יהודים וערבים המתגוררים בסביבה צרה כמו כנות המעורבת בירושלים על התנגשות כוללת, מתפשטת ומכרסמת, על בסיס אתני. הסטאטוס-קוו ימשיך וגם יחריף, מזהיר בנבנישתי, "ואנשים יוסיפו לשאול מה יהיה".

"כאן בא תפקידה של הממשלה", הוא אומר, "שחייבת, ראשית חוכמה, להכיר במציאות הזו. אחר כך יש לזנוח את הדיבורים הגדולים על הטווח הארוך, לטובת בחינת האפשרויות הישימות בטווח המיידי. צריך לעשות צעדים יצירתיים-אמון כלפי הפלשתינאים שחיים פה, כי גם אנחנו וגם הם צריכים לצאת מזה בכבוד. זו חובתנו לעצמנו, וזו גם חובתנו להם, כי בינתיים, אולי לצערנו, אנחנו הממשלה שלהם".

ההצעה של בנבנישתי פשוטה: "אני חושב שיש לנו קצה-חוט לשינוי העניין, והוא מתגלם במסמך 14 הנקודות של חנא סניורה, סרי נוסייבה, ואחרים. זה עניין שאפשר וכדאי להיאחז בו".

(מסמך 14 הנקודות נוסח בראשונה לפני חודש בידי קבוצת אישים פלשתיניים תומכי אש"ף, וגורמים שהגדירו עצמם "מוסדות לאומיים פלשתיניים". סעיפיו פורסמו במסיבת עיתונאים ב-14 בינואר השנה, והיו אמורים להוות כעין רשימת תנאים, שאם ממשלת ישראל לא תיענה להם, תחריף ההתקוממות בשטחים לכדי דפוסים של מרי עממי, שיכלול החרמת מוצרים ישראליים ואי-תשלום מיסים. באותו יום נעצרו חנא סניורה ועוד כמה עיתונאים מזרח-ירושלמיים, במטרה לטרפד את הכוונה להכריז על מרי עממי. מאוחר יותר הוגש המסמך לשר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ. הדרישות במסמך מתייחסות בעיקר להחלת אמנת ז'נבה הרביעית על השטחים, ביטול תקנות ההגנה המנדטוריות לשעת חירום, שחרור עצירים, ביטול הגירושים, הקפאת ההתנחלויות, הפסקת גביית מע"מ בשטחים, עריכת בחירות לעיריות ומתן אישורי בנייה).

"הדרישות המועלות במסמך הזה הן דוגמה מדויקת לדברים שאפשר להתמקח עליהם. אפשר להיענות לחלק מהדברים לפחות, ואין צורך לעשות את זה בחתימה על מסמך כלשהו. אין מדובר על הקמת מדינה פלשתינית או משהו מעין זה, ולא על שום הסדר מדיני. יש כאן קבוצה פלשתינית שבאה ומציעה את עצמה כמנהיגות, ונותנת לנו רשימת תביעות שאינה בלתי-מתקבלת על הדעת. זה הסיכוי שיש לך כרגע לשם חיזוק גופו של החולה, כדי שבבוא היום יהיה אפשר להביא אותו לחדר הניתוחים".

"תהליך ההסתאבות שלנו בשטחים היה ארוך", מסיים בנבנישתי, "צריך להבין שגם תהליך ההתרה יהיה ארוך. כאן יש לנו קצה חוט, התחלה מסויימת. נראה שגם בעניין הזה איחרנו את הרכבת, ועוד נצטער על כך".

אלא שייתכן שגם ד"ר בנבנישתי כבר נשאר מאחורי הרכבת. המצב החדש שנוצר בשטחים יצר גם מנהיגות חדשה, מחתרתית. המנהיגות הזו, אותה "ועדה לאומית מאוחדת" עלומה, המעצבת את דפוסי ה"התעוררות" של תושבי השטחים, מפנה עורף גם לסניורה וחבריו. באחד הכרוזים, שפורסם לפני שבוע מטעם סניף רמאללה של הוועדה הזו, נמתחה ביקורת קשה מאד על סניורה ועמיתו פאיז אבו-רחמה. "שבגדו שוב ושוב בעבר, המשיכו בכך כשיצאו לבירת האימפריאליזם האמריקאי– כדי לדבר בשמו של עם שלא הסמיך אותם לכך". נראה שגם ההנהגה שעמה מציע מירון בנבנישתי לשוחח אינה ההנהגה האמיתית של ההתקוממות בשטחים.

רגיעה כבושה

מבלי משים, כנראה, טבע אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע את ההגדרה הקולעת ביותר לאופיו של השלב הנוכחי בהתקוממות בת שמונה השבועות של תושבי השטחים. "רגיעה כבושה", כינה אותה האלוף.

על אופיה של הרגיעה הכבושה הזו אפשר ללמוד היום בנסיעה בכבישי הגדה המערבית, בברכוי הערים, בהצצה לכפרים ולמחנות הפליטים, בהאזנה לשיחות האנשים ברחוב.

רגיעה כבושה שוררת בערים הגדולות, ברמאללה, שכם וטול-כרם. אחרי השעה 11 בבוקר בכל יום. בשעה 11 בדיוק מגיפים כל הסוחרים את דלתות חנויותיהם והולכים לביתם. במשך שלוש שעות הם מוכרים את מרכולתם לתושבים, ותנועת הקונים ערה למדי. לאחריהן הם תורמים את חלקם להפגנת המחאה וההתרסה. צה"ל החליט שלא לפתוח בכוח את החנויות. הדפוס הניהול של חיי המסחר נקבע עתה לפי קריאותיהם של מנסחי הכרוזים בשטחים, לפי החלטות ההנהגה המחתרתית החדשה.

רגיעה כבושה מאפיינת את התנועה הדלילה על הכבישים הראשיים בגדה. מעט מאוד מכוניות, חלק גדול מהן נושאות על חלונותיהן שלטים המצביעים על זהות הנוסעים בהן. עיתונאים מדביקים שלטי "עיתונות" מאוירי עיניים בערבית ובאנגלית. במקום של העיתונאים הזרים, מלון "אמריקן קולוני" בירושלים, אפשר להשיג שלטים משוכפלים אצל פקיד הקבלה. אנשי הצוותים הרפואיים מדביקים סמלים של צלב אדום וסהר אדום, ועורכי הדין בעלי לוחיות הזיהוי הישראליות מדביקים שלטים עם ציור של מאזני הצדק.

רגיעה כבושה מאפיינת את האווירה השוררת בכפרים, שהיו עד לימים האחרונים "שטח משוחרר" בפי התושבים המקומיים. עשרות כפרים בשומרון וביהודה ניתקו את עצמם ותושביהם חסמו את הגישה אליהם באמצעות מתרסים ומחסומי אבנים. הצעירים נושאי הדגל של ה"התקוממות" הניפו את דגלי פלשתין על המסגדים והבנים הגבוהים, וכיסו את קירות הבתים בססמאות וקריאות להסלמת המרי. הפועלים, תושביהם של כמה מהכפרים האלה, לא יצאו לעבודה כבר חודשים, מחשש להתנכלויות של הפעילים במקום. הרחובות מלאים בתלמידים הסוריים-קטנים והילדים, שאינם פוקדים את בתי הספר כבר שבועות רבים, לאחר שהמינהל האזרחי החליט לסגור לפני שעה את כל בתי הספר.

בכפרים אלה מתנהלת עתה המערכה העיקרית של צה"ל, כאשר כוחות גדולים חודרים לתוכם באישון לילה. עוצרים חשודים מבוקשים, מפנים את הכבישים ומוחקים את הססמאות. לעתים, כפי שקרה השבוע בעיירה קבטיה ובכפר סבוי של שכם, לא עברה יממה עד שהרגיעה הופרה שוב וצעירים יצאו בתמונותיהם להפגנות והצבא נאלץ להפעיל נשק חם לפיזורם.

במסגרת הרגיעה הכבושה נמשכות פה ושם הפגנות זוהטות של צעירים, ולעתים מתרחשים גם אירועי דמים. אך ההרגעה דועכת וההפגנות ההמוניות שאפיינו את תחילת ה"אינתיפאדה". ומתגבשים דפוסי מחאה והתרסה שניתן להתמיד בהם לאורך זמן. בהדרגה הופכת ה"אינתיפאדה" מהתקוממות להתעוררות, פציסיונות מכוונים ליצור היסוך אלים למגבה של הינתקות והעניית עורף.

לעתים התהליך הזה מתרחש בכוח הנסיבות הביטחוניות, בלית ברירה. סוחרי שכם, למשל, מדווחים על חיפוש אחר חלופות פלשתיניות למוצרי המזון הישראליים. בשום "ספקי מזון ישראליים רבים חדשים לנסוע בכבישי השטחים, או שפשוט אינם מסוגלים להגיע לשם. מקור בכיר במינהל האזרחי העריך השבוע כי סך ההוצאות של סוחרים בגדה לספקים ישראליים מגיע לכדי 50-70 מיליון דולר. רבים מהעוסקים בישראל מרוויחים כי פוטרו ממקומות העבודה שלהם בשל היעדרות ממושכת. ניתוק ממושך של ריכוזי אוכלוסיה גדולים מתנועת העורף, כמו שאירע בשכם, בטול-כרם וקלקיליה, תורם להינתקות הזו.

הרגיעה הכבושה בשטחים היא הסטאטוס-קוו החדש. היא אולי היפוכו של "הבזיבים הרוגע" שאפיינו את המצב בשטחים עד לפני שמונה שבועות. זהו מצב שיכול להימשך עוד זמן רב.

לא המילואים של פעם

שוחחתי השבוע עם חייל מילואים שנקרא לעשרה ימי שירות על כביש ירושלים-חברון. האיש חשש מאד לחשוף את זהותו "אסור לנו "שאסור לדבר עם עיתונאים", הוא הסביר, וביקש שנסתפק בהגדרה מעורפלת תתאר אותו כ"אדם שעיקר עניינו ברעיונות ולא בעשייה".

העשייה שבשירותו הופקד עליה לא נעמה לו כלל: "שנאתי את עשרת הימים האלה... כולם ביחידה שלי, בלי הבדל של השקפות פוליטיות, הרגישו שהם עושים עבודה לא-סימפטית לגמרי. לא אהבו את זה. הרי מדובר באנשים בני 35-40, שמגלים בגרות רבה יותר מאשר החיילים הסדירים.

"פרט לשניים או שלושה חיילים ביחידה שלי, לא היו כאלה שגמו להשתמש בכוח רב יותר מאשר הותר לפי ההוראות. אנשים לא נהנים להכות. היה למשל מקרה אחד של איש מילואים, שהשקפותיו הפוליטיות שלו הן בלי ספק ימניות, ואולי אפילו ימניות קיצוניות. יום אחד הוא תפס ילד שזורק אבנים, ולפי ההוראות היה יכול, אולי גם צריך, להכות אותו. ראיתי אותו מניף את האלה באוויר, וקופא. הוא לא היה מסוגל להכות אותו. פשוט לא היה מסוגל.

"לחלק מאתנו היתה תחושה שמערכת הביטחון אינה יודעת להתמודד עם מה שקורה שם. לדעתי, הסיבה לכך נעוצה בתיפקוד של הדרג הפוליטי, שאינו יודע לקבל החלטות. הממשלה שלנו, בכל פעם שהיא עומדת מול החלטה חשובה באמת, יש אצלה נטייה להשליך את הבעייה על שני מוסדות, שהם אולי בין הבודדים שמתפקדים כראוי בחברה שלנו: על בג"ץ או על צה"ל. מה שקרה עכשיו הוא שהממשלה מכריחה את צה"ל לאכול את התבשיל שבישלה.

"זאת, לפעמים, עצרים מבנים קטנטנים ממש, שאלתי "ויחד לחלק גמם, אתה יכול לראות ארבעה קצינים עומדים מול קומץ ילדים שהשליכו אבנים, אלה קצינים שמלמדים להרוג אנשים, ואתה רואה אותם מתבננים בהתעורות. במסקוסקות של שתו, קרב אינטרים משמאל ומימין, חד-סוף, הוראות בקשר, ניבוי מהמפקד, והכל זה מול כמה ילדים. אתה יודע מה זה לא רק כנותר — לפעמים זה פשוט מגעיל.

"עשתי בצבא שנה, צבר אחר, כשזורקו עלי אבנים, רציתי לתפוס אותם ולהכות בהם באלה שלי. אבל מצד שני, כשהתחשבתי על זה, אמרתי לעצמי שהייתי עושה בדיוק את אותו הדבר, לו הייתי במקומם. אני לא אוהב גדול של הפלשתינאים, אבל אני מעריך את הרעיון של הגדרה עצמית והגשמה לאומית".

"עכשיו אני אומר לעצמי: צבא יכול אולי לנצח צבא אחר, אבל הוא אינו יכול לנצח עם", סיכם המילואימניק את דבריו.

בנבנישתי: חזיונות אפוקליפטיים

פיצוץ באי האהבה

מאת ראובן פדהצור

לימסול

"עם כל כך הרבה מרגלים המצטופפים על אדמת קפריסין, פלא הוא שהאי הקטן הזה אינו שוקע בים". את הדברים אומר בחיוך מריר עורך עיתון קפריסאי, כשהוא מבקש להתייחס לאירועי הימים האחרונים בלימסול.

סוד גלוי הוא כי קפריסין הפך לאחד מבסיסי ההתארגנות החשובים של אש"ף. מבחינת הארגון, האי לא היה יכול להימצא במקום טוב יותר. 40 דקות טיסה לביירות, 50 לדמשק, עמן, שעה ליוון ורבע לא ארוך להופי ישראל.

בשנות ה-70 המוקדמות הפסיק לכמשה ההגבלות לפעילותו הפוליטית של הארגון הפלשתיני על אדמת האי. המערכת הפוליטית בקפריסין אימצה אל חיקה את פעילי אש"ף. הפוליטיקאים הבכירים על האגף השמאלי שלה הפכו לדוברים נאמנים של העניין הפלשתינאי.

למעט הפגנת נוכחות ברחובות ניקוסיה כשהם חמושים ברובים, פועלים אנשי אש"ף כ"בעלי בית" לכל דבר. להערכת מקורות ביטחוניים כאן, מחזיק אש"ף על אדמת קפריסין ארסנל רחב ומגוון של אמצעי לחימה.

אם כי הדבר לא הוכח, מעריכים כי חלק מהפוליטיקאים והעיתונאים המקומיים נהנים מתמיכה כספית של אש"ף. קריאה בעיתוני האגף השמאלי של הפוליטיקה הקפריסאית מלמדת כי אין צורך להעמיק חקור במהות הקשר שבין הארגון הפלשתיני לעיתונות השמאל.

העיתונים, רוממת הרוא"ה של המפלגה הסוציאליסטית, אימצו לא רק את האידיאולוגיה של ארגון השחרור הפלשתינאי, אלא גם את הרטוריקה שלו. ישראל מכונה בעיתון הקפריסאי "מדינת הכיבוש הציונית". וצה"ל הוא עבור הרוא"ה "צבא הכיבוש של המדינה הציונית".

לסגור שגרירות ישראל

האווירה הכיתית האוהדת היא שהובילה את הנהגת אש"ף לשלוח שניים מבכיריה להצטרף לקהל ברחוב כאילו בלימסול כדי לרכוש בה ספינה שתפיה רוח הדים בבצע התקשורתי הגדול על "ספינת השיבה". 600 אלף הדולרים ששילמו שלושת אנשי אש"ף הבכירים עבור ספינת המעבורת המוחנית בלימסול היו רק המקדמה. במשך שילמן השלושה בחיר כבר בהרבה. כשנכנסו לספינתם ימים לאחר מכן בכוונה לצאת שוב לנמל. הפעיל אלמוני באצבעות שלט רחוק מטען רב-עוצמה שריסק את המכונית וגרם למותם.

הדיווחים על ההתנקשות בחיי שלושת הפלשתינאים נבלעו בהמולת הסיבוב הראשון לבחירות לנשיאות. מערכת הבחירות היתה הפעם סוערת במיוחד. הנשיא היוצא, ספירוס קיפריאנו, הותקף בחריפות על-ידי מתנגדיו משמאל ומימין. אלה גם אלה טענו כי עשר שנות נשיאותו לא קידמו כלל את פתרון "הבעיה הקפריסאית" ולא קידמו את איחוד המחודש של האי ואת גבור הכיבוש הטורקי בחלקו הצפוני.

בבוקר יום הבחירות, כשעה לפני פתיחת הקלפיות, נוחרדו תושבי לימסול לקול פיצוץ עז שעלה מכיוון הנמל. מטען חבלה שהוצמד לירכתיה של ספינת המעבורת "סול פריין" פער בה חור, וזו מיהרה לנטות על צדה.

רק בסיומו של היום נפנו הפוליטיקאים והפרשנים לנתח את אירועי לימסול. מעטים מהם, אם בכלל, מעריכים כי לא קיים קשר בין שני הפיצוצים. מעטים לא פחות מוכנים לסתור את ההערכה כי ידם הארוכה של סוכני "המוסד" ביצעה את שני הפיצוצים.

בהוראתו של מנהיג המפלגה הסוציאליסטית ואסוס ליסארידס, המשמש גם כנשיא הפרלמנט, יעץ ביטאון המפלגה לממשלת קפריסין כי תסגור את שגרירות ישראל בניקוסיה ותגרש מתחומי האי את מי שכינה "הסוכנים של ישראל".

לירושלים דרך ניקוסיה

ביקור על סיפון ה"סול פריין" מבהיר עד כמה מוצלחת היתה התרמית שבוצעה על-ידי דוברי אש"ף באתונה. לא צריך להיות מומחה לספנות כדי להבין שמאות עיתונאים הולכו שולל. אם האמינו שאש"ף מסוגל לקיים את ההבטחה על הפלגתה הקרובה של הספינה מלימסול.

פאיז יונס, קצין העיתונות של אש"ף בניקוסיה, ניסה אמנם לעשות על פרצופו ארשת של מי שנתונה בביטחון עצמי רב, אך נאלץ להודות כי הוא נבוך מאוד מאירועי לימסול. בתחילת השיחה ניסה יונס להרצות בפנינו את מחאתו המנוסחת על העשה בשטחים, אך משביקשנוהו להתמקד בפרשת "ספינת השבים", הודה כי שני הפיצוצים בלימסול שמו קץ לתקוות אש"ף להשיט אי-פעם את הספינה מחופי קפריסין.

ביום ראשון הקרוב ייערך סיבוב הבחירות השני לנשיאות. הנשיא קיפריאנו ספג מפלה צורבת כשהגיע רק למקום השלישי בסיבוב הראשון. ידידו הפוליטי והאישי, גלאפקוס קלארידס, יתמודד על התפקיד מול איש העסקים ג'ורג' וסיליו, הנתמך על-ידי המפלגה הקומוניסטית.

אין זה משנה כלל מי מהשניים יכהן בחמש השנים הבאות כנשיא קפריסין. אדמתו של האי, המכונה במיתולוגיה היוונית "אי האהבה", תמשיך לשמש כמגרש הביתי של הסוד הפלשתיני.

היהודים מתערבים, ועוד איך!

יודעי-דבר אומרים, כי שתי שיחות טלפון שקיבל מיושב-ראש מועדון הנשיאים, מוריס אברם, סייעו מאוד לג'ורג' שולץ להחליט לצאת לדרך עם תוכנית חדשה. זה אותו אברם שמחה לפני חודשים לא רבים באוזניו שר-החוץ שמעון פרס על קריאתו ליהודי ארה"ב לנקוט עמדה ביחס לוועידה הבין-לאומית. הוא טען אז כי אין מקום לערב את יהודי אמריקה בנושאים מדיניים ביטחוניים. מה קרה לו ששינה את דעתו והחליט להתערב בנושא מדיני-ביטחוני כה מובהק? זה מזכיר את הגעוואלד של אברם וחבריו בעקבות פרשת פולארד. שמא, כמו בפרשת המרגל היהודי, חוששים מנהיגי הקהילה שהתמונות של חיילים יהודים מכים ערבים, יעוררו אנטישמיות בסביבתם הקרובה?

מוריס אברם שלח בימים אלה מכתב עידוד לפרס, וזכה למענה מפורש. שר-החוץ מודה לו על מכתבו האמיץ, אך רומז בעדינות כי לא שכח את סטירת-הלחי: "כפי שיודע לך זה מכבר, אני מוצא עצמי בהסכמה מלאה עם תחושת הדחיפות שבדבריך. למעשה, בכל הענווה, עלי להודות כי כאשר ניסיתי להחדיר תחושת דחיפות זו, התאכזבתי למצוא רבים שואלים — מה בוער? מה רע בסטטוס קוו?"

ושוב רמז לעבר הקרוב. "כפי שבוודאי תזכור, התרעתי הן על השפעת הקיפאון על התפתחויות באזורנו והן על תוצאות ההמתנה לממשל חדש בוושינגטון, אשר הביאנו להיכנס לתהליך ללא מגן הידידות של הנשיא רייגן ומזכיר המדינה שולץ. לכן פעלנו זה מכבר בניסיון להבטיח את האהדה של הממשל הנוכחי באמצעות מוכר הסכמה אשר יבטיח עמידותם לאורך ימים של "סטטוס-ביטחון". אהם מוכן הממשל הנוכחי להעניק לנו העמדיים להיות קריטיים להגן על האינטרסים הביטחוניים העיקריים שלנו ברגע שייפתח המו"מ".

ופרס מוסיף ומוכיח: "לצערי, לא ברמה האישית, אלא בתוקף האחריות הנובעת מהתפקיד ומהשעה, נפלו דברי על אוזניים ערלות. למעשה, אפילו עתה, שעה שהממשל הנוכחי מודע את תנופת מאמציו, אנו כבר רואים את אותם המאמצים לבלום התקדמותה של יוזמה אמריקאית חדשה".

הוא מסיים בתקוה כי "כל אלה הנושאים באחריות התפקיד יתעלו לדרישות השעה". האם התכוון גם לתפקידה של ההנהגה היהודית באמריקה?

ספר הטלפונים כמדריך לנכבש

ערבי השטחים נאלצים להפיץ את פקודות המבצע למימוש המרי האזרחי בכרוזים המודפסים בבתי-דפוס מחתרתיים או להעבירן מפה לאוזן. השוודים חשבו על שיטה הרבה יותר מסודרת. אצלם מונחות ההוראות לשעת כיבוש בכל בית; צריך רק לפתוח את מדריך הטלפונים בעמוד 1751. איזה ספר נפוץ יותר ממדריך הטלפונים? בדיון שהיה השבוע בריקסטאג, הוא בית-הנבחרים של שוודיה, על המהומות בגדה וברצועה, פתח שר החוץ את ספר הטלפונים ואמר: "את תפישתי על "הכיבוש" אפשר לקרוא בכסך האחרון של מדריך הטלפונים. מאחר שאיני בטוח כי חברי הבית הגיעו לעמוד 1751, אני מבקש כי יקראו מה כתוב שם: שום חלק מארצנו לא יושמט מידינו ללא התנגדות עזה. אם יצליח האויב בכל זאת להשתלט על חלק מהארץ ויקים בה ממשל, ימשיך האיזור להיות שוודי... ההתנגדות תימשך בתוך השטח הכבוש. המאבק יימשך עד שהארץ כולה תשוחרר... אזרחים יוכלו להצטרף מרצונם לתנועת ההתנגדות כדי להכביד על פעילות האויב. תנועת ההתנגדות יכולה לפעול בדרך של מאבק חמוש וחבלה. כולם יכולים להפעיל התנגדות פאסיווית". מה יאמר על זה מובארק עואד?

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ואמנות

"בית המדרש הפתוח"

עירית ת"א – מנהל החינוך והתרבות
"בית אריאלה"

"מצעד האיוולת היהודית"

רק לעיתים רחוקות נוכל באמת לדעת מדוע בעצם בחרנו בצעד זה או אחר במהלך ההסטוריה. קטעים מסוימים בהסטוריה היהודית, היו הרי גורל למהלכו של העם בנדודיו בני 4000 השנה בין דפי ההסטוריה. קטעים של החלטות שהיום אנו יודעים כמה קשים וכמה אכזריים הם היו לעם היהודי. קטעים בהם חורצי הגורל של החלטת הדור חרצו גורל לדורות.

המרידות, הפילוג, הדחיה וההסחפות

לקטעים אלו אנו מקדישים את הסדרה שתפתח בתל-אביב. במהלכה נבחן נקודות ורגעים בהם ההחלטה היתה ברורה — ואכזרית.

הקורס יתקיים בימי ראשון, בשעה 17:00, **בבית אריאלה בתל-אביב**, החל מ - 13.3.88.

סמסטר א' (שמונה פגישות)

- "מבוא לאיוולת"
- "קוטנו העבה של רחבעם"
- "המרד הגדול"
- "בר כוזיבא"
- "דחיית ישו"
- "מצדה - טוב להתאבד בעד..."
- "מה עשינו לקראים"
- "שבתאי צבי חוזה המדינה"

המרצים

- פרופ' **אלברט באומגרטן** - החוג לתולדות ישראל, אונ' בר אילן.
- ד"ר **חגי בן שמאי** - החוג להסטוריה של עם ישראל, האונ' העברית.
- ד"ר **אהרן דלסקי** - החוג לתולדות ישראל, אוניברסיטת בר אילן
- ד"ר **חננאל מאק** - החוג לתלמוד, האונ' העברית.
- ד"ר **חנה ספראי** - מנהלת מכון "ליברמן", ירושלים.
- ד"ר **ברוך קני פז** - ראש החוג למדעי המדינה, האונ' העברית.
- ד"ר **יוסף קפלן** - החוג להסטוריה, האונ' העברית.

פרטים והרשמה: "בית המדרש הפתוח", טל': 02-663194/5.

נמשכת ההרשמה לסמינר: "המומרים", בהשתתפות: ד"ר **ישראל ברטל**, האב פרופ' **מרסל דיבואה**, האח **דניאל**, ד"ר **זאב הרווי**, פרופ' **פול מנדס-פלור**, ד"ר **דוד סתרן**. הסמינר יתקיים בטבריה ב - 4-5.3.88.

נמשכת ההרשמה לסמינר "מהמהר"ל ועד קפקא", בהשתתפות: פרופ' **משה אידל**, ד"ר **בני איש שלום**, מר **ישראל אליאז**, גב' **מרינה ארביב**, מר **טוביה ריבנר** ומר **אלחנן ריינר**. הסמינר יתקיים באשקלון, מלון "גני שולמית", ב-18-19.3.88.

משרד הביטחון / אגף השיקום
היחידה להנצחת החייל

טקס אזכרה לחללי מערכות ישראל שמקום קבורתם לא נודע

יערך ביום חמישי – ז' באדר תשמ"ח, ה-25.2.88, בשעה 11:00 בבית העלמין הצבאי הר-הרצל, ירושלים.

בהשתתפות: המשפחות השכולות, נשיא המדינה, יו"ר הכנסת, שר הבטחון, הרמטכ"ל, קציני צה"ל ואישי ציבור.

מוקירי זכרם מוזמנים

בית הספר התיכון שליד האוניברסיטה העברית
ירושלים, רחוב רופין, טל' 631262, 631263, 631264

מועדי ההרשמה לכיתות ז' לשנת הלימודים תשמ"ט 1988/89

הטפסים להרשמה יימסרו להורי המועמדים
בימים ד', ה', ו', א' ה-24, 25, 26, 28 בפברואר 1988
בין השעות 07.45 — 13.00

באותם ימים אפשר גם לברר אפשרויות הרשמה לשאר הכיתות של בית — ספרנו

קבלת מודעות

לכל העתונים – לוח אינצ'ים

03—298160
03—298161

בכרטיסי אשראי

קול מעברה השני של החומה

מאת רומן פריסטר

השעה היא רק חמש אחרי הצהריים. חוצות ירושלים המזרחית ריקים מאדם. תריסי החנויות מוגפים, שערי הבתים סגורים. אני מודה: חששתי מפני נערים רעולי־פנים שיידו אבנים בכל מכונית חולפת, ולעתים אף הגילו בקבוקי תבערה. אבל השממה הזאת – יש בה משהו שמעבר לפחד, משהו מדכא, כמו נסעתי בארץ זרה, עוינת. והרי רק כמה מאות מטרים מפרידים בין הרובע הזה לבין החלק המערבי, על בתי־עסקיו המפוארים והמוכתים הי' מלאים. "זו החומה שהרסתם ב־1967. היא צמחה מחדש", אמר בארישות מארחי. לא היה בדבריו התרסה, קטרוג או קובלנה. סתם קביעת עובדה.

הכרנו זמן קצר אחרי שהדחפורים משטו את חומות הגבול. הכרנו בביתו של עבד אל נור ג'נחו, המוכר יותר בכינויו אבו־חליל. ביתו המפואר ניצב בראש גבעה שממנה נפרש נופה של רמאללה ככף היד. אשתו חנה ואשת מארחי דנו על גיליון של "ווג" ובחרו שמלות אופנתיות לאביב 1968. הבעלים דנו בעסקים: ג'נחו ניהל משא־ומתן על קבלת סוכנות בלבדית של אחת מחברות הרכב הישראליות ושאל בעצת מכרו. אחר כך התלחשו השניים בפינת הטרקלין. רק בשבוע שעבר נודע לי מפי מארחי כי דובר אז על תיווך במכירת קרקעות לבני־סכואל.

"לא רציתי לגעת בעסק, למרות שהיה בצידו רווח נאה", אמר מארחי. "אני אוהב לעשות כסף ממסחר. לא מפוליטיקה. תראה איפה אבו־חליל ואיפה אני. הצרה היא שהיום אי אפשר לברוח עוד מפוליטיקה. אתה נועל את שער ביתך והיא נדחקת פנימה בסדק שמתחת לדלת. רק היום דחפו לי שם את הכרוז הזה", הוא אמר והראה דף נייר מודפס בד־יעשל: זהו כרוז מספר 7 של אירגון פלשתיני, הקורא להמשך השביתה. שישה כרוזים ראשונים יצאו בבית דפוס במחתרת שנחשף ונסגר בידי שלטונות הביטחון. "ומה זה עוזר? למחר תסגרו את הדפוס הזה, מחרתיים יפתחו אחר. שלושה ימים מפני סיסמה שאוחזר על גבית שבד־ירידה מהנכסים שאני משכיר לסוחרים. החנויותיהם מושבתות ואין להם ממה לשלם. אמרתי שזה לא עניין והוא ענה: אם לא תוותר על הבמת, תצטרך לוותר על חייך. מה אני יכול לעשות? להתלונן ב־משטרה? המשטרה לא מסוגלת להגן עלי. זכור מה קרה לאבו־חליל".

עבד אל נור ג'נחו אבו־חליל סיפר לי בשעתו כי נמנה על קבוצת חבלה שבפברואר 1948 פוצצה את בניין "פלסטיין פוסט" בירושלים. בימים ההם האמין ג'נחו בהקמת פדרציה פלשתינית־ירדנית. סיפורו פורסם ב"הארץ" ושמואל תמיר התנדב עליו כשתבע להעמיד את אבו־חליל לדין על מעשה חבלה. אבל לג'נחו היו ידידים חשובים: משה דיין ורפי לה, קצין המודיעין לשעבר, נמנו עם באי ביתו הקבועים. ג'נחו קיים עסקים מסועפים עם חברות ישר־אליות ושינה דעתו: לא פדרציה עם ירדן כי אם עם ישראל. לפני 10 שנים בדיוק, בפברואר 1978, נרצח בידי אלמונים בשתי יריות אקדח.

למיטב ידיעתי, תעלומת הרצח לא פוענחה מעולם. מארחי משוכנע כי המגע עם הישראלים היה מגע קטלני. "לא התווכחתי עמו. לא לשם העלאת נשכחות באתי לביתו במזרח ירושלים. רציתי לשוחח על ההווה. הוא עמד על זכותו לשמור על עי־לומשמ: מכורח הנסיבות נאלצתי לכבד את הצעתו. ובכל זאת, אי־אפשר בלי כמה קווים לשרטוט דמותו.

הוא בן 50, סוחר ממולח שהדינר בכיסו. חוד שביעי בירושלים, לדבריו. יש לו נכסים ברבת־עמון ובתל אביב. הוא קונה שיש בכ־תצנות בגליל ומוכר אותו בכוויית. והתוכנות שלו מפיצה מוצרים של חברה ישראלית בגדה המערבית. בדרכים נסתרות ויש מעבר לגבולות וחוזר אליו בתוספת רווח נאה. מדי פעם הוא יוצא למסע קצר בטורקיה, קופץ ליום־יומיים ב־ממלכת ירדן. איש המזרח התיכון.

> "מי שהאמין שיוכל לשבת על הגדר ולהמתין לסוף־טוב־הכל־טוב, באה עתה המציאות וטפחה על פניו". דברי סוחר ערבי במזרח ירושלים שהתפכח מהאחרונה שבאשליותיו

לרדת מהגדר

"בשבוע שעבר ביקר בשטחים הנשיא של איגוד עיתונאי אנגליה לאיזו מורים עם שני מלווים. הם נפגשו עם תומכי אש"ף בעזה, דיברו עם פצועים בבית החולים בשכם, סיירו ב"שורות הקרב" עםודי הצעירים הכועסים במחנות הפליטים וחזרו הביתה לספר. בבואה של המשלחת האנגלית זימנה לי פגישה מתורשת עם המבקר הוותיק מבית ג'נחו. "את האמת לעולם לא יוכלו לספר", העיר בשלווה, אחרי שנפרדתי מלאחין מורים, "שרעוה". "מכוון שיש רק הצאי־אמיתות". ענה בניסה פילוסופית, ומתוך דחף רגעי הזמין אותי לבוא בערב לביתו. כשבאתי, עמד בפתח, הבית שמטלה ודימתה – מעמד מעודד גיחוך שבו הוא מככב כמו דמות בסרט בלשי זול. משום־מה לא צחקתי. "כנס", אמר באנגלית הרהוטה שלו, שאותה רכש בשנות לימודיו בבית הספר סנט ג'ורג' הוותיק, ועל בקפורות את הגלת.

ואלה דבריו, כפי שרשמתי אותם מפיו באותו ערב: "מי שחושב שהי־אלות, הגם הטרמיע והמעצרים פותרים בעיות, חי באשליה נוראה. אין חכם כבעל ניסיון. גם אני האמנתי שהזמן מרפא הכל ושאפשר לשבת בחיבוק ידיים ולהמתין שסוף־טוב־הכל־טוב יבוא מעצמו; שאוכל לחיות, כאן כמו משקיף, איש ניטרלי בעין הסערה. לא לקחת צד, לא להתערב, רק להמשיך בעסקים וללקק את השמנת. היום אני משלם מחיר כבד על התמימות הזאת. היום אני משלם בכסף, ומחר־מחרתיים – אולי בחיים שלי. כמו ג'נחו...

"איך בכסף, אתה שואל? פשוט מאוד: יום אחד בא אלי מישהו ומבקש תרומה לאירגון פלשתיני כלשהו. יום אחר בא אלי מישהו אחר ומבקש תרומה לאירגון מת־חרה. יש אנשי פתח ואנשי החזית הדמוקרטית. יש שמציגים עצמם כאנשי אבו־נידל, יש קומוניסטים, יש קיצונים דתיים ויש שליחים שמתרימים בשביל הפצועים בשכם או למען המובטלים במחנה ג'יבליה. לא את כולם אני מכיר אישית. אין להם כל תעודה או מכתב־המלצה. אין כל ביטחון שאחדים מהם אינם מתחזים ערמומיים שעלו על הגל ועושים מגביות פרטיות. אבל אף אחד מאתנו, בעלי העסקים הגדו־לים, אינו בודק בציציותיהם. תקרא לזה "פרוטקשן" או איך שאתה רוצה – זו המציאות שבה אני חי ואין אחרת.

"אתה מביט בי בתמיהה. אתה בא מעולם אחר. יש לכם בתי משפט ואירגונים מקצועיים, שב"כ וצה"ל, עיתונות חופשית וזכות ההפגנה. אתה כמו האיש השבע שלעולם לא יבין ללבו של איש רעב. כי אני, מה אני יכול לעשות? להלשין עליהם למשטרה? יותר פשוט לבלוע רעל או לתקוע לעצמי כדור בראש. פה שולט חוק הג'ונגל. אתם כותבים שהמעמד הבורגני שלכם כשל, שלא הסכיל לחזות את התפתחות האלימות בגדה המערבית ובעזה. ואני אומר לך שיש עוד הרבה דברים שמתרחשים פה בלי שתדעו. אם כי לפעמים אני חושד בכם שאתם יודעים ושותקים. יודעים ומשלימים עם העובדות בשטח. כי אין לכם אפשרות לשנות מצבים. הראיה בירייה כמה כתוצאה ככישלון, בעובדה שהשליטה נשמטת מי־דיכם ועוברת – רק אללה יודע למי.

"אני קורא את מפת ההתרחשויות כמו שהאסטרונומים קוראים את מפת השמיים. כוכבים דועכים, כוכבים נולדים. אין חלל ריק. רק המודש ההתפיקה והאחרונה שבאגרו הכפרים, בשביל קוראי העיתון שלך אין זה אלא כותרת קטנה בעד האותות. אצלנו זה סימן דרך, דעך עוד כוכב של השלטון הישראלי. אין לכם עוד הכוח להגן על אלה שמוכנים לשתף פעולה או לחפש דרך של הידברות. או למה לי להמר על קלף שאין לו סיכוי? לפני שבועיים באו כמה מעמיתי הסוחרים במגע עם השלטונות. הכריחו אותנו לפתוח את החנויות', אמרו למי שצריך לומר דברים כאלה. הקופות התרוקנו. הסחורות הגשו לפרעון. הצ'קים חוזרו בלי כיסוי. העסקים דרושים לנו כאוויר לנשימה. ומה קרה? ידו של הסכבב על העליונה. נסעת אלי וראית במו עיניך: הכל סגור ונעול. לא בשכם ולא בחברון ולא ברמאללה אלא כאן, בירושלים, שלטענתכם היא בירת ישראל. צריך להיות עיוור כדי לא לראות; צריך להיות חירש כדי לא לשמוע, צריך להיות כסיל כדי לא להסיק מסקנות.

אי־הזדהות: מותרות

"רבין הכריז על מדיניות היד

בין יהודי אמריקה: תמונות מצב (א')

15 דקות התהילה של "עדת ישורון"

בין הגבעות המיוערות של ניו המפשייר מנסים "יהודים שאינם מוכרחים להיות יהודים" להיות יהודים • אחת חושבת ש"הישראלים יהירים", ואחרים שואלים אם "יהודי אמיתי" יכול לקבור פלשתינאים בערימת זבל

מאת יואב קרני

מאנצ'סטר, ניו המפשייר

לפני ארבע שנים עמד כאן ג'סי ג'קסון, כוהן הדת השחור משיקאגו, והתנצל על הביטוי "היימיטאון", שהטיח ביהודי ניו יורק. "היימי" היא הצורה האנגלית של "חיים", ו"עיר של היימי" היא דרך להגיד שבניו יורק יש יותר מדי יהודים. ג'קסון נכשל בביטוי האנטישמי הזה במהלך מערכת הבחירות המוקדמות לנשיאות ארה"ב, ב־1984. הוא בא איפוא אל בית הכנסת הרפורמי "עדת ישורון" במאנצ'סטר, הגדולה בערי ניו המפשייר, וביקש סליחה.

בית הכנסת הקטן נהנה ממה שאנדי וורהול קרא פעם "15 דקות של תהילה". ניו המפשייר נהנית מ־15 דקות כאלה אחת לארבע שנים, כאשר מוקירות בה תוצאות הסיבוב השני של הבחירות המוקדמות לנשיאות. לקראת 15 הדקות מצ־פים אותה גדודים של פוליטיקאים ושל עיתונאים.

ג'סי ג'קסון לא יכול במומה לב־חור מקום הרחוק מלהיות "היימי־טאון" יותר ממאנצ'סטר. בניו המפ־שייר, בפאתי צפון־מזרח ארה"ב, בין הגבעות המיוערות של ניו אינגלנד, חיים בסך הכל 7,000 יהודים. במאנצ'סטר עצמה יש אולי 3,000. אבל הצלחותיהם והאישיות של כמה מיהודי ניו המפשייר מזכירות לנו את ממדי ההצלחה של יהודי אמריקה. אחד משני הסנאטורים של המדינה הקטנה, וורן רודמאן, הוא יהודי. גם פרופ' ג'יימס פרידמן, נשיא האוניברסיטה הידועה ביותר בניו המפשייר, הוא יהודי.

ביום א' השבוע, בשעת ערב, בדיוק ארבע שנים אחרי התנצלותו של ג'סי ג'קסון, נאספו בערך 150 יהודים באולם בית הכנסת "עדת ישורון". כעבור 36 שעות עמדה להתחיל ההצבעה בבחירות המוקד־מות, ובערב הזה הזמינה הקהילה את כל המועמדים לבוא ולשכנע את הבריה, שהם ראויים להיות מנהיגי ארה"ב. 15 הדקות של ג'סי ג'קסון לא נשנו, גם מפני שג'קסון עצמו היה עסוק, ולא הופיע; וגם מפני שבסופו של דבר הגיעו רק שלושה מועמדים, לא מן החשובים ביותר.

90 הדקות של ג'ניפר

שיחות עם יהודים במקומות כמאנצ'סטר הן תזכורת מועילה, שלא כל יהודי אמריקה גרים בברוקלין, שולט... בכל של... אמריקה, כאשר הם קמים בבוקר, אין להם כמעט מיני... לפגוש יהודים אחרים, כמו בניו יורק, בבוסטון, במיאמי ובלוס אנג'לס. אפשר להיות יהודי כמעט מבלי לטרוח. באנגלית של הערים האלה יש יותר מלים ביידיש ממה שיש בעברית.

אבל במאנצ'סטר של ניו המפ־שייר, בדה מוין של איובה, בפורט־לנד של אורגון, בברמינגהאם של אלבמה, בממפיס של טנסי, בג'קסון של מיסיסיפי, ובאטלנטה של ג'ור־ג'יה אי אפשר להיות יהודי, אלא אם כן מתקבלת החלטה מפורשת. או, בלשונה של פעילה יהודיה אחת: "יהודים בקהילה קטנה הם רק אלה הרוצים להיות יהודים".

ג'ניס סניידר, יהודיה בת 40 ממאנצ'סטר, אומרת: "כאן אתה יכול בקלות רבה לחדול להיות יהודי". גב' סניידר מטפלת בילדים דיסלק־טיים. בעלה ריצ'ארד הוא עורך דין מצליח. בנם דני הוא בן 16, ומנגן בלהקת ג'אז. לבתם ג'ניפר כמעט מלאו 15. היא לומדת בבית ספר תי־כון מקומי, ומתכננת לפתוח בבוא היום בית מסחר לקוסמטיקה.

ג'ניפר היא נערה יפה, בהירת שיער ועיניים, שכל רואיה – מאשרת אמה – אומרים מייד: "אבל ג'ניפר, אינך נראית יהודיה". מדי יום שני, בשעה שבע בערב, משתתפת ג'ניפר סניידר בשיעורי יהדות בבית הכנסת "עדת ישורון". את ההחלטה להשתתף בשיעורים היא קיבלה בעצמה. בכיתות היהדות אפשר לבחור את תולדות השואה, או אתיקה יהודית, או דראמה יהו־דית, או שיעורים במדרש, או אפילו בישול יהודי. עכשיו לומדת ג'ניפר שואה ואתיקה.

מחוץ ל־90 הדקות השבועיות, ני־תנות לג'ניפר מעט מאוד תזכורות על יהדותה. ליד שולחן האוכל בבית דו־קומתי, בפרוור של מעמד בינוני אמיד, דנות גב' סניידר ובתה בשאלה אם יש לג'ניפר חברות יהו־דיות. "כמעט שאין", אומרת גב' סניידר. "אין בכלל", מתקנת ג'ניפר. בכל מאנצ'סטר יש רק שלוש נערות יהודיות בנות גילה.

קצת מוקדם לשאול כמובן, אבל האם חושבת ג'ניפר שכבוא היום תשתדל מאוד למצוא בעל יהודי? היא מצחקקת. אומרת שחשבה על זה, ולא, השאלה הזו אינה מדאיגה אותה. כן, היא מוסיפה, קרוב לוודאי שבעלה לא יהיה יהודי.

גם גב' סניידר אינה מודאגת. היא אמנם לא היתה מעיזה בנעוריה לחשוב מחשבות כאלה, וכאשר יצאה לפני עשרים שנה עם נער לא־יהודי הסתירה את העניין מהוריה. "אבל העיקר שהם יהיו מאושרים", היא אומרת על ילדיה.

גב' סניידר שמעה את המושג "שואה דמוגראפית" – הנבואות הקודרות מפני היעלמות הדרגתית של יהודי אמריקה – "אבל, בניגוד לאחרים, אני לא יוצאת מגדרי. לפעמים אני חושבת שזה אולי באמת מה שצריך לקרות". היא ממהרת להוסיף, באותה רוח של פסיחה על שתי הסעיפים, המאפיינת את כל השיחה אתה, ש"מצד שני, ואין זו בושה שתרבות כל כך עתיקה תיעלם". גב' סניידר אינה פוגשת ישראלים לעתים מזומנות. היא, כמו 90 אחוז של יהודי אמריקה, מעולם לא ביקרה ב־ישראל. ישראל האבסטרקטית יקרה מאוד ללבה, אם כי "אני שומעת שהישראלים יהירים". האויל הם יהודים, היא מביעה שמכאיב אין להם עניין בדעתה של יהודיה ניו המפשירית על עניינים כמו השטחים הפלשתינאים.

יהודים ב"ליגת הקיסוס"

150 ק"מ צפון מערבה מ־מאנצ'סטר, במעלה עמק נהר הקונ־טיקט, עומדת האנובר, עיר אוניבר־סיטה קטנטנה, שיש לה יחוסים לא מבוטלים. בשנת 1769 נוסדה בה מכללת דארטמות', אחת משמונה החברות רבות היוקרה של "ליגת הקיסוס", הכוללת גם אוניברסיטאות כהרווארד, ייל וסטאנפורד.

לימודי מכללה, או קולג', הם אמנם המקביל הטכני של תואר ראשון באוניברסיטה ישראלית. אבל בארה"ב הם נתפסים כהמשך כמעט הכרחי של בית ספר תיכון. האיל נערים אמריקאיים אינם עוזבים בגיל 18 לבסיסי טירונות, הם מכרי־זים על עצמאותם מבית הוריהם באמצעות נדידה אל קולג'ים מ־רוחקים.

דארטמות' רחוקה לא רק גיאוגר־פית: בשביל נערים יהודיים, שגדלו בחממות היהודיות הסובארבאניות של ניו יורק, של ניו ג'רזי, של פילדלפיה ושל מיאמי, דארטמות' היא הפגישה הראשונה עם אמריקה. אלאן סליס, בן 21, תלמיד היסטוריה ופילוסופיה פוליטית, אומר: "דבר יותר רחוק ממה שהכרתי קודם בכלל לא יתכן". הוא בא לדארטמות' ממיאמי, ודווקא כאן התחיל לגלות את יהדותו.

אדוארד נלסון, בן עשרים, הוא סטודנט לדתות ולמדע המדינה. נולד באינגלווד שבמדינת ניו ג'רזי, והתחנך בבית ספר תיכון ידוע בניו יורק. לפני דארטמות', הוא אומר, "מיעטתי לחשוב על יהדותי...כאן זה אחרת. כאן, אם יש לך זהות יהודית, אתה מוכרח להיות שונה".

ביום ג' השבוע פגשתי שישה סטודנטים יהודיים בדארטמות', דקות אחדות אחרי שהשתתפו בתפילת אחר הצהריים. במושגים ישראליים, כל הששה הם חילוניים. אחד מהם, גארי כץ, בן 19, מלונג איילנד, הוא נשיא "הלל", אגודת הסטודנטים היהו־דיים. הוא אומר: "יש שורה אחת בתפילת הגשם, המדברת על ארץ ישראל. דורות שלמים לפני, שלא ראו מעולם את ישראל, חזרו על השורה הזו. אני רוצה להבטיח שאני לא אהיה האחרון".

הנערים האלה מאמצים ריטואלים, שהיו מעוררים מבוכה אצל הוריהם. במהלך התפילה מתנדנדים שניים מהם בעת. סטודנט אחד, לארי ספיגלמן, בן 21, ממיאמי, התחיל לקיים כשרות "מבלי להפריז". בשבילו, הוא מסביר, "העניינים האלה אינם טבעיים, הם מזכירים לי שאני שונה. כאשר אני אוכל, אני חושב על מה שאני אוכל, וזה יותר מאשר להכניס אוכל אל פי. יש לי דרגת הכרה, והמפרידה אותי מ־אחרים".

אי אפשר להימנע מלהבחין במרחק המפריד את האנשים האלה מבני גילם בישראל. אחד מהם, קיתי רוסטן מלוס אנג'לס, מדבר על היה־דות כ"דת הנאה ביותר... הקיימת, המקרבת ומקילה" על מי שנתן עיניים בה. המדרש שהם נותנים ליהדותם הוא ליברלי. קן ליאבנטי, בן לאב אירלנדי קתולי ולאם יהו־דיה, אומר: "אחרי אלפי שנים של דיכוי ושל מאבק שיווי, היהודים צרי־כים להיות הסובלנים ביותר". אלאן סליס אומר: "הדת אינה רק ציות של ריטואלים. יש גם ציווי מוסרי". גארי כץ מוסיף: "אני מצפה שיהו־דים יהיו יותר מוסריים מסביבתם הלא־יהודית".

את הציפיות האלה הם מחילים על חיי היהודים באמריקה. הם חושבים למשל, שיהודים אינם יכו־לים לתמוך במועמדים ימניים לנשיאות. אחד מהם מספר כיצד הגיב על מעורבותו של איש הכספים היהודי אייוואן בוסקי, בשערוריה גדולה בוול סטריט, לפני שנה ויותר. "כשזה קרה אמרתי לעצמי, בוסקי הוא אולי יהודי מב־חינה טכנית, אבל הוא לא יכול להיות יהודי אמיתי". אגב, בוסקי תרם ביד נדיבה למוסד אקדמי יהודי ידוע.

"טאקטיקות כמו־נאציות"

כאן, מבלי להישאל, התחילו הסטודנטים לדבר על ישראל. זה היה ביום שבו הגיעו לארה"ב הי־דיעות על קבורת פלשתינאים בידי בולדוזר. אלאן סליס אמר: "קראתי הבוקר את העיתון, וכמעט פרצתי בבכי. ישבתי במסעדת הסטודנטים, והרגשתי כאב נורא".

לארי ספיגלמן: "זה מנוגד לכל מה שהייתי מצפה מיהודי ה־מישראלי. ישראל צריכה לייצג סובי־לנות...שיוחד של ישראל חשוב לנו, כיהודים. אבל השימוש בטאקטיקות כמו־נאציות כלפי הפלשתינאים אינו מזיק רק לישראל, הוא מזיק לכולנו, כיהודים".

המלים "טאקטיקות כמו־נאציות" מבעיתות כמה מן הנוכחים, ומתפתח ויכוח קצר על סמאנטיקה. ספיגלמן מסייג את מה שאמר, אבל הנוכחים מסכימים עם העיקרון, כי "יתכן שכל יחסם של הלא־יהודים באמר־יקה אל היהודים יושפע ממה שעושה ישראל...אני מרגיש קשור ליהודי ישראל, מפני שהם יהודים. כאשר אני רואה סיפורים כאלה, אני מרגיש בחילה איומה שבני אמונתי ובני עמי יכולים לקבור אנשים חיים מתחת לערימת זבל".

גארי כץ: "זה לא רק שאחרים מחזיקים אותי אחראי למה שקורה. אני רוצה להרגיש אחראי. כשאני שומע שישראלי שבר ידיים, אני חושב עליו לרגע כעל לא־יהודי. אבל אז אני מבין את טעותי, וזו כל הבעיה. אני עובר ימים קשים".

אלאן סליס: "אני איני מקבל שישראל היא מדינת אפארטהייד. אבל אם היא תישאר במצב הנוכחי, היא עלולה ליהפך לכזאת. זה מפחיד אותי עד מוות. אם תהיה הידרדרות, אני פשוט אאלץ לנתק את עצמי מישראל". סליס, צריך להוסיף, מתכוון ללמוד בישיבה בירושלים. אחד מחבריו מעיר עליו, שהוא שקוע יותר מאחרים בהתחקות אחרי שורשיו היהודיים.

ברשימות הבאות בסידרה הזו תישאל בין השאר השאלה, עד כמה אלאן סליס מאפיין את בני דורו: מחויבות עמוקה ליהדות ותחושה גוברת של אי־נוחות כלפי ישראל.

(הכתבה הבאה – ביום שלישי)

הכשרת מורים בישראל (א')

רמת הסמינריסטיות — הבינוניות חוגגת

אנשי חינוך: אמנם הן בעלות תעודת בגרות, אבל אינן נמנות עם העשירון העליון ויכולתן האינטלקטואלית בינונית

מאת נילי מנדלר

חברי ועדת החינוך בכנסת פרצו בצחוק לשמע השאילתה שהגיש ח"כ מתי פלד לפני כשבועיים. הוא אחז בידו עיתון בוקר, שבו פורסם שהמנהל הראשי של משרד החינוך, פרופ' יוסף באשי, אמר שאחד הקריטריונים העיקריים שלפיו צריך להגדיר מורה טוב הוא שיהיה לו שכל. "אני רוצה לשאול את פרופ' באשי", אמר פלד, "כמה מורים, לדעתו, במערכת החינוך בישראל, עונים על הקריטריון הזה".

השאילתה בוועדת החינוך היתה שלב שני בדיונים אקדמי וציבורי על טיב הכשרת המורים בישראל. השלב הראשון נפתח ביום עיון שיזמה המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך לפני שבועות אחדים. שר החינוך יצחק נבון, שהשתתף בכנס, אמר שמורים... בבעיה בהא הידיעה...

יצחק נבון: בעיה בהא הידיעה

חוקרי החינוך ואנשי אקדמיה, בהכרח במשרד החינוך, שהאיצו לצורך כתבה זו, נמנעו מלומר באופן גורף את דעתם על הסמינריסטיות במסלולים להכשרת מורים בארץ. דווקא מנהלת המסלולים להכשרת מורים לגיל הרך ובית הספר היסודי בס־מינר הקיבוצים, רות פרנקל, הגדירה זאת ללא היסוס: "התלמידה הממוצעת בסמינר אינה צרכנית תרבות, לא של עולם הספרים, לא של עולם התיאטרון ולא של עולם האמנויות הפלאסטיות, והיא אינה קוראת בקביעות עיתון. התלמידה הממוצעת היא תוצר של בית ספר תיכון, שהציונים הממוצעים שלה בינוניים, וכקבוצה תלמידות התיכון הבינוניות. למרות שיש לה תעודת בגרות, הכישורים הלשוניים שלה אינם מפותחים.

היא לא למדה בתיכון להוציא רעיונות עיקריים בטקסט, לעמוד על עמדת כותב הטקסט, להבחין בין עובדה ודעה. היא לא למדה לקרוא טקסט בהעמקה, או לתת הרצאה קצרה וברורה לפני כיתה. בשביל להיות מורה, אלה כישורים הכרחיים. זו אינה תלמידה ייחודית לסמינר הקיבוצים, אלא התלמידה האופיינית בכל המוסדות וגם בבתי הספר לחינוך".

• פרנקל, העוסקת בהכשרת מורים מזה כ־30 שנה, מרגישה שהביקורת שלה נאמרת למרות שמתלמידי הסמינרים, שהם ברובם תלמידות, נדרשים תעודת בגרות מלאה, מבחן סף, ראיון אישי ומסמך המעיד שסיימו שירות צבאי. עם זאת, היא אופטימית. באמצעות הדרכה נבונה ומושקעת הסמינריסטית במהלך שנות הלימודים לתרבות כללית, התוצר הסופי הוא טוב.

• את תמונת הבינוניות מחזק מנהל מכללת בית ברל, ד"ר אהרון זיידנברג. "פרופיל האוכלוסיה שב־אה לסמינרים למורים הוא מאוד קונפורמיסטי ומאוד מאוד ממוצע ביכולת האקדמית שלו. זוהי אוכלו־סיה בעלת פוטנציאל אינטלקטואלי בינוני. אלה הן בוגרות תיכון שבאות עם תעודת בגרות שהממוצע שלה הוא 7–7.5".

גם פרנקל וגם זיידנברג מדגישים שיש בין הלומדים להוראה שכבה דקה של תלמידים מצטיינים, אם כי זו אינה הרוב האופייני. "יש תחומי הכשרה שאוכלוסיית התלמידים שלהם טובה יותר, כמו במדרשה למורים לאמנות ברמת השרון (שסופחה לבית ברל לפני שנה), במדרשה למורים למוסיקה במכללת בית ברל או המכון למחול ולתנועה בסמינר הקיבוצים", אומר זיידנברג.

המוכשרות בוחרות קריירה אחרת

ראש בית הספר לחינוך באוניבר־סיטת תל אביב, פרופ' מיכה חן, טוען שתפישת הציבור את הסמינ־ריסטית כאוכלוסיה בעלת כישורים נמוכים היא "אחד הדברים הכי מזיקים", שנתקל בהם. "אוכלוסיה זאת", הוא אומר, "שייכת לרבעון העליון בכל שנתון, ורבות בהן הבנות המוכשרות, בעלות תחושת שליחות וייעוד. למשל, קבוצת הבנות שלומדות חינוך מיוחד". הוא מסתמך על הסטטיסטיקה הידועה: "בכל שנתון יש ל־30 אחוז מ־התלמידים תעודת בגרות. המועמ־דים להוראה כלולים בתוכם, מאז הוחלט שהתעודה היא תנאי לקבלה לסמינרים".

עם זאת, גם הוא מודה שמורי העתיד אינם נמנים עם העשירון העליון של כל שנתון, כלומר לא עם הרובד הגבוה של מקבלי תעו־דות הבגרות. "מהעשירון הזה, רק מעטים מאוד פונים להוראה. מפני שהשוק מציע להם שכר ותנאים טובים יותר, וגם האוניברסיט־אות מציעות להם מסלולי לימודי קדם־מקצועיים מבטיחים. מי שבא כבר לפסיכולוגיה לא יילך להוראה. וכך לגבי משפטים ורפואה. הפונים להוראה בתיכונים הם מהעשירון השני של מקבלי תעודות הבגרות. הפונים להוראה ביסודיים הם מאמצע העשירון השני עד אמצע העשירון השלישי".

על התמורות בתמונה המשפיעות על תלמידי ההוראה עומד יו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, דוד פרי: "פעם, מקצוע ההוראה משך אנשים שראו בזה ייעוד, שאהבו ללמד, שהיה להם סיפוק מהעבודה וממעמד המורה שהיה מכובד: האיש המשכיל, המוסרי, מחנך הדור. זה גם היה מקצוע שהיווה את אחד ממסלולי ההתקדמות של אשה שרצתה לה־תפתח, להתקדם בתחום השכלה, לצאת מתחומי הבית ולהגיע מ־מקצועות של שירותים ופקידות. אין זה מקרה", טוען פרי, "שתהליך הפמיניזציה של המקצוע הזה הוא אוניברסלי. בבית הספר היסודי, רוב המורים הן מורות ורוב המנהלים, מנהלות. בעל־יסודיים, חצי מהמורים הם מורות, בעיקר במדעי הרוח. מה שקרה בעשור האחרון הוא שנפתחו מסלולי לימוד ומקצוע רבים בפני נשים: רפואה, עריכת דין, מחשבים, מחקר, סוציולוגיה, כלכלה ובנקאות. תחומים שלא היו בהם נשים. זה הביא לכך שמקצוע ההוראה משך פחות ופחות לא רק גברים, כי אם גם נשים שהיו יותר שאפתניות העדיפו קריירה מקצועית, לאו דווקא בתחום ההוראה, והחלשות יותר נשארו בתחום הזה".

ההוראה בישראל קשה במיוחד

בעשורים האחרונים, אומר פרי, השתנתה המשפחה המסורתית והשת־נה גם תפקיד האם. המשפחה המודרנית דוגלת בשוויון המינים והאשה שוב אינה יושבת בית – היא מעדיפה פרנסה ... אחרים. לכן, גם הערכים של שעות העבודה הנוחות שיש במקצוע ההוראה, המאפשר לאם להיות בבית עם ילדיה מדי יום וב־חופשות מבית הספר, בשיקול בחירת מקצוע ההוראה, הולך ונחלש. התוצאה של כל הדברים הללו היא שהסלקציה השלילית בב־חירת מקצועות פועלת לרעת ההוראה, ואחוז התלמידות הטובות הבוחרות בו הולך ופוחת.

לסלקציה השלילית תורם אלמנט נוסף: "מקצוע ההוראה בישראל הוא קשה מאוד. המורים ניצבים מול כיתות המאוכלסות ב־40 ילד, שהן מאוד הטרוגניות. והכיתות בישראל הן אינטגרטיביות, הטרו־גניות ומקוטבות יותר מאשר בהרבה מערכות חינוך אחרות בעולם. ללמד בכיתות כאלו תוכנית לימודים אחידה, בשיטות הוראה קונבנציונ־אליות, זו משימה קשה מאוד, שוחקת ולעתים בלתי־אפשרית. ש־לא לדבר על הסיטואציה של מורה מול כיתה, שמשמעותה ביזיונות. אם להוסיף לכל זה את ההתערערות הסמכות בכבוד, את תופעת חוסר המשמעת, את האלימות המילולית והאחרות, את התערבות ההורים שהיא לא תמיד שופעת כבוד ויקר למורה, זו סיטואציה שאין להתפלא שרבות נרתעות ממנה", אומר פרי.

ההוראה אינה מתבטאת רק בפי־חות שחל בדימוי הסמינריסטיות, אלא גם בפרישה מההוראה בקרב מורות עובדות. ... את תופעת הפרישה בתוך בית הספר עצמו. מורות מוכשרות בוחרות להיות יועצות בבית הספר, או עוברות לחינוך המיוחד, שבו יש כיתות מאוד קטנות, או למקצועות־עזר שונים. הן בורחות מההוראה עצמה בתוך המערכת. מה שמעניין בתמונה הזאת הוא ששם היום יש לא מעט צעירות שמקצוע ההוראה והחינוך מושך אותן. שיש להן נטייה ללמד, לטפל בילדים, להיות בחברת ילדים. שהן רואות בתפקיד הזה שליחות ולכן בוחרות בו. את מוצאת את זה בעיקר בפריפריה, בעיירות הפיתוח. רואים שם מורות ממש מסורות, שאש בוערת בעצמותיהן".

נראה כי לפיחות ביוקרת המקצוע תרומה במישרין או בעקיפין העובדה שחלק ניכר מתלמידי הסמינרים ומהמורים בבתי הספר הם תוצר של הפריפריה – רבים מהם באים מעיירות הפיתוח ומיישובים כפריים. 40% מהם – בני עדות המזרח.

על כך אומר פרופ' צבי לם, מבית הספר לחינוך באוניברסיטה הע־ברית: "עד השנים האחרונות היתה ההוראה בארץ ובעולם מקצוע של מוביליות חברתית. רבות מתלמידות הסמינרים היו הדור הראשון להשכלה במשפחתן. עובדה זו השפיעה על בית הספר שהן לימדו בו. כשבאה בחורה ללמד, גם אם אינה מוכשרת, אבל ... שבאה מבית תרבות ... ההוראה ... לעומת זאת, בחורה שהחזיקה ... תעודת בגרות ברמה נמוכה ... את הלימודים בבית הספר כמשהו הכרחי, מבלי שהיא עצמה התנסתה בחוויית למידה מהנה לשמה".

אך גם בקרב בוגרות התיכון מש־כבות סוציו־אקונומיות חלשות יח־סית מסתמנת באחרונה תמורה. גם אצלן יש היום "סלקציה שלילית" בבחירת מקצוע ההוראה. "המוכ־שרות מעדיפות ללמוד בחוגים אחרים באוניברסיטאות. באותה שכ־בת שעוד נותרה באוכלוסית בוגרות התיכון, הרוצה למרות הכל לעסוק בהוראה, תלויה איכותם של המורים ואיכות ההוראה בישראל בשנים הקרובות.

(הכתבה הבאה ביום ראשון)

שש מכללות מעניקות תואר אקדמי ראשון

בארץ פועלים היום 29 סמינרים ומכללות להכשרת מורים, בפיקוח משרד החינוך ובמימונו. מתוכם, 14 מכשירים מורים למגזר הממלכתי, 10 למגזר הממלכתי־דתי ... לחינוך העצמאי (חרדי). יש עוד מוסדות אחרים, מוכרים בזרם החינוך העצמאי, שאינם בפיקוח המשרד ואינם ממומנים על ידו. במקביל לסמינרים ולמכללות, מכשירים מורים גם בתי הספר לחינוך באוניברסיטאות. בתי הספר לחינוך מספקים מורים לכיתות הגבוהות בעל־יסודיים ולחטיבות הביניים; הסמינרים והמכללות מכשירים גננות ומורים לבתי הספר היסודיים, לחטיבות הביניים ומיעוטם לכיתות י'.

בשנים האחרונות הכירה המועצה להשכלה גבוהה בחלק מהסמינרים כבמוסדות אקדמיים, הרשאים לתת תואר "בוגר חינוך" (ב"אד) למסיימי ארבע שנות לימוד במקום שלוש. מוסדות אלה נקראים מכללות, והם מכשירים מורים גם לכיתות י'. יש שישה כאלה: מכללת לוינסקי, בית ברל, מכון וינגייט, מכללת דוד ילין, המכללה לבנות "בית וגן" (ממלכתית־דתית) וסמינר הקיבוצים. זה קיבל היתר לפני שנתיים לפתוח שנת לימודים רביעית, ובשבועות הקרובים יקבל הכרה כמוסד אקדמי המעניק תואר ראשון.

בניגוד לתלמידי הסמינרים, סטודנטים הלומדים בבתי הספר לחינוך הם בוגרי מסלולים רגילים באוניברסיטאות, כלומר בעלי תואר ראשון, הלומדים גם "לימודי תעודה" המסמיכים אותם להוראה.

מי רצח את חיים פלאח

בני משפחת חיים פלאח, שנרצח ליד מגדל־העמק, טוענים כי חקירת הרצח נשתבשה עקב קשרים אישיים של החוקרים המקומיים עם עדים וחשודים — ודורשים להעביר את החקירה לצוות ארצי

מאת ראובן שפירא

חיים פלאח (32), גבר נאה ומוצק, נשוי ואב לילדים, ממגדל־העמק, נרצח ביום שישי, 4 באוקטובר 1985. הוא נורה בראשו בקליע בן 9 מ"מ בעת שרכב על סוסתו, כמרגלה, בש־דות קיבוץ שריד שבעמק יזרעאל. באותה שבת התגלו גופותיהם של עדנה הררי ומוטי סויסה, שנרצחו בידי מחבלים בפרוזדור ירושלים. ונרצחו 7 המטיילים הישראלים בראס־בורקה שבסיני. המדינה געשה. הכותרות בעיתונים של יום ראשון היו שחורות. כולם דיברו וכ־תבו על מעשי הטרור. הרצח המסתורי של פלאח, קבלן שיפוצים, מוכר וחביב במגדל־העמק (בן למשפחה ידועה בעיירה, ולה 10 בנים ובנות), התקבל כחוליה בשר־שרת הפיגועים העויינים. קציני משטרה בכירים היו משוכנעים – והתבטאו כך במפורש – כי חיים פלאח נורה בידי מחבלים שארבו בחורשה. מאמצי החקירה נעשו בכיוון זה, ושותפו בהם גורמי ביט־חון שונים.

שר־החקלאות, אריק נחמקין, שי־יצג את הממשלה בהלווייתו של חיים פלאח, אמר ליד הקבר: "נגדע את הזרוע שביצעה את הרצח המתועב הזה".

עברו חודשים והחקירה עברה למישור הפלילי: רצח על רקע סכסוך אישי בין חיים לאחד מתושבי מגדל־העמק, שהיה מקורב מאוד למשפחתו. כיוון החקירה הזה תקף גם עתה, 28 חודש לאחר הרצח, ואף התחזק בעקבות מידע ומימצאים שהגיעו למשטרה. לפני שנה נעצרו חשודים ממגדל־העמק, אחד מהם אלי ביטון (26), שכנו של הנרצח. המשטרה משוכנעת (קציני משטרה בכירים אומרים זאת בשי־חות אישיות), כי אחדים מהחשודים שנעצרו ונחקרו קשורים לרצח של פלאח. ביטון היה עצור כ־40 יום ושוחרר לבסוף ללא ערבות.

ראיות נסיבתיות

המשטרה לא הצליחה לאסוף ראיות (גורמים במשטרה מדגישים: "ראיות מספיקות") נגדו. הוא הכ־חיש כל קשר לרצח של פלאח, אף שלטענת המשטרה היו נגדו ראיות נסיבתיות מסויימות. והוא נמצא דובר שקר בבדיקה בפוליגראף.

השבוע, שנתיים וארבעה חודשים לאחר שנרצח חיים פלאח, מצויים בני משפחתו בשיאו של מאבק במה שהם רואים כאטימות משטרתית ומלחמת יוקרה במשטרה. הם תובעים שהחקירה בפרשת הרצח של חיים פלאח, שלדעתם היה על רקע פלילי־רומנטי, תועבר לאלתר לצוות חקירה חדש ביחידה הארצית לחקירות פשעים של המשטרה (יח"פ), שהתמחותה בחקירות רצח מסובכות ובפיענוח פשעים חמורים. לדבריהם, יש בתיק החקירה מספיק מידע, מימצאים ומובילים, שיכולים להוליך את החוקרים אל הרוצח – או הרוצחים – של חיים פלאח ול־הביא להעמדתם לדין.

לבני משפחת פלאח טענות קשות כנגד חוקרי המשטרה בצפון. הם טוענים, כי "מישהו עוצר את החקירה ולא מעוניין בהמשכה", וכי החקירה לא מוצתה ולא הגיעה לחקר האמת, בין השאר בגלל טעויות, "פאשלות", "טובים שנים של הזנחה", מעורבות אישית מדי של החוקרים בפרשה, היכרויות אישיות וקשרים ידועים ומגמתיים של החוקרים עם אנשים מהחשודים, לרבות קשרים אינטימיים עם נחק־רות.

ההאשמות הללו מעוררות סימני שאלה. קצין־משטרה בכיר, לא מתבצפן, שהתוודע מעט לחקירת רצח פלאח, אישר שהחקירה בפרשת פלאח לא תמיד נוהלה במקצועיות הראויה, ו"היו בעיות". בכל זאת, פיקוד המשטרה – מסיבות לא בר־רות ולא מוסברות – מתעקש להשאיר את החקירה בידי יחידות החקירה המקומיות, שהגיעו למבוי סתום, ולא להעביר את התיק לחוקרי יח"פ.

"ידוע מי רצח, ולמה"

בני משפחת פלאח טוענים, כי הם והמשטרה יודעים בדיוק מי הרוצח ומי הקשורים לרצח ומה הרקע לרצח (לדבריהם, רקע רומנטי הנובע מהשערות שהיו לחיים פלאח על קשרים אינטימיים בין אשתו לבין אחד מהחשודים ברצח, ותקרית אלימה שהיתה בין חיים לבין החשוד זמן קצר לפני שנרצח). הם טוענים עוד, כי החשוד העיקרי ברצח, שהוא תושב מגדל־העמק, מתכוון לעזוב את הארץ ולהימלט לארה"ב. מדובר בדיוק, שלדבריהם כבר החל בסידורים ליציאה מהארץ. בני המשפחה, שפנו במכתבים לשר המשטרה, למפכ"ל ולקציני משטרה בכירים, מבקשים־מתחננים מפיקוד המשטרה להתערב ולקדם את החקי־רה על־ידי הפקדתה בידי צוות חקירה ארצי, לפני שיהיה מאוחר מדי. הם טוענים, כי יש הרבה עדי־מפתח שלא נחקרו או נחקרו בצורה שטחית. בני המשפחה מבקשים לאפשר להם להיפגש בהקדם עם חוקרים וקצינים בכירים מיחידה ארצית של המשטרה, כדי שיוכלו לספר להם את כל הידוע להם. לדבריהם, אין להם אמון בחוקרי המשטרה המקומיים.

בינתיים, שוררת מתיחות במגדל־העמק בין בני משפחת פלאח לבין בני המשפחה שלפי החשד בה קשורים לרצח של חיים. השבוע אמר לי אחד מאחיו של הנרצח: "אנחנו רוצים לדעת את האמת: מה קרה, מי עמד מאחורי הרצח, ולמה בוצע הרצח. אנחנו משערים איך השתלשלו הדברים, ושמדובר ברקע רומנטי, אבל אנחנו רוצים לדעת באופן רשמי מי הרוצח ולראות אותו בכלא. בני משפחת האיש שאנחנו חושדים בו, לא מסתכלים לנו בעיניים, מתחמקים מאיתנו. היו גם שמועות שאנחנו נגמה לנקום, אבל לא נעשה דבר כזה. אנחנו מחכים שהמשטרה תפעל ושהחוק ייעשה, אבל המשט־רה אדישה. למה היא מהססת?"

תפנית בחקירה כעבור 14 חודש

חיים פלאח, שהיה "משוגע לסו־סים", יצא על סוסתו האהובה לרכיבה בשדות העמק ביום הרצח בשעות הצהריים. אליהם נלווה סייח. בשעת ערב מאוחרת חזרה הסוסה עם הסייח לביתו של פלאח במגדל־העמק, ללא אוכף וללא רוכב.

גופתו של חיים נמצאה למחרת בחורשה סמוך לכביש נהלל־עפולה, על־ידי חייל מקיבוץ שריד, שרץ בשדות. נערה בדואית מכפר ... המרוחק כמה מאות מטרים מהמקום, שמעה שתי יריות, אך לא ראתה דבר, למעט טנדר "סוסיתא" שנסע בסביבה.

חיים פלאח נורה בעורפו בכדור אחד. התרמיל של קליע בקוטר 9 מ"מ נמצא ליד הגופה. בזירת הרצח לא התגלו סימני מאבק.

התפנית בחקירת הרצח של חיים פלאח חלה כשנה וחודשיים לאחר הרצח, בעקבות שידור פרטי המקרה בתוכנית "בשידור חוזר" בטלוויזיה. מחנות נשק גדולה בחיפה נמסר על אדם שהביא לתיקון, זמן קצר לאחר הרצח, אקדח בקוטר 9 מ"מ, שהיה פגום, והחליף אותו באקדח חדש בקוטר זעיר, 0.22 מ"מ. האקדח שהוחלף (לפי אחת ההערכות, הוש־חת במזיד, כדי שלא יהיה אפשר לבצע בו בדיקות בליסטיות), הביא את חוקרי המשטרה אל החשודים שנעצרו לפני שנה. האקדח היה שייך לקרוב־משפחה של אחד החשודים. בדיקות המעבדה של המשטרה בקשר לאקדח נתקלו בקשיים בגלל מצבו, אך החקירה העלתה פרטים נוספים שהצטלבו עם האקדח והחשוד.

התברר, כי אחד מקרובי המשפחה של בעל האקדח הוא מומחה לנשק, המחזיק בביתו אוסף של כלי־נשק. על־פי עדות שהגיעה למשטרה, החשוד המרכזי בפרשה נראה עוזב את ביתו, הסמוך לבית הנרצח, זמן מה לאחר שזה האחרון יצא לרכוב על סוסתו. החשוד הזה נראה חוזר בנסיעה פרועה לביתו בשעות אחר־הצהריים המאוחרות. הוא מכר את מכוניתו ימים מספר לאחר הרצח, לתושב מהשטחים. מעדויות שהגיעו למשטרה התברר כי ימים מספר לפני הרצח היתה תקרית בין חיים פלאח לבין החשוד המרכזי, והם החליפו מהלומות, כנראה על רקע חשדו של פלאח שאשתו מקיימת קשרים אינטימיים עם האיש הזה. התקיים בירור בין חיים לבין בני משפחת האיש, בקשר לתקרית ביניהם. אחיו של חיים טוענים כי אלמנתו, גאולה, הוליכה — עד להתפתחויות שבאו בעקבות "בשידור חוזר" ומעצר החשודים — את העובדה שהיה סכסוך קשה בין חיים לבין אחד החשודים. בעקבות הטע־נה הזאת ואחרות, התערערו היחסים בין האלמנה לבין בני משפחת פלאח. הם טוענים כי היא מסתירה מידע חשוב על הפרשה, אך לא נחקרה כיאות על־ידי המשטרה. לדבריהם, היא החלה להתנהג באופן מוזר לאחר מעצר החשודים (שכאמור, שוחררו כולם).

האלמנה: "להד"ם"

האלמנה מכחישה מכל וכל את הטענות נגדה, וטוענת כי סיפרה בשעתו לקצין משטרה על הסכסוך של חיים עם אחד החשודים. האלמנה ניתקה קשר עם משפחת פלאח, ועברה לגור עם ילדיה בחדרה. בני המשפחה מספרים, כי יום לפני הרצח, במסיבת יום הולדת לבתו, קיבל חיים פלאח שיחת טלפון שלאחריה נעשה מתוח ועצ־בני. לא רצה לומר מי שוחח איתו. ההערכה היא, שבמהלך השיחה הוא הוזמן לפגישה למחרת עם הרוצח. אולי לצורך שיחת בירור או "סולחה", ויצא אל מותו בלי לצפות שמתכוונים לרוצחו. ביום הרצח, בניגוד למנהגו, סירב חיים לקחת איתו לרכיבה את בנו הקטן.

פלאח: "משוגע לסוסים"

בני משפחת פלאח אספו בשנ־תיים האחרונות מידע רב. הם דור־שים תשובה מהמשטרה על השאלות הרבות והנוקבות שהתעוררו אצלם. לדוגמה, הם טוענים כי חוקר בכיר בצוות החקירה הראשון, היה מאוהב של אשה שאחותה קשורה לפרשה, ואילו חוקר אחר הוא ידיד קרוב של אחד מהחשודים שנעצרו בשעתו, והוא פעל שידידו החשוד ישוחרר לאחר 3 ימים בלבד, בלי שמוצתה החקירה שלו. לדברי בני משפחת פלאח, כאשר שאל אחד מאחי הנרצח את אחד החוקרים מדוע לא חקר לעומק את אחת העדות הפו־טנציאליות, השיב לו החוקר: "אני מכיר אותה טוב. היא כמו אחותי. איך אני יכול לחקור אותה?" בני המשפחה נוקבים בשמות החוק־רים שלטענתם מעורבים בקשרים אישיים עם נחקרים וחשודים, וטוע־נים כי חקירת המשטרה הושפעה לרעה מהמעורבות האישית. מה גם שמגדל־העמק היא עיירה קטנה שבה כולם מכירים את כולם.

המשטרה אומרת, כי חקירת רצח פלאח נוהלה כהלכה על־ידי צוותי החקירה בצפון.

חקירת המשטרה נמשכת ללא הפוגה. דובר המשטרה אמר בתגובה לדרישה להעביר את התיק ליח"פ: "כל מקרה מתחיל בחקירה ביחידה הטריטוריאלית ועולה ברמה המקצ־ועית עד שמחליטים להעבירו לי־חידה הארצית. צוות החקירה המיו־חד טיפל בנושא בצורה טובה ומקצועית. בשלב זה, ראש אגף החקירות לא הגיע למסקנה שהח־קירה בצוות החקירה המיוחד מוצ־תה".

רצוי לחשוב על השיווק לפני כן

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.

דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

هكذا عن الاصل

איידס בהילוך איטי

התפרצות מגיפת איידס באוכלוסיה בכללותה — התבדתה, ואינה עתידה לקרות ● התפשטות הנגיף בקרב קבוצות מיעוט הואטה — אך ההידבקות בעבר תיתן אותותיה בשנים הקרובות

מאת פיליפ בופיי

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

וואשינגטון

בעוד מגיפת האיידס נכנסת בארצות הברית לשנתה השמינית, הולכת ומתחזקת העדות שהתפרצות מחלה זו בקרב האוכלוסיה בכללותה, שבה חרדו מפניה, אינה מתחוללת — לא בארץ זאת, בכל מקום — וגם לא תתחולל לעולם. עם זאת, אין עדיין סימנים המלמדים שאפשר יהיה למנוע עלייה תלולה במקרי המחלה ובמקרי המוות בשנים הבאות — התוצאה הבלתי נמנעת של התפשטות נגיף האיידס כשריפה בשדה קוצים בשנות ה־80 המוקדמות.

בידע שהצטבר בשנה האחרונה מראה כי הנגיף חדל להתפשט בקבוצות שנבדקו של גברים הומוסקסואליים. בכמה ערים הוא ממשיך להדביק בקצב מדאיג מכורים לסמים, שחורים והיספאנים, את בני זוגם ואת התינוקות הנולדים להם. אבל "איננו צופים שום התפרצות בתוך האוכלוסייה ההטרוסקסואלית", אמר בחודש שעבר ד"ר אוטיס בואן, מזכיר משרד הבריאות והשירותים האנושיים. רק לפני שנה הוזהר, כי המחלה "מתפשטת בהירות" וכי בסופו של דבר, המגיפה השחורה שמחתה שליש או יותר מתושבי אירופה המערבית במאה ה־14 תהיה משחק ילדים לעומתה.

השינוי בגישה בצמרת ממסד הבריאות הפדראלי משקף את המסר המצטבר של מאות מחקרים בהיקף גדול וקטן שהושלמו. אולם חרף העדות כי התפשטות הנגיף אולי מאטה, עדיין חייבת ארצות הברית להתכונן בקציר חיי אדם מחריד ומסלים. ערים כמו ניו־יורק וסאן פראנסיסקו כבר נערכות להתמודד עם עלייה תלולה במקרי האיידס בשנים הבאות, שתגבר על כל מה שנראה עד כה. בסאן פראנסיסקו צופים כי מרבית האוכלוסיה ההומוסקסואלית תימחה מעל פני האדמה וכך ישתנו הרכב הדמוגרפי והפוליטי של העיר ששימשה מקום מקלט לגברים הומוסקסואליים. בניו־יורק יחלו מכורים לסמים, בני ובנות זוגם וילדיהם במספר כה גדול, עד כי הוצאות הטיפול בהם כמו גם בקורבנות איידס אחרים, יגיעו ליותר ממיליארד דולר ב־1991.

מגיפה בקנה־מידה תנ"כי

עלייה זו במקרי האיידס היא בלתי נמנעת, אפילו היה הנגיף חדל לחלוטין להתפשט מעתה. לעתים קורבנות נדרשות שבע שנים או יותר מן ההידבקות ועד להופעת תסמיני המחלה. רוב מליון האמריקאים שנדבקו בשנות ה־80 המוקדמות עדיין לא חלו, אף כי העדות מראה שרובם יחלו במחלה. התרופות הקיימות, כעת יאריכו את חייהם של כמה מהקורבנות, אך לא של כולם.

על־פי תחזיותיו של הממשל, עד לאמריקאי אחד מכל 30 אמריקאים גילאי 20 עד 50 כבר נושא את הנגיף, ורובם של אלה הם הומוסקסואלים. אם לא תימצא במהרה תרופה, רובם יחלו באיידס ולבסוף ימותו. "זו מגיפה עקית על־פי אמות־המידה של כל אחד", אמר ד"ר ג'ורג' רותרפורד, מנהל רפואי של משרד האיידס במחלקת הבריאות של סאן פראנסיסקו. "לא יהיה זה מוטעה לתאר אותה כמגיפה בקנה־מידה תנ"כי".

ד"ר ג'ון אוסבורן, דיקאן בית־הספר לרפואת הציבור באוניברסיטת מישיגן, אמרה: "המגמות הן אירמות". בנשמה תחזית שלפיהן יגיע מספר החולים לשיא לקראת סוף 1991, היא המשיכה: "נותרו לנו רק שלוש וחצי שנים לשנס את מתנינו ולהיערך למגיפה הרסנית של ממש בקרב בוגרים צעירים. בקבוצת הגיל של 25־45, כל אחד יכיר מישהו הסובל מאיידס".

עד ל־1 בפברואר דווח על 52 אלף מקרים של איידס בארצות הברית. אך מצפים כי ב־1991 בלבד יאותרו מקרים רבים יותר, על־פי תחזיות הממשל. תחזיות אלה, שבראשונה הוכרו ב־1986, התגלו עד כה כמדויקות ומומחי ממשל מאמינים שהם יודעים כיום לאן מועדות פניה של המגיפה לטווח הקצר. בחיבור התחזיות הם התבססו על מגמות קודמות והגיעו למסקנה שסך כולל מצטבר של 270 אלף חולי איידס צפוי לקראת סוף 1991. הם גם ציינו שהשיעור האמיתי עלול להיות גבוה ב־20%, מכיוון שבמקרים רבים לא תאובחן המחלה או לא תיכלל בנתונים סטטיסטיים.

עד כה התברר שהתחזיות עלו במקצת על המציאות. "92% ממספר המקרים שחזינו כי ידווח עליהם עד כה אכן דווחו", אמר ד"ר ה. מיד מורגן, מנהל מחלקת סטטיסטיקות האיידס במרכזים לבליעת מחלות באטלנטה. "זה מעודד שהמספר אינו גבוה מכפי שחשבנו. אבל אנחנו חוששים שמספר המקרים שדווח נמוך במקצת מהצפוי, משום שהדיווח אינו קפדני כבעבר". בדו"ח שהוגש בנובמבר לבית הלבן העריכו המרכזים לבליעת מחלות כי 945 אלף עד ל־1,400,000 נגועים בנגיף האיידס.

יותר קורבנות שחורים והיספאנים

בעוד מספר האנשים החולים במחלה מוסיף לעלות, התפשטותו המהירה של הנגיף האטה, ככל הנראה, וגם שינתה את יעדיה. כך שנה גם קלסתרה של המגיפה. בעוד שבתחילה פגעה המגיפה בעיקר בגברים לבנים הומוסקסואלים מהמעמד הבינוני, היא מתפשטת כעת במהירות רבה יותר בקרב שחורים והיספאנים עניים בגטאות של כמה ערים גדולות.

"התפשטות המגיפה היא קטסטרופלית באוכלוסיית הגברים ההומוסקסואלים ובקרב מזריקי סמים במרכזי ערים", אמר ד"ר אנטוני פוסי, מנהל המכון הארצי לאלרגיה ולמחלות מידבקות. "אבל מעודדת היא העובדה" לדעתו, "שאנחנו לא רואים התפשטות משמעותית לתוך האוכלוסיה הכללית. סביר שלאחר 1991 נתחיל לראות התיישרות במספר המקרים, ואז ירידה, מכיוון ששיעור ההידבקות כבר יורד".

את מגיפת האיידס, אומרים מומחים רבים, אפשר להבין רק כסידרה של תת־מגיפות, כל אחת בעלת דינמיקה שלה. בקרב גברים הומוסקסואלים התפשט הנגיף במהירות לפני שמרבית האנשים היו מודעים לסכנה, הדביק כמחצית או יותר מההומוסקסואלים שעברו בדיקות בערים כמו ניו־יורק, סאן פראנסיסקו, פילדלפיה והוסטון. אולם כעת יש סימנים כי שיעור ההידבקות החדשות בקבוצות הומוסקסואליות רבות נמצא בירידה. בקבוצה אחת של 350 גברים בסאן פראנסיסקו הגיע קצב ההידבקויות החדשות לשיא של 21% ב־1982, אך עמד על מקרה אחד ויחיד ב־1986 וכך גם ב־1987. בכל זאת, "עלול האיידס להרוג מחצית מהגברים ההומוסקסואליים בערים הגדולות ביותר של אמריקה", אמר ד"ר אנדרו מוס, אפידמיולוג בבית החולים הכללי של סאן פראנסיסקו.

לעומת זאת נמשכת בקצב מהיר התפשטותו האפידמית של הנגיף בקרב המכורים לסמים. בניו־יורק, שם שיעור התפשטות המחלה בקרב גברים הומוסקסואלים שנבדקו עומד כעת רק על 1% לשנה, הקצב בקרב מכורים לסמים הוא 7% עד 8% לשנה. המגיפה בקרב מכורים לסמים נרחבת ביותר בניו־יורק, בצפון ניו ג'רסי ובפוארטו־ריקו — שם שיעור ההידבקות הוא 50% עד 60% בקרב קבוצות שונות של מכורים לסמים — ובערים בעלות קשרים גיאוגרפיים או תרבותיים הדוקים עם ערים אלה.

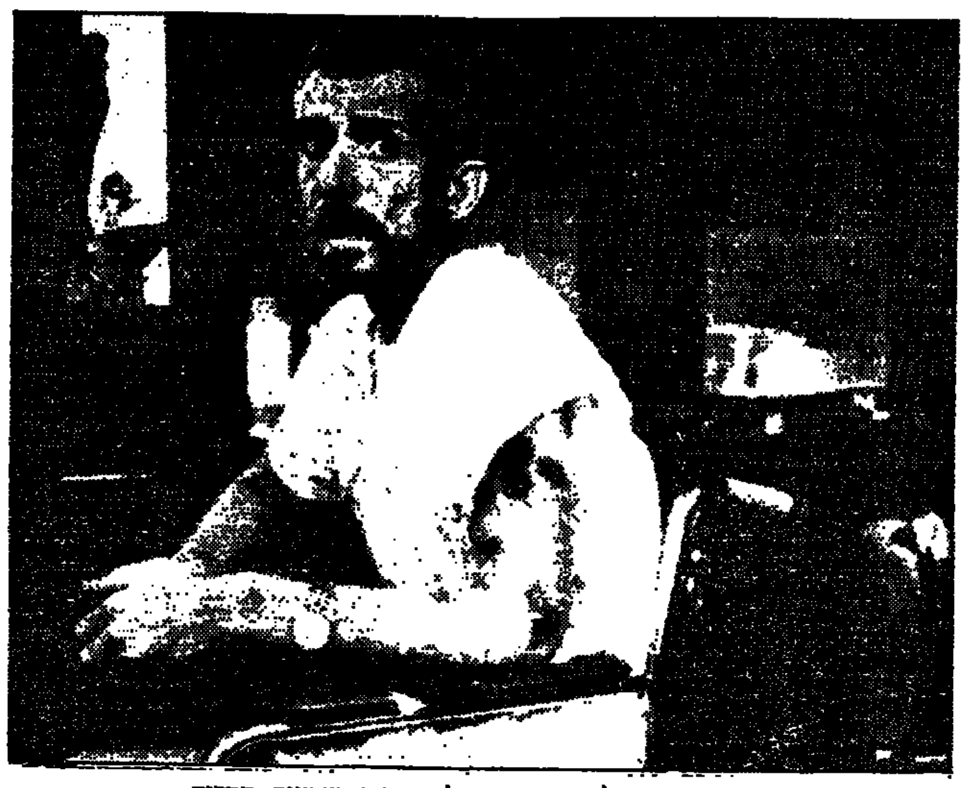
תמונת השנה — חולה איידס: 52 אלף מקרים בארצות־הברית

עיתונאיות מסוג חדש

עסיסיות וחוצפה, חוכמה, ומקוריות חדרו לנחלת הגברים הקלאסית בעולם העיתונות

שרות DER SPIEGEL

מיוחד ל"הארץ"

פראנסואה מיטראן רצה לקדם את פני הרעה. כאשר נודע לו בדצמבר 1983 כי העיתונאית קתרין ניי כותבת ספר על אודותיו, הזמין הטאקטיקן המהולל את המחברת לארמון האליזה. בתוכנית פיטפט אתה הנשיא על ילדותו ועל מורו ומדריכו פיאר מנדס־פראנס. ואז שגה המפתח. הוא פטר את האישה היפה והגבוהה במשפט הפטרוני "את הספר הזה את לא תגמרי לעולם". קתרין ניי חשה כי שהצגת גבורה זו העמידה בפניה אתגר כפול ומכופל: "אם הוא רצה למנוע אותי מכתיבת הספר, בדיוק את זה אסור היה לו לומר".

במשך שנתיים היא ויתרה על ערבים חופשיים וסופי שבוע וכתבה, נוסף לעבודתה כמראיינת ופרשנית ברדיו אירופה 1, עד שהשלימה את הכרך עב־הכרס והביקורתי. "השחור והארגמן" זכה לתהודה גדולה, נכנס לרשימת רבי־המכר ועד כה נמכרו ממנו 700 אלף עותקים. בשנה שעברה הוציאה ניי ספר שני על מיטראן, "שבעת המיטראנים". על פי פסק דינו של העיתונאי הידוע אלאן דוהמאל, זה "הפענוח האכזרי ביותר" של שליט האליזה בשבע שנות שלטונו ובשבעת תפקידיו, החל מ"פראנסואה ליאון בלום", עבור ב"פראנסואה רונאלד רייגן" וגמור ב"פראנסואה אוגוסטוס" הנוכחי. ושוב ממהרת העיתונאית המפורסמת מתוכנית מלל בטלוויזיה למסיבת עיתונאים, ופרסומת ענק הנושאת את שמה ואת שם ספרה מעטרת אפילו את שאנז אליזה. קתרין, כוכב עליון.

היא אינה הכוכב הנשי היחיד המנצנץ בשמי התקשורת בצרפת: אן, ג'וזה, מישל, כריסטין והאחרות — דור עיתונאיות שפרצו לנחלת הגברים הקלאסית, העיתונאות הפוליטית בצרפת, אשר נראתה בלתי חדירה. בעלות תרומות של עסיסיות וחוצפה, חוכמה, רגישות ומקוריות — זו היא העלית החדשה. למרבית "עיתונאיות חדשות" אלה יש קריירה רבת הצלחות מאחוריהן. הן בגילי סוף 30 עד אמצע ה־40, נשואות ואמהות. עליהן כתב "לה פואן" כי "הן ממלאות את כל התפקידים ונמצאות בכל החזיתות". הן מתוארות כצרפתיות משוחררות, אם גם לא פמיניסטיות.

המלכה כריסטין

נשים הן המראיינות בשתי תוכניות הראיונות הפוליטיים הטובות ביותר בצרפת: אן סינקלר וכריסטין אוקרנט. אן סינקלר רכשה בתור "אשת השנה" ו"עיתונאית השנה" פופולאריות כה גדולה, עד כי פסל שעווה שלה ניצב ב"מוזה גרווין" הפריסאי. אף אחד, לא הנשיא מיטראן, לא ראש הממשלה ז'אק שיראק ולא הפילוסוף אנדרה גלוקסמן, יכול או רוצה להתעלם מעיניה הכחולות ומשאלותיה הנוקבות של אן שחורת השיער.

כריסטין אוקרנט, תחילה כשדרנית חדשות ואחר־כך כמראיינת, שינתה כליל את פניה של שיטת הראיונות הישנה, הצייתנית לעתים קרובות, של עמיתיה הגברים, עד כי צרפת מתמוגגת מ"המלכה כריסטין".

בצמרת, כראש מחלקת החדשות בערוץ הטלוויזיה שהפריז ישבה מישל קוטה, שרכשה לעצמה שם תחילה כעיתונאית ואחר־כך כ יושבת ראש רשות הטלוויזיה הממלכתית. עם היושבות בצמרת נמנית גם כריסטין קלרק. יש לה טור שבועי ב"פיגארו מגאזין", מדי בוקר היא משדרת תוכנית רדיו משלה וכמו כן כתבה ספרים, החל מפוליטיקה בריטית וכלה ברומנים. בניגוד למרבית העיתונאים הנצמדים לפאריס, היא נוסעת לפחות פעם אחת בשבוע למחוזות, "מכיוון שפאריס אינה צרפת".

בין העיתונאים הפוליטיים הטובים ביותר בצרפת יש לציין את ג'וזה אליה, ממלאת מקום העורך הראשי של "נובל אובזרווטר". ב"ל'אקספרס" מנתחת דרך קבע סוזי פייר ברוסולט את מסתרי ארמון האליזה. בעיתון המתחרה "לה פואן" נכתבים מחצית מכל המאמרים העוסקים בפוליטיקה פנימית בידי נשים. ב"לה מונד" כותבת אישה את הטור הסאטירי היחיד הנדפס בעיתונות הצרפתית. זו היא קלוד סארוט. לדידה, פראנסואה מיטראן המנותק והשומר על ריחוק הוא "המודי שלי" וראש הממשלה ז'אק שיראק הנוקשה הוא "ז'אקו שלי".

מאגרים של אמפאתיה

הנשים באמצעי התקשורת הותירו הרחק מאחוריהן את הנשים בפוליטיקה. מבין 26 השרים בממשלתו של ז'אק שיראק, מכהנת רק אישה אחת: שרת הבריאות מישל בארזאק. ואף כי 53 אחוז מכלל הבוחרים הן נשים, יושבות באסיפה הלאומית בת 577 הצירים רק 33 נשים, ובסנאט המונה 319 חברים — רק תשע. לעומת זאת שליש מבין 23,227 העיתונאים של צרפת הן נשים, והנטייה היא כלפי מעלה.

מחצית החברים החדשים באיגוד העיתונאים הגדול ביותר שהצטרפו בשנתיים האחרונות הן נשים. בכיתות המסיימות של בתי הספר לעיתונאים מהוות נשים 60%. ולמצב זה השפעות משלו. העיתונאות הצרפתית מתחילה להשתנות. משתנה הצביון הקיים זה מאה שנה של עיתונאות בעלת יומרות ספרותיות־פילוסופיות.

מנהל "לה פואן" קלוד אימבר אומר: נשים התגברו במידה רבה על "המחלה הצרפתית של עיתונאות אידיאולוגית". הוא בוודאי יודע על מה הוא מדבר, שכן לפני שהקים ב־1972 את "לה פואן", הוא קידם בתור העורך הראשי של "ל'אקספרס" שלוש עיתונאיות בלתי מוכרות, שהגיעו כעת לצמרת: קתרין ניי, מישל קוטה, וכריסטין קלרק. אומר כיום אימבר: "בתור עיתונאיות, נשים הן זריזות בצורה שלא תיאמן, כלאות וקשיות ויש להן מאגרים של אמפאתיה".

נשואות החדשנות

תכונות אלה חסרו זה זמן רב מדי לעיתונאים הגברים. התוצאה היא בריחת קוראים. בסוף ינואר נאלץ להיסגר העיתון "לה מאטן". העיתונים הארציים האחרים החל מ"פיגארו" הימני וכלה ב"ליברסיון" מאבדים קוראים בהתמדה. כמדינה קוראת עיתונים, ניצבת צרפת במקום ה־31 בעולם. "איפשם בין קוריאה הצפונית וקוריאה הדרומית", כפי שאומר בסרקאזם המוציא לאור של "ליברסיון" סרג' ז'ולי. יוצאים מן הכלל הם רק "לה מונד" (360 אלף עותקים), והשבועון הפאריסאי "לה פריסיאן ליברה" וכמה עיתונים מחוזיים גדולים.

הבעיה נעוצה לא רק במחסור בתוכן ובליקויי תשתית, אלא גם במאמרים כגון "הגיליום המוסרית" המרחיקים קוראים. ובכך הכירו עיתונאיות מהר מאשר מתחריהן הגברים. כך למשל נזפה אן סינקלר בז'אן מרי קולומבאני, ראש מחלקת החדשות פנים של "לה מונד" ואמרה לו כי עליו להציג בפני מרואייניו שאלות ברורות כמידת האפשר ולא שאלות מפותלות המפליגות על כנפי התיאוריה. השניים מראיינים יחדיו בתוכנית הטלוויזיונית "שאלות בבית", שבה מראיין הפוליטיקאי בביתו.

גם כריסטין קלרק אומרת שנשים הן נושאות החדשנות בעיתונאות: "הגברים מנתחים עד אין סוף פוליטיקאים ומצעים. אנחנו שואלות: את מי או את מה הוא אוהב? איך הוא מסתדר עם נשים וילדים? אנחנו עוסקות באורח אינטואיטיבי".

קתרין ניי שבספריה, כך כותב "פיגארו", כמרקעת לגורמים את מיטראן ב"אחוריות של תחלת טוף", צופה בפוליטיקאים ללא יראת כבוד. "כמו שחקנים על הבימה". אפילו "כמו חרקים מתחת לזכוכית". ג'וזה אליה, סטיקה מלהטות מאפריקה ועד הבירה הרחוק, אומרת כי הגברים אשמים ב"משבר האיכות של העיתונות". כל אותן נשים מסכימות שקסם נשי מסייע בשיחה קשרים עם פוליטיקאים (אומרת אליה: "להיות יפה ומקסימה זה קלף"). אבל הן גם אומרות שעליהן לעבוד קשה יותר מעמיתיהן.

אומרת סינקלר: "עבדתי כמו מטורפת". אף על "הפשגה הקל ביותר מצד נשים", אומרת ניי, מגיבים הגברים ב"נקמנות" או בשתיקת עלבון. אף כי קתרין היפה שיגרה לנשיא המדינה את ספרה הראשון עם הקדשה, לא זיכה אותה פראנסואה מיטראן בתגובה כלשהי. את ספרה השני כבר לא שלחה לו.

קולנוע של ילדים

"אם יש שורה בטקסט שהם לא מצליחים אתה, היא כנראה לא טובה", אומר הבימאי לואי מאל על שחקנים ילדים, המגלמים בהצלחה כמה תפקידים רציניים מאוד בגל חדש של סרטי ילדות

שרות Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

איפשם בין מתקפת הקומדיות המתקתקות על תינוקות בגברי הצגה ומבול סרטי סרט־נע על השפעות ההורמונים על בני־העשרה, צץ לפתע מבחר של סרטים ישרים ומעמיקים על תקופת הילדות. אלא שבסרטים אלה, הקשיים של הבנים אינם קשורים לתנועת הצופים או לשיעורי בית — הם מנסים להישאר בחיים תוך כדי מלחמה או לאחר מותו של אחד מהוריהם.

בסרט "אימפריית השמש" של סטיבן שפילברג, מתגלגל נער אנגלי קולוניאלי כשבוי למחנה שבויים יפאני עם פרוץ מלחמת העולם השנייה. הילד בסרטו של לואי מאל "להתראות ילדים" מתיידד עם נער יהודי המסתתר בבית הספר הקאתולי שלו בצרפת הכבושה. "תקווה ותהילה", של הבמאי הבריטי ג'ורג' בורמן, שופע עליצות הזוורת מהזיכרונות המקובלים לגבי משפחה לונדונית בתקופת הבליץ. בלהיט הלא צפוי של לאסה האלסטרום, "חיי ככלב", נאלץ ילד בשוודיה של שנות ה־50 להתמודד עם מות אמו. סרט צרפתי חדש המגיע למסכים בימים אלה, "הדרך המהירה הגדולה" של ז'אן לופ איבר, עוקב אחר גיבורו בן התשע כאשר הוא נשלח מביתו קיץ אחד ולומד על אובדן יקירים, הינר סשות וגם קצת על מין.

כוחם המפתה של סרטים אלה נעוץ בנימת האמת של סיפוריהם — כולם מבוססים על ספר זכרונות או על זיכרונותיהם של יוצרי הסרטים עצמם — ובמשחק המרשים של ילדים שחקנים שלא למדו משחק. בדמויות הרציניות והמצחיקות שהם מגלמים אין שום דבר סנטימנטלי או מתקתק. הילד בן ה־11, המבוגר מכפי גילו, ב"אימפריית השמש" חולם כי הוא רואה את אלוהים משחק טניס. "אולי הוא החלום שלנו", חושב הילד לאחר שהתעורר. "ואנחנו החלום שלו". או הילד פוזט־החוסם השובב בסרטו של האלסטרום, המנסה לעכל את סבלו במחשבה על לייקה, כלבת החלל הרוסית שסבבה לבדה בחללית את כדור הארץ עד שגוועה ברעב. או ז'וליין הרציני בסרטו של מאל, המכריז "אף אחד לא מדבר על המוות. אני היחיד שחושב על זה".

הכוכבים הקטנים של סרטים אלה אינם פעוטות הוליוודיים נלהבים מדי העושים כל מה שנדרש מהם. חמשת הבמאים הצליחו להוציא ביצוע מרהיב בפשטותו מהשחקנים הצעירים. "ילדים הם שחקנים טבעיים, מכיוון שאין שום פער בין המציאות ובין הדמיון אצלם. הם יכולים להחליף ללא מאמץ מאחד לשני", אומר בורמן. "אבל ילד יכול לשחק רק את עצמו. ואתה צריך למצוא ילד המתאים לתפקיד. כך שהכל עומד על בחירת השחקנים".

אומר מאל: "ידעתי מלכתחילה שהאתגר הגדול ביותר בפני יהיה למצוא את שני הנערים. הם היו צריכים לשאת את הסרט על כתפיהם". 2,000 ילדים עברו מבחני בד לסרט, 4,000 נבחנו ל"אימפריית השמש". עבור "התקווה והתהילה" חיפש בורמן את הבלתי־אפשרי — ילד ביישן היכול להיפתח בפני המצלמה — וכמעט הרים ידיים לפני שמצא את סבסטיאן רייס אדוארדס בבית ספר סמוך ללונדון.

מבין הילדים בחמשת הסרטים האלה, רק לכריסטיאן בייל, שעבר שישה מבחנים לפני שזכה בתפקיד הראשי בסרטו של שפילברג, היה ניסיון רב עוד קודם לכן. למשחקו, שהוא בהחלט ברמה של פרס אוסקר — הוא גדל במשך ארבע שנים והופך מתלמיד בית ספר, שחצן קטן, לספסר בשוק השחור היודע את עובדות החיים — בוודאי סייעה הכשרתו. אך עבור התפקידים הפחות תובעניים בסרטים האחרים העדיפו לבחור חובבים. "ילדים שחקנים מקצועיים אינם שחקנים", אומר מאל. "ולעתים קרובות הם גם אינם ילדים יותר".

לאחר שנבחרו הילדים, נדרשו אי־אלה שינויים. "אם יש שורה בטקסט שהם אינם מצליחים אתה, היא כנראה לא טובה", אומר מאל, שנתן אמונו באינסטינקטים של הילדים. האלסטרום הצטמרר כאשר צפה בעוצמת משחקו של אנטון גלאנזליוס, כאשר נבחן לתפקיד הראשי בסרט "חיי ככלב". אך על־פי התסריט צריך היה הילד להיות מבוגר יותר. כאשר לא הצליח למצוא מישהו המשתווה לו במשחק, בחר בכל זאת באנטון ושיכתב את התסריט כדי לרכך את "סצינות האהבה" של גיל הקדם־עשרה בין אנטון והילדה־הנער שאותה הוא אוהב. בורמן תיאר בתסריטו נער שהיה "שקרן בעל דמיון", אבל "סבסטיאן הוא ישר כל כך עד כי לא היה יכול לעשות זאת בצורה משכנעת", אומר הבמאי. "הייתי צריך לקצץ זאת מהתפקיד".

קיים מגוון של תיאוריות ותרבניקות לבימוי ילדים, אבל עושי הסרטים מסכימים על כלל אחד: אל תתנשא לילדים. שפילברג, המפורסם במשחק המבוקר שהוא מצליח להפיק מילדים, יודע איך להגיע למישור של ילד ולהתיידד אתו. "הוא בעצמו משהו כמו ילד", אומר כריסטיאן בייל. במבחני הבד שלו נאמר לכריסטיאן שהוא יכול לשחק במשחקי הווידיאו ששפילברג מחזיק מחוץ למשרדו, והבמאי וכוכבו הקטן שיחקו במכונות המשחקים בהפסקות הצהרים באתר הצילום. שפילברג ניסה לשמור על רעננות משחקו של כריסטיאן על־ידי צילום הקטעים פעמיים או שלוש בלבד. בסצינות ההפצצה האווירית, המגיעה לשיא לקראת סוף הסרט, נמנע מהילד לצפות במטוסי הקרב שערכו תמרונים כדי שניתן יהיה לתפוס בסרט את התרגשותו האמיתית למראה הקרב. לעומת זאת, צילומים חוזרים רבים נעשו בסרט הבמאי, האלסטרום גם עודד את הילד לאלתר שורות. ב"דרך המהירה הגדולה" עורר הבמאי איבר, שהציב את בנו אנטואן בתפקיד הראשי, את זעם הילד לקראת סצינת משתה, כאשר העלים בהגבה כדריכתו להכומת לב.

על אף הקסם הטבעי שלהם, ילדים יכולים ליצור בעיות באתר צילומים. מעבר לשעות המוגבלות שרשאים ילדים לעבוד, עומדים לפעמים למכשול תחושותיהם ודעותיהם העצמיות. סבסטיאן רייס אדוארדס, למשל, סירב לשחות עירום בסצינה אחת ולא היה מוכן לקפוץ בשמחה כאשר "אביו" בסרט הביא הביתה צנצנת ריבה יקרת־מציאות. למעשה, לאחר כמה ימי צילומים, עזב הילד, שהיה אז בן שבע, את הסרט. "הייתי נבוך", הוא מסביר, "פשוט שנאתי את הסרט. הרגשתי טיפשי". (הוריו שיכנעו אותו בעדינות לכבד את התחייבותו וכעת הוא מדבר על הניסיון כעל "התקופה הטובה ביותר של חיי".) אנטון גלאנזליוס יצא מכליו בסצינה שבה היה צריך להשליך כוס חלב בפניו, כאשר צולם הקטע 30 פעמים. לאנטון גם היו בעיות בסצינה שבה היה אמור לספר לאמו הגוססת על אחת מהרפתקאותיו, אך הוא לא היה יכול להפיק מעצמו את התחושה הנכונה מכיוון שבאותו זמן עדיין לא הוסרטה הסצינה של ההרפתקה.

האם קסמו בדהולוף של ילד מיתורגם לקריירת משחק של ממש? לא בהכרח, למרות שלכריסטיאן בייל ולאנטון גלאנזליוס יש עכשיו תוכניות רבות לעצמם על המסך. כרגע חזרו כולם לבתי הספר שלהם, לחבריהם ולספורט. גספאר מאנס, בן ה־12, הסביר למאל שהוא נאלץ לשנות את תספורתו מכיוון שנמאס לו להיות מזוהה כז'וליאן בחוצות פאריס, שם זכה הסרט "להתראות ילדים" להצלחה אדירה. רפאל פייטו בן ה־13, השחקן הראשי השני, מסרב להעניק ראיונות נוספים. בינתיים אומר אנטואן איבר, שהוא כמעט בן 11, שכאשר יהיה גדול, הוא רוצה להיות שחקן, במקום מחבר קומיקס. גלאנזליוס בן ה־13 מדגיש: "אני לא השתניתי". הוא לא אומר אם במקום להיות כוכב כדורגל הוא רוצה לשחק, אך סביר כי יופיע בסרט המשך ל"חיי ככלב", אם אכן יופק.

לכריסטיאן בייל בן ה־14 יש סוכן הבודק הצעות, וסבסטיאן בן ה־10 בהחלט נעקץ על־ידי יתוש המשחק. הוא מקווה לקבל את תפקידה של הגחלילית בהצגת בית ספר בשם "ג'יימס אפרסק הענק". "זה לא תפקיד גדול", הוא אומר לא מכבר במבטאו האנגלי. "אבל לגחלילית יש עניבת פרפר שמנצנצת. אז אני מקווה לקבל את התפקיד".

STUDENT POST (לכתות י'–י"ב או למתקדמים)

HEY THERE! (לכתות ז'–ט' או למתחילים)

עתוני הנוער של "הג'רוסלם פוסט"

שמונה עמודים באנגלית קלה ובהם נושאים שבחדשות, סיפורים, ראיונות, מדורי ספורט, מוסיקה, בישול, מדע, תשבצים ועוד.
לנוחיות הקורא – לכל כתבה מילון המבאר את המילים הקשות לעברית ולערבית.

ידיעותיך באנגלית ישתפרו בקלות וביעילות – נסה ותווכח!

הצעה מיוחדת לפורים
4 עתונים חודשיים (מרס–יוני 1988)
תמורת 7.50 ש"ח בלבד

יש למלא את הספח המצ"ב ולשלוח בצרוף המחאה לפקודת "הג'רוסלם פוסט", לפי הכתובת: עתוני הנוער, הג'רוסלם פוסט, ת"ד 81, ירושלים 91000.
העתון יישלח אליך בדואר חוזר.

אנא שלחו לי את העתון המצויין להלן החל מחודש מרס 1988.
Student Post ☐ Hey There! ☐

שם משפחה______ שם פרטי______
שם משפחה בלועזית______
כתובת______
עיר______ מיקוד______ טלפון______
הצעה זו בתוקף עד 31 במרס 1988

רשות הדואר

במטרה לשפר את טיב השירות
לרשות הדואר דרושה חנות לרכישה
בחיפה
רח' הרב הרצוג או ברח' הרצל
מפינת רח' ארלוזורוב עד סוף רח' הרצל.
גודל החנות הדרושה כ־200 מ"ר
בקומת קרקע עם חזית לרחוב.
בהצעות נא לפנות למפקח הנכסים בחיפה,
טלפון – 04-673158 או בשעות ערב 04-227718.

סונול

סונול ישראל בע"מ SONOL ISRAEL LTD.
מוצרי נפט PETROLEUM PRODUCTS

מכירת רכב מס׳ 1/88

החברה מעמידה למכירה את הרכב המשומש הנזכר מטה.

כלי רכב פרטיים		מספר רשוי	שנת ייצור
סיטרואן ג'י.אס.	1222 סמ"ק	816-831	1979
ב.מ.וו. 520I(אוטומטי)	1990 סמ"ק	81-123-82	1982
כלי רכב מסחריים			
שברולט–סנדר C-10	4100 סמ"ק	857-655	1979

למעוניינים תינתן האפשרות לקבל פרטים נוספים על מצב הרכב במתקני סונול חיפה, באיזור הנפט בימים: א – ו בין השעות 08.00 – 12:00, החל ביום ראשון 21.2.1988
נא לפנות אל מר אהרון שניאור בנושא כלי רכב פרטיים – טלפון 04-362170
נא לפנות אל מר מר נתן רוט בנושא כלי רכב מסחריים – טלפון 04-671341
את ההצעות יש לשלוח בכתב, במעטפה סגורה ולציין על גבי המעטפה: "מכירת רכב", לא יאוחר מיום שני 29.2.1988 לפי הכתובת: סונול ישראל בע"מ
רח' הבנקים 8, חיפה.
ת.ד. 214, חיפה 31001
בהצעה נא לפרט את המחיר בעד כל יחידה בנפרד ולצרף המחאה בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.
מודעה זו אינה מהווה מכרז ואין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.
רוכש הרכב הכל יהיה חייב להעביר רישום הבעלות ברכב שיירכש על־ידו על שמו משם סונול ישראל בע"מ, לאחר תשלום מלוא המחיר ולפני קבלת החזקה ברכב.
סונול ישראל בע"מ

המרכז הישראלי לניהול

מפגש
פורום ראשי ערים
מועצות מקומיות ואזוריות

בנושא: משבר המימשל והחברה ותרומת השלטון המקומי לפתרונן
יום ד', 24 בפברואר 1988, בין השעות 12.30-19.00, גני־התערוכה, ת"א

אורח המפגש: מר יצחק רבין, שר הבטחון

בהשתתפות ה"ה:
עמוס דגני, פרופ' יחזקאל דרור, משה ורבין, פרופ' אפרים טורגובניק, פרופ' אפי יער, שלמה להט, אלי לנדאו, אסעד עזיאזה, דב תבורי.
דברי פתיחה: חיים קוברסקי – יו"ר, אלכס גורן.

בדבר פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, רח' הנרייטה סולד 4 תל־אביב, טל. 03-257202

נאות הכיכר — לגלות עולם נסתר

ערב הרצאות ייעוץ ומכירות
עם מדריכי נאות הכיכר
לקראת טיולי פסח אביב
במוצ"ש 20.2.88 בבית ציוני אמריקה בת"א
הרצאות בלווי שקופיות
בשעה 19:30
קניה — באולם מס' 2
ספרד — באולם מס' 4
בשעה 21:00
דרום אפריקה — אולם מס' 2
פולין — אולם מס' 4
מפגש בדוכני הייעוץ והמכירות
בין השעות 20:30 עד 21:00
בהשתתפות צוות המדריכים והמוכרים של נאות הכיכר
הכניסה חופשית הקהל מוזמן

קבלת מודעות
03-735588/9
גם במוצאי־שבת עד חצות
החיוב ב־2 לאפריל 1988

כתב זר / תום שגב, אתונה

מעשה בספינה

אש"ף יצא רע מהפארסה הזאת. אלמלא פוצצו לו את האנייה שלו, אולי היה יוצא עוד יותר רע

1. היתה אנייה?

זה אמור היה להיות הגימיק הגדול ביותר בתולדותיו של אש"ף. אבל אש"ף, מסתבר, לא מסוגל בשלב הזה של קיומו להרים גימיק כזה. הוא הצליח עם מבצע "אקילה לאורו". מבצע "אל עוודה" (השיבה) — גדול עליו. אולי זה לא מקרה: ככל הנראה יש לו יותר ניסיון בטרור מאשר בתעמולת שלום. למעשה התנהל כל המיפגש בין האשליה לבילוף, בין העסקנות ליחצנות. הדבר האמיתי ביותר שהיה שם היה המיתוס הלאומי ההיסטורי.

אם עושים באש"ף מה שעושים במקרה כזה בישראל — הם מחפשים עכשיו את האשם במחדל. אש"ף לא יצא טוב מהפרשה הזאת. יתכן שאילמלא היו מפוצצים לו את האנייה שלו — היה יוצא עוד יותר רע. נדמה לי שישראל והתקשורת העולמית נטו לייחס לשיט הזה משמעות רבה יותר מאש"ף עצמו. יאסר עראפת שוחח על המבצע עם ראש ממשלת יוון, אך אחר כך הופקד העניין בידיו של פואד ביתאר, עסקן ודיפלומט יליד יפו, אשר כרוכים של עסקי ארגונו ובציניות בחו"ל זו את שליחותו בתמורה, בין קוקטייל לקוקטייל. לא התרשמתי שהוא בנוי לארגן מבצע כל כך מסובך.

עראפת שלח לעזרתו את האחי פוזר שלה, באסם אבו שאריף. אבו שאריף הוא עסקן רכש; מקודם עבד אצל ג'ורג' חבש, עד שהתנכסכו. הוא נפגע מחבילת נפץ ששיגרו לו לדבריו סוכני המוסד. ואר־חות פגיעתו משווים לו מראה קודר, אך גם הוא לא מומחה לרכש ספינות; בין פעילי ההעפלה היו מנוס־ים ממנו. אני מניח שאילו אש"ף היה מייחס למבצע הזה את אותו משקל שההגנה ייחסה להעפלה — גם הוא היה מצליח להשיג אנייה.

אני מתאר לי שאבו שאריף והמגריד ביתאר למדו לא מעט בשבועיים שבמהלכם ניסו בקרוד־תנות להשיג ספינה. "הוא יכתוב על זה ספר", אמר אבו שאריף על ביתאר. עד היום אינני בטוח שהס־פינה שפוצצה בלימסול היתה מפליגה בסופו של דבר. אולי כן. אם כן, לא הייתי מתפלא אם אבו שאריף וביתאר קיבלו את הפיגוע בהקלה גדולה. לפחות לא יגידו עליהם שהם אשמים בפאשלה. כשאלו אותם מדוע לא שמרו על הספינה שרכשו, אמרו, כמעט בשמחה לאיד, שהם אינם מופקדים על נושא הביטחון.

בימים האחרונים השתדלו השניים לעורר את הרושם שהם מעורבים בכל הנעשה בשטחים, שעה שעה, בכל כפר וכל רחוב. הם ידעו שחיילים קברו תושבים בעודם בחיים — לפני שהמקרה פורסם בישראל. אש"ף שולט בנעשה, אמרו שוב ושוב הראייה — רק הודות לשליטתו של אש"ף אין תושבי השטחים משתמשים בנשק חם. אבל גם זה לא בדיוק בתחום טיפולם של השניים האלה.

בסיכומו של דבר, נדמה לי, המבצע הזה לא ראוי ליותר מ־5 פלוס בסולם היחצנות. הם לא הצליחו להביא לאתונה אישים בעלי שם, למעט עסקני שלום, כל אחד יליד בארצו שספק אם יש גם חברים בו מלבדו וצירי פרלמנט מכמה מדינות, הבעיים. אם אינני טועה, כמו מחומר מיעארי וצ'רלי ביטון מישראל. בין השוליות לתמהונות; ביטון הוצג בפני התקשורת העולמית כמנהיגה של תנועת הפנתרים השחורים. זה לא נשמע שם מוזר במיוחד. כמה חבל שרעיון השלום מצית רק את דמיונם של משוגעים למיניהם.

מאמריקה בא אלפרד ליליינטל, 70, פובליציסט; מאנגליה בא אורי דיוויס, כאפייה אדומה לשכמו. ממצרים בא עורך הדין ויאמנה הרון, 68, קו־מוניסט, כולם יהודים אויבי הציונות. להרון המסכן זה לא עוזר כל איכות שפרצה מלחמה בין ישראל למצרים, מאז ימי פארוק המלך, היו שלטונות מצרים עוצרים אותו. עכשיו הוא נגד הסכם השלום עם ישראל, תמיד באופוזיציה.

והיה הלורד כריסטופר מאיו, ציפור משונה. והיה הארכיבישוף קאפוצ'י, והיה אנגלי אחר, רדק קופר. המייג'ור רתואים למען הפלשתינאים. איזו מאוד, דקיק מאוד, עם שפם מברשת ג'ינג'י, הוא נראה כמו ששמאל כך צייר את הבריטים בכרך הראשון של תמונה. לא עמדתי בפיתוי והצגתי לו את זה, לקופר.

בכוכן, אמר קופר, הוא אכן שרת בצבא הבריטי בארץ ישראל. [illegible] יפו. זו היתה משימה קשה כי הקרב על יפו בוצע במשותף ע"י ההגנה והפלמ"ח והארגון שהיהודים קראו לו אצ"ל והשטרן גאנג, שהיהודים קראו לו לח"י. כן, הוא נכשל במשימתו. היהודים לקחו את יפו, אמר קופר, תבוסה בקולו. היום, סיפרתי לו, כל אחד משרידי הארגונים שהוזכרו מייחס את כיבוש יפו לעצמו. אה, אמר המייג'ור ברימוס, אה.

אורחיו הכבודים ביותר של אש"ף היו השבוע אנשי התקשורת. כ־150 עיתונאים ושדרנים, מיפן עד אורוגוואי. הצליחו להביא אותם והצליחו להחזיק אותם באתונה במשך עשרה ימים. הריצו אותם ממסיבת עיתונאים אחת לשנייה, שיכנו בהם והכבידו להם בלופים. התקשורת גילתה סבלנות, הרבה יותר זמן, אני חושב, משהיתה מוכנה אילו אבי פוער היה מוכר לה קשקושים כאלה.

היו שם עשרות יחצנים אש"פיסטיים ובראשם, יפה הוורת האלגנטית תמיד, רימונדה טאוויל המכירה את כולם וכלי הרין, כמו ברפלקס, עורכת הכרזות בין כולם. זה היה קוקטייל מתמשך. כולם התגודדו בטרקליני הפאר של האינטרקונטיננטל ושתו ואכלו על חשבון מעסיקיהם בשירותים של המלון — יש מוסיקה קלסית בתכנית הרבה מצרים ההיירך (כן, כותבי המכתבים, אני יודע: גם תיאודור הרצל וחיים ויצמן אהבו להולל את הזוהר הציוני במלונות פאר).

בסופו של דבר, אני חושב, התרגיל הזה לא ישתלם לו לאש"ף. עיתונאים אינם אוהבים כשר מנצלים אותם. בכל עיתון ובכל תחנת שידור יחשבו פעמיים לפני שיחליטו לשלוח מישהו לסקר את החגיגה הבאה של אש"ף.

2. הספינות שבדרך

בנובמבר 1940 חיבלה ההגנה ב"פטריה", ספינה שהבריטים אמרו להשיט לאי מאוריציוס כשעל סי־פונה כ־1700 מעפילים. זה נועד להיות גם אקט סמלי הסברתי. אבל מישהו פישל והטמין באנייה יותר מדי חומר נפץ. יותר מ־250 מהמעפילים נהרגו בפיצוץ, מחיר של סמל.

הרגישות לסמלים, מסימני ההיכר של כל תנועת שחרור לאומית, היא גילגולה הקודם של הרגישות למה שרואים בטלוויזיה. מסימני ההיכר של כל מדינה התלויה למחייתה ברצונה הטוב של ארצות הברית. מצלמות הטלוויזיה שאש"ף זימן השבוע לאתונה איימו רק על אידיאל השיבה הציוני. אבל מיום שהחל להניח מטעני חבלה בחוצות הערים — לא הצליח הארגון לפגוע בעצב ישראלי רגיש כל כך. אולי אין זה מקרה שהאקסודוס הפלשתינית נולדה לראשונה, לפני שנים רבות, במוחו של ישראלי, חיים הנגבי, אז — מפעילי "מצפן", כיום מזכירה הפרלמנטרי של הרשימה המתקדמת לשלום: רק מי שמכיר את המרטירה הישראלית מבפנים יכול להמציא גימיק כזה.

התרשמתי באתונה שעוצמת המודעות ההיס־טורית של הפלשתינאים איננה רחוקה מעוצמת התפילה היהודית לשנה הבאה בירושלים. מה לעשות, לעם היהודי אין מונופול על הגלות ולא על כיסופי השיבה ואש"ף הקפיד שלא לכלול בין הנוסעים פליטים מ־48' אלא רק ממגורשי 67' ואילך. אך הספינה חובלה כמו היתה בה סכנה של ממש לקיומה של ישראל.

אני מכיר איש נבון אחד שהגיב על כך באנחת רווחה. מה שאש"ף יכול לעשות לתבונה שלנו, המבצע שהחל כגימיק הופך עכשיו ליעד לאומי שאש"ף לא יוותר עליו בנקל. השיבה בסמליותו. לחיי הספינות שבדרך.

3. אסירי ציון

מאז מלחמת ששת הימים גירשה ישראל — בה־ליכי גירוש — כ־1200 מתושבי הגדה ועזה. בערך אחד בכל שבוע, בממוצע, אבל מדיניות הגירושים ידעה עליות וירידות, הכל בהתאם למצב בשטחים ולסגנון הביטוי של שרי הביטחון השונים. בשנה הראשונה גורשו 5 בני אדם. עד השנה השלישית — עלה מספרם הכולל על 300. בשנת 1970 לבדה גורשו למעלה מ־400 ובשנת 1971 למעלה מ־300. אחר כך ירד הקצב. בימי בגין לא גירשו. כשם שהפסיקו כנראה לענות אסירים בעת חקירתם. בחמש השנים האחרונות גורשו כ־50 בני אדם.

כ־130 מהם הוטסו השבוע לאתונה ואוכסנו במ־לון זול, "פרזידנט", הרחוק מהפאר של האינטרקונ־טיננטל שם שיכנו את מפקדת המבצע וכמה מהמגורשים הבכירים. הילאריון קאפוצ'י, ארכיבישוף, אליאס חורי בישוף, מוחמד מילחם, עסקן, תצורת היחצנות בראשותה של רימונדה טאוויל. יתר המגורשים לא אהבו את זה. גם הם היו מעדיפים מים חמים במקלחות, לא רק פושרים כבמקלחות הפרזידנט. כמה מהם התחילו לקטר על העסקנות שאיננה חשה את דופק העם. הם נשמעו כמו אורי אבנרי ב"בשורת פלשת" ("נבחר פרלמנט אחר איש מבין צירדי לא היה מסוגל לעמוד על מחשבותיו והרגשותיו של הצעיר העברי אשר הקים את מדינת ישראל").

אם אינני טועה אש"ף הקפיד להטיס לאתונה

נא להכיר, רימונדה טאוויל. נעים מאד.

מגורשים שלא עסקו בטרור בגור אורחים. חלק מהם ישבו שנים רבות בכלא הישראלי. כל מי ששאלתי על כך — הכחיש את מעורבותו בפעילות וזה משנה. שהרי עכשיו יש להם אינטרס לפאר את גבורתם כלוחמים במחתרת. רובם אינם מכירים אלה את אלה, אבל התרשמתי שיש ביניהם הירארכיה סמויה, על פי תאריך גירושם.

"אני האשה הראשונה שגורשה", הכריזה תאו־דור עבדול האדי, מנהלת בית הספר התיכון בג'נין, גברת נמרצת בת 67. האשימו אותה שהסתירה מחבלים בביתה. לא, זה לא היה נכון, אמרה לי בתוקף. הכל ביכרו אותה מאוד. רק את השייך הישיש, עבדול חמיד א־סאיח, ראשון המגורשים, שהיה נשיא המועצה האיסלמית בירושלים, כיבדו יותר ממנה. אותו הלינו באינטר.

היו בהם בחורים צעירים בג'ינס ובמעילות, השולטים היטב בעברית. רובם גילו להיטות לגולל את סיפורם, אבל מה, בעצם, יש לשאול אותם. מאיפה אתה, מתי גורשת, מה עשית, מה אתה עושה עכשיו. מה אתה רוצה. רוצה לחזור הביתה, אל המשפחה. והקמת מדינה עצמאית שתחיה לצד ישראל, בשלום. כך תודרכו להגיד כחוף משובכל למסכיר שחולקו להם. נדמה לי שעוד לא קלטו את אוירת הגורי המתנהל בשטחים. לא יצאתי מעודד ממאור הפנים שגילו. הרי רוב הישראלים שוללים [illegible]

עם הזמן נוצרה במדורים אוירת מבוכה והווי של מסתדרו כלא: "אסירי ציון". על מרואן ברגותי, לשעבר יו"ר מועצת הסטודנטים של אוניבר־סיטת ביר זית, אמרו שהוא משמש כאן קצין תרבות. כשקרא ברגותי את רשימת המגורשים — העידו הכבד שהוא עושה ספירה חזרה.

ג'מל ג'אברה, מארבעת המגורשים האחרונים, בחור רגיש, ציטט את ביאליק. קומו תועי מדבר, צאו מתוך השממה, עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה. הזכרתי לו את אלתרמן, נאום תשובה לרב חובלים איטלקי לאחר הורדת המעפילים מהספינה הנה בכש, בהגדה. "נרים כוס, קפיטן, של בירה קפיטן, עוד נשוב נפגש על המים". ג'אברה אהב את זה, אבל בסופו של דבר לא נפגשו על המים.

וקמל נימר, 11 שנה בכלא, סיפר לי על אמו, יחי קליינר, בת למשפחה יהודית מגרמניה שעלתה לארץ ב־1938 ושנה לאחר מכן התחתנה עם אביו. שניהם היו אז פקידים במשרד למרשם מקרקעין בירושלים. זה עושה אותו חצי יקה, אמרתי לו וגם, אולי, מזהה אותו בדזיכון ערבי. הוא לא רצה ורכו גרמני כשם שאמו לא רצתה לדרוש מהגרמנים פיצויים.

הם היו בכוית ובירושלים, ניחשו שאמם יהודיה, אף כי אמרה להם זאת רק שנים אחר כך. ילדים תמיד מנחשים דברים כאלה. לימים מצא נימר הרבה קרובים בישראל ובאמריקה, חלקם יהודים דתיים. היתה דודה אחת שהיתה נמצרה מאוד אליו והיה דוד שכיהן כשגריר ישראל באחת מארצות אירופה.

קאפוצ'י. גם אבות הציונות אהבו מלונות!

גם את נימר עצרו לשווא, טען. היתה חוליה שיצאה להזמין ערבי מאבו גוש שהתגייר ועבר כסוכן המוסד. חשדו בו שהיתה לו יד במותו של עבדול קאדר אל חוסייני, הלוחם הפלשתיני האגדי שנהרג בקרב על הקסטל. אבל המשימה נכשלה ואחד המעורבים בה נתפס והודה שהוא התאכסן בביתו של קמל נימר.

נימר, מהנדס בניין על פי השכלתו, היום בן 45, גורש ב־1979. הוא איש אלגנטי שהסתדר היטב כעסקן בארגונו של ג'ורג' חבש, הוא יושב בדמשק כנציגו של איגוד המהנדסים הפלשתינים שמרכזו באלג'ירה, קתנוסה עם עיניים כחולות ומאמין בפלשתין סוציאליסטית, יהודית־ערבית השואף לחיות בקיבוץ.

כן, אולי יוכל לחזור על פי חוק השבות. גם ג'יבריל ראג'וב, אף הוא מארבעת המגורשים האחרונים, דיבר איתי על חוק השבות. הוא אוהב ללחום בציונות על פי דרכה באירוניה משוחות. "איך העקתם את כל העולם כולו כדי להציל יהודי אתיופיה" אמר ראג'וב. 17 שנים בכלא, ממשוחררי עסקת השבויים. "זה היה המבצע הצי־וני המרשים הגדול שלכם. ומי הוביל אותנו אל גבול הלבנון וגרש אותנו להרים — חייל עולה מאתיו־פיה." ראג'וב, שוויצר גדול, יעשה קריירה באש"ף.

הזקנים, שגורשו לפני 20 שנה, מי יודע עד־ [illegible] הביתה. הם הביאו איתם צרורות ארוזות, קופסאות [illegible] של אש"ף. זה היה עצוב, מה, בעצם, יקרה אם ישראל תעשה עכשיו מחוה הומניטארית ות־תיר לזקנים האלה למות על אדמתם. מיתוס השיבה היהודי לא ייפגע, להיפך. התקשורת שאהבה לראיין את עלובי החיים הם בלובי של הפרזידנט — תאהב לראיין אותם גם בשובם.

4. אחי ואחיותי

למחרת הפיגוע באנייה, הגיעה לאתונה מרים אלגזי, יחד עם משלחת הסולידריות שהחישה רק"ח לאתונה בעקבות משלחת הסולידריות של הרשימה המתקדמת. לפני 41 שנה היתה אלגזי בין העולים על האקסודוס. היא אשה קטנה, מהוססת משהו, ילידת יוגוסלוויה, מעורכות "זו הדרך" של רק"ח.

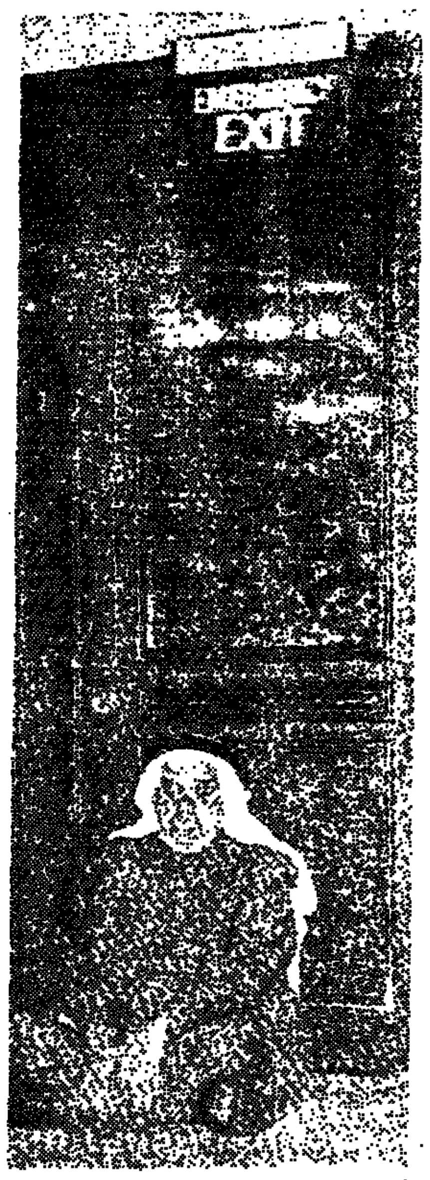

יציאת חירום. הוא חשב שהוא חוזר הביתה.

כשהגיעה על האקסודוס היתה בת 13. היא באה כדי למצוא בית בטוח, אמרה לעיתונאים. היום היא חרדה וכמוה חרדות אמהות רבות ואין כמעט בית בישראל שלא ניפגע באחת המלחמות. היא חרדה והיא מקווה. היא מאמינה שביטחון ישראל יושג רק אם תקום גם מדינה לפלשתינאים. יותר מדי דם נשפך על האדמה הזאת.

היה בה משהו אמיתי מאוד, שובה לב, אחרי ימים כה רבים של סיסמאות. אילו הייתי במשרד החוץ — הייתי שולח אותה לסיבוב הרצאות בעולם.

נשאתי איתי לאתונה העתק מהדיווחים ששליח "הארץ" אריה גלבלום שיגר מפורט דה בוק, צרפת, לשם החזירו הבריטים את מעפילי "אקסודוס" לאחר שלא התירו להם לרדת לחיפה. ב־29 ביולי 1947 כתב גלבלום:

"בהתקרבי ל'ראשון ויגור' (אחת משלוש האוניות שהחזירו את מעפילי אקסודוס לאירופה) התגלה לעיני המחזה הנורא ביותר שראיתי מימי ושלעולם לא אוכל לשכחו. בתוך כלובים צרים, גבוהים מאוד ומגודרים בתיל דוקרני, כלובים כמו אלה שרואים בגן החיות, הצטופפו אחיי ואחיותי מכל הגילים. כשהשמש היוקדת מכה על ראשיהם זה היום ה־18 בלב ים, בלי שיהיה להם מקום לשכב בלי־לות...קראתי אליהם בעברית: "שלום מארץ ישראל!" וענתה לי מקהלה פה אחד "שלום!""

אני תמיד מקנא בכתבים שעיתונם שלחו אותם לסקר את "ההיסטוריה". לי, משום מה, יצא בדרך כלל לסקר רק יחצנות.

5. שלנו, שלך

שמש חורפית האירה בשבוע שעבר את אתונה. כמה מהאורחים שאמורים היו להפליג בספינה היא עלו אל האקרופוליס. במסר אל העולם שאמרו לפרסם מעל הספינה, עם צאתה לדרך, נאמר ברוח הקלסיקה המקסימת כי האודיסאה הפלשתינית מתקרבת לסיומה.

בינתיים כולם התכנסו ברחוב קיפריסיאס. כולם כבר הכירו את כולם. סליחה, איפה הבניין של אש"ף, פנה אלינו ברחוב מרואן ברגותי, עסקן הסטודנטים מאוניברסיטת ביר זית שגורש לפני כשנה. לך עד שתראה את דגל ישראל, תרדנו אותו. זהו בית השגרירות שלנו. משם תמשיך עד שתראה את הבית עם דגל פלשתין. זה שלך.

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרמן

לא סתם הם פושטים רגל

לא סתם מסתבכות חברות הלוקחות הלוואות בשוק האפור. הכסף שם יקר עד אימה. אם רק עושים את החישובים הנכונים.

להבדיל מהמערכת הבנקאית, שבה נקבע שיעור הריבית, בשוק האפור מדברים על החזר חודשי בגין נטילת הלוואה. כך למשל, חברה בשם "קבוצת פריים", שלה 11 סניפים ברחבי הארץ, מעניקה הלוואות עד סכום של 10,000 שקלים. בדקנו בחברה מה הוא ההחזר החודשי בגין הלוואה של 1,000 שקלים.

אמרו לנו שההחזר הוא בגובה של 129 שקלים להלוואה לא־צמודה לתקופה של שנה, 104 שקלים להלוואה לא צמודה לתקופה של שנה וחצי, 66 שקלים להלוואה צמודת־מדד לתקופה של שנתיים ו־72 שקלים להלוואה צמודת־דולר לתקופה של שנתיים.

על־פי נתונים אלה, חישבנו את שיעורי הריבית האפקטיביים:

סוג ההלוואה	התקופה	ריבית חודשית ב"קבוצת פריים"	ריבית חודשית בבנק לאומי
לא־צמודה	שנה	7.5%	2.6%
צמודת־מדד	שנתיים	3.9%	0.9%
צמודת־דולר	שנתיים	5.0%	1.3%

לפי התוצאות שלנו, עבור הלוואה צמודת מדד, לדוגמה, שיעור הריבית החודשי הוא 3.9 אחוזים בתוספת לעליית המדד. אם המדד יעלה באחוז לחודש, אזי הריבית האפקטיבית תהיה 4.9 אחוזים בחודש.

מהטבלה עולה בבירור שהבנק זול יותר, אך ברור שהשוק האפור בנוי לאנשים שהבנק לא מסכים לתת להם אשראי, ולכן הסיכון לגביהם גבוה יותר, ומכאן נגזר שער הריבית.

דרך אגב, גם בהלוואות בשוק האפור, כמו בבנק, נדרשים ארבעה ערבים.

מחירים גבוהים אצל היבואן

מקובל להניח שמחירי היבואן נמוכים יותר, אך לעתים עדיף לרכוש את מוצרי היבוא דווקא מהמפיצים. כך במקרה של "תדיראן".

קבוצת מוצרי הצריכה של "תדיראן" פתחה לפני מספר חודשים אולם תצוגה חדש ברחוב אבן גבירול בתל אביב, שבו היא מציגה את מגוון המוצרים המיוצרים והמיובאים המשווקים על־ידה. אבל למרות ש"תדיראן" אינה נאלצת לשלם עמלה למפיציה, מתברר כי המחירים באולם התצוגה גבוהים יותר.

לדוגמה, מכשיר הווידיאו החדש של "נשיונל", דגם ג'י 33, באבן גבירול מחירו מגיע ל־2,620 שקלים בשלושה תשלומים, שעה שמחיר אותו מכשיר בחנות "סנסור" בקניון ברמת גן הוא 2,520 שקלים בלבד.

נגיסה בחבילות שי

רשת הקריאפ מתכוונת להמשיך במדיניות השיווק האגרסיבית שלה בתחום חבילות השי לקראת חג הפסח. לראשונה ניסתה ה"קריאפ" לחדור לתחום זה בראש השנה, ולדברי אנשי הרשת, היא זכתה להצלחה מרובה: מכרה כ־20 אחוזים מכלל סלסלות השי שנרכשו אז.

כעת היא מרחיבה את מגוון הסלסלות שהיא מציעה ומקווה להגדיל את חלקה בשוק זה לשיעור גבוה עוד יותר.

הרשת סבורה כי בידה יתרון בתחום זה, מכיוון שהיא יכולה לייצר חבילות שי ממוצרים של חברות מתחרות, דוגמת "עלית" עם "עוף הגליל".

אגב, שוק זה של חבילות שי נאמד בסכום שבין 30 ל־40 מיליון דולר בשנה.

עסקת ליסינג לא מוכרת

עסקת שכר־מכר (ליסינג) לא תמיד תוכר כעסקת שכירות. כך קבע באחרונה בית המשפט העליון בערעור מס הכנסה 181/84.

משמעות קביעה זו, שרשויות המס לא יכירו בתשלומים שעשתה החברה השוכרת כהוצאה המותרת לניכוי, אלא יראו אותם כתשלומים על חשבון מחיר המכונות.

התנאים שקבע בית המשפט במקרה זה, המצביעים על מכירה ולא שכירות, הם: שאורך השכירות כאורך חיי הנכס, שהסכום הכולל של דמי השכירות ששולמו היה שווה למחיר המכירה של המכשיר ביום החתימה על החוזה, שהאופציה לרכישה היתה חסרת תוכן ושהציוד הוזמן מחו"ל על־פי דרישת הצרכן וסופק לו ישירות.

הסופרפארם — יש מקום לשיפור

הסופרפארם מנסה ליצור לעצמו תדמית של רשת יעילה ולא יקרה, אך בדיקה מקרית העלתה שיש מקום לשיפור.

יוסי רובין מבצלה כתב לנו על ניסיונו: "מזה כשלושה חודשים שאני רוכש ברשת הגזית, 'סופרפארם' קופסאות סימילאק. האיל המוצר המקביל (מטרנה, תוצרת הארץ) איננו מתאים לבני. מחיר קופסת סימילאק בסופרפארם הוא 10.49 ש"ח. במקרה, ערב אחד, היתה נפילת מתח, והקופה הרושמת בחנות הרשת בקניון איילון יצאה משימוש, המכירה נעצרה.

"המשכתי למרכול ההריכל באותו קניון, והנה אותו מוצר נמכר ב־8.90 ש"ח (!) היחידה — פער של כ־15 אחוז. וזה לא הכל. למחרת נכנסתי לחנות 'ביתילי' (של איצטרין רמת־גן) ובפינת 'עולם הילדים', מה מצאתי, כן, סימילאק, באותה כמות ובאותה אריזה, ואותו יצרן ואפילו מאותו יבואן, במחיר של 8.00 ש"ח (!).

"רשת הסופרפארם טענה אצלי מהלומה כבדה", מסכם רובין את מכתבו.

כסף קל על חשבון בנק ישראל

בנק ישראל מכר בבורסה מתחילת החודש מלוות קצרי־מועד בהיקף של 340 מיליון שקל. אם נקח את הפדיונות, מתברר כי המכירות נטו של המק"מ הסתכמו ב־160 מיליון שקל. תאמרו, ומה בכך. הרי המדובר בספיגה נכון, אך נשאלת השאלה באיזה מחיר.

המלוות קצרי־המועד נסחרים כיום ברמת תשואה לפדיון הנעה סביב 16־18 אחוז (על־פי מועד הפירעון של המלווה). לעומת זאת, הבנקים משלמים על פיקדונות שיקליים ריבית של 13 אחוז לשנה, ועל־פי תקנות הנזילות החדשות, רשאים הבנקים להשקיע את עודפי הנזילות במק"מ. כך שהם יכולים לקחת את כספי הפיקדונות, או את כספי ההלוואה המוניטרית, ולרכוש מק"מ ולהרוויח — על חשבון בנק ישראל.

הבנקים מנצלים אפשרות זו במלואה. ומה שלא ברור לנו הוא, מדוע בנק ישראל משתף אתם פעולה. מדוע לא הוריד את רמת התשואה על המק"מ? בבנק ישראל אומרים: זה המחיר של המדיניות המוניטרית.

מלת עידוד לבנק לאומי

בנק לאומי יצא לפני שלושה חודשים בריוק בת־כנית מק"מ עולה. על־פי תנאי התכנית, יקבל המשקיע לפחות את תשואת המק"מ שהיתה ברבעון שבה הצטרף לתכנית, בתוספת אחוז אחד.

אם תעלה התשואה על המק"מ, יקבל המשקיע ברבעון הבא את התשואה הגבוהה יותר. תשואת המק"מ לשלושה חודשים עמדה ב־17.11 על 16.8 אחוז לשנה. תשואת המק"מ לשלושה חודשים ב־15.2 עמדה על 18.5 אחוז.

התברר כי הסבה זו של בנק לאומי היא אפקטיבית, והפרסומת של הבנק, "פק"מ עולה", מצדיקה את עצמה.

לא להתבלבל ב־S.D.R

אשכול ה־S.D.R הוא סל המורכב מהמטבעות העיקריים, ומעניק ללקוח הרוכש אותו הגנה מפני זעזועים בשוקי המטבע בעולם. המרכיבים הרשמיים של הסל, המפורסמים על־ידי בנק ישראל, הם: 0.452 דולר אמריקאי, 1.02 פראנק צרפתי, 33.4 ין יפאני, 0.527 מארק גרמני ו־0.0893 לירה שטרלינג.

למרות זאת, בבנקים המסחריים נוהגים סלי מטבעות בעלי הרכב שונה. בבנק דיסקונט, למשל, נהוג אשכול S.D.R כזה: 0.54 דולר אמריקאי, 0.74 פראנק צרפתי, 34 ין יפני, 0.46 מארק גרמני ו־0.071 לירה שטרלינג. אם אתה יצואן או סתם משקיע, ראוי שתביא בחשבון הבדלים אלה.

"עסקת חבילה"

מחלקת העסקים של חברת "הרץ" להשכרת מכוניות מציעה עסקת חבילה לאנשי עסקים: עבור מחיר המתחיל ב־55 דולר ליום, מקבל איש העסקים במות קילומטראז' לא־מוגבלת, ביטוח, ומסים מקומיים.

אם אתה איש עסקים עם סטייל, תוכל גם ליהנות מכלי רכב מיוחדים הנמצאים במאגר "הרץ", והם יגואר, מרצדס ופורשה.

הסלמת העימות עם הערבים מוזהה מראש

ארץ לשני עמים

מאת

מרטין בובר

בעריכת

פול־מנדס פלור

כציוני וכאיש רוח התמודד מרטין בובר עם המציאות הסבוכה של דו־הקיום היהודי־ערבי בארץ־ישראל. הוא חיפש דרך המאפשרת לנהוג באחריות הן כלפי הרוח וציוויה והן כלפי ציבור שהיה קשור אליו בתחושה של שותפות גורל.

בובר הבין כי דיאלוג בין שני עמים היושבים בארץ אחת שנועד להביא לדו־קיום של שלום, כרוך בהכרך בפשרות, המבוססות על עיקרון קיומי מוסרי: מירב ההגשמה העצמית האפשרית רק לנהוג באחריות הן כלפי הרוח וציוויה והן כלפי ציבור שהיה קשור אליו בתחושה של שותפות גורל.

תחזיותיו המדויקות בדבר הסלמת העימות מלמדות כי בובר ניחן במידה גדולה יותר של ריאליזם מאשר שגילו פוליטיקאים "פרגמטיים". גישתו של בובר, ובעיקר העדפת המימד המוסרי על כל שיקול אידיאולוגי ופוליטי, תקפה ועומדת גם היום — עכשווית לתלוטין.

ש

הוצאת שוקן ירושלים/ותל־אביב

משרד המשפטים

הנהלת האגף לרישום והסדר המקרקעין

הודעה לציבור

עקב הצפות חוזרות ונשנות בלשכת רישום המקרקעין בירושלים, הופסקו בשלב זה השירותים לקהל.

הנהלת האגף לרישום והסדר המקרקעין

למכירה

קרקעות ברמת השרון ובהרצליה

מוצעים בזה למכירה המקרקעין דלהלן הנמצאים בבעלות המושע:

ברמת השרון — 3,837 מ"ר מתוך 12,713 מ"ר בחלקה 37 בגוש 6615.

בהרצליה — 1,780 מ"ר מתוך 50,106 מ"ר בחלקה 91 בגוש 6422.

הצעות בכתב יש להפנות לח"מ עד יום 15.3.88 בצירוף צ'ק בנקאי ע"ס 5% מסכום ההצעה. המכירה מותנית באישור בית המשפט ואין הח"מ מתחייב לקבל הצעה כלשהי.

משה בן־ארי, עו"ד

רח' שמואל הנגיד 13 ירושלים 94592

מנהל עזבון המנוח אלפרד עזרא באשי ז"ל

האוניברסיטה העברית בירושלים

המכון ע"ש ליאונרד דיוויס ליחסים בינלאומיים לאנשים החושבים והרוצים לדעת!

פרסומים חדשים

מדינת, ממשל ויחסים בינלאומיים

זו עתה יצאה לאור חוברת מס' 27. בין המאמרים בחוברות 26 ו־27: "שרת, בן גוריון ומלחמת הבריחה ב־1936" (ג. שפר); "המלחמה במסורת היהודית" (א. ענבר); "יחסי תורכיה ישראל — מבט מאנקרה" (ד. קושניר); "לשאלת היחסים בין ערבים ליהודים בסקר" (א. רכס), ועוד.

הזמנות: מוסד ביאליק, ת.ד. 92, ירושלים, טל. 02-710554.

The Jerusalem Journal of International Relations

בין המאמרים בחוברת 9/8 אשר יצאה לאחרונה לאור:

"Wealth, Want and Arab Unity: Egyptian-Saudi Relations, 1962-1985", (Gad Gilbar); "Arafat's PLO; The Concept of Self-Determination Transition," (Matti Steinberg); "American Foreign Policy: A Neoconservative View," (Irving Kristol); "Soviet Priorities in the Arab-Israeli Conflict," (Mikhail Agursky).

הזמנות:

The Johns Hopkin University Press, 701 West 40th Street, Baltimore' Maryland, 21211, USA.

ספרים בהוצאת Westview

Clinton Bailey, Jordan's Palestinian Challenge 1948-1983: A Political History.

Gabriel Sheffer, Dynamics of Dependence: US-Israeli Relations.

Ilan Greilsammer And Joseph Weiler, Europe's Middle East Dilemma: The Quest for a Unified Stance.

Avraham Ben-Zvi, The Illusion of Deterrence: The Roosevelt Presidency and the Origins of the Pacific War.

הזמנות:

Westview Press, 5500 Central Avenue, Boulder, Co. 80801, USA.

פרסומי מדיניות

האומה הפלסטינית במבחן הזמן והמעשה. (י. הרכבי, מ. שטיינברג)*

* להזמנת חוברת זו יש לפנות לחנויות "מרכז ההסברה", משרד החינוך והתרבות.

הסכמי קמפ־דייוויד וחקשרים המדיני. (מ. אליצור)

אש"ף באפריקה. (א. עודד)

The Equilibrium Pricing of Exchange Rates and Assets When Trade Takes Time, (S. Benninga).

Africa and Israel, (Arye Oded).

הזמנות: מכון דיוויס, האוניברסיטה העברית, י־ם, טל. 02-882338

בריאות הרזייה ותזונה נכונה

תוכנית בריאות 2000

תוצג במוצאי שבת 20.2.88 בשעה 20.00

במלון "ימית" רחוב הירקון 79 תל־אביב

צוות מומחים בתחומי רפואה, אקופונקטורה פסיכולוגיה ותזונה יציג גישה חדשנית לטיפול ומניעת תחלואי העולם המודרני

הקהל מוזמן, מומלץ לבוא עם בני הזוג.

כניסה חופשית

בריאות 2000

בדבר פרטים נוספים פנה אל בריאות 2000 טל: 03-5448105, 03-225169.

המרכז לבריאות הרזייה והזונה נכונה

מייבשי כביסה קטנים

מדיחי כלים קטנים

במחירים מיוחדים

המכירה ביום שבת ה־20.2.88

בכיכר המדינה ה' באייר 72

דירה 5 תל אביב

בין השעות 10:00 — 14:00

18:00 — 20:30

דחפון

שרות מודעות טלפוני של דחוף

לבעלי כרטיס אשראי

03-611001

هكذا من الأصل

صورة عن الأصل

תרבות וספרות

יפי הדברים החולפים

יופי ועצבות, רומאן, מאת יאסונרי קאוואבטה. מאנגלית: שרונה עדיני, הוצאת כנרת, 1987, 128 ע'

מאת בן־עמי שילוני

הקורא העברי התוודע לאחרונה לכמה תרגומים מן הספרות היפאנית המודרנית. במיוחד התפרסם אצלנו שמו של הסופר מישימה יוקיאו, אשר סרט על חייו והתאבדותו הוקרן אשתקד בארץ. קאוואבטה יאסונרי, שהיה מבוגר ב–26 שנים ממישימה, אך מת שנתיים אחריו, התפרסם בעולם בזכות פרס־נובל לספרות שבו זכה בשנת 1968. זה היה פרס נובל לספרות היחיד שניתן עד כה לסופר יפאני, ויש האומרים כי התאבדותו של מישימה בהארה־קירי ב–1970 קשורה באכזבתו מאי־קבלת הפרס. קשה להוכיח את הסברה הזאת. כי לאחר קבלת הפרס בירך מישימה את קאוואבטה, שאותו החשיב כמורו ורבו. קאוואבטה, לעומת זאת, הכריז כי הפרס היה צריך להינתן למישימה.

סופו של קאוואבטה היה פחות דראמטי, אך לא פחות טראגי. ב–1972 הוא נמצא מת בביתו שבקמקורה, על יד טוקיו, מחנק גז. הדעה המקובלת היא כי הסופר בן ה–73 התאבד, אך הוא לא הותיר אחריו שום הודעה או צוואה. חייו, כמו רוב סיפוריו, נגמרו בצורה סתומה.

אף על פי שמישימה וקאוואבטה היו ידידים והתפרסמו במערב פחות או יותר באותו זמן, כלומר, בעשורים הראשונים שלאחר מלחמת העולם השנייה, הם היו שונים מאוד באישיותם ובדרך כתיבתם. אפשר לומר כי הם מייצגים את שתי הפנים של התרבות היפאנית. מישימה מייצג את הפן הסמוראי והאלים של יפאן, את ה"יאנג" בלשון הפילוסופיה הסינית, או את החרב בלשונה של האנתרופולוגית האמריקאית רות בנדיקט, שכתבה את הספר "החרצית והחרב". קאוואבטה, לעומת זאת, מייצג את הפן הרך והנשי, את ה"יינג" בלשון הפילוסופיה הסינית, או את פרח החרצית בלשונה של רות בנדיקט. שניהם מאוד יפאניים ושניהם מאוד מודרניים. אך כל אחד מהם יפאני ומודרני בדרך אחרת.

ברומן שלפנינו מצויים כל הסממנים האופייניים לקאוואבטה: גיבור שהוא אנטי־גיבור, סופר מבוסס הגר בקמקורה כמו קאוואבטה עצמו. סופר זה מחליט יום אחד לנסוע לקיוטו כדי לשמוע את פעמוני המקדשים המבשרים את בוא השנה החדשה ובהזדמנות זו, לפגוש אשה שעמה היתה לו פרשת אהבים סוערת ואומללה עשרים וארבע שנים קודם לכן. בזמן פרשת האהבים שלהם היה הסופר גבר נשוי בן שלושים, ואילו אהובתו היתה נערה בת חמש עשרה. הילדה הרתה לו והפילה, אך הוא נטש אותה ומאז לא התראו. לאחר מכן הפיק הגיבור רווחים נאים מן הפרשה, בכך שכתב עליה רומאן חושפני שנעשה לרב־מכר והפך אותו לסופר מפורסם. אשתו, שהדפיסה לו את הרומאן במכונת כתיבה, נשאה את סבלה בשקט.

בינתיים עברה הנערה לגור בקיוטו, שם נהפכה לציירת בעלת שם. היא לא התחתנה. אך אימצה לה מאהבת צעירה, תלמידה לציור יפה ומהורה. כאשר נודע למאהבת הצעירה על בואו של הסופר, היא מחליטה לנקום את נקמת מורתה. תחילה היא מפתה את הסופר עצמו ולאחר מכן את בנו, מרצה לספרות חסר־ברק, ולבסוף היא מביאה למותו של הבן בתאונה יזומה בעת הפלגה באגם.

העלילה מתרחשת בקמקורה ובקיוטו, שתי בירות עתיקות של יפאן, והיא משתלבת בנופים, בגנים ובמקדשים של ערים יפות אלה. קאוואבטה הוא אמן התיאור הגראפי. בצעירותו שאף להיות צייר ואף כי לא הגשים זאת, כתיבתו קרובה מאוד לציור. הוא מקדיש תשומת לב רבה לפרטי פרטים ומתענג על משחקי צבעים וצורות. הרומאן עוסק הרבה בעניין היופי: יופיין העדין של נשים, יפי בגדי הקימונו שלהן, יפי הטבע המשתנה מעונה לעונה, יופיים של שרידי העבר המעלים אבק ויופיין של התמונות המודרניות שמציירות שתי הציירות. אך זהו יופי עצוב, בנוסח המסורת האסתטית של יפאן: עצבות המתיו, עצבות הדברים שהיו ואינם, עצבות חיי אנוש חסרי הפשר והעצבות שביופיו הרגעי והשברירי המופיע ונגוז כאגל טל. זה מה שהיפאנים נהגו לכנות "מונו־נו־אוואר" (והיופי שבדברים החול־פים). אכן, השם "יופי ועצבות" מבטא היטב את אווירת הספר ואת תוכנו.

הרומן רווי בארוטיקה עדינה: המשיכה הנצחית שבין גברים ונשים והמשיכה שבין נשים לנשים. המשיכה הארוטית בין גברים וגברים אינה מתוארת בפירוש, אך היא נרמזת. כך, למשל, שמה של הגיבורה הציירת הוא "אוטוקו", שם הזוהה בצלילו למלה היפאנית שפירושה גבר. אבל, כמו ברומאן היפאני המפורסם "סיפורי גנג'י" מהמאה האחת עשרה, זוהי ארוטיקה מלנכולית. לא שקר החן והבל היופי, כמו שטענו קדמונינו. אלא רגעי מאוד החן וחולף מהר היופי. הגיבורים אינם מצליחים לממש את תשוקותיהם, או שהם מממשים אותן רק באופן חלקי. בסופו של דבר נופלים כולם קורבן לגורל סתום ומתעתע.

יאסונרי קאוואבטה הוא אמן התיאור הגראפי והרומאן עוסק הרבה ביופי... אך זהו יופי עצוב, בנוסח המסורת האסתטית של יפאן, יופי רגעי ושברירי המופיע ונגוז כאגל טל

התרגום העברי הוא החלק החלש ביותר של הספר. הרומאן לא תורגם מן המקור היפאני, אלא מתרגומו האנגלי של הוארד היבט. אין בכך, בהכרח, אשם, אילו המתרגמת, שרונה עדיני, היתה מתייחסת ברצינות לתפקידה. אך היא כנראה הניחה כי הקורא העברי ממילא בור בענייני יפאן ולכן מיותר להתאמץ ולמסור לו את הדברים בצורה נכונה. התוצאה היא תרגום מרושל ומשובש. נומו הופך אצלה לנומצו (עמ' 5), גשר טוגצו הופך ל"גשר טוגצטוט" (עמ' 7), מקדש גיון הוא אצלה "מזבח הג'יון" (עמ' 15), ושוגון הוא "דזגון" (עמ' 87).

אילו טרחה המתרגמת ללמוד, ולוא במקצת, את הרקע התרבותי של יפאן, היתה יודעת כי בתיאטרון הקבוקי אין שחקניות וכל השחקנים הם גברים. אך מכיוון שהדבר אינו נהיר לה, היא כותבת על שחקניות הקבוקי הצעירות והמפתות (עמ' 66) ובכך מחמיצה את הרמיזה ההומוסקסואלית. מאחר שלא ברור לה איזה חלק מן השם הוא שורש ואיזה הוא תוספת, היא נותנת לשמות היפאניים צורות עבריות תמוהות, כמו "המטבח הקיוטי" (במקום "המטבח של קיוטו", עמ' 61) או "הקיסרות הזאית" (במקום "הקיסרות של תקופת הייאן", עמ' 21). לפעמים היא פשוט אינה מבינה את האנגלית. כאשר כתוב באנגלית "לא תמיד קיבל את דעתה", היא כותבת "תמיד קיבל את דעתה" (עמ' 84); לרומאן שהסופר כתב היא קוראת "עבודה" (עמ' 21), כי באנגלית זאת במקרה אותה מלה; ורומאן בהמשכים נהפך בידיה ל"סדרת כתבות" (עמ' 16).

לשיא הגיחוך של אי־הבנת הטקסט היא מגיעה כאשר במקום לכתוב שבקיוטו כל האנשים נוהגים לדבר בלשון מנומסת, אפילו אם הם משוחחים על הרים, נהרות וכו', היא כותבת כי בקיוטו "הכל — הרים, נהרות, בתים, גופים שמימיים וגם דגים וצמחים — מדברים בנימוס" (עמ' 84). גם העריכה וההגהה הן מתחת לתקן המותר: כשאנחנו רואים "בית קרבות" (עמ' 10), עלינו לנחש כי הכוונה היא לבית קברות; וכשאנחנו נתקלים בביטוי כמו "הוא אינו היה ישן כליבך" (שם) מה עלינו לנחש? אולי חסכה ההוצאה מכך שוויתרה על שירותיהם של עורך ומגיה, אך ספק אם הקורא יצא נשכר מכך. דומה שבמהדורה העברית קיבל השם "יופי ועצבות" משמעות חדשה: היופי של הרומאן והעצבות של תרגומו.

הפרופסור בן־עמי שילוני מלמד בחוג ללימודי מזרח אסיה, האוניברסיטה העברית בירושלים.

התפוצצות גרנדיוזית של צבע לבן

יוסף הירש. מבואות: ד"ר גדעון עפרת, דרק שמיין. הוצאת כרמל, ירושלים. 143 ע' בעברית ו–38 ע' באנגלית. 103 רפרודוקציות בשחור־לבן

מאת בנימין תמוז

כל ניסיון לתאר במלים תופעה שאינה מורכבת ממלים, הוא ניסיון שנידון מראש לכשלון כמעט ודאי. אלא שגם בכשלונות יש דרגות; ובניסיון שאעשה כאן — לטפל בעזרת המלה הכתובה בציורים המרהיבים, המדהימים, ציורים שמתוך "עוני" כפוי מרצון (שחור־לבן בלבד) הגיעו לידי עושר מתפוצץ מרוב אונים — אני מקווה להגיע לדרגת כשלון שלא תהיה מבישה לחלוטין. משהו בין גישוש לגמגום. הגישוש — מתוך כבוד ליצירתו של הירש. הגמגום — כדי לחפות על קוצר ידה של המלה להתמודד עם התמונה.

בין שאר אפשרויות ניתן לדמיין את תהליך עבודתו של יוסף הירש כך, בערך: הוא מניח גיליון של נייר לבן על השולחן. קרינתו של הלובן מסנוורת את העיניים ומסתירה מפני המסתכל את שהצייר מאכלס על פניו, את שכבר היה "מצויר" עליו לפני שפרצה השריפה הלבנה, המסנוורת, והסתירה את המסר המקורי. וכרוצה לילד העוטל זכוכית מפויחת כדי להסתכל בשמש, מפעיל גם יוסף הירש תהליך של פיוח על הנייר: הוא מכסה אותו בכתמי שחור־אפור או באפורים־שקופים ושקופים למחצה ולרביע, כדי שאפשר יהיה להציל מן השריפה מה שניתן להציל.

ואפשר גם כך: מייחסים למיכלאנג'לו את האמירה, שבבואו לפסל באבן הוא יודע שהפסל כבר מצוי בתוך האבן וכל שיש לעשות הוא לסקל את הגושים המיותרים. על יוסף הירש ניתן אולי לומר בפאראפראזה, שמבחינתו מכיל הנייר הלבן כל מה שהירש מבקש לומר. עליו רק לכסות את המיותר בכתמי שחור ואפורים: אפורים עד לשקיפות מוחלטת.

אבל אפשר גם כך: לובנו של הנייר הריק (או ריקותו של הנייר הלבן) הם שיא הישגיו של הציור, כפי שהשתיקה היא האי־דיאל של הספרות. מול השיא הזה ניצב יוסף הירש נפעם, כמו מודע לחוסר האפשרות להתמודד עם המוחלט הזה. וכשהוא, בכל זאת, נוגע בנייר הוא מנסה לבצע פעולת שיחזור: שיחזור הדרך שאותה עשה הצייר ממעמסת הצבעים (או השחור־לבן) אל הריק הסופי.

הלבן הוא הצבע השליט בתמונותיו; וכשאין הלבן מתגמן או מרוכך על ידי הפיוח הריהו פועל על העין בהתפוצצות. התפוצצות זו משרתת יפה להפליא את הכוונות הקריקטוריסטיות של יוסף הירש, כאשר יש לו כוונות כאלה. וברבים מן הפורטרטים משרתת הגבישיות הבוטה והמקצבים הצבריוגאליים את התוקפנות החזותית שבדיוקנאות שלו, ומסיטה אותם מן הריאליזם־שלכאורה אל תחומי הציור המוחלט, המופשט, שבו הקו, הכתם, האורצל ומקצבים שולטים בכיפה כלשון יהודה וסוכרנית.

הקריקטוריסט מתעתע במודל שלו; יוסף הירש מתעתע בצופה. כשאתה מתבונן ביצירה של הירש אתה חש כמי שיהודים אותך לשמוע הערה סרקאסטית: כלום גם אלי התכוון המרבר, או שבאמת ובתמים הוא מצליח רק בזולתו?

הייתי אומר גם כך: מאוד מסקרן אותי לראות כיצד יצייר הירש פורטרט שלי. אבל ספק גדול בידי אם אמנם ארצה שמישהו מלבדי יראה את הפורטרט הזה.

אבל אילו לא הייתי אדם אלא חפץ, טבע־דומם כלשהו, הייתי בוודאי רואה גאולה לעצמי להיות מצויר בידי יוסף הירש. הקריסטאליות החותכת כסכינים (בדיוקנאות) נהפכת לזוהר מטאפיזי בציורי טבע־דומם שלו. ההתפוצצויות נעלמות כליל ועדנה מפיסת שורה על החפצים. למראה אלה אני זוכר ציורי טבע־דומם של שרדאן.

ציורי הטבע הדומם של יוסף הירש הם בעיני שיאה של יצירתו. אבל ייתכן שכך נדמה לי, מפני שאני משתמש במלים; הטבע הדומם נכנע למלים מפני שהוא טבע מת (נאטור מורט, בצרפתית) בעוד שהדיוקנאות הם של אנשים חיים, והללו אינם עוברים בשתיקה על מה שעושים בהם. וייתכן שבשמם של בעלי הדיוקנאות אני מתקומם.

יוסף הירש: טבע דומם (1983)

התוכי של פלובר והלשלשת שלו

התוכי של פלובר, מאת ג'וליאן בארנס. מאנגלית: כרמית גיא זמורה, ביתן, 1987, 188 עמודים

מאת יורם ברונובסקי

קיים סוג ספרותי־עיתונאי פופולרי למדי, המבוסס על עיקרון ההליכה "בעקבות" סופר או משורר או אמן אחר מן העבר. "המבקש להבין את המשורר יילך אל ארצו של המשורר", כתב גיתה ב"דיוואן המזרחי־מערבי" שלו, ומאז, ואולי עוד לפני־כן, נשמעו לעצתו אלפי ליטראטים למיניהם ויצאו אל ויימאר ואל סטרטפורד, אל יסנאיה פוליאנה ואל אילייה־קומברה — להתוודע במקומות אלה דווקא לסופרי־העבר השונים, כשתעשיית־התיירות המודרנית מסייעת בידם בחפץ־לב, מובילה אותם בחדרי המיטות של גאון זה, מניחה להם לראות את ממדי האמבטיה של גאון אחר, להעיף מבט בסיר־הלילה של בלזאק וללחוץ על קליד בפסנתרו של בטהובן. הליטראט־העיתונאי מסתכל, מריח, מודד, לוחץ, וחוזר מרוצה מעצמו למלונו ומחבר שם את הכתבה בסדרה הזאת שלא תסתיים לעולם "בעקבות סירי הלילה המגלומנית של כל גאוני העבר באשר הם".

מוטב לי, על כל פנים, לא להוסיף ללעוג לז'אנר ה"בעקבות" שהרי אני עצמי נדרשתי לו פעמים רבות מדי בקריירה העיתונאית הארוכה שלי, וחוששני שאידרש לו עוד לא פעם בעתיד. להגנתי אומר רק זאת שהלכתי ל"ארצו של המשורר" תמיד מתוך הרגשה תחומית של הגיחוך שבדבר. ואפילו בכתבות שלי לא יכולתי אלא לרמוז להרגשה הזאת ששותפות לה בדרך כלל בסיורים כאלה גם הרגשות־נועם שונות: טיול בחבל־ארץ לא מוכר, התוודעות לנוף ולאנשים וכו' — וכן, עוד משהו: התחושה הפטישיסטית, המגוחכת אולי אך האמיתית לא פחות בשל כך, שלפני עשרות או מאות שנים הילכו במקומות הללו שכיום רומסות אותם טלפיהם של מאות הכרכים הללו, תיירי כל העולם המצויים בכל העולם, הסופרים או המוסיקאים שהעניקו לי שעות עונג פרטי רבות כל כך.

בריית'וויט יודע שהוא עובר על מצוות היסוד של הסופר האהוב עליו, אך כה לעשותו חוששני שגם הוא עיתונאי בנשמה שלו, ככל שנדמה שהוא שותף לפלובר בסלידתו מן העיתונאים והמבקרים וכל אותו "דמי מותר" של הספרות (ביטוי המתורגם בספר העברי כ"עולם תחתון", תרגום לא כל כך מדויק). הוא נדרש לבסוף לשירותיו של ג'וליאן בארנס ובאמצעות עטו השובב הוא נעשה אפילו כעין חוקר פלובר, הולך בעקבותיו, בבחינת עוד כינה המקפצת על תלתליו.

ובכן, כיוון שראיתי כי גם בריית'וויט רק בא והולך (בעקבות פלובר) אך אינו בא מקיים ופונה בעקבות פלובר, במרדף אחרי התוכי ששימש לו מקור־השראה לתיאורו של התוכי המופיע בסיום הסיפור "הלב הפשוט", חשבתי שגם לי מותר. אשרי, עיתונאי אני ולא ויתרתי אפילו על תוגנה אחת במסעי המתוכנן בעקבות פלובר. קוראי המדור הזה, רב־ההסכלנות, זוכרים זאת אל־נכון, ולמה אני מתנדב להזכיר להם. ורק זאת שהיכולתי התבולה קטנה, לשים את מסעי בעקבות סופר שבאמת אהוב עלי במסגרת גרוטסקית ראויה כתבתי על מסע בעקבות ג'וליאן בארנס היוצא בעקבות פלובר. אבל גם כך לא לי הניצחון, ולא אני הייתי הצוחק האחרון. הצחוק (הצחוקה בעצם) האחרונה היתה אותה קוראה פיקחית שכתבה לי מקץ זמן מה, אחרי פרסום הכתבה הנ"ל בעמודי מוסף זה לפני שלוש שנים בערך, על תוכניתה לצאת לסיור בנורמנדי בעקבות הכתבה שלי שיצאה בעקבות ג'וליאן בארנס שיצא בעקבות ג'פרי בריית'וויט שיצא בעקבות גוסטב פלובר. אם גם לא הפיקה הקוראה הזאת את זוממה, היא היתה הצוחקת האחרונה.

כך או כך, "התוכי של פלובר" הוא ספרון נחמד, מעין פארודיה־בתוך־פארודיה־בתוך פארודיה, בהתאם לאופנה

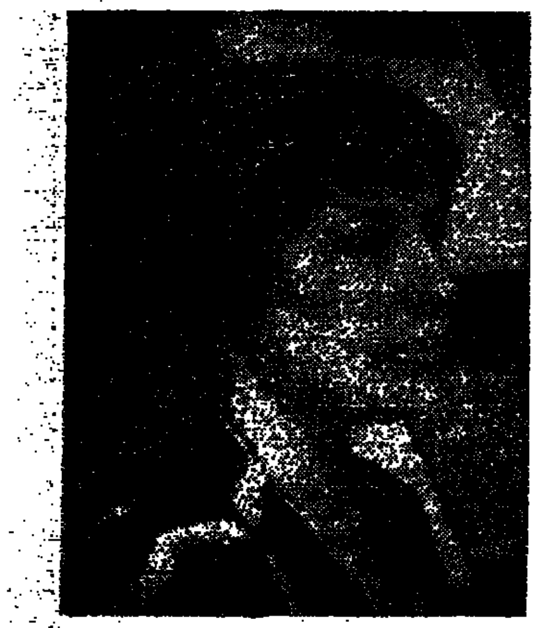

ג'וליאן בארנס: "התוכי של פלובר" הוא פארודיה־בתוך־פארודיה־בתוך־פארודיה... שעשוע קטן שנולד מאהבת פלובר והוא מעין הומאז' לסופר הריאליסט

כרמית גיא: רוח של עילגות מהלכת על הספר כולו. אין המדובר בגוני־שובנים ובתרגום לא מזהיר אבל עובר, מדובר ב... פלובר היה יודע להגדיר זאת

מדוע עלי להמיר את חשבון העיתונאי שלי כמו מעשה הזה לעבור תוך על ה"בעקבות"? כדי לענות על השאלה הזאת צריך לענות קודם על שאלה בסיסית אחרת: לשם מה קיימים עיתונים ועיתונאים, ולכך, כבר שאומרים, יקצר כאן המצע. אף שרומני כי פלובר היה מוצא דווקא תשובה קצרה כזאת לשאלה הזאת, בת חמש אותיות בלשונו היפה גם אם הלארגנקית, ובת שלוש אותיות בשמשנו התת־תקנית. הסופר האנגלי הצעיר ג'וליאן בארנס עשה מן התשובה לשאלה הזאת כמה פרקים בספרו הנחמד, "התוכי של פלובר".

כאשר ראה הספר אור באנגליה, לפני קצת למעלה משלוש שנים, עשיתי בדיוק בהכנות למסע נוסף "בעקבות", ודווקא מסע בעקבות גוסטב פלובר, שבמסגרת טיול משפחתי ברחבי נורמנדי. מובן שהצטיידתי בספר החדש שהופיע על פלובר וכיליתי בקריאתו חמש שעות לא בלתי־נעימות שבין פורטסמות' ללה־האוור, שעות המוכרות יפה לקול המרבר בספרו של בארנס, קולו של הרופא המזקן בריית'וויט, המרבה לחצות את התעלה בעונות שמחוץ לעונת התיירות הבוערת, ואת רשמיו מן החציות הללו הוא מוסר באחד מפרקי הספר, הפרק הקרוי "חציית התעלה" (ובספר העברי שראה עתה אור בשם "התוכי של פלובר" קרוי הפרק "בין גלי התעלה"). ובכן, לא יכולתי שלא להתרשם כי יד הגורל תובבה את הספר הזה דווקא לידי במבצע העיתונאי־תיירי ההוא שלי, להוסיף בפני עוד לפני תחילתו את האיוולת שבו ואת הוולגאריות שלו.

"מדוע מביאה אותנו הספרות לרדוף אחרי הסופר? מדוע איננו יכולים להניח לה, כלום לא די בספרים?" — תוהה הרופא הבריטי והבר־פלובר בראשית החיבור של בארנס. ובכן כלום הניח הרופא לפלובר? כלום הסתפק בספרים "כפי שפלובר רצה"? לא, לא ולא. נהפוך הוא: הוא חצה את התעלה, הלך אל העיר רואן, ביקר בכפר ראון פלובר שב"הוטל דיה", ביקר גם באחוזה הכפרית של פלובר, ברק כל תשמישי־קדושה מן העבר ועבר על כל איגרת שכתבה מפרי עטו של הסופר הגאוני שיותר מכל סופר אחר שאף להיבלע בתוך מעשה־האמנות שלו, להסתיר את אישיותו־חייו ומראה אנפילאותיו לטובת חיי־הנצח של הרומאנים והסיפורים שלו.

הקטבלה זו כבה, שאת במורתו האנגלית המתחכמת יותר. האשר בין ראשי הדברים יש לבנות את ג'וליאן בארנס (סוקר תוכניות הטלוויזיה לשעבר של "האובזרבר" ומגנו לשעבר של עורך המוסף לספרות של "הסנדיי טיימס"), ואת פיטר אקרויד, הרצנזנט הקבוע של עמוד הספרות ב"טיימס" של יום חמישי, מחבר ספרי פארודיה (ובעצם SPOOF — מלה קשת־תרגום, משהו בין פארודיה לבין סטיליזציה לבין בדיחה פרועה) מקסימים אחרים, כגון "צוואתו האחרונה של אוסקר ויילד" ולאחרונה "צ'טרטון". ספר שהוא מועמד "לפרס הבוקר" האחרון, כפי ש"התוכי של פלובר" היה מועמד לפרס הזה, היוקרתי ביותר (כלומר האידיוטי ביותר) בפרסי־הספרות האנגליים.

העובדה ששני ספרים מן האסכולה הזאת הגיעו למועמדות לפרס "בוקר" יכולה להעיד על כבוד והוקרה שרוחשים כיום שופטים בעלי טעם פופולרי (על פי תקנון הפרס) ליצירות מתוחכמות אלה, השמות ללעג את כל המוסכמות הספרותיות, המכילות על פי רוב — כמו "התוכי של פלובר" — ביקורת מרירה על החברה האנגלית, על טעמיה המסורתיים וכיו"ב. מצד אחר, ייתכן שהמועמדות הזאת — והיא: מועמדות בלבד — מעידה על יחס הכבוד שרוחשים שופטי הפרס לעיתונאי־התרבות הבכירים הללו המחברים את הספרים הללו, המכילים בין השאר לעג קטלני על עיתונאי־תרבות ועל טעם פופולארי ועל פרסים פופולאריים, ובעצם: על ה"פופולוס" באשר הוא.

ואחרי ככלות הכל, היש מוצא מן הפראדוקסים של קיומנו הספרותי והאחרון האם פלובר. אם לקחת דוגמה, שבו כל כך למין האנושי יצא לשם כך מכלל האנושות? האם המשוררים המודרניים הגדולים שהשירה המודרנית הגדולה ביותר היא השתיקה — לא פירסמו את שיריהם המהללים את ההימנעות מכתיבת־שירים? ואם מישהו באמת ישתוק — איך ידעו כל השאר (שופטי פרסים, בניין) שהוא שותק? פלובר היה מודע גם לבעיות הללו, וג'וליאן בארנס נעזר בו כדי להעלותן מחדש, מתוך בקיאות עצומה בקורות־חייו ובאיגרותיו. ובפרשנות על

(סוף בעמוד ב7)

תגובה
עמוס וד"ר Shoot

מאת יהודה מלצר

אל העורך,

מה יש לומר — השתתפתי במספר העצום והמיגוון הרחב של תגובות שהגיעו וממשיכות להגיע אלי בעקבות ביקורתי על "מורדות הלבנון" של עמוס עוז ("דך אלינו מלבנון", תרבות וספרות, 29.1). בתשובתי לתגובה הכתובה שהופיעה במדור זה (גרשון שקד, "ועמס של הצדיקים", תרבות וספרות, 5.2) אפנה אל כמה כתובות שונות, אולי להקל בכך על הדרישה. ואני מתחיל בך, מפני שכאשר עומד מולי פרופסור לספרות עברית, ניצב על מדרגה כזאת של חירשות לשונית, והמרום נוגהה מבריח כי ה"עמודה" שלי ושל שכמותי "איננה מבחינה גוונים אלא צבעים"; וכאשר הוא מוסיף לדקויות האבחנה האלה משפטים פנטסטיים כמו "שניהם (עוז ומלצר) לא נהנו מן ההרפתקה הלבנונית"; וכאשר לכל אלה לא מתלווה אפילו ארגומנט אחד לנעוץ בו שיניים. אני מודה שפשוט לא בא לי התיאבון. איך אפשר להתחיל עם קרמבו רוזי שכזה. או אני פותח בפנייה אליך, העורך, ואליך, שקד, עוד נשוב.

יצא לי להיות במנהטן, כדוקטוראנט לפילוסופיה, בעת שהמבקר הספרותי המבריק ג'ון ליאונרד נתמנה לעורך ה־Book Review Section של הניו־יורק טיימס. בשבוע הראשון לעריכתו פתח את המוסף הנכבד הזה — בעיתון שלא בדיוק חסרים בו עמודים להתדיינות פוליטית — במאמר מרעיש על פשעי המלחמה האמריקאיים בוויטנאם. עד כמה שאני זוכר, הוא אפילו לא העמיד פנים כאילו מדובר על סקירה של ספר. מה שאני כן זוכר בבירור הוא הגל העצום, המערבולת הפורייה של תסיסה תרבותית, שבאו בעקבות התריגה הזאת והשאירו את רישומם העמוק לאורך זמן על חיי הספרות של ניו־יורק רבתי.

כשאני כותב שורות אלה, ביום שני, 5.2, ב"מבט" כבר הראו קצת מסיפור התזהור היהודי והנערים הערביים. ולך תדע מה יהיה עד שיפורסם המאמר הזה ביום שישי. ולך תדע מה הראו בטלוויזיות שאינן של אורי פורת. והנה — ס. יזהר כותב כמעט כל יום ב"דבר", קמע אחד, שניים, והכל ברור, בלי חכמות, ואומר את האמת בפשטות. ואינו מרפה. והאמת הזאת היא, שעוד שלא נעשה "אחת ולתמיד סוף גמור לבדיק" — כמו שאומר עוז כדי ללעוג לרופל בהקשר אחר — באמת, אסור להרפות. ואם אתה, העורך, פותח לרווחה את דפי "תרבות וספרות" לרוח הזאת, אפילו אם היא רוח פרצים — תבוא עליך הברכה. כי היום, עת לעשות — הפרו תורתך.

אל עמוס עוז—

אודה על האמת, נוספה לי אכזבה קטנה ממך. חשבתי לתומי, אולי יתעשת עמוס עוז בעצמו ויענה. הנה, תקפתי אותך בסיגנונות שאולי יש בהם צדק ואולי לא. אבל בוודאי הם קשורים לדברים שגם בעיניך אינם עניין של מה בכך. או במקומך מר פיע לי אחד מהאנשים שאולי יש לך אתו איזו "הבידה" — והבריטאל נוסח גרונצ'יקוס־פורקן מבוסף לכל רוח בבין הרב מפלסטיק והמודה אל תגעו בנסיכי. אבל הדיכה אפקי הא־רציני. לא יעזור לך כלום, והרי לפניך, מהכת כבודך, עוד סיבבב קטן.

אתה (וכמובן גם אני) לא אסטרטג, ולא כלכלן, ולא שב"כניק רחמנא ליצלן, ואפילו לא פוליטיקאי. בכגון אלה יש לנו מקצוענים לרוב. עזוב את זה. אבל מי אצלנו מסוגל להעריך תוך שמונה עשר מהדורות ויותר של רומאן חדש? רק אתה. ומשום כך, אתה מן האחראים הראשיים, כמי שהוא אולי באמת הנסיך הכמעט־מוכתר של הספרות העברית. אתה אחראי על מאגרי התהום ובארות המים של הדבר ההוי שעוד נשאר לנו. בדרך נס, מן התקומה המופלאה של הדבר הזה, ז.א. הציונות (תראה כמה קשה היום לומר את המלה). המים האלה הם כמובן השפה העברית. בשפה עוסקים המקצוענים של הספרות והפילוסופיה. ואף אחד כאן לא מתכוון לוותר לך. השפה העברית, היא רכוש הציבור. ואתה הרי אינך פחות אחד מן הקבלנים־לעבודת־עפר־של־תולדות־הספרות־העברית לדורותיה. לך לא צריך להסביר איזו סכנת כוחות מרופפת עלינו אם המים האלה מזוהמים או כמולחים. מה פתאום מתנפלים על עמוס עוז על שלג דאשתקד ועוד איך נתנפל — על שלג דאשתקד ועל שלג ולפני חמישה חוצי אשתקדים. כי כל מי שרואה ושומע את כבוד לחורשות וירדן ולבנון ובי. בי. סי. יודע עד כמה השלגים האלה מקבירים לנו את מי הנפש. מימיה של השפה העברית הם תחום נכיבתך היחיד. ואם במהוות הללו אתה בוגן, מדלית, לכלכן, או ממליח — אתה תחוטה, כי אולי אתה מן המופקדים הראשיים על המקורות. אבל מן המים האלה כולנו שותים.

אגיד לך אם כן דבר אחד בספרות, שהיא תחומך, ואגיד אחד בפילוסופיה, שהיא קצת תחומי. ונתחיל בספרות.

לפני שבועיים, ביום שישי, 5.2.88 — עוד פעם תאריכים! בה לעשות, הייתי פעם כורולגו, ותלמי־ משום שאלבר קאמי ידע מכה־דגל: העיקר במשחק זה הוא ה־Timing — אם כן, ב־2.5, שמותר לראות במוסף הספרותי של "דבר" קטע קצר, מהבלה־ומבוסבר כיאות, מאת עמוס עוז, וכהודעתו תודה וברורה — כך הרגשתי — והודעה: "לצאת". סוף־סוף, הסכמתי לרגע, סוף־סוף שומעים מעמוס עוז איזה משהו של ממש: לצאת! אבל הטעמה נמסכה רק בשבוע של שנייה, כי אחרי המשפט הראשון בקושי המשפטי לקרוא. וכך הוא מתחיל, המשפט הראשון: "מפלגת העבודה צריכה לעזוב את הממשלה..." המשכו כבר לא אכפת לי. ואני שואל אותך: איך אתה מעז להשתמש כך בהקצבה של מי השפה שלנו? מדוע אתה מרשה לעצמך הפקרות לשונית כזאת? כמובן, אני לא מבבל, ואני מבין את ההקשר: אתה היית מארבעת הכותבים שתרמו להקמת ממשלת החזית הלאומית; ועכשיו, כך אתה כנראה חושב, אתה אביך ואומר סוף־סוף: לצאת. במקום שבעלי תשובה עומדים, יעני, וגו'. אבל ב–2.5, בשבוע השביעי לבעירה והאש מפצחת צמיגים במהרה, והמדורה היא בכל אחד מבתינו ולא רק בגדה וברצועה — אם אתה מרהיב עוז להשתמש במילה "לצאת" באיזשהו שימוש אחר מלבד השימוש האחד הבלעדי שמותר להשתמש בה, אז אני מודיע לך בלי שום התחכמויות שאתה בעיני פורנוגראף של השפה העברית. וכמו שכתב לך על ה"לצאת" שלך בוזר אחד מאיילת־השחר (במכתב לדבר־ג "בוקר טוב עמוס עוז".

לפני יותר מעשרים שנה, כשלא היתה לנו גדה ולא היתה לנו עזה והאוניברסיטה היתה בגבעת־רם הצנועה וההגונה, ולא בקסרקטין על מורדות הכפר עיסאוויה, היינו אז בימי המישל, בשש עד שמונה בערב, יושבים, אתה ואני ועוד כמה צעירים, בסמינר של תלמידי־M.A. לספרות. היינו לומדים איך קוראים סיפור עם מורנו דב סדן, הרבה ענוון, קצת אשר ברש. לא דוד תש"ח דוד תרפ"ח ודוד תרפפ"ו — רק איך לקרוא סיפור למדנו. והכל שאינך זוכר משהו נפלא מאוד שלימדו אז כאן, ואני לא אשכחנו: ישנן מלים, כך אמר, שאסור לסופר

סוף בעמוד 63

עמוס עוז (משמאל), גרשון שקד: לצאת

יהודה מלצר הוא, בין השאר, מחבר הספר: Concepts of Just War. Leyden 1975.

העיזבון החי של מוסיל

שיחה עם אברהם כרמל, מתרגם "האיש בלא תכונות" לרוברט מוסיל, שהופיע זה עתה

מאת רות אלמוג

בהוצאת "שוקן" ראה אור בימים אלה הכרך הראשון (539 עמודים) של ספרו המונומנטלי של רוברט מוסיל "האיש בלא תכונות" בתרגומו של אברהם כרמל. הכרך השני יראה אור, ככל הנראה, בתוך שנה, מעיד המתרגם. אין ספק, מדובר כאן במפעל־ענק ובאירוע תרבותי ממדרגה ראשונה. שכן "האיש ללא תכונות" הוא יצירה מן המרכזיות והחשובות ביצירות הרוח של המאה העשרים.

רוברט מוסיל (1880–1942) מהנדס במקצועו, בעל דוקטוראט בפילוסופיה (התמחות בלוגיקה), למד גם פסיכולוגיה ניסויית. ויתר על מסלול אקדמי, והחליט ב־1908 להקדיש את חייו לכתיבה. על ספרו "האיש ללא תכונות" עבד כעשרים שנה ולא הביאו לכלל סיום.

בעברית כבר ראו אור מיצירותיו "שלוש נשים" (ספריית פועלים, 1960) "נבוכותיו של התניך טרלס" (ספריית פועלים, 1975) בתרגומו של אברהם כרמל וכן "עיזבון של אדם חי" (הקיבוץ המאוחד) בתרגומה של אילנה המרמן. אגב, לדעת אברהם כרמל צריך היה שם הספר להיות "עיזבון בחיים", שהוא מונח משפטי קיים. ויש כאן אירוניה בשם זה, כי המחקר הענף על מוסיל סובב ברובו על בעיית העיזבון שלו, המכיל עד כ–800 עמודים בכתב־יד.

כרמל החל בעבודה על תרגום "האיש בלא תכונות" ב–1981 ותרגום הכרך הראשון העסיקו כארבע וחצי שנים. בראשונה היה לו התרגום תחביב "עד שפרשתי פרישה מוקדמת", הוא מספר. ואז שם לו לאתגר את תרגום הספר הזה. קודם לכן שימש בתפקיד המזכיר האקדמי של הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית.

רוברט מוסיל: מורכבות

כיצד התוודע אל יצירת מוסיל? "בזכות ברוך קורצווייל", משיב כרמל. "בארץ לא הכירו את שמו של מוסיל עד שהחל קורצווייל להכירו במסותיו כאחד הגדולים בסופרי המאה. הוא היה אחד הסופרים החביבים עליו".

על הקשיים המיוחדים שניצבו בפניו בתרגום הספר הזה אומר כרמל: "קושי אחד: ההיקף הגדול של הספר. קושי אחר: התחביר הגרמני המורכב־מאוד של מוסיל. מורכב גם בהשוואה לגרמנית בכלל. לדעתי, היה למוסיל הלך־מחשבה מורכב מאוד ולא רגיל. הדבר מתבטא גם בתוכנו של הספר ולא רק בתחבירו. קושי נוסף הוא ההיבט התוכני. זה ספר עשיר מאוד שעוסק בביקורת התרבות, כך שהוא נוגע בכל תחומי התרבות האנושית, הן במדעי הטבע, הן במדעי הרוח, ומעניין שגיבור הספר, אותו איש בלא תכונות, הוא מתמטיקאי במקצועו. כך שיש בספר הזה מושגים מכל תחומי התרבות. זה ספר של אידיאות. המתרגם צריך קודם כל להבינו על בוריו".

הספר העברי מלווה, כמובן, הערות המבהירות את המושגים והשמות, שהם תמיד בעלי משמעות ולעיתים אירוניים. "אני מקווה" מוסיף כרמל, "שהצלחתי להקל על הקורא העברי, שאינו מורגל כקורא הגרמני בקריאת טקסט כה מסובך המגיש תוכן כה מורכב". אגב, בניגוד לסברה הרווחת בדבר ההגייה של שם הספר, טוען כרמל שיש להגות "מוסיל" ולא "מוזיל". שכן השם הוא שם סלאווי במקורו.

ענייני לשון / משה זינגר

השיגעון שבשיטה

ברשימה קודמת עמדנו על צדדים אחדים באפיה הקסום של הקונקורדנציה למקרא מאת שלמה מנדלקרן. נראה להלן פרט אחד או שניים מבין הדברים שספר רב עניין זה יכול לאלפנו בהם בינה.

אחד הדברים החשובים שאנו יכולים ללמוד מעלעול בקונקורדנציה הוא, כמדומה, זה: אנו יכולים לחוש ולהבין עד כמה שונים מנהגי הלשון ותורשת הלשון בתקופת המקרא הטובות — מאלה שבימינו. כלומר, שימוש זהיר בספר זה, מתוך מחשבה, עשוי ללמדנו מה אין עלינו ללמוד ממנו... הדברים יובנו בהדוגמאות שבהמשך. נתרכז בתופעה אחת שהיא אולי בגדר חידה. ואולי — אין היא חידה כלל וכלל.

הפותח את הקונקורדנציה בסופה, בחלק השמות הפרטיים, באות פ"א, יתפלא לגלות תופעה מעניינת: המלה "פלשתים" מופיעה במקרא ללא ה"א הידיעה כ–250 פעם, ואילו עם ה"א הידיעה — הפלשתים — מופיעה המלה רק 9 פעמים.

הייתכן כי בכל אותם מקרים רבים שבהם נכתב "פלשתים" — אין מלה זו מיודעת? לאו דווקא. ואולי אפילו ההיפך הוא הנכון: לפי תחושתנו כיום, וגם לפי הדקדוק המקראי, ברוב המקרים נראה שאותה ה"א דווקא חייבת היתה להופיע. למשל — הנה דוגמאות אחדות: "ויך את פלשתים". "ויסגרם ביד פלשתים". "ויאמרו פלשתים מי עשה זאת". "תמות נפשי עם פלשתים" ואנחנו רגילים, אמנם, למשפט מפורסם זה בצורתו. אך נחשוב נא כיצד היינו מנסחים זאת לוא היתה מלה אחרת שם במקום פלשתים. "ויציל אותם ביד פלשתים". "פן תשמחנה בנות פלשתים, פן תעלזנה בנות הערלים" (!) — וכד' וכד'.

תופעה זו, של שימוש בשם העם ברבים ללא ה"א הידיעה בולטת במידה ביותר בשימוש המלה "פלשתים" במקרא — אך נוכל למוצאה גם בצורות ריבוי של שמות עמים אחרים: "מרבות את אדומים", "ויכו ארמים את יהודה", "ויביאוהו אשדודים מבית". "אנו גורדי כשדים", "צידונים יקראו לחרמון שריון והאמורי (!) יקראו לו שניר" — ועוד.

לעומת זאת, "היהודים" מיודעים במקרא, כבביטוי: "ויגשל את היהודים", ועוד ועוד. אך אל לנו להסיק מסקנות במישור הלאומי בעניין זה... הקונקורדנציה מלמדת כי גם "ה' מאכבים". "המצרים" ו"העברים" זוכים לסימן הידוע.

בקיצור — לפנינו מנהג לשוני שאת מקורותיו אין בכוחנו לחשוף ברגע. יתכן שחוקרים עמדו על כך וגילו את פשרו. אין זה מעלה ולא מוריד באשר ללקח שאנו יכולים ללמוד מפרשה זו. ועיקרו של לקח זה, כמדומה, כך הוא: דור דור ולשונו, דור דור ובמנהגיו. שגור־פיהם ביוויים, אם סבריים מן העין, תמיד יש בלשון — וגם בימינו, כמובן — תפרוחת של 'פשה וחוסר פסה בעת הבעת אחה. לעתים טועים אנו לחשוב כי טוב נקבעה נוהג — או מן הדין שינהג — בלשון. תופעות כמו זו שהצבענו עליה מלמדות שהוא האמה היהודי והנוהג בלשון הוא המגבר המקובל.

הכבנה, ההסכמה הכללית — הם הקובעים את שימושו ודלשון יותר מכל דבר אחר. "פרשתים" כמו אותה "היה שהמלה פלשתים דוחה את הא הידיעה. הנוגלים לנו בבודהו בכיוון של הקונקורדנציה, מלמדים על השיטה שבשיגעון — או שמא, על השיגעון שבשיטה.

עורך: בני ציפר

שבוע של ספרים / דן דאור

מקור

שושן לבן שושן אדום, רומאן, מאת דוד שיץ. הספרייה — הוצאת הקיבוץ המאוחד, ספרי סימן קריאה, בתר, 1988, 255 ע'

"שושן לבן שושן אדום" הוא ספר מתוק, מאלה שאי־אפשר להניחם מן היד עד סופם. כמו סרט עלילה טוב, אין בו אניניות לשונית ולא בשורה צורנית חדשה, ולמרות התהילות המלומדות שבגב הספר, הכוונות למצוא בעלילה ביבליקה ועמקיות, נדמה שעיקר כוחו של הספר הוא בפשטותו הגדולה: שלושה סיפורים של נערים הבאים לארץ עם גלי העקורים לאחר מלחמת העולם השנייה, שמתרועים עם המדינה והציונות, שואפת לאפס, המבטאים בהוויתם הלאומטורית־להכבים את האב־טיפיה לסוד הקיים. בתקופה של פוריסאציות מיניות, של שפע העמים, של הגיסמה ופנקסי־נקד־רות, נראים גיבורי הספר על עצמם את כל תוליי המבוה, משוך שחור ועד צמח חדנה — כמו הקודשים־הנושעים בספריו של דאן דנה.

דוד שיץ: משפחות

לאחר האכזבה מן הרומאן הקודם שלו "עד עולם אוהבה", שלקה יותר מכל בעריכה גרועה, "שושן לבן שושן אדום" הוא ספר מאורגן וקצבי. שלושת חלקיו — המסופרים כל אחד מפיו של קול אחר מקולות הגיבורים — קשורים לא קשורים זה בזה. אבל אם היתה לשיץ כוונה להגיע לאותה פוליפוניה של קולות המבריה למשל ב"התגנבות יחידים" של יהושע קנז (המשוכר בגב הספר לצורך ההשוואה), לא עלה הדבר בידיו, מאחר שכל גיבוריו פרובים כלשון אחת המסכיות שעל פניהן אינן לבושות והחרוזים משלהן. שיץ הוסיף גם את סגינת הרצח שהיתה אמורה להביא את הרומאן לשיאו. במקום מוחריים מגמר שיץ לנעול את הרומאן בדרשה רדודה בין גולדין הרצח למורנו מאחותנו, שבסיומה היא מסגירה אותו לידי המשטרה (ב. צ.).

תרגום

יבשות, רומאן, מאת ג'ים קרייס. מאנגלית: נעמי כרמל. ספריית מעריב, 1988, 128 עמודים

המוטו לספר הקטן, הסימפטי, המשעשע משהו, [illegible] היסטוריון הזה [illegible] כמותו כיבשת שבה מתרחשים שבעת הסיפורים, אבל המוטו שווה ציטוט: "מעבר לזה יש יבשת שביעית — שבעה בריארים, שבעה ארזונים, שבעה ימים, ופרנסתה על סוד ועל אמנות תפלות."

בכל אחד מהסיפורים נוגעת היבשת שלו במקום אחר על הגלובוס המוכר: גבריסקה בסיפור הראשון, ארגנטינה בשני, יערות האמזונס בדרבי, אפגניסטן בחמישי, וכך הלאה, כולם רק בערך, בתוספת אלמנטים מומצאים יותר או פחות, כמו עצי הסארגוני המוקדים כבדיה מפורשת בהתחלה ומופיעים שוב מדי פעם.

הזמן הוא עכשיו וקצת קודם: העולם המודרני כבר פולש לכיסי הממרות והמסטלגיות האפשריות האלה, אבל עוד לא הספיק למחוק אותם כליל. מורה בא מהחוץ, הקאליגרפיה המדיטלית נעשית מוצר מבוקש בשוקי האמנות, השמל מגיע אל הכפר, פרופסור מיותם מגלה (אולי) שבט שבו הנשים מבייצות אחת לשנה, סוכן של חברה לפיתוח מוצבים שלח דוגמאות הסחורה־עדך (ממחיר) של ערמית ומעלים את אבני הזן. העולם הבינתרבותי של התאגידים הרב־לאומיים משיק למטפיסיקות ובמיתולוגיות של החברות המסורתיות. מסתר אמונות־הבל. גם טבע ותרבות, כמובן, הכאילו־טבעוני והמלאכותי לכאורה, הנושא הקלאסי (או הביאר קלאסי) שמקשר את הסיפורים.

על הציר המתח הזה מרקיד קרייס את גבוריו לאיזון עדין. הסטודנט מ"גבריסקה" בסיפור הראשון מעדיף את המשורר הלבן ותוללות הטלפתים על עמק הפרות, ומאבד את אושרו. הגיאולוג, בסיפור האחרון, פונה עורף לעולם המודרני ומאבד (אולי) את שפיותו.

המתרגמת קונה את העברית שלה רק בתוספת עם יתוג של מבון התקנים, מה שמקשה לעתים על הקריאה. היא אוהבת קישורים באמצעות "עם ש" ותארי פועל כמו "במהוסס", וסוהר בזר אומר אצלה "ואני הגרתי לה זאת, לאחר שכילינו את מעשינו", מה שמרגיש אולי קצת יותר מדי את הצד המלאכותי של הסיפורים, אבל בכל זאת כדאי לקרוא את הספר, אפילו בעברית.

מילון

לקסיקון דביר. ביולוגיה. מאת חנן לב. מהדורה שלישית, מתוקנת ומורחבת. דביר, ע"י זמורה, ביתן, 1987, 278 ע'

למה זכו ביולוגים אחרים, ושמם הונצח בשם תגליתם האחים לאת זו שאלה שצפה ועולה מאליה בזמן העלעול בספר מועיל זה. למוהיש מנגנון גולג'י ("ע"ש הציטולוג האיטלקי גולג'י, 1884–1926") וצבע גרם ("הנס כ"י גרם, רופא דני, 1853–1938") ולא שום דבר ע"ש ווטסון וקריק, למשל. בעלי אחת התגליות המרתקות ביותר של המאה, מבנה ה"סליל הכפול" של הדנ"א. אבל העוול ההיסטורי הזה אינו מעניננו. כה שכן מעניננו הוא חוסר האיזון המפתיע לפעמים בין הערכים השונים בלקסיקון. ווטסון וקריק אינם זוכים גם באזכור בחמש השורות הלא־מספקות תחת הערך המתאים. לא כמו רדי, בירואס, ספלנצני, פסטר וטינדל, שמופיעים כולם בעשרים השורות המוקדשות לאביוגנזה, או ליתר דיוק, להפרכת התיאוריה הזאת. אלא ששוחר איתן, כמו שגיאות, זה משא שכמעט אי־אפשר בלעדיו, כמו גם הלקסיקון עצמו.

המסברים התמציתיים מנוסחים בדרך כלל בבהירות. ליד המלים הלועזיות מופיע הסבר קצר על מקור המלה. לספר נספח מפתח מונחים אנגלי־עברי. הדפוס נוח לעין, העימוד נריב, הרישומים מאירי עיניים. כל אלה עושים את הספר הנאה הזה לכלי עזר חיוני להדיוט המעוניין לדעת משהו על העולם המופלא של הביולוגיה.

ביקורת

שירת חיבת ציון, מאת הלל ברזל. כרך ראשון בתולדות השירה העברית מחיבת ציון עד ימינו. בסדרה "פואטיקה וביקורת" שבעריכת חיים פלג. ספריית הפועלים, 1987. 506 עמודים, כולל הערות (90 עמודים), ביבליוגרפיה ומפתח עניינים.

שירת חיבת ציון מוכרת לקוראי השירה בארץ הרבה פחות מאשר שירת התחייה (ביאליק, לא רפול) או ההשכלה. היא גם מקובלת פחות על מעצבי תכנית הלימודים. דומה שאין ילד ישראלי שיתקשה לזהות את "שלום לך מרתה תמתי לנצח", או את השורה הנבואית "וכתרועת תחייה על שפתיים, ובנמלות משוקים אלי קבר נרדה", או אפילו "ולאור ברק חייה איש אחיו הבירד". אבל מי אתם מכירים שיכול לצטט שורה ממאנה, או אימבר (פרט ל"התקווה") או אפילו פרישמן מילא בורות, כמה אנשים אתם מכירים שיודו מלה טובה על משוררים נשכחים אלה. ביאליק כבר זכה להערכה מחודשת והוא מקובל כיום לא רק כלאומי אלא גם כמשורר (זה המקום לציין את השלישי בספריה של זיוה שמיר שיצא לא מכבר בהוצאת פאפירוס, על ארס פואטיקה בשירתו של ביאליק, בשם "השירה מאין תימצא"). ספר שיזור עם קודמיו מקנה לה את הזכות להמנות עם גדולי הביאליקאים של הדור הקודם: לחובר, צמח, מירון ופרי). ועכשיו, הודות לספרו הבדיב והשקול של ברזל, ניתנת הזדמנות לקורא המוצע לראות בעיניים חדשות גם את אלה שהיו עד לא מכבר אחרית דבר להשכלה או פתיח לתחייה.

בפתח הספר מנסח ברזל בקצרה את העקרונות שהנחו אותו בחיבור הספר: הכללת משוררים לא ציונים בני התקופה (פרץ ופרישמן), התמקדות בשירה, חיפוש הזיקות הפואטיות של התקופה כולה וכל אחד מהמשוררים (על חשבון סוציולוגיה, ביוגרפיה וכו'), ביקורת בהבאת ציטטות (מהמעלות הגדולות של הספר, שכן קשה להשיג את רוב הדברים האלה), עקרונות התיחום (חלק ראשון לציונים, שני לאחרים) וכיו"ב. הסגנון בהיר ולא מגרגר.

כתב־עת

פוליטיקה, עיתון פוליטי ישראלי, מספר 19, פברואר 1988. עורך: גדעון סאמט

רשימת הנושאים של גיליון זה, המוצלח ביותר בתולדותיו הלא תמיד מזהירות של כתב העת היהודי בארץ, המנסה לטפל בענייני חברה ומדינה מזווית רחבה מזו של מחברי מאמרי המערכת בעיתונות היומית, היתה משמחת את מישל פוקו (שאמנם זכה למאמר מידי עורי אופיר): בתי־משוגעים, מוסדי־זקנים־ישישות, בתי־ספר, בתי־חולים, צבא, מוסדות סגורים. צריך מול צריך כדי לא ליפול לשם. במדינה מודרנית כמעט אין איש שמצליח בכך. על חוויות של מוסדות אלה כבר נכתב הרבה, והחלק מכה שנכתב אף השפיע בכיוון של פתיחה מסוימת. כסיפור כתחלי רוח, למשל, אפילו בארץ. לא מספיק. די לקרוא את תיאורה המזעזע של תקוה רכס על המגב [illegible] תלמיד בן כמעט שלוש עשרה, על מה שלרוב הקוראים אינו אלא [illegible] מקום אפור וחזר קסם המאכלס בתוכו דורות על דורות שמעולים בזוהמים עלפיי חוקיו המוחזים שאינם משתנים. אחרי שנים של בניה על הסמכות הנבוכה של מערכת החינוך שלנו, כמה בתי־ספר נסיוניים או פתוחים יש שניים שלושה.

מעבר לסגירויות הפרטיות, החשש הלאה־כלכל־קר עדיטלאי מפני ההסתגרות ההולכת וגדלה של החברה הישראלית כולה, גטו חרש. מקום שבו יכול לקום איש ולומר שהציונות היא הערך המוסרי העליון, ואיש לא קורא לו משוגע. ועוד נותנים לו פרס להכנת ישראל. מעשי סגור. כדאי לקרוא את דני רובינשטיין: "יתכן שמצוקת הקונפליקט וההסתגרות מלוות באובדנם של ערכים אנטי־ברסליים שליוו את בניין היישוב העברי ואת הקמתה של מדינת ישראל: עבודה עצמית, שיתוף ושוויון, הסתפקות במועט, חירויות הפרט ואפילו דמוקרטיה. כל הערכים האלה נהפכים בישראל המוסגרת ללא רלוונטיים, אפילו לשקריים, ולעומת זאת צומחים ומשגשגים בה עקרונות פרטיקולריים: מיתר יהודי, חזרה בתשובה, היחוד הלאומי־לאומני הקהילתי. עם לבדד ישכון. בבית משוגעים.

מבחר

אמי ואני, מאת יפה בנימיני. הוצאת חורב, 1988, 80 ע'

אנתולוגיה של שירים שנכתבו בידי משוררים על אמם, מביאליק ועד לאברהם בר־עז, שאת שירו אצטט:

"היא דוחפתני אמי תור בידה
זו הדרך — לך...
ואראה עקרבים ומדוזות
ונחשים מהלכים על שתיים.
ואומר — אמי, זו הדרך?
כן, לחשה אמי. אין אחרת."

ד"ר יפה בנימיני גילתה רגישות רבה בבחירת השירים ודברי ההסבר קצרים ומעניינים שהוסיפה עליהם. יפים בעיני הדברים שכתבה על פרץ בגאי, יעקב בסר, רות שנר־קורליך, המשל בר־יוסף, מרגלית מתתיה, טוביה סולמי, ארז ביטון — "אלקסקס אלפרך", איזה שם נפלא לשיר נפלא לא פחות — ועלי, עכבכם הקשיש (לא צריך להצטנע שלא לצורך). היא גילתה לי, ואני מניח שגם לאחרים, דברים שלא שיערתים כשכתבתי את השיר על אמי. אני מתכוון ברצינות. כשהמדובר באמי אין לי הומור בכלל. איך אומר הפתגם העממי: אמא יש רק אחת. אסיים בציטט קצר משל טוביה סולמי שמעביר רטט בישירותו: "שוכי אמא מבית העברים / לטפתני, רחומה, כשאר הילדים / קראי לי אבל אף רווה . אף כי נדע דיקם המוות."

מצטער, אף בסיבות התבדחות שמנית ישראל נקלעה אליהן, ההתייחסות לדמות האם בשירה היא לטובת עדות המורה (אהרן אלמוג).

תגובה

נימה לא אותנטית

יישר כוחו של אריאל הירשפלד על מאמר הביקורת המצוין שכתב על ספרו של חיים באר "עת הזמיר" ("תרבות וספרות", 45, 2). אני מזדהה עם התהיות של המאמר ורוצה להוסיף הבהרה לשאלה שהירשפלד הותיר ללא מענה, הוא שואל: "מה יש מעבר לנטיות הלב האלה (= של השנאה העזה ליהדות החרדית המסומלת על ידי קפוטות הכשי־ ומגבעות בינב ...) מהן הסיבות האמיתיות לנטיות הלב האלה... והשנאה ההתגברותית הכרוכה בה?"

לדעתי, חיים באר טרם עיכל את העובדה, תוצאת ההתנגשות בין עולמה של מאה שערים והעולם הפתוח והסקפטי של התרבות המודרנית. נראה שהוא פועל לעבר הספרות העברית הביקורתית על נימותיה האנטי־חרדיות־הומניסטיות הזוכות לפופולאריות רבה אצל הקורא העברי בימינו.

קראתי את הרומאן ולא השתכנעתי שהסופר מדבר מתוך נשמתו. למרות בקיאותו המפליאה במקורות, נותר בי הרושם שלאורך כל הספר הנגנבה נימה לא אותנטית המכוונת להרשים את הקורא החילוני.

פרופ' צבי קורצווייל

מעולם הספרות והאמנות / רות אלמוג

בניטו פרז גאלדוס: בזכות השיעמום

"החורף הוא זמן טוב לקריאה כבדה", כותב הסופר המבקר אנתוני בארג'ס ב"אובזרוור", ובכניסת השנה החדשה הוא זמן טוב לקריאה מחדש ולהערכה־מחדש של העקרונות האסתטיים שלך. אלה הסיבות שהניעו את ברג'ס לקרוא מחדש את ויכסם, את "הר הקסמים" של תומאס מאן, את "כספי יהוד" של הנרי ג'יימס — כולם כמכון ספרים שראו אור לפני זמן רב — וכצד אלה קרא ספרים חדשים. בבר־רים גם הגב "עוד יהוד כבית" מאת פאוצי מאוריה, "מלקט הפבריות" מאת ויגובי ויניק ואת הסטראלוגיה "טורקוומדה" של בניטו פרז גאלדוס.

"כל הספרים האלה", כותב ברג'ס, "להוציא את הנרי ג'יימס, הם תרגומים". הוא לא קרא אותם במקור מתוך העצלות והוא שואל את עצמו אם בגלל העצלות גם מצא בהם שעמם במקום שהיה צריך לפגוש באותה התרגשות שמעיר המקור היוצר.

"כי אכן", כותב ברג'ס, "יש קטעים ארוכים ומשעממים בג'יימס, פרוסט ומאן, ואפשר שהשעמום, בהיותו אחד מאפייני החיים, חייב למצוא לו מקום בספרות גדולה. ספרות לא חשובה נמנעת מן השעמום, וזו בדיוק הסיבה שהיא לא חשובה. גאלדוס, שאת ספרו "טורקומדה" בא מאמרו של ברג'ס לסקר, משעמם לעתים קרובות, וזו הסיבה מדוע הוא נחשב סופר גדול — הסופר הספרדי הגדול ביותר שקם מאז סרוונטס.

ב־596 עמודים מספר גאלדוס על עשר שנים בחייו של סוכן ביטוח, איש מדריד ושמו דון פרנסיסקו טורקוומדה, אשר בדומה לתומאס דה טורקוומדה, מי שהיה אינקוויזיטור ראשי בתקופת שלטונם של פרדיננד ואיזבלה, מכונה "טורקומדה הרע ביותר".

במקורו פורסם "טורקוומדה" של גאלדוס כארבעה רומאנים נפרדים. גאלדוס מת ב־1920 אבל ספרו תורגם לאנגלית רק עתה. המומחים לדבר באנגליה, כותב ברג'ס, משווים אותו לבלזאק ולסטנדאל ורואים בו סופר ריאליסט מן המדרגה העליונה. היו שהשוו אותו לדיקנס או לטולסטוי. לדעת ברג'ס משולל גאלדוס דמיון פרוע כשל דיקנס מצד אחד, והיקף ההיסטורי מלכותי כשל טולסטוי, מצד שני. אבל ב־21 הרומאנים שלו המתארים את חייה של ספרד במאה ה־19 הוא אכן מכיר את "הקומדיה האנושית" של בלזאק ומי שמבקש להציל את החיים בבדידות הישנה שבה לא הצין מעמד בורגני בין העניים לבין העשירים חסרי המצפון, יוכל ללמוד על כך הכל מן הסטראלוגיה של גאלדוס.

עלילת הספר מביאה את סיפורו של דון פרנסיסקו הנושא אשה ומגדל בן גאון במתמטיקה הנופל למשכב ומת. האב מנסה להציל את בנו המוגלה על ידי כריתת אמנה עם אלוהים. אם יחיה בנו ישבוט את כל ההונות, אבל הבן מת. למרות הכל, דון פרנסיסקו נושא לאשה בת למשפחה אריסטוקרטית שהידרדרה, אבל מוליד הפעם בן אידיוט. הוא מתנחם בכך שהוא עולה בדרגות השררה ומקבל תואר אצולה — המרקיז דה סאן אלוי. כשמת המרקיז ומגיע לשערי השמים, היפתחו או לא יפתחו בפני נשמתו השחורה, זו השאלה.

ברג'ס מסכים שגאלדוס יצר מפלצת מפוארת, אבל אינו מתפעל מן הצידה הבדיל ספק אם עבדה היטב בתרגום האנגלי. הקריאה בספר, הוא כותב, היתה הקלה גדולה אחרי הערוחות האינטלקטואלית־בתכלית של ג'יימס, כי יהיו אשר יהיו תולשותיו של גאלדוס, מן הוולגאריות אין הוא חושש. יש בו עושר של דמויות מעוצבות היטב שמעלות על הדעת את דמויותיו של בלזאק אבל חסרות את האקסצנטריות רבת ההשראה של דיקנס.

כך או אחרת, אין ספק שגאלדוס עשה בשביל מדריד מה שבלזאק עשה בשביל פאריס ודיקנס — בשביל לונדון. הקורא סולח לו את הקטעים המשעממים של נאומים ארוכים, למשל, שכן יש בספר פיצוי על כך בחריפות אבחנותיו ובמלודרמטיות השירה של הסיפור.

Torquemada
by Benito Perez Galdos
Deutsch

דגה: הצייר עם המטרייה

בשבוע הבא תיפתח בגראנד־פלה בפריס תערוכת־ענק רטרוספקטיווית של אדגאר דגה, צייר שנבדל מעמיתיו האימפרסיוניסטים בהיותו בורגני, בדיאנטופ, אנטישמי וריאקציונר, שצייר רקדניות, פרוצות ורכבות. בתערוכה תוצגנה כ־400 עבודות שלוקטו מרחבי עולם, מ־70 מוזיאונים ו־30 אספנים פרטיים.

דגה: מבעד לחור המנעול

דגה אמר שהציור הוא יצירה מלאכותית, שמחוץ לטבע, התובעת אותה מידה של תריפות, רשעות והדע כביצוע של פשע. גוגן תיאר כך: "בבראותו, כבטבע המעי של ראשו, במשקפיים הבתולים של עיניו, היה הנוטריון המושלם, בורגני מופגן של לואי־פיליפ, ואל נא נשכח את המטרייה", אבל הוא גם מוסיף, "אם יש אדם המבקש להיראות פחות מכל לאמן, הרי זה הוא. אבל הוא לגמרי כזה". הרקדניות שלו אינן רקדניות אלא מכונות, אמר גוגן. ואכן היתה זו המכניקה של התנועות שעניינה את דגה, וכשהוא צייר עירום הוא תנה את המחזה הקלאסית כלפי האלילה העירומה, כדי לשחזר את התנועות היום־יומיות ביותר, אותן תנועות שנשים עושות בעת רחצה, ואפילו, אמר היויסמאנס, הפרוצות הבהמות ביותר.

דגה העיד בהקשר לכך: "עד כה הוצג העירום תמיד בתנוחות שהניחו קיומו של קהל צופים. אבל הנשים שלי הן בני־אדם הגונים שאינן מתעסקות אלא בעיסוק שלהן... זה כאילו תצצו בהן מבעד לחור המנעול".

בשביל דגה, המהלים שלו הן אמתלה ליצירת קווים וצבעים. גונקור כתב עליו: "עשיתי את היום בחדר עבודתו של צייר מוזר בשם דגה... הוא בחר בכובסות וברקדניות. ביסודו של דבר, הבחירה אינה כה גרועה. מלבן ומוורוד, מבשר האשה המכוסה באריגים רכים הוא יונק את האמתלה המקסימה ביותר ליצירת צבעוניות רכה ולבנונית".

תהיה זו תערוכה מדהימה, ועניין מיוחד יש במונוטיפים שיוצגו בה, טכניקת־הדפס שהיתה חביבה על דגה, שהיה בה הרבה חופש. בפעם הראשונה תוצג בתערוכה סדרת הציורים של בתי הבושת שדגה כינה אותה בשם "תפריט היום". והיא לא הוצגה מעולם. דגה היה הראשון שצייר ציורים מעין אלה, והוא עשה זאת באכזריות רבה. כאן הגוף נהפך לבשר והוא נטול כל אירוטיקה.

היום־יום ברייך השלישי

ברנט אנגלמן נולד בברלין ב־1922 והחל לעבוד בשירות המחתרת כבר בהיותו ילד. הוא המשיך בעבודת המחתרת גם כשנמנה כמפעיל רדיו בחיל האוויר הגרמני. ב־1944 נאסר על ידי הגסטאפו ונשלח לדכאו. אחרי המלחמה היה לעיתונאי. הוא פרסם ספרים רבים וביניהם את "גרמניה ללא יהודים", שחושף את שערוריות הימין הקיצוני בגרמניה.

ספרו "בגרמניה של היטלר" מתאר את חיי היום־יום ברייך השלישי. בחלקו הראשון משחזר אנגלמן את ילדותו, עורך ביקורים אצל ידידי־ילדות ומעמיד למבחן את זיכרונם ביחס לחוויות משותפות. החלק השני הוא אוטוביוגראפי במובהק וכל הספר כולו נקרא כרומאן תניכה מהריר. בין השאר מעיד הספר על אותם גרמנים אמיצי לב, אנשים רגילים ששוב אין זוכרים אותם, שסיכנו את חייהם יום יום כדי לסייע ולתת מקלט לנרדפים. הספר ראה אור בתרגום אנגלי וקריאתו מרתקת (סאנדיי טיימס).

In Hitler's Germany
by Bernt Engelmann
Methuen

עמוס ו־Shoot

סוף מעמוד 6ב

להשתמש בהן לעניין אחר בשעה שהן תשובות לעניין אחר. המלה "לצאת" היום תפוסה — אם אתה לא מבין את זה, אז אין ברירה, נמשיך להילחם בך. היום לצאת זה לא בורסה, לצאת זה לא משגל נסוג, לצאת זה לא חופשה בשוויץ, לצאת זה לא שום דבר אחר מלבד ה"לצאת" האחר הנמצא בערכו [illegible] ידי ילדינו וילדיהם האש הלוהטת בהם. שקר "עבר עליך". [illegible] יכולתי הרשויות מציאה אותם מכליהם". הוא לא יודע למה, אבל הוא צודק. מעבנך זה לא מלה. מנים, מוציא מן הכלים. הנה הן בירוק. בארות המים — שומר הפקונף. אתה, כי היית בונן עד מאוד.

כפי שאמרתי בתחילת דברי כאן, הופתעתי מגודש התגובות שהגיעו אלי בעקבות הביקורת שכתבתי עליך. ולא אסתיר ממך, רבות מהן היו קול־עצות־שמחה בנוסח "טוב שהכנסת לו סורדיסוף". אין חלקי בשמחה הזאת, אבל אני חושב שכדאי לך ללמוד מן התגובות האלה משהו. הן באות מפני שאתה יושב על אחד מן השיבורים המרכזיים, ורבים מרגישים בקשי בשאוב מים לשנות וזה הולך ומשמר מים להתוך איזה חלבל במרכז הפולגה. הפרגישים — "ולא חשוב סוד הציבית הפסציפית להצלה מן הביצים — שהקרב הזה שהתחיל בה... 767 הוא, באמת הקרב על מקורות המים. איפה אתה.

ומלה קצרה בפילוסופיה. כאן אתה נופקר גמור. לא היית מעז לכתוב בבימה כפי שאתה כותב וכותב וכתב על "מדרגות הדעת" ולא היית מעז כך בכלכלה או בכל תחום אחר. אבל "מדרגות הדעת" שבהן כמובן מותר לכל אדם דובר שפת־אם להתבטא, כאן אתה שוכח שבעשתה קצת עבודה, כאשר איזה אלפיים ומשהו שנות פילוסופיה. אין צורך לומר שישנן מחלוקות — כמו במדע — ואין צורך לומר שפילוסוף יכול להיות נבל, ואיכר ופועל ניקיון יכולים להיות הגונים וישרי־דרך; ושנות מחקר גם הן כידוע אינן ערובה לאומץ. אבל במיוחד בשלושים השנים האחרונות נעשתה מלאכה עצומה בתחומים האלה שאתה מרבה להתבטא בהם: פילוסופיה פוליטית, תורת המוסר, פילוסופיה של השפה — "בעקבות". מרכז עניינינו. יש הפגן תיאוריה, ויש ויכוחים פוריים, ויש עמדות, ולהפיק, מי שלא כותב ברור — או כמו שאומר שקד: "זה משעמי ומרזייק", "ספר־דוגרי" — משחק מלוכלך. ומי שכותב על "מדרגות הדעת" ולא מסביר, ולא מדייק, ולא מנמק, ולא מרגים, ולא טועה ומתקן ומתקף ומותקף ומתקן שוב ותושף עצמו ומתקים — הוא פשוט "מכשף של מלים" (כמו שכתבה עליך כמדומני גברת אחת, שחשבה בתמימותה שהיא כך משבחת אותך), או במלים פשוטות: מתחזה. מתחזה כעמקן, מתחזה כמתלבט, מתחזה כבעל רגישויות ותיאבסים (תשאל את שקד אם זה נותנים או צבעים). בשעה שצריך לומר בדיוק, ולנמק. אף אחד לא בעל־הבית על האמת המוסרית, והחושבים שבפילוסופים למוד מן הרגישים שבסופרים. אבל כמו שאמר אלי ואלאך מתוך האוטוביוגרפיה "I don't want to shoot — shoot, don't talk!" קח עמדה, צדק או טעה. אבל אם אתה מבורבל מפלפל ומבלבל עם מדרגות־שלדוע בגרוש — זה תמוה ביותר, ותראה מה כבר גרמת לאחד תמים כמו גרשון שקד.

ועכשיו, כמו שאומרים ב"מבט ספורט" — אליך גרשון.

אל גרשון שקד.

תמים או לא. אבתא, גרשון ידידי, מכירים מגורש הכדורעף בהרי פבסילוניה, ואתה יודע שאני לא תמים, ולאחר כמה "דמויות" עליך כאן לעיל, אני מאמין שהלמד הפעם את הלקח — לא חס וחלילה הפוליטי אבל אולי הלקח הרגשי: נעמו לך ביטויי ה־ad hominem שלי נגדך? תשע פעמים במאמרון קטן אחד אתה צועק עלי "דוקטרינר" "דוקטורינר" וכיו"ב מתאמות, ועוד נראה לך שאתה עסוק בכתיבה אידאית אצלנו בשכונה, ברחוב אהבתי, רחוב מאנה בתל־אביב, היו אומרים על התנהגות כזאת: הילד הזה לא יודע לשחק אז הוא רק קורא ב"שמות". "שמות" במלעיל. מספיק עם זה.

ועכשיו רגע בלי חוכמות ובהסרת הכפפות. כשברחתי מן החוג לספרות עברית בירושלים, כל עוד רוחי בי, עברתי לפילוסופיה, והתחלתי מייד במה שהיה אז בשוק הפילוסופי: הפוזיטיביזם הלוגי. באפסנאות הדיאלקטית היה שם כלי אחד מפורסם, מין מולג עם שלוש שיניים, שעד היום אינו חלוד: אפשר לומר על טענה שלושה דברים — היא יכולה להיות אמיתית, והיא יכולה להיות שקרית, והיא יכולה גם להיות חסרת־שחר. תלוי איך מפרשים אותה.

והנה אתה חוקר ספרות שקופץ ללא הכנה מתודולוגית כלשהי לתחום הביקורת הפוליטית־החברתית, ונותן "תיזה": "אין מקום אחר". כך קראת לספרך. או כמה

במשמעו, זה לא נכון. יש מקום אחר. אתה יודע שיש יהודים בכל מיני מקומות בעולם, וזה נכון היום, ולצערנו הולך ונעשה מיום ליום יותר נכון, גם על יהודים ישראלים. יותר מדי חברים שלי (ושל בני הבכור) מן המילואים הם היום במקום אחר. ורבים מהם שלא על־מנת לחזור. אז הטענה הזאת לא אמיתית, אלא שקרית.

אלא מאי, אתה כנראה מתכוון לא כפשוטו, אלא במדרשו, משהו מטאפיסי, או לך־תדע־מה? ובכן, אם אכן לזה כוונתך ב"אין מקום אחר", אז זה לא שקרי ואף לא חסר־שחר, אלא אמת לאמיתה, אבל יש בזה חוצפה שאין לה שיעור: למי אתה חושב שאתה מודיע ש"אין מקום אחר"? אתה מכיר כאן יריבים פוליטיים שחושבים או מתבטאים ברצינות על אפשרות של מקום אחר? כל הדוקטרינרים שכמותי והגרועים ממני, באיזה מילואים הם משרתים? ולאיזה צבא לפי דעתך עומד להתגייס השנה בני השני, לצבא ההגנה־לבידגירדי? ויך תראה לאיזה בתקר של נימוקים אישיים אתה גורר יריבים פוליטיים שלך עם "תיזה" מעמיקה כזאת על "אין מקום אחר", כאילו הם, היריבים, חושבים שיש מאחורי המטאפיסיקה הסנטימנטאלית של "אין מקום אחר", מאחורי כל זה מסתתרת גסות־רוח גדולה.

התוכי והלשלשת שלו

סוף מעמוד 6ב

אורותיו ואל־נכון גם ברומאנים ובסיפורים, אף שאלה אינם דווקא החומר הבורון בספרון הזה בראש ובראשונה.

כשהופיע הספר התוכי בו־ליאן בראנס באחד העיתונים האנגליים, הביקורות רבה שעשתה עליו רושם מיוחד (שהייתי אז באנגליה זמן קצר בלבד, ובאתי אליה מתל־אביב) הגל ראש בספרה, אמר שזה סתם שעשוע קטן שנולד מאהבת פלובר והוא מעין המגאד של ספר רנע המאהב בפרוזה וברמות הסופר הריאליסט הדגול והמצא אותו מאוד אקטואלי וכו' וכו'. דומני שאותה צביעות לא היתה פזה באותו ראיון, אבל מה אני בעצם יודע? לי היה נדמה, ככל שנתיתי הבאה שקטה בעת הציית־תעלה מן הקריאה ב"ספרי" הספרותי המבריק הזה, שהצביעות של בראנס היתה במקומה, והספרון הוא הביב אך לא הרבה יותר מזה. מין מסה המתחפשת לרומאן, גם זה בצחוק.

כך אני חושב גם היום. אבל בינתיים זכה הרומאן־מסה הקטן של בארנס לפופולאריות מדהימה: זכה בפרס מוזם (פרס מדיסיס למסה) בצרפת ותורגם לעשרות שפות. בארנס הופיע בתוכניות טלוויזיה פופולאריות — ב"אפוסטרוף" של ברנאר פיבו, למשל — ותמיד הידהם בפיקחותו ובקסמו האישי. עד כדי כך התפרסם הספר שבצבאה הוצאת ספרים עברית שיזמה את הפקתו בעברית. כמה זה מרנין: ספרים מן הסוג הזה אינם זוכים בדרך־כלל לתרגומים עבריים, ויש לברך בכל לב על היוזמה. בשום פנים אי אפשר, לעומת זאת, לברך על התרגום עצמו, שהוא לקוי הרבה מעבר לסביר. הספר רצוף מלים נדירות ומשחקי־מלים, רמיזות ספרותיות וציטטות דו־לשוניות ומשחקים שבין האנגלית והצרפתית. כלומר, הוא קשה־למדי לתרגום, אם גם לא בלתי אפשרי.

אך התרגום העברי הוא על הרמה הנבוכה ביותר שאפשר להעלות על הדעת. הנה תרגום שבו הביטוי Cream tarts (עוגות קצפת) מתורגם כ"קינום טורטה" (שלוש פעמים במקומות שונים בספר), הביטוי Literal-minded (מבין דברים כפשוטם) מתורגם כ"בעל נטיות ספרותיות" (עמ' 88).

המתרגמת מחמיצה כמעט תמיד את ההלצות של בארנס, ביחוד כשהוא מצטט מפלובר. אם פלובר כותב על כך ש"אמה בובארי גילתה בניאוף את כל נוגני השיגרה של הנישואין" הרי שהתרגום העברי (עמ' 163) יביא זאת כ"גילתה בניאופיה את כל תענוגות הנישואין". רק מפני שהמתרגמת סברה משום מה שפירוש המלה Platitudes הוא "תענוגות". כבר יותר קל להסביר מדוע נדמה היה לה שפירוש המלה Wry (עקום, ובהשאלה: מריר, אירוני) הוא "יבש", שכן זו מלה הדומה בצלילה למלה האנגלית להוראת "יבש" (עמ' 68).

התרגום משסה ומעלים כל דיוק של בארנס וכל דימוי המנסה לדייק: אם בראנס כותב על "רומנטיציזם דמוי אורכידאה" תכתוב המתרגמת "רומנטיציזם בולט ביופיו", ובאשר ידובר, באותו המשפט, על "סימבוליזם סתמי" תכתוב היא "סימבוליזם במכתמים" (כאן הטעה אותה המילון, שגרם לה להתבלבל בין שם־התואר לשם עצם). נדמה שאין היא שולטת כל עיקר באנגלית שמעבר לשפת היומיום הרגילה ביותר. הרי ספר זה רצוף מלים ספרותיות נדירות ותום־אריתור. דומה שאף לא אחת מתוך תרגומה באמת מהלכה, והבאתי רק דוגמאות אחודות מקריות.

אך הספר מבריק גם ידיעה מסויימת בצרפתית, ואולי אפילו התמצאות מסויימת בכתבי פלובר. והנה המתרגמת אינה יודעת אפילו שהאות M. היא בצרפתית קיצור המלה "מסייה" להוראת "אדון" או "מר", וממילא מופיע בספר פעמים אחדות מישהו בשם "מ. פלובר" משל היה שמו הפרטי של הסופר הצרפתי משהו כמו "מישה" (נאמר). מובן שאין היא יודעת גם ש־Mme הוא קיצור של "מאדאם", וממילא מופיעה בעמוד 111 מישהי בשם "מדמואזל קולט", בעוד שהמקור מדבר על הגברת לואיז קולה (שם אהבתו זו של פלובר משועתק תמיד בטעות בספר, ובטעות מעתיקים גם שמות כל פילגשיו וכמעט כל חבריו; אפילו כאשר מדובר על שתי בנות המשפחה האנגלית קולייר, שאתן התיידד פלובר, ושמן משועתק דווקא בצורתו הצרפתית "קוליה").

בכלל, נדמה שכמעט כל המלים הצרפתיות הרבות שבספר מובאות בתעתיק משובש — הן גם תמיד מנוקדות בקפידה כדי שהקורא יזייק בהגייתן הלא־נכונה — ונדמה גם שהמתרגמת מתוודעת לראשונה לרוב הרמיזות הידועות למדי המופיעות בספר. פה ושם חשבתי אפילו... לא, זה לא ייתכן.

אבל שם יצירתו של פלובר "פיתויו של אנטוניוס הקדוש" מובא כ"התנגשותו של אנטוניוס הקדוש" בפרקים המוקדמים של הספר, ו"התנגשותו של אנטואן הקדוש" בפרקים המוקדמים של הספר, ו"התנגשותו של אנטואן הקדוש" בפרקים המאוחרים. למותר לציין ששתי הגירסאות הניתנות לבדיחת הקורא אינן נכונות. אבל רוח של עילגות ובורות מהלכת על הספר כולו: פלובר וידידו לנים כאן בצל הפירמידה כחופר, כאילו זהו הוא שם מקום ולא שמו של פרעה. "מרקם באיזה" המפורסם נעשה ל"אריגי באיזה" כלשהם, הסופר לה סאנד נהפך לאשה, וכן הלאה. אין פיסקה בלי שיבוש.

אני קצת שונא פשפש כזה בתרגומים ופליית כינים מתוכם, ואף שותף לדעה שמביע בארנס באמצעות ברייטווייט על ש"נבוקוב נהג בתוקפנות מוגזמת במתרגמי פלובר", אך בתרגום הזה אין המדובר בגנתיים־מוכנים ובתרגום לא מזהיר אבל עובר: מדובר כ... פלובר היה יודע להגדיר זאת.

מובן שכל הצד הספרותי־רמיזתי נעלם כלא היה. אין לפלל לתרגום נאות של רמיזות ספרותיות צרפתיות או אנגליות (משירת אודן, למשל), אך כרמית גיא לא זיהתה אפילו רמיזה לצירוף מקראי ותרגמה את הביטוי האנגלי שהוא הנוסח של "גיא צלמוות" (מפרק כ"ג בתהילים) לביטוי "עמק הבכא" (בביטוש משירו של טניסון בעמ' 75) שכוונתו שונה לגמרי מזו של הביטוי המקראי־האנגלי. אגב, על התרגום הזה, שכבר המלה השלישית בו היא תת־תוקנית — זאת בספר הכתוב ברוב בלשון תקנית ביותר, ספרותית לעילא — שאפילו שמות כמה מפרקים מתורגמים מתוך שיבוש, שכבשים (כבשים) מסילות בו "לשלשת" (עמ' 155), כתב המבקר המלומד של עיתון "העיר", שקרא, לדבריו, את הספר במקור ובתרגום, ש"התרגום בסדר גמור".

לסיום ארחיק את העדות האנגום באמצעות המעשייה הבאה, שתעיד כי איננו גרועים מן המתוקנות שבאומות. לפני שבועות אחדים כתב ג'וליאן בארנס רשימה על פרסי ה"בוקר" בעיתון "לונדון רביו אוף בוקס". ברשימה הזאת הוא מספר בין השאר את האנקדוטה הבאה:

"לפני שלוש שנים הייתי מועמד לפרס הבוקר על ספרי 'התוכי של פלובר', ואחרי הטקס הצגתי בפני אחד השופטים שאמר לי: אפילו לא שמעתי על הברנש הזה פלובר קודם שקראתי את ספרך. אבל אחרי כן שלחתי להביא לי את כל הרומאנים שלו בכריכות־נייר. הערה זו עוררה בי רגשות מעורבים. אבל הרי ייתכן שיש שופטים של פרס טרנר (פרס לאמנות, מקביל ביוקרתו לפרס הבוקר לספרות — י.ב.) שמעולם לא שמעו על — קל וחומר שלא ראו מעולם ציור — של אנגר".

אגב, הצייר המוזכר בעמוד 100 של התרגום העברי של "התוכי של פלובר" בשם "אנגרה" הוא אנגר.

הספריה הציונית
על־יד ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לארגון

ספרים חדשים

יהויקים דורון: הגותו הציונית של נתן בירנבאום
חיבור ראשון בעברית על מי שטבע את המונח "ציונות". בשיתוף עם המכון לחקר הציונות באוניברסיטת תל־אביב. 231 עמ'

יהודה ריינהרץ: חיים וייצמן בדרך אל המנהיגות
חלק ראשון של מפעל ביוגראפי מקיף על נשיאה הראשון של מדינת ישראל. 621 עמ'

יהודה ראב: התלם הראשון. בצירוף מבוא מאת ג. קרסל ואחרית־דבר מאת אהוד בן עזר
מהדורה מחודשת של זכרונותיו של אחד ממייסדי פתח־תקוה. 261 עמ'

Ernest Stock: Chosen Instrument – The Jewish Agency in the First Decade of the State of Israel. 333 p.
סקירה היסטורית מקיפה על פעולות הסוכנות היהודית בתחום העליה, הקליטה, ההתיישבות ופעולת המגביות בעשור הראשון של המדינה.

ספרי "הספריה הציונית" נמכרים בחנויות הספרים ובאמצעות מוסד ביאליק, ת.ד. 92 ירושלים, טלפון 710554

חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד

חנוך לוין — מחזות
ספרי סימן קריאה

לראשונה — כל מחזותיו של חנוך לוין (עד 1985) בשלושה כרכים; "חפץ", "יעקובי", "סוחרי גומי", "הוצאה להורג", "יסורי איוב", "הזונה הגדולה מבבל", "שיץ" ואחרים. 15 מחזות שאזלו מכבר, או שלא נדפסו עד כה. "מוסד" בפני עצמו בתיאטרון הישראלי. המחזות ששינו את פני התיאטרון בארץ של אחד היוצרים הייחודיים במחזאות העולמית. עתה אפשר לעקוב במרוכז אחר המתגוון והמתפתח בתוך ה"קבועים" של לוין.

חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד

הופיע הספר!

מדינת ישראל וארץ ישראל

העורך: אדם דורון

על: הדילמה שבין מדינת־ישראל וארץ־ישראל מבחינה היסטורית, גיאוגרפית, אסטרטגית, התיישבותית, דתית ומדינית.

הספר, בן 570 עמודים, נכתב ע"י 14 מחברים, אנשי מחקר ואקדמיה.

מחיר הספר: 35.- שקלים.

ניתן לרכישה בבית ברל, ההוצאה לאור, דואר בית ברל כפר־סבא 44905, טל: 052-25151 וברשת חנויות "ספרי" ברחבי הארץ.

האוניברסיטה הפתוחה

יום עיון בנושא

יצירת מלים בעברית בת־זמננו

9:30 יו"ר: אורה רענן
פרופ' רפאל ניר
"דרכי הרחבת אוצר המלים בעברית בת־זמננו"
גב' שושנה בהט
"דרכה של האקדמיה ללשון העברית בחידוש מלים"
11:00 הפסקה
11:30 יו"ר: מינה עפרון
פרופ' אורה שורצולד
"צורני הנקבה העברית"
פרופ' רות ברמן
"חידושי פעלים בפי ילדים — עפ"י דיבור חופשי ובדיקה מובנית"

יום העיון יתקיים ביום ה', ז' באדר תשמ"ח, 25 בפברואר 1988, בבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, תל־אביב. יום העיון ייערך במסגרת הקורסים: "מבוא לתורת הלשון" "תורת ההגה", "תחביר הלשון העברית".
— הציבור מוזמן —

האוניברסיטה העברית בירושלים

המכון ליהדות זמננו

זה עתה הופיע

יהדות זמננו — שנתון לעיון ולמחקר
כרך מס' 4

העורך: מרדכי אלטשולר

משתתפים: חיים אדלר, דוד בנקיר, אלון גל, דן הורוביץ, אביבה חלמיש, אייל כפכפי, חגית לבסקי, דב לוין, משה ליסק, אברהם מרגליות ז"ל, מרדכי נאור, מרה סברדלובה, שמואל ספקטור, יואל פלורסהיים, יונתן פרנקל, ירון צור, מנחם קאופמן, ברוך קימרלינג, נגה שגיא, עוזיאל שמלץ.

מחיר השנתון 32 ש"ח, כולל מע"מ

ניתן להשיגו בהוצאת הספרים ע"ש י.ל. מאגנס, ת.ד. 7695, ירושלים 91904 (טל. 02-635291, 02-660341) ובחנויות הספרים.

בהוצאת הספרים ע"ש י.ל. מאגנס ניתן להשיג את ארבעת כרכי השנתון בהנחה ניכרת.

هكذا عن الاصل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

שביעות רצונו של המסביר

המדינית החדשה שנוקטים שלטונות צה"ל, היא להביא דברי־הסבר לאירועים המצ־טיירים כחריגים. אלא שגם כאן מומחשת האמת, שאלף מלים אינן יכולות לגבור על תמונה אחת. ב"מבט" של יום רביעי מו־פיע מפקד גזרה בנפת חברון, כדי להסביר לצופים הנדהמים את פשר ההרס והחורבן הד מתגלים לעינינו, באחד הכפרים. זה מעשי־ידיהם של חיילי גולני, שאף השאירו את חתימתם על קירות הבתים. עניין מיותר לגמרי, שאינו לכבודה של חטיבה מפוארת כגולני.

יעקב אחימאיר מראיין את הקצין. שמעתי ביקורת קשה מפי אנשים רציניים, על דרך הראיון של אחימאיר. היה מי שהעיד על היתממותו המ־קוממת. היתממות זו העלתה בדרך כלל גם את חמתי, עד שלמדתי לדעת שאחימאיר אינו משחק את התמים, אלא זה סגנון הראיון שלו – שיש בו גם נימה של מבוכה ובמקרה זה, רשותו להיות פרובוקטיבי. אבל הנושא אינו אחימאיר, אלא הקצין ודברי ההסבר שלו.

משום־מה, אין אנו שומעים מפיו אף לא מלת חרטה אחת. לא הבעת צער על ההרס שנגרם לבתים. הרי נהרסו ונשברו בתים של משפחות שגרים בהם גם נשים וילדים ופשוט בני־אדם ולא רק מסיתים. הקצין מבהיר שפנים הבית נהרס. לא סתם־כך בהתפרצות פראית, אלא בחיפוש אחר מסית נודע, אותו מסית שחמק בשעתו מן הכלא ועתה ברח מפני החיילים. הם דלקו אחריו אל תוך הבית. במשך המרדף נהרסו חפצים ורהיטים.

אבל למראה ההרס – הטלוויזיות המנופצות, חוטי החשמל המושלכים, שכמו נקרעו מן הקיר, דודי השמש המנותצים כמו מתוך נקמה ובחמת זעם – אנו תוהים אם במרדף אחר מסית היה צורך בהרס חסר־תכלית אשר כזה. ההסברים אמנם דרושים וחשובים. אבל במקרה הטוב, אינם עונים על כל השא־לות הקשות הרודפות אותנו. ושביעות־הרצון על פניו של הקצין המסביר רק מגבירה את השרות־נו.

שלושה דורות בעיתונות

אלמלא היתה "מדור לדור" תבנית חלקלקה כל־כך וטבולה בשמן זית, היתה יכולה להיות מפגש מעניין. אבל המראיין הפעם (יום ד'), שאול מייזליש, הולך בדרך התבנית. אין הוא מעז לשאול אף שאלה פרובו־קטיווית. הוא נותן במרואייניו עיניים מעריצות, כצמא לשמוע דברי חכמה מפיהם.

הפעם באולפן דוד גלעדי, יוסף ("טומי") לפיד, ויאיר לפיד, שלושה דורות של עיתונאים ב"מעריב". המייצגים במידה רבה שלושה דורות בעיתונות הישר־אלית וממחישים את המהפכים שהתחוללו בה. העיתונות הישר־אלית תמורות רבות באו ימי גלעדי – אחד ממייסדי "מעריב". ועד לימי נכדו. אבל גלעדי חכם דיו להבין שלא רק העיתונות השתנתה, אלא העולם כולו הש־תנה. למראה השינוי הרב סביבו – כפי שמעידה עליו הבעת פניו, כשהוא מאזין לדברי נכדו, יאיר – הוא לא רק מבולבל, אלא גם ספקן ואפילו מיואש.

הוא אומר שלנגד עיניו מתנהלת בעיתונות העכשווית יותר השפנות מ"כסאחיזם", ו־מאשים את עצמו ואת בני דורו בכישלון חינוכי. וכאשר נכדו מדבר על הבחירה שכופים עליו (הדתיים) בין ג'ון לנון והרמב"ם, מעיר גלעדי בכאב: "הוא אפילו אינו יודע מה זה הרמב"ם".

הדמות המרתקת והמסקרנת בין השלושה, היא דמותו של דוד גלעדי בן השמונים. הוא איש תרבות בן הדור הישן, צלול, בהיר וחד־מחשבה, שה־מורשת היהודית היא חלק מהווייתו כמו הציונות וארץ־ישראל. לפנים הצביע למפד"ל, ועכשיו, הוא אומר, "המפד"ל פרשה ממני". הוא עבר למערך, אם כי לא בהדרות. לעומתו, נכדו יאיר אינו מן המתלבטים. הוא חש כישראלי בעל זהות טבעית, ואינו מחפש לו צידוקים. בעצם נותר לו רק להגן על המציאות שלו – כלומר, על חיים זעיר־בורגניים. ההגדרה הפוליטית שלו, בניגוד לסבו, היא מק־צועית גרידא: "אני עיתונאי", הוא אומר. ובזאת די לו.

יוסף לפיד שייך הוא בן דור הביניים בעיתונות. הוא שייך ואינו שייך לשני העולמות גם יחד – לעולם של חותנו ולעולם של בנו. הוא גם קשור לעולם סבו אין לשניים דריסת רגל: כניצול שואה שהגיע לישראל כנער. העברית, אף שהיא שפתו כיום, היא בפיו שפה קנויה. לעומת בנו, אין הוא רואה את עובדת היותו ישראלי כדבר מובן מאליו, טבעי ונורמאלי. אדרבא, תחושת היהדות שלו נובעת מהרגשה של שותפות־גורל עמוקה וטראגית.

שלושה דורות, ולמראית עין, תמונה של משפחה מאושרת, שבה כל דור ממשיך במלאכת קודמו. אבל כך רק למראית עין. פרס ליאיר. הסב והאב הם אנשים רדופים. גלעדי חש אשם ומבולבל, ולפיד נאחז בישראל ואינו מרשה לעצמו ספיקות ופקפוקים.

כולם מדברים על סמים

הסמים וסכנתם לחברה הישר־אלית, כמו לכל חברה – הם בעיה חשובה שאנו נאחזים רק בשוליה. עדיין איננו מתמודדים אתה פנים אל פנים. "מבט שני" הקדישה הפעם לסרטו הארוך מדי של אורי כהן־אהרונוב, "סם מוות". הסרט היה גדוש חזרות מייגעות ולא־משמעותיות, הן על פעילות המשטרה במלחמה בנגע הסוחרים המעטים, והן בתמונות אימים של הזרקת סמים. והרי היה די בתמונה אחת כדי להבין את משמעות העניין; אלא אם כן התכוונו האחראים להקרין סרט אימים ולא סרט שיש בו מסר ומוסר־השכל.

עם זאת, נאלצנו להאזין שוב ושוב לדברי מומחים, שגם להם אין הרבה מה לחדש. הם חזרו על דבריהם עד לעייפה, בדי־צינות מופגנת. ומיכאל קרפין חוזר על דבריהם באריכות, בטון של נביא זעם, וכהכנה לניידת השידור שבה דוד גלבוע. מכורה לסמים שנגמלה, לדבריה – אם כי לא נגמלה לגמרי – אמורה להשמיע באוזנינו מן הניידת וי־דוי על ניסיונה לפני ואחרי. גם זה בנוסח מוכר.

מומחה כמנו הכט, הממונה על מפלג הסמים במשטרה, קובע במפורש שלא הכיר עדיין נר־קומן שנגמל. הנרקומנים או־הבים להשמיע וידויים, להכות על חטא בפומבי, ולספר לכל מי שמוכן לשמוע כי הם משתוק־קים להיגמל, ובינתיים הם מזריקים לעצמם כמות נוספת של סם. את כל האשמה הם תו־לים בחברה, שאינה נותנת להם את ההזדמנות המיוחלת. הם למדו לעשות שימוש במטבעות־לשון כמו־מדעיות.

הגישה השלטת בתכנית היתה וריאציה של האנטי־פסיכיאטר־יה: אם בני־אדם מחליטים להתמכר בסמים קשים, קשה ואולי אין כל טעם להילחם בהם, ולא רק בישראל. סמים, כפי שהסכימו כולם, הם דרך־חיים. המלחמה בדרך־חיים באמצעים חלקיים מועדת לכישלון ולא רק בישראל, אלא גם בארה"ב, שיש בה מוסדות לגמילה. דרך חיים אפשר כנראה לשנות רק על־ידי מהפך חברתי, אם כי אין פירושו של דבר שצריך להרים ידיים.

בינתיים, אולי חשוב מכל להזהיר בני־הנוער מפני הסכנה שבסמים, ובמיוחד, הסמים הד קשים. בני־הנוער הם הקורבנות המועדים לסכנה זו. יש לקוות שהיתה להם סבלנות לצפות בסרט עד סופו וגם להאזין למלל המיותר.

המלחמה בסמים אינה יכולה להיות פעולה פילנתרופית של גבירות נכבדות המחפשות להן מטרות טובות. אנו זקוקים לפעילות ממשלתית־ממסדית כ־די לבער, אם אפשר, את הנגע. אבל כאמור, הסיכויים לבערו קלושים מאד. מתקבל הרושם שהכל מדברים על סמים. אבל אין יודע איך להילחם בהם. מכל מקום, התכנית היתה ארוכה ולא מגובשת, ולמרות כוונותיה הבר־ורות להיות סנסציונית ושידובר בה – החטיאה את מטרתה. יתכן שהצופים המורגלים כבר ב־אסונות, בטרגדיות ובבואות־חורבן למיניהן, נתפסו כמוני, למראה התכנית, לאדישות ול־שעמום.

יש למה לחכות

כח המרוכז בידי אדם אחד לחרוץ את גורלם של אחרים – הוא על־פי הרוב סכנה לחברה. אבל החברה מעניקה לאדם אחד כוח כזה, והוא פועל מטעמה ולפי הנחיותיה. הפעם הנושא הוא הפסיכיאטר המחוזי. בידיו לאשפז אדם אשפוז כפוי, ב־מקרה שהפרט, לדעתו, מסוכן לעצמו ומסוכן לזולתו. זה כוח חורץ־גורלות שרבים מתנגדים לו, וטעמם עמם.

לעומת המתנגדים, יוצא הד פסיכיאטר, הד"ר מיכה נוימן, מנהל "שלוותא", ומגן ב"זה הזמן" על הכוח הזה. אמנם הוא מבחין במכלול הבעיות המוסר־יות, הקשורות בסמכות בלעדית כזאת. הוא אף קובע להבהרה, שפסיקת הפסיכיאטר המחוזי אינה סופית. כבו שנוכים ל־חשוב. יתכן ערעור בוועדה הפסיכיאטרית. הוא כופר בדיעה הנפוצה שיש הסכמה בין פסי־כיאטרים בקביעת דיאגנוזה. האיבחון איננו תמיד חד־משמעית.

נוימן מכיר כי אפשר לעשות שימוש לרעה בפסיכיאטריה, כפי שנעשה בברית־המועצות. בטענת־נגד הוא מביא את דוגמת ארגנטינה, שבה לא הצ־ליח המשטר לגייס לעזרו את הפסיכיאטרים ועקב כך הם נהפכו לנרדפים בארצם. אף אין הוא מסכים עם התנועה האנטי־פסיכיאטרית, שיצאה גם נגד אשפוז כפוי. אך הוא מכיר בעובדה שתנועה זו טילטלה את הממסד הפסיכיאטרי, שהיה ז־קוק לטלטלה. מתוך כך נוצרה פתיחות רבה יותר בתחום רגיש ומועד לפורענות.

נוימן עצמו עובד לפי השיטה הפרוידיאנית, בניגוד לאביו, אריך נוימן, שהיה אחד היונגיס־טים הנודעים, תלמידו וידידו של יונג עצמו. נוימן עומד לפרסם בקרוב את חליפת־המכתבים בין יונג ואביו. רם עברון מבטיח כי יראיין אותו אז על אביו ואמו.

אני מחכה בקוצר־רוח לראיון זה. אריך ויוליה נוימן ז"ל היו מן הדמויות המעניינות ביותר שחיו ופעלו בישראל. לאחר עלותם מגרמניה. הם בני דור שעבר מן הארץ.

סמדר הרן – אשה אנושית

הופעתה של סמדר הרן, שבעלה ובנותיה הקטנות נרצחו בידי מחבלים בנהריה, בשנת 1979, מרגשת. משכנעת ו־מיוחדת במינה. הרן שיקפה את חייה. כל השנים האלו נמנעה מחשיפה. לדבריה, שמרה על פרופיל נמוך ולא רצתה להופיע בציבור. קשה היה לה מאד, גם הפעם, לבוא לאולפן ולהתראיין. הכאב והצער מלווים אותה מאד. טרגדיה נוראה כזאת חזקה עליה שהיא מותירה בנפש את אותו־תיה הקשים.

סמדר הרן: מו"מ

הרן הסכימה להופיע ב"זה הזמן", מפני שיש בפיה מעין מסר. אין היא רוצה בשייכות אידיאולוגית לקבוצת נפגעי הטרור. היא יודעת שרבים מצ־פים ממנה כי תנקוט עמדה מסוימת, והיא מסרבת. אין היא מגדירה את עצמה הגדרה פולי־טית ואינה רוצה להשתייך ליפי הנפש. אבל היא נחרצת בדעתה שלא להצטרף למחאתם של נפ־געי הטרור נגד ספינת המגור־שים: "אם נתייצב מולם עם תמונות יקירינו", היא אומרת, "זו תהיה בנאליזציה של ה־טראגדיה, ואני לא יכולה לעשות זאת".

אך אין זה המסר במלואו. הרן חשה שיש לה מחויבות מוסרית "להתעלות מעל לכאב". אולי אלו מלים גבוהות, אבל לא כשהן באות מפיה. ככל שיקשה עליה הדבר, היא מצדדת במשא ומתן עם אש"ף, בתנאי שארגון זה יכריז כי סר מדרך הטרור והרצח: "זה הסיכוי היחיד שלנו להידברות", אומרת סמדר הרן; ומי כמוה רשאית לומר זאת.

בעלי־הבית

בכתבתו מלפני שלושה שבועות, ב"יומן השבוע", חשף אורי גולדשטיין את התפרים הנפרמים בין שני חלקי ירושלים. לאחר־מכן באה הכרזתו הדראמטית של טדי קולק: "הדו־קיום מת", שזיעזעה הד־טילה ספיקות קשים באפשרותו של דו־קיום בכלל. בירושלים עשה קולק כמיטב יכולתו, והנה קרה הדבר הלא־צפוי, גילינו כי שגינו באשלייה מסוכנת, ולא קרה דבר במשך עשרים השנה מאז איחודה של העיר. ואם בירושלים של קולק כך, כנראה אפסו כל הסיכויים.

משום רישומה העז של ה־כתבה, לא היה כל טעם לחזור עליה, בווריאציות קלות, ב"יומן השבוע" של ליל שבת האחרון. אמנם התוודענו אל משפחת סגל מתלפיות־מזרח. משפחה זו היתה על הגבול הדרש מבעם. סלון ביתה נהפך לחזה מלחמה למטו־חי קרבות־אבנים. זו אחת המשפ־חות המצולמות ביותר במדינה כיום.

שוב מהדהדים דבריה של אם המשפחה: "אני מפחדת". ושוב תשובתו של קולק, שגם אם אינה אופטימית, היא נחרצת: "אנחנו בעלי הבית כאן". בעלי־בית שדומה כי כל רגע הוא עלול לעלות בלהבות.

אהבת הבוגדים והבגידה

האנגלים אוהבים את הבוגדים שלהם. אולי מפני שהם אוהבים חריגים. ומי כבוגדים יוצאי־דופן ונון־קונפורמיסטים. וכך הם מ־אוהבים במיוחד באותה חבורת מרגלים שפעלו כ"המפרפרות" בשירות הביון הבריטי. הנודעים באותה חבורה, שנעשו גיבורי ביון וריגול, הם קים פילבי, גאי ברג'ס ודונלד מקלין. בשנים האחרונות הצטרף אליהם באי־חור ניכר אנתוני בלאנט.

בלאנט היה כנראה טיפוס מבהיק של שורד. לאחר ש־האחרים בחבורה ערקו לברית־המועצות, הוא המשיך לעמוד בראש ה"קורטלד פאונדיישן" ואוסף אמנותי נודע, וכיועץ המלכה לענייני אמנות. הוא אף זכה בתואר אצולה על שירותיו בתחום זה. בלאנט מגיע עכשיו לטלוויזיה, לאחר שכבר נתפרסם סיפור חייו בספר. במידה רבה הוא מצטייר כפחות סימפאטי בחבורה, ומכל מקום, כך הוא נראה בסרט־הטלוויזיה הבריטי "בלאנט", שהוקרן ב־מוצאי שבת.

גאי ברג'ס היה דמות של דיקאדנט אוהב חיים ושיכור מושבע, חסר־אחריות ושרמאנטי, אקסצנטרי הומוסקסואל, מ־אהבם של רבים שהעריצוהו למרות חולשותיו, וביניהם ב־לאנט. ואילו בלאנט היה חסר כל קסם אישי, מרוחק ומצונן, סנוב מושבע שבז לאחרים בה־תנשאות בריטית טיפוסית. ההו־מוסקסואליות שלו היתה פראג־טית ונוקשה, נבעה בתוך תיעוב ורתיעה מנשים. "אינני מבין", הוא אומר בכח ובתיעוב לריס, שבגד בחבריו. "כיצד אתה יכול לעשות כך לידידיך, בגלל אהבת אשה"

הסרט שבו בלאנט הוא הדמות המרכזית, לצד ברג'ס, הוא סיפור עריקתם של ברג'ס ומקלין. ברג'ס לא נועד לערוק אלא רק ללוות את מקלין. בגד בהם חברם־לשעבר, ריס, דמות שו־לית. ריס אמנם היה חבר המפלגה הקומוניסטית, והשתתף ברשת הריגול עד שנת 1939. לאחר־מכן, התייאש ונטש אותה. הוא נשא אשה והמשיך לשמור על ידידותו עם ברג'ס, שהיה גם מאהבו.

את אנשי החבורה המוזרה הזאת מנחה הידידות האמיצה ביניהם. זו ידידות בין גברים, שכתב עליה הסופר הנודע אי. אם. פורסטר, כי בבחירה בין ארצו לידידיו, הוא מקווה שיהיה לו האומץ לבחור בידידות. הידי־דות היא מעל לכל. וזו ידידות בין גברים שקיימו יחסים הו־מוסקסואליים אינטימיים מאד.

ברוב המקרים, זה היה הקשר החזק ביותר ביניהם (גם אם היו להם נשים).

הם היו משכילים, אנגלוטריים ואקסצנטריים, בני המעמד ה־בינוני־הגבוה, בוגרי אוקספורד וקיימברידג', שכמיטב המסורת האנגלית התייחסו לעולם אשר סביבם מתוך ניכור וריחוק שבהתנשאות. הם היו מקובלים בחברה הגבוהה של זמנם, וב־אותה עת היו חברים במפלגה הקומוניסטית. זה היה אז אופנתי כאן בין משכילים מסוגם. זיקתם לקומוניזם תחילתה ב־שנות השלושים, בימי ה־אוניברסיטה שלהם וימי מלחמת ספרד. ברית־המועצות סימלה אז לצעירים באירופה את התקווה הגדולה למין האנושי. לאחר־מכן, הסתבכו ללא מוצא של כבוד. קשה להאמין שאנשים מתוחכמים כמוהם המשיכו להאמין בקומוניזם. מעל לכל דומה שרצו להיות שונים ושיחקו מרגלים. רובם היו אנשי מודיעין בעלי קשרים מצוינים עם ראשי השירותים. כך הצליחו להערים על כולם.

הסרט הביא רק קטע מן הפרשה, והיה מאופיין בליהוק מעולה ובמשחק מצוין. אני מצפה ליום שנוכל לראות סדרה טלוויזיונית המבוססת על ספרו של ויים, שצונזר באנגליה.

הממונה על תלונות הציבור בחברת בזק

במהלך קבלת השירות מחברת בזק אתם עלולים להתקל בבעיה כל שהיא בתחזוקה, בציוד, בהזמנה ובחשבון.

אם הבירור שלכם במשרד העסקים המשרת אתכם

לא הניח את דעתכם תוכלו לפנות אל:
הממונה על תלונות הציבור
רח' כורש 12 ירושלים 91002
טלפון: 02-230710

מעתה לרשותכם ממונים על תלונות הציבור בכל אזורי הארץ:

ירושלים והדרום
- ירושלים - רח' יפו 236, ירושלים 94383
- הרי יהודה - רח' החוצבים 3, מעוז ציון 90805
- באר שבע - דרך הנשיאים 11, באר שבע 84895
- הנגב והערבה - שדרות הנשיא, דימונה 86000
- אשקלון - רח' הנשיא 101, אשקלון 78328
- אילת - מרכז "סנטר", אילת 88000

תל-אביב השרון והמרכז
- תל-אביב - שד' רוטשילד 53, תל-אביב 65785
- תל-אביב - רח' בלוך 2, תל-אביב 64161
- רמת-גן - רח' צבי 12, רמת-גן 52504
- רעננה - רח' הנתיבות, צומת רעננה 44530
- נתניה - רח' מינץ 1, נתניה 42 399
- חולון - רח' קדושי קהיר 23, חולון 58361
- פתח-תקוה - רח' בזל פינת רח' שמשון 49510
- רחובות - רח' בנימין 4, רחובות 76244
- אשדוד - רח' האורגים (אזור התעשיה) 77609
- רמלה - אזור התעשיה - ת.ד. 30, רמלה 72100

חיפה והצפון
- חיפה - רח' ירושלים 23, חיפה 33131
- אזור הקריות - שד' ויצמן 27, קרית ביאליק 27000
- נהריה - רח' בלפור 69, נהריה 22426
- צפת - רח' ויצמן 6, צפת 13217
- חדרה - רח' יצחק גרינבוים, חדרה 38450
- טבריה - רח' אלחדיף 1, טבריה 14243
- עפולה - ככר העצמאות 7, עפולה 18290

בזק/ לשכת החבר

מכתבים למערכת הארץ

אין בזבוז בתל־אביב

במאמר המערכת, "הארץ", 12.2, קובע הכותב כי יש להקפיא את הארנונות. אף שהכותב מקבל את שתי הטענות הבסיסיות של השלטון המקומי – שהקפאה פירושה הפ־חתה ריאלית של ההכנסות והיא פוגעת בעצמאות הכלכלית ובעצ־מאות בכלל של השלטון המקומי – הוא נשאר בעמדתו.

את התימוכין לעמדה מוצא הכותב ב"ניפוח ובזבוזות בעיריות מסויכות" ו"ניפוח ההכנסות".

נראה לי שהגיע הזמן להזים את הטענה הנפוצה והפופולרית כאילו יש ניפוח ובזבוזות בשימוש בכספי הארנונות, ובמיוחד בעיר תל־אביב יפו.

כאשר מוציאה עיריית תל־אביב סכום כלשהו הנוגע למורקת אגם המושמצת, הדבר יזכה לכותרת, שלילית. בדרך כלל. כאשר תחלק העירייה לתושבי העיר 10,000 עצים, תיטע 4,000 נוספים במדרכות ותשקיע 16 מיליון ש"ח בגינון – אין לכך כל איזכור, למעט ידיעה קטנה המסתתרת אי־שם, אם בכלל.

כאשר מושקע כסף ב"מוזיאון הארץ", יש כותרת. כאשר מוקצבים שלושה מיליון ש"ח לנתיבי איילון, אין כותרת.

יותר משליש תקציב העירייה מושקע בחינוך, והשנה הושקעו סכומי עתק בשיפוץ מבני חינוך בעיר (400 מיליון ש"ח), אך הדבר מקבל איזכור רק במכתבי הדובר אל מדור זה.

אין אני בא לבקר את העיתונות. אילו אני הייתי עורך, יתכן הייתי מוליך את אותן ההחלטות. טענתי היא כנגד אלה המביעים שתמונה זו היא תמונה מדויקת ומסיקים ממנה מסקנות מוטעות.

עיריית תל־אביב יפו מאמינה שחיי התרבות של העיר הם הגורם המרכזי לכח החיים שלה ולמרכז־יותה, לאיכות החיים של תושביה במרכז תרבותי שוקק חי, פעיל ויוצר. לצורך כך יוצרת העירייה את הגירויים הדרושים, אם על־ידי עי־דוד אמנים לגור בעיר, עידוד מוס־דות תרבות ומפעלים, שעולים כסף אך נותנים ערך מוסף גדול מאות מונים מההשקעה. הנהלת העיר מאמינה שתפקידה הוא ליצור תש־תית תרבותית ולתמוך בה. כך שעי־ליה יוכלו לפרוח חיי תרבות. יש לזכור כי מדיניות זו עולה לעירייה הרבה פחות מאשר ההשקעה בחינוך, תנועה, תברואה או רווחה. אך היא זו שזוכה לניגוחים הרבים ביותר.

בני כהן
דובר עיריית ת"א־יפו

התפכחות מעיוורון השטחים

בקוראי את מאמרו של יואל מרקוס "טוב שזה קורה" ("הארץ", 12.02) על האירועים האחרונים בשטחים, "המוציאים אותנו מהישענותנו השלווה על המיתוס שאפס המעשה ושהזמן פועלים לטובתנו", עלו בזיכרוני דברי סופוקלס, מ־גדולי המשוררים של הטרגדיות היווניות, שחי בשנים 496־406 לפנה"ס. בתקופת גדולתה של אתונה, ומילא גם תפקידים ציבור־יים כגון סטרטגוס (המצביא) וחבר הוועד של 10 אנשים שבידם היתה הנהגת המדינה, לאמור:

"האלוהים, בבואו להעניש את האדם, הוא מכה אותו תחילה בעיוורון".

אכן, גם אנו הוכינו בעיוורון, וכיענים טמנו את ראשנו בחול וב־משך עשרות בשנים החמצנו כל הזדמנות לתת את דעתנו על קידום השלום עם העם הערבי במדינתנו, עד שקמו המהומות בשטחים והעירו אותנו עד כדי הכלת אימה של מרי אזרחי, ואולי גם מלחמה של ממש.

ואמנם טוב שזה קורה עתה. עלינו לפשפש במעשינו, לפתוח את העיניים ולא להחמיץ שוב את ההזדמנות לפתוח בתהליך השלום לקראת פתרון קבע לסכסוך הי־שראלי־ערבי.

וכן אוסיף את דברי קהלת, פרק ט', פסוק 14: "עיר קטנה ואנשים בה מעט... טובה חוכמה מגבורה וטובה חוכמה מכלי קרב".

צבי שוורץ
הרצליה פיתוח

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
10.75 ש"ח כולל מע"מ

הלוח הארצי
הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

דירות בכלי
[illegible]

פנטהאוזים
[illegible]

קבלנים מציעים
[illegible]

בבנק לאומי
למשכנתאות
02-222355

וילות ובתים
[illegible]

קוטג'ים
[illegible]

4 חדרים ויותר
[illegible]

3–3.5 חדרים
[illegible]

1–1.5 חדרים
[illegible]

דירות בשכ"ח
[illegible]

2–2.5 חדרים
[illegible]

דירות מרוהטות
[illegible]

מתקבלות מודעות
ללוח כל העיר
02-528181
לבעלי כרטיסי
אמור"אי
ויזה וישראכרט

דירות בדמ"פ
[illegible]

ביקוש דירות
[illegible]

מכוניות

דייהטסו
[illegible]

דלתא
[illegible]

וולבו
[illegible]

אודי
[illegible]

אוטוביאנקי
[illegible]

אופל
[illegible]

אוסטין
[illegible]

אלפא
[illegible]

אמריקאיות
[illegible]

ב.מ.וו.
[illegible]

טלבוט
[illegible]

מונדיאל
[illegible]

טרקטורים
[illegible]

לנציה
[illegible]

מסחריות
[illegible]

מרצדס
[illegible]

סובארו
[illegible]

סובארו
[illegible]

סיאט
[illegible]

סיטרואן
[illegible]

פולקסוואגן
[illegible]

פורד
[illegible]

פז'ו
[illegible]

פיאט
[illegible]

הבלון השמח
הליצן
עם הבלונים
אצלך בכל
שמחה ואירוע
521630

רנו
[illegible]

אופנועים
[illegible]

ביקוש רכב
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

דרושים:
יוצאי צבא
בתפקיד פיקודי
לעבודות איסום
עדיפות לבעלי
ידע בטופלינג
02-424425
02-423364

صكنا من الاهل

هكذا عن الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ירושלים

אביב

תיגבור

ביקוש עבודה

מנפאואר

עסקים

עזרות ומטפלות

הילה

חבר

או.אר.אס.

מקררים

מחשבים

רהיטים

בעלי־חיים

רפוי והרזיה

שמיחים

מכונת תפירה

שיפוצים

פסנתרים

משקים

מוכרים

תוגים

מבני־תעשייה

מגרשים

משרדים

אולמות

מחסנים

הלוואות

תנויות

חימום והסקה

באזור התעשייה תלפיות
למכירה שטחים בבנין מסחרי מתאים למשרדים/תעשיה זעירה וחנויות.
02-344399

מציעים למכירה

באגודת "דנטה אליגיירי"
יתחיל ב־29 לפברואר
קורס בעברית
של 10 ההרצאות על
ענקי הרנסאנס
באיטליה
ע"י המרצה
אהובה
פאסוב־זיטמן
מהאונ' עברית
פרטים: 02-820350

בריאות

ציוד למכירה

שעורים פרטיים

עבודת פרך

שידוכים

שידוכים וזיווגים

הלוח הארצי — כאן דרום — אזור הדרום

דירות למכירה

הצעות עבודה

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

חנויות

משקים

מכירות ושירותים

מחשבים

ריפוי והרזיה

עוזרות ומטפלות

עסקים

בהלוואה מבנק טפחות
אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את
הדירה
לפרטים:
מרכז מסחרי ד' רח' מ.ח. שפירא אשדוד 08-552335
מגדה, מרכז הנגב ב"ש 057-76183
רח' הרצל 65 רמלה 08-230939

3.5 — 3 חדרים

2.5 — 2 חדרים

דירות בשכ"ח

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

אמריקאיות

סובארו

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

מסחריות

לחברת "השמירה" בע"מ
דרושים/ות
בחורות/בחורים
מאזור ירושלים והסביבה
לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן־גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה לתקופה של 7 חודשים בתקופת האביב והקיץ. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית (לסטודנטים)

תנאי קבלה:
★ לאחר שרות צבאי ★12 שנות לימוד לפחות ★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך באנגלית) ★ מצב בריאותי תקין ★ הופעה נאה ★ מגורים באזור ירושלים והסביבה חובה לתקופת החוזה

למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות (הסעות, ארוחות וכו')
כרטיס טיסה לאירופה יוענק בסוף התקופה

למועמדים בעלי הכישורים המתאימים
תתקיים ועדת קבלה במשרדי חברת "השמירה"
רח' חבצלת 19, קומה 5, ירושלים
ביום ב' 22.2.88 בין השעות 16.00 — 19.00
ביום ג' 23.2.88 בין השעות 9.00 — 13.00 ו 16.00 — 19.00
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים
תעודת שחרור מצה"ל ו־3 תמונות

אלכ"א — האגודה למיתוח ולקידום כח אדם בשרותים החברתיים בישראל

דרושים
רכזים לתוכניות הדרכה;

לקראת הרחבת פעילויות ההדרכה באלכ"א דרושים רכזים לתכנון ארגון ניהול ומעקב פעולות הדרכה.
תוכניות ההדרכה מיועדות לסגלים בכירים ולסגלים מקצועיים בשרותים החברתיים בישראל.

דרישות המשרה:
★ השכלה אקדמית בתחומים הרלונטים (מינהל ציבורי, חינוך, עבודה סוציאלית).
★ ידע ונסיון מוכח בהדרכת מבוגרים ובחינוך מבוגרים.
★ הכרות מקצועית עם השרותים החברתיים בישראל.
★ נסיון ארגוני — יתרון.

תנאי העסקה:
העובדים יועסקו בחוזים אישיים כמקובל באלכ"א.
השכר יקבע בהתאם לכישורים.

לפניות:
לפנות בכתב בלבד: אלכ"א — גבעת ג'וינט ת.ד. 3489 ירושלים 90610
מועד אחרון לפניות 1.3.88
— סודיות מובטחת —

אלכ"א נוסדה ע"י ג'וינט ישראל ונתמכת ע"י ממשלת ישראל וג'וינט ישראל.

לרשות שמורות הטבע
דרוש/ה
עובד/ת
למכירה והפצת חומר פרסומי ומסירת מידע
★ דרושה: רקע בידיעת הארץ, נסיון קודם רצוי. מגורים בירושלים. אפשרות למשרה חלקית
המעוניינים יפנו למשרד רשות שמורות הטבע, רחוב ירמיהו 78 ירושלים. למילוי שאלונים. עד 26/2/88

למפעל תעשייתי באזור מרכז הארץ
דרוש/ה
מנהל חשבונות מדופלם
★ 5 שנות נסיון במערכות ממוחשבות וניהול צוות עובדים
נא לפנות בכתב עד
ובפרטים מלאים לת.ד. 16293 תל־אביב
מיקוד 61162
(עבור מנהל חשבונות מדופלם)

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש/ה
תכנת
★ נסיון ב־RPG.3 על 38
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 33685 חיפה

למשרד אדריכלים
ק.כץ
דרושים
אדריכל/ית מנוסה
הנדסאי/ת מנוסה
03-7511951 03-7512755

לסניף ירושלים
בענף ההנהלה
דרושים
★ **מנהל/ת סניף**
★ **מוכרים/ות**
בעלי נסיון
נא לפנות בכתב יד
בצרוף קורות חיים לת.ד. 2391
ירושלים
בציון ה'/ 8 ע"ג המעטפה
ניתן למסור מכתבים אישית
לדרך יפו 43
ירושלים בציון
ה'/8 ע"ג המעטפה

יותר טוב מנפאואר

למחלקת המלונאות ושרותי הארחה
רח' החבצלת 5 ירושלים
א"ה 09:00—14:00 טל. 02-253436

דרושים
* **חדרניות**
עם או בלי נסיון כולל עבודה במשמרות, עם אפשרות לעבודת בוקר בלבד.
* **מגישות**
לחדרי אוכל בענפי האירוח שונים.
* **מלצרים/ות**
עם נסיון בענפי האירוח שונים.
* **עובדי נקיון**
לשרותי האירוח שונים.
ניתן לקבל לעבודה בחורים ובחורות צעירים עד למועד גיוסם לצה"ל.
* **טבחים/יות**
בעלי נסיון מוכח בענפי המלונאות.
* **מנהל מזון ומשקאות**
עם נסיון מוכח בתחום המלונאות.
אפשרי עובדים שעברו כוח מנהלים.
העבודות הנ"ל הן לתקופות ממושכות
בנו למנפאואר בהקדם — זה משתלם!

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

לחברת ניהול ופיתוח נכסים בירושלים
דרושים:
א. מנהל חשבונות בכיר/סגן חשב
ב. מזכירה אחראית בכירה לניהול משרד
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ומסמכים לת.ד. 7472 ירושלים 91073
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח בירושלים
דרוש/ה
אחראי/ת על סילוק תביעות בענף הרכב
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בטיפול בתביעות או בחיתום
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית 02-240585 החל מיום א'
- סודיות מובטחת -

למועצה המקומית גבעת זאב
דרוש/ה
הנדסאי/ת מעולה
נא לפנות בכתב לת.ד. 440 ד.נ. צפון יהודה

בהלוואה מ"בנק טפחות" אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את הדירה.
לפרטים: אשדוד: מרכז מסחרי ד', רח' מ.ח. שפירא, 08-552334-5. אשקלון: צה"ל 4, 051-27161. קרית־גת: תחנת אגד החדשה, הגפן 6, 051-84777

לא מכרת לא שילמת
כל העיר
קבלת מודעות
20.00-8.00 ב
03-371261

קונים זהב מהציבור
ויהלומים גדולים
ZAMLER
טל: 03-235924

דירות למכירה

דירות נופש

וילות ובתים

טוביה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בשיכון דן – למכירה – וילה, 8 חדרים + מרתף 60 מ"ר. מגרש 600, פנוי במיש. $ 500,000

בשיכון דן – למכירה – קוטג', 6 חדרי שינה, מרתף, טלפון, שירותים כפולים. $ 270,000

בתל אביב – בכרמיה – למכירה – 2 חדרים (דירת קוטג') ק"א + טלפון, מיידי. $ 70,000

ברמת השרון – הלבנות – קוטג' מפואר ומושקע. מגרש 400, 500,000 דולר. מיידי.

ברמת גן – תל-בנימין – למכירה – מגרש 1400, מיועד ל-4 קוטגים. $ 800,000

ברעננה – קוטג', מושקע, מגרש 371, 4 חדרי שינה, פנוי במיש. $ 230,000

בירושלים – ברמות – למכירה, 1/2 3, מרווחת + גג, ק"ב, מיידי.

טוביה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בשיכון הצנחנים – למכירה – בית, 4 חדרים, מגרש 439 $ 240,000

בסביון – למכירה – וילה, 1,300 דונם, במרכז, שקט. $ 450,000

בסביון – להשכרה – לשנתיים, וילה, חצר מטופחת + טלפון, מיידי.

בסביון – למכירה – וילה מפוארת 5 דונם, 8 חדרים, מיידי.

בנהלה – למכירה – וילה, חד-קומתית, יחידת מגורים, נכרית. $ 450,000

בנהלה – למכירה – וילה, 6 חדרים, מושקעת, פנוי גמיש. $ 480,000

חברה דן בע"מ
בונה בתל-מונד
2 קוטגים יפים
למכירה
052-67855 052-67914

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

1—1.5 חדרים

4 חדרים ויותר

קבלנים מציעים

גוש דן

תל-אביב

ראשל"צ

חולון ובת-ים

איזור השרון

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז דירות גג

הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק לאומי
למשכנתאות
הרצליה
רח' בן גוריון 2
052-544111

הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק לאומי
למשכנתאות
תל-אביב
מונטיפיורי 31
03-202444

הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק לאומי
למשכנתאות
ראשון לציון
רח' הרצל 65
03-9682246

הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק לאומי
למשכנתאות
בת-ים
שד' העצמאות 67
03-585066

אילן וקסלר
תווך והשקעות
03-259796

להשכרה בתל-אביב מבנה משרדים 800 מ"ר לטווח ארוך

למכירה בתל-אביב תפוסים למגורים ומשרדי במרכז ודרום תל-אביב

וילה ברמת-גן 160 מ"ר מגרש 900 420,000 דולר

וילה בסביון 160 מ"ר מגרש 2-5 דונם 400.00

וילה בנהלה 200 מ"ר מגרש 900 460.000 דולר

קידמה
אלפי דירות למבקשים
בגוש דן
ללא דמי תיווך!!!
מחפש דירה!!!
הכתב לנו בטלפון את פרטי הדירה שאתה מחפש (אזור, חדרים, תקציב...) ואנו נשלח לביתך דרך מחשב עדכני ומפורט של הדירות המתאימות לדרישותיך.
מחיר מנוי 30 ש"ח בלבד (כרטיס אשראי בטלפון) ללא דמי תיווך!!!
מוכר דירה!!!
הכתב לנו בטלפון את פרטי דירתך ואנו נפיץ אותם בין קונים פוטנציאליים כל זאת בחינם! וללא התחייבות מצידך!
עובר דירה!!!
התקשר למשרדינו וקבל לביתך חינם את "משנה מקום" הירחון לעוברים דירה
הצטרף לקידמה בשוק הדירות
03-5449973-4

85
ויצמן 85 כפ"ס
052-32343
052-449482

בכפר סבא קוטג' 7 חדרים מקום יוקרתי $230,000

4 חדשה, באיזור שקט ק"ג + מעלית $85,000

בהזדמנות 3 ק"ב + מעלית 90 מ"ר $58,000

בבנייה פנטהאוז במקום טוב כניסה תוך 10 חודשים

3 1/2 בארלוזרוב ק"ג בלי פינוי גמיש $78,000

בכפר-סבא בבנייה
במרכז-טובלות
בירק דירות
מפוארות 4-5
ופנטהאוז דו קומתי
052-23051
052-34093

תווך גבי את רפי
סירקין 19 גבעתיים
03-739931
03-722235

בגבעתיים, בבורוכוב ובארלוזרוב היוקרתיים: 3, 4, 5, 6 + דירות גג בבניה סופר מפוארת!

להשכרה בשכונת הילל קוטג' חדש שיא הפאר!! מיידי.

בבני ברק קוטג' 5 מפואר יוקרתי ושקט הזדמנות נדירה!!!

ברמת גן דו-משפחתי שקט ומרכזי מסודר קומפלט אפשרות לשינויים.

בגבעתיים, פנטהאוז סופר מפואר ומושקע נוף "שמע ה...בלי"

"לא מכרת לא שלמת"
קבלת מודעות
כל העיר
לבעלי כרטיסי אשראי בטל:
290697
293648

שעוריעזר
... בכל השקעות והרמות בכל הבנה לבניה
03-257624
03-444875
052-541474

עם הלוואה חופשית מ"בנק טפחות" תוכל להגיע לדירה שאתה באמת רוצה.
לפרטים: ירושלים: הלני המלכה 9, 02-219111. תל־אביב: החשמונאים 123, 03-5614081-6. חיפה: פל־ים 9 (בית צים) 04-668177

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

נתניה

● בהרצליה יגאל אלון 5 מרוהטים ק"ב + חניה 052-85243
● להשכרה כבעקבים 2 חדרים משם שקט "330 $ כולל" מסם שקט
● 2 ר 3 אלגוביות כנסת, שקט, שקורסי/כתובים 290622 .03
● כפ"ס 1/2 3 חדרים ק"ו + טלפון 03-347019

4 חדרים ויותר

● דירת השלוש 4 + גג בשלב קיים

הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק לאומי למשכנתאות
והנה
רח' סוקולוב 7
053-611577

דירות בשכ"ח

ביקוש דירות

חדש
בדיזנגוף סנטר!!
קבלת מודעות ללוח העיר
בתנאים מיוחדים

לא מכרת לא שילמת
קבלת מודעות
לוח העיר
03 625015
5365759
עד חצות

אטרקציה הפקות
טל 7517388
שער מס' 2
בקניון הלאומי

מכוניות

דירות בדמ"פ

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

אלפא רומאו

אוסטין

אופל

אמריקאיות

אאודי

אוטוביאנקי

אינוצנטי

ב.מ.וו.

דייהטסו

ג'יפים

דלתה

הילמן

וולוו

טלבוט

לנציה

לא מכרת
לא שילמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול
66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל 03-219149
03-218713
נשמח
להישמע

מרכז מסובים
חדש חדש
עיר המכוניות
במרכז מסובים
קניה, מכירה,
החלפה.
מידי יום ראשון
שלישי וחמישי
24.00-12.00 משעה
במקום:
מתקן רחיצה אוטומטי!!!
חנות אביזרי רכב!!!
מרכז מסובים!!!
בתחנת הדלק סעדון!
מרכז מסובים חייב להיות בדרך שלך!!!
טל. 03-777333,741666

רוצה להתעשר
בקלות?
שלח 5 ש"ח בלבד (בשטר) לת.ד. 48020
מיקוד 61480 ותקבל פירוט בכתב

מוריס

● מיינור אוטומטית, לחידוש הנסוע לאחר טיפול כללי

18171304א

מיני מינור

● מיני־מינור 81 אוטומטית 26,000 ק"מ טסט לשנה 03־5128106

16220328ב

● מיני 78 מודל חדש. טל׳ 052־87429 03

● מיני מודל 80 על בצורה טובה 03־21710 03־624707

● מיני 1978 ישראלית במצב בגרות

● 71 טסט לשנה במצב טוב 20365511א

● לפרוכים בלבד מיני־מינור 1980 EGT פנס מוגבר 14023815ה

● מיני מינור 1978 טסט 17193218א

● מיני 1978 יד שניה טסט לשנה 17212418א

מרצדס

סאאב

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סימקה־קרייזלר

פולקסוואגן

סיטרואן

פיאט

פורד

לא מכרת
לא שילמת
רק בלוח העיר
379־379
פרסום אספקט

קבלת מודעות
ללוח העיר
03־836204
03־835089
לא מכרת לא שילמת!

صكرا من الاحل

רנו

מסחריות

מורידים

קרוואנים

אופנועים

משאיות

טרקטורים

חלפי רכב

מכוניות להשכרה

הצעות עבודה

הנהלת חשבונות

דוגמניות צילום

מוכרים/ות

מחסנאים

נערים

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתכת

חרטים/מסגרים

מכירות

חשמל/אלקטרוניקה

מכונאים/הנדסאים

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

מורות וגננות

עוזרות ומטפלות

סוכנים/ות

עובדי מוסך

יהלומים

אחיות

גזירה ותפירה

דפוס

לקליטה בקיבוץ
מתארגנת קבוצת אקדמאים ובעלי מקצוע רווקים ובעיקר רווקות עד גיל 30. מוזמנים להתנסות בחיי קיבוץ.
בשישי שבת בערב 057-83260
וביתר ימות השבוע 03-262521 03-435450

למעונות ויצ"ו דרושות ברעננה
1. מטפלת אחראית קבוצה בעלת נסיון
2. מבשלת
ברמח"ש מבשלת
052-35030 לפנות

דרוש דפס
לשמינית. רבע עם נסיון בתנאים טובים
טלפון 7510596 7510641

למפעל דרוש איש אחזקה מעולה!!!
לתיקון מכונות יצור בצורה עצמאית. תכנון מתקנים וכו. בעל ידע בחשמל, פנאומטיקה הידראוליקה.
למתאים שכר ותנאים מצויינים
03-7520198

שליחים/ות

פועלים/ות

פקידים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

עסקים

ברשותי מבנה
קרקע בדעננה
250 מ"ר לכל שימוש
עם אפשרות לשותפות
בדבר הצעות
להתקשר לטל:
052-82445

מקדמי מכירות

תיווך

יש רק סינית 1 עם
8 טבחים נודעים
מהונג-קונג והם
לרשותך עם
מטעמים שאין
כמוהם:
* דים-סאם
* שרימפס
דיאמונט
* ספר-ריבס
ברוטב תפוזים
* סטייק סיני
* כדורי
שרימפס
בבננה
* ועוד ועוד
טייסט אוף סצ'ואן
בסקאלה - מול
היכל התרבות
מרמורק 10 ת"א
חניה חופשית בערב
227424, 225007

מחסנים

אולמות

חנויות

שאול וינבך
בדיזינגוף 92 מ"ר + משרד 30 מ"ר 2 קוי טלפון מיידית. לא למתווכים.
בדיזינגוף 92 דירה ק"א 4 1/2 חדרים חזית לכיוון לכל מטרה.
דירה 3 חדרים, מיידית ברח' הקליר ק"ב.
2 חדרים בדיזינגוף, עורפית, בלי טלפון ק"א עורפית.
משרדים במרכז העיר 100 עד 200 מ"ר מידי.

אילן וקסלר
תווך והשקעות
03-259796
● למכירה בניינים מגורים, מגרשים חלקות בדרום מרכז ת"א
● למכירה/השכרה דירת פאר במגדל דיזינגוף 4 חד'
● להשכרה משרדים מפוארים 260 מ"ר במגשת, כניסה מיידית
● למכירה בהדר חיפה מבנה, השקעה: מיליון, תשואה 11%
● למכירה דירה 3 חד' ביורוי הסירה ת"א ק"א

יש חדש בטייסט
אוף סצ'ואן
יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן
יש המון סינים אבל רק טייסט אוף סצ'ואן אחד!

חקלאות

מבני תעשיה

מגרשים

משרדים

הלוואות

הלוואות
לכל מטרה
052-540197

מכירות ושירותים

בתי אבות

מציעים למכירה

בזאר פורים
במחסן נוצות
קישוט בע"מ
בנוה שאנן מכבים 3
בתאריכים: 19.2 25.2
26.2 28.8
בין 09.00-13.00

ריפוי והרזיה

ציוד האזנה

בריאות

לטם
שיכוך הקלה של כאבים

ניקוי ופוליש

שיפוצים

חנניה
סיוד וצביעה
בנה הריסה ושיפוצים
כלליים, שרות אדיב
מהיר ומהימן
צלצל ותיענה מיד
03-399882

אותיות דביקות

מוצרי חשמל

צילום

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

מלגזות ושינוע

ציוד אלקטרוניקה

מקרר

לידיעת המפרסמים ב"לוח העיר"

מודעה באחריות / לא מכרת - לא שילמת

כללי פרסום

● "חודש פרסום" משמעו פרסום אותה מודעה 8 פעמים בתשלום בארבעה שבועות.

● המבצע חל על פרסום מודעות מילים (לא שטח) בלוח העיר בלבד ולגבי נכס או שירות. (להלן: נכס) המוצעים באזור ת"א, גוש דן והשרון בלבד.

● אם בתום חודש פרסום ועד להגשת הבקשה להחזר כספי כאמור להלן לא נמכר הנכס בדרך כלשהיא זכאי המפרסם להחזר התשלום עבור המודעה או לפרסום חודש נוסף במקום ההחזר.

● מודעה בה הוצעו יותר מפריט אחד, נמכר אחד מהם, לא יהא המפרסם זכאי להחזר.

● בקשות להחזר כספי או לפרסום חודש נוסף יתקבלו במשרדי הלוח ישירות (לא באמצעות משרדי פרסום) רח' הנגב 4 ת"א טל 03-371261 בימים א'-ד' בין השעות 8.00-15.00 ולא יאוחר משבועיים מתום חודש פרסום

ספרים

מערכת סטריאו

רהיטים

רהיטי-חכים

למכירה
ריהוט
משרדי
חלקו כחדש
לפרטים
לפנות לטל'
371261
למיכל

כלי נגינה

هكذا عن الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

[illegible classified listings]

מחשב
[illegible]

חיות בית
[illegible]

מזגני אויר
[illegible]

וידאו
[illegible]

צופי אמבטיות
[illegible]

מכונות כביסה
[illegible]

רוצים לקנות
[illegible]

שיעור
[illegible]

אמנות
[illegible]

נשק ותחמושת
[illegible]

תנורי אפיה
[illegible]

מכונות תפירה
[illegible]

מכונות כתיבה
[illegible]

טלויזיות
[illegible]

אסטרולוגיה
[illegible]

גרפולוגיה
[illegible]

חימום והסקה
[illegible]

מדיחי כלים
[illegible]

סירות
[illegible]

אבדה
[illegible]

שידוכים
[illegible]

ברזוג
[illegible]

בתיזוג
[illegible]

הסדרות
[illegible]

חוגים
[illegible]

חצי חינם
[illegible]

מחפשת עבודה?!
בואי לזהות דיילת במיטשר קר.
פרטים: 051-23390, 08-563437

דרושים
סוכני מכירות
מנוסים
לאפיק פירסומי
מפתיע ומבטיח
לאזורים: ת"א,
חיפה נתניה וירושלים
053-345112
03-236488

גרפיקאית
לסטודיו דינאמי לגרפיקה
דרושה גרפיקאית בעלת מעוף
ויצירתית ל-5 ימי עבודה.
טל. 04-667661

לחברה לאלקטרוניקה
דרוש:
עובד להתקנת ציוד אלקטרוני
* בוגר בה"ס מקצועי
* רשיון נהיגה
* ידע באלקטרוניקה — יתרון
* נסיון בהתקנת מכשירי רדיו במכוניות — יתרון
טל' 04-721327

דרושים:
רופאי שיניים וסייעות
לטלפון 04-713285
תנאים טובים

לחברה העוסקת
במכשור רפואי
דרוש
איש מכירות דינמי
נסיון מוכח, רכב חובה
טלפון 04-382822

מכון התקנים הישראלי
למכון התקנים דרושים:
א. מהנדס מזון
בעל נסיון בבדיקות מעבדה
מקום העבודה חיפה
ב. טכנאי כימיה
בעל נסיון בבדיקות מעבדה
בתחום כימיה אורגנית
לפרטים נא ליצור קשר עם כח־אדם
מכון התקנים הישראלי
האוניברסיטה 42 רמת־אביב תל־אביב טל: 03-422809
סמל המחוגה סמל האיכות

למטבח וחדר אוכל
במפעל בירושלים
דרושים
★ **טבח**
משגיח כשרות
★ **מחסנאי**
מתאים לנגד
תחזוקה
★ **עובד/ות נקיון**
לטלפן 02-535161
לבקש המטבח את יהודה

למושב נהלל
דרוש
עובד מוסך — מכונאי, מפעיל
טלפון — 06-566314

דרוש
הנדסאי מכונות
נסיון של שנתיים לפחות
בתיכון מכאני
להתקשר טלפונית
לקביעת ראיון
06-543369

A.R.
שרותי כח אדם
04-705954
דחוף!!!
עוזרי מסגרים
[illegible]

פישמן הנדסה בע"מ
מפעל לייצור מבלטים
מעוניין לקלוט
מהנדס מכונות
עם נסיון בענף המבלטים
במפעל עוברים
5 ימים בשבוע
נא לפנות
לטל' 04-781680

למכון רפואי
דרושה
אחות טכנאית
לביצוע ארגומטריה
לשעות הבוקר
04-258530

א.ש.ג.ג. בע"מ
דרושים
★ **עובדי ניקיון**
למשרה מלאה או חלקית
★ **שומרים**
תנאים טובים למתאימים
לפנות טלפונית
בין השעות 8.00 — 13.00
לטל' 04-8[illegible]
04-[illegible]

דרוש בחיפה
מכשירן — אלקטרונאי
ידע בחשמל, נסיון בפקוד
ובקרה פנאומטיקה
הידראוליקה השכלה
טכנאית
לפנות בכתב קורות חיים
ונסיון לת.ד. 5433
קריית ביאליק

עבור חברה לניקיון
דרושה
עובד/ת ניקיון
למשרה מלאה
8 שעות
תנאים טובים למתאימים
עבודה קבועה
04-533879, 532058

דרושים
מחסנאי
* לאחר שרות צבאי
* בוגר בית ספר מקצועי או בעל נסיון כמחסנאי
* הכרות עם מערכת ממוחשבת יתרון
מלגזן
* בעל רשיון נהיגה ג'
* נסיון מוכח בהפעלת מלגזות
נא לפנות למנהל כח אדם במקום
טלפון 06-558111/2/4

לויטקו בע"מ
דרוש:
איש לשירות טכני
★ טכנאי / הנדסאי כימיה
★ בעל רשיון נהיגה
★ נסיון בתחום חומרי ניקוי-הניטורי — רצוי
לפנות בכתב יד לל"א דיסקו ת.ד. 10245
מפרץ חיפה 26112 ולציין ע"ג המעטפה
"איש שירות טכני"

לחברת ש.א.ש.
דרושים
מאבטחים(ות)
למרכז מסחרי גדול בחיפה
* תנאים טובים למתאימים
נא לפנות טלפונית 04-642528

המועצה האזורית מטה יהודה
המחלקה לתרבות
לנוער ולספורט
רח' אהליאב 29 רוממה י"ם
לעבודה בישובי פרוזדור ירושלים
דרושים
עובדי נוער וקהילה
מועמדים מתאימים בעלי הכשרה נסיון ורכב
יפנו: 02-534212, 02-551957 (מיימון)

למשרד אדריכלים
דרוש/ה
טכנאי/הנדסאי
לעבודות שרטוט
נסיון של 5 שנים לפחות
טל: 04-383983

דרושים
★ **הנדסאי/מהנדס חשמל**
לתכנון לוחות וניהול צוות עובדים
★ **חשמלאים לחווט לוחות**
עם נסיון
[illegible]

למפעלי צמגו ורבוס בנהריה
דרוש
תכנת על I.B.M.—36
נסיון של שלוש שנים לפחות R.P.G — 2
[illegible]

CAPRICE
לסניפיו בחיפה ובטבריה דרושים/ות:
מוכרים/ות
דוברי גרמנית שפת אם חובה
+ שפה נוספת צרפתית או ספרדית
נסיון במכירות יתרון. הופעה נאה
נא להתקשר
בטבריה טל. 06-792616 עבור ציפי
בחיפה טל. 04-723211-7 עבור מימי

לסניפי ההיפרכל בירושלים
דרושים/ות
מנהלי/ות מחלקת כלי־בית וביגוד
מועמדים בעלי נסיון בענף ההלבשה ו/או כלי־בית
מתבקשים לפנות למחלקת כח־אדם, שופרסל
בע"מ. ת.ד. 84 פ"ת מיקוד: 49100.
היפרכל

זמיר
שרותי כח אדם בע"מ
חיפה: רח' החלוץ 3, טל' 04-670750/1
קרית ביאליק: צומת צבר, טל' 04-708284
תל־אביב: רח' בן יהודה 26, טל' 03-284494
רחובות: רח' הרצל 202, טל' 08-473832
אשדוד: רח' רוגוזין 22, טל' 08-635456
ב"ש: רח' ההסתדרות 23, טל' 057-73118
רמלה: רח' הרצל 100 טל' 08-227859
דרוש/ה
למפעל עתיר ידע באזור חיפה והמרכז
כתב/ת טכני/ת
מנוסה בכתיבת הצעות, מפרטים וספרות טכנית
נא לפנות לסניף חיפה

אשל — האגודה לתכנון ופיתוח שירותים למען הזקן בישראל
לצורך הקמת מאגר שמות של מרצים, מדריכים ומנחים
לקורסים, השתלמויות וימי עיון להכשרת עובדים ומטפלים בזקנים
דרושים **בעלי ידע ונסיון ב:**
★ הדרכה/הנחיה של אנשי מקצוע ואנשי סגל מקצועיים.
★ גרונטולוגיה, גריאטריה, ארגון ומנהל.
★ עבודה עם זקנים וטיפול בהם.
★ ארגון והפעלה של קורסים והשתלמויות.
ההתקשרות תוצע בהתאם לצרכי אשל.
לפנות בכתב תוך פירוט השכלה, רקע ונסיון מקצועיים
לאשל ת.ד. 3489 ירושלים 91034 עבור "מאגר"
פניות טלפוניות לא תענינה.

צריך לפרסם מכרז?

פרסום משולב למכרזים

4 מודעות במחיר של מודעה אחת

השיטה היעילה ביותר והזולה ביותר לפרסום מודעות מכרזים.

עד היום, כאשר פרסמת מודעת מכרז ורצית להגיע למספר הקוראים הגדול ביותר – נאלצת לפרסם בשני עתונים לפחות. אם פרסמת ביום ו', למשל, מודעה אחת בעתונים "מעריב" ו"ידיעות אחרונות" המודעה עלתה (במיקום עדיף) 161–181 ש"ח לכל אינץ'.

בשיטה החדשה, שיטת "הפרסום המושלב", כל מודעה מתפרסמת ב-4 עתונים, אתה מגיע להרבה יותר קוראים ומשלם פחות מחצי מחיר! רק 75 ש"ח לאינץ' לכל 4 המודעות!!!

שיטת ה"פרסום המשולב" מגיעה למספר הקוראים הגדול במדינה

בשיטת "הפרסום המשולב" מודעת המכרז שלך תתפרסם במדור מיוחד למכרזים ותגיע ליותר קוראים.
תוכל לבחור בין שני שילובי פרסום:

פרסום משולב

המכרז שלך יתפרסם במדור מיוחד בעתונים "העיר", "הארץ", "חדשות" ו"צומת השרון". "העיר" ו"צומת השרון" מגיעים ל-80%-70 מקוראי העתונים בגוש דן והשרון. "הארץ" מגיע לבעלי ההכנסה וההשכלה הגבוהה ו"חדשות" – לקוראים הצעירים של המדינה.

בסך הכל אתה מגיע ל-1,466,000 קוראים במחיר המפתיע של 75 ש"ח לאינץ'! פחות ממה שתשלם ב"מעריב" או ב"ידיעות אחרונות".

פרסום משולב ג'מבו

המכרז שלך יתפרסם בעתונים הארציים "הארץ" ו"חדשות" ובנוסף – בכל המקומונים של רשת "הארץ": "העיר", "צומת השרון", "עדים", "כל העיר", "הד-הקריות", "כלבו", "צפון 1", "ידיעות הגליל", "כאן דרום" ו"חדשות נעיה חדרה".
בסך הכל אתה מגיע ל-2,264,000 קוראים במחיר המפתיע של 140 ש"ח לאינץ'!
אתה מגיע למספר הקוראים הגדול במדינה במחיר זהה לפרסום מודעה אחת ב"ידיעות אחרונות". בדוק והשווה.
שיטת ה"פרסום המשולב" למכרזים עובדת בשבילך ביעילות רבה יותר ועולה לך פחות. לכן, מעכשיו כדאי לך יותר לפרסם את המכרזים שלך בשיטת ה"פרסום המשולב".

מכרזים דחופים

אם דחוף לך לפרסם באחד מימי השבוע, תוכל לעשות זאת ב"הארץ" וב"חדשות" ואנו נשלים את הפרסום ביום שישי עפ"י בקשתך בעיתונים המקומיים.

איך מזמינים מודעת פרסום משולב למכרזים?

פשוט מאד. צלצל לכל אחד ממשרדי הפרסום בישראל או למשרד הראשי של "לוח העיר" טל. 03-371261

פרסום משולב למכרזים - זה עובד!

הלוח הארצי
הארץ חדשות

למלון 5 כוכבים בירושלים
דרוש
שף קונדיטור
עם ניסיון קודם
מועמדים מתאימים מתבקשים להתקשר לטלפון 02-232101, 02-241305

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:

עובד תחזוקה
תאור התפקיד:
ביצוע עבודות תחזוקה שוטפת ויזומה של הבנין והציוד. עזרה לאחראי לבנין בהתאם לצרכים.
הכישורים הדרושים:
השכלה יסודית תיכונית. ידע ונסיון בעבודות נגרות, מסגרות וצביעה.
מספר המשרה: מח/61

הנדסאי/ת אלקטרוניקה
תאור התפקיד:
בניה ותיחזוק מערכת מחקרית במעבדה לחקר הלב. איסוף ועיבוד נתונים דיגיטליים על גבי מחשב.
הכישורים הדרושים:
בוגר/ת בי"ס להנדסאים. נסיון קודם בתכנון ובהרכבת מעגלים אלקטרוניים. נסיון בתכנון בשפות C' FORTRAN
מספר המשרה: מח/81

פקידה כללית
תאור התפקיד
שירותי משרד כלליים ועזרה בנושאי משק וכספים.
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה. ידיעת השפה העברית על בורייה, כולל הדפסה. ידע בקריאת ובהבנת מסמכים באנגלית. ידע ונסיון בעבודה על מסוף. רצוי ידע בסיסי בהנהלת חשבונות.
מספר המשרה: מח/97

מועמדים/ות מתאימים/ות המעוניינים/ות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 28.2.88, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

לקופת חולים מאוחדת אזור ירושלים
דרושים
* פיזיותראפיסטים
* אחיות
* עובדי מעבדה
* מזכירות עם נסיון קודם

המעוניינים יתקשרו לטל: 02-221181 - 02-232987 למונית

לגלוונייזר רהיטים אשדוד
דרוש
אחראי למחלקת צבע
נסיון בשליכה לכה ופוליאוריטן
משכורת גבוהה • תנאים סוציאליים מלאים למתאימים
פרטים: 08-531880, 08-521872

לכל־בו ירושלים של המשביר לצרכן
דרושה
מפקחת
• יתרון למועמדות בעלות ידע בשפות זרות
• יכולת הפעלת צוות עובדים
• העבודה הינה במשמרות.
לתאום ראיון נא לפנות לטל' 02-240511

הסתדרות מדיצינית הדסה
דרוש
מבקר במינהל הכספים
תאור התפקיד: ביקורת במכלול הנושאים שבאחריות מינהל הכספים: מערכי שכר, אספקה, מלאי, חשבונות חולים, קופות, חשבונות בנקים, ספקים, קרנות וכו׳.
דרישות התפקיד: רו"ח או בעל השכלה מתאימה בכלכלה ומינהל עסקים, נסיון בעבודת ביקורת במוסדות/מפעלים גדולים, נסיון בניתוח מערכות מורכבות, ידע בניתוח דו"חות פיננסיים ומערכות ממוחשבות, שליטה בעברית ואנגלית.
המועמדים מתבקשים להפנות קורות חיים לאגף כח אדם, ת.ד. 12000, ירושלים

ניתוב ביצוע תעשייתי בע"מ
ביצוע מערכות תעשייתיות
חברתינו מבצעת עבודות הקמה ואחזקה של מערכות תעשייתיות בטכנולוגיות מתקדמות. לעבודה באזור אשדוד־רחובות דרושים

★ **מכשירן**
יכולת עבודה עצמאית, נסיון בציוד פנאומטי, משדרי גובה, לחץ, זרימה וברזי בקרה.

★ **מכונאי אחזקה לשינוע**
נסיון הכרחי בתעשייה הכבדה במסועים, גירים, בוכנות ומפוחים, נכונות לעבודה בשעות נ־יובות.

★ **טכנאי אחזקה לציוד סובב**
נסיון באחזקה ושיפוץ של משאבות, טורבינות, מדחסים.

המעוניינים המתאימים יפנו לת.ד. 379 אשדוד או בטלפון: 057-33421
למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאליים כחוק

דרושים
1. **מנהל/ת חשבונות** סוג 3 ידע בהתאמות בנקים, לקוחות, ספקים, כרטיסיה והנהלת חשבונות ממוחשבת
2. **חשמלאי תעשייתי** בעל רשיון מוסמך - נסיון קודם
3. **מכונאי** למכונות תפירה עם ריתוך אוטומטי
4. **נגרן מקצועי**
5. **שרטט/ת חשמל** לעבודה זמנית
6. **איש אחזקה** ידע בפנאומטיקה - חשמל
7. **מסגרים - רתכים** בכל הרמות
8. **מומחים ביציקת בטון** על שלטון
9. **מפ"ט** בעל נסיון צבאי
10. **מחסנאי טכני** בעל נסיון במפעל תעשייתי
11. **מפעיל דוודים** בעל תעודה
12. **עובדי ייצור** לעבודה במשמרות

אשקלון הרצל 34, בית מר טל. 051-25997, 051-29896

דואל כח אדם

האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ע"ש רובין
דרושים
אנשי משק ואחזקה
בפרטים נא לפנות לטלפון: 636232 לשמואל כרמי

עמותת "תקומה"
עובד/ת סוציאלי/ת
פסיכולוג/ית
האם את/ה מחפש/ת עבודה יצירתית עם יוזמות?
בוא/י לעבוד איתנו בפרוייקט חדשני בנושא:
1. אסירים ומשפחותיהם 2. הזמנבריות
מתאים גם לבעלי השכלה בקרימינולוגיה עם נסיון טיפולי
פניות בכתב בלווי קורות חיים לשלוח לת.ד. 6551 ירושלים

מוזיאון ישראל - ירושלים
דרושים
א. מנהל/ת מחלקת תקציבים
תיאור התפקיד:
הכנת התקציב השוטף של המוזיאון והתקציבי התערוכות ופרוייקטים, פיקוח על ניצול התקציבים מול התיכנון, התחייבים והמחיר. בקרה תקציבית ופרסום אישורים תקציביים.
כישורים:
תואר ראשון בכלכלה, רצוי ניסיון בתחום התקציבים, ידיעה טובה של השפה האנגלית.
ב. קצין/ית לאגף הנוער
תיאור התפקיד:
אחריות לרכישת ציוד וחומרים לפעולות אגף הנוער.
כישורים:
רצויה השכלה במגמת אמנות או אמן. ידע טכני טוב, בעל רכב לשימוש במסגרת התפקיד.
• הגשת מועמדות בכתב־יד, כולל צילומי תעודות, תיאור חיים ועבודה ושמות ממליצים ...

טבע
אנשים טובים־ אצלנו זה בטבע.

למפעלנו בירושלים
דרושה
מזכירה בכירה
למנהל הפיננסי
• כושר אירגון ויוזמה
• רקע קודם בניהול משרד
• הדפסה עברית־אנגלית
• רקע פיננסי חשבונאי, יתרון

המשרה מציעה תפקיד מעניין בצמות מרכזית בחברה מובילה.

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח־אדם ת.ד. 1142 ירושלים 91010

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

למפעל ציוד הנדסי המרכז – צריפין
דרוש
חשמלאי מוסמך
בעל נסיון של מספר שנים במפעל תעשייתי
נא לפנות בצירוף קורות חיים
לשהלת כ"א ת.ד. 62 רמלה 72100
• סודיות מובטחת •

למפעל הזיק בתחום הפלסטיקה
דרוש
איש מכירות
רקע במכירות - חובה
בעל רכב - יתרון
תנאים טובים למתאימים
לקביעת ראיון
051-26210
051-26825
(צבי עברי)

למפעל באשדוד
דרושים
* **טכנאי ייצור**
ניסיון במדידות זמנים
* **מכונאי**
ניסיון בהפעלת כלי סיכת.
לעבודה במשמרות.
לפנות לטל' 08-471182

דרושה
סייעת מנוסה לכרפאת שיניים
לשעות אחה"צ
טל' 051-31016
לא בשבת (מלכה)

דרושה
פניסטית
עם נסיון
051-22781 מספרה
051-55059 בית

לחברת עבודות מתכות
דרושים
מחסנאי וסוכן מכירות
טל: 02-817007

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981 לפי חוק זה אסור להפלות לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורות אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העובריים עלולים לענש על פי החוק.

מכון **מ.ש.פ.** שירותים פסיכולוגיים

עבור אחד מלקוחותינו
חברה ותיקה, יציבה ומבוססת המובילה בענף המזון
דרוש/ה
הנדסאי ייצור/ניהול
תחומי אחריות:
שיפור שיטות, חקר זמן וקביעת נורמות, פיקוח, קביעת תקנים, שיטות שכר עידוד, ונושאים אחרים בהנדסת ייצור.
על המועמד להיות הנדסאי מוסמך בעל נסיון מוכר של לפחות 3 שנים
מקום העבודה - ירושלים
המפעל מציע תנאים סוציאליים משופרים.
שכר הוגן ויציבות תעסוקתית.
להגשת מועמדות יש לפנות בכתב־יד בלבד תוך ציון קורות־חיים, השכלה וניסיון תעסוקתי לת"ד 13012 ירושלים 91130

טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
דרושים/ות
רתכים
דרישות התפקיד: ★ ריתוך אלומיניום (ארגון!)
★ ריתוך מתכת וניורסטה (ארגון!)
★ קריאת שרטוטים
★ נסיון של 3 שנים לפחות!!
העבודה היא ב־3 משמרות
נא לפנות לשחורה — 08-238550/1
ניתן גם לפנות בכתב יד, תוך פרוט המשרה המבוקשת, למחלקת גיוס ותעסוקה טלרד — ת.ד. 50, לוד 71100
סודיות מובטחת
טלרד — קו אל העתיד.

יש עבודה בחברת החשמל
לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:
1. לקורס מפעילים לעבודה במשמרת
הכישורים הדרושים:
• בוגרי 12 שנות לימוד.
• מסיימי שירות בצה"ל.
בריאות תקינה.
מגורים באשקלון.
2. מכונאי אחזקה
הכישורים הדרושים:
• בוגרי בי"ס מקצועי
• ניסיון של 6 שנים לפחות
מגורים באשקלון והסביבה
המועמדים יעברו מבחני קבלה.
למסיימי הקורס מובטחת עבודה קבועה בחברת החשמל.
המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל מח' כח אדם ת/מפעל דרום רח' החשמל 14 ת.ד. 25 ת"א.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים

חברת החשמל לישראל בע"מ

למפעל תעשייתי באיזור כפר־סבא
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3/2
הכישורים: נסיון במפעל תעשייתי של שנתיים לפחות
5 ימי עבודה בשבוע 08:00-17:00
תנאים טובים למועמד/ת
נא לפנות, בצירוף קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 75 כפר סבא עבור מחלקת כח־אדם

למסעדת הבאר בזכרון יעקב
דרושים
* **טבח**
מטבח אירופאי־צרפתי
עם ניסיון של 5 שנים לפחות
* **מלצרים**
עם תעודה וניסיון
* **עובד/ת ניקיון**
מנוסה
06-398018, 06-399047

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרושים יזמים — חברתיים
לתפקיד
מנהלים
למתנ"סים
ק. מלאכי
עכו מזרח
פרדס כץ

דרישות התפקיד:
• השכלה אקדמאית (ב.א לפחות) תנתן עדיפות לבוגרי תוכנית שורש ניסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב • יעודף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים • נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות • מגורים במקום תנאי הכרחי
יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים שמות ממליצים ופירוט הנסיון אל עמי שנב החברה למתנ"סים גבעת גדינג ירושלים 91034
על הפניות בציון המקום המבוקש להגיע עד ל־26.2.88
ייענו מועמדים מתאימים בלבד

מכון דור מיון אבחון פסיכולוגי

עבור אחד מלקוחותינו, מפעל עתיר ידע באזור רחובות, הנמצא בתנופת פיתוח
דרושים
★ **מהנדס אלקטרוניקה**
נסיון של 3-5 שנים בתחומי אלקטרוניקה דיגיטלית ואנלוגית.
★ **מהנדס מכונות**
ניסיון של 5-8 שנים בתחום תכנון מכני־אופטי. לתפקיד אחראי על צוות פיתוח מכני.
★ **תכנות**
הכרה מעמיקה של P.C DOS שפת פסקל.
ניסיון מעשי של שנתיים לפחות.
יתרון לניסיון בזמן אמת.
★ **הנדסאי אלקטרוניקה**
לביקורת בדיקות סופיות של ציוד דיגיטלי.
ניסיון של שנתיים ומעלה.
בעלי יוזמה, עצמאיים, נכונים לעבודת צוות.
תנאים טובים למתאימים.
לפנות בכתב יד למכון דור רח' רוזנבאום 4 ת"א 64079
לציין ע"ג המעטפה לאיזה תפקיד.
— סודיות מובטחת —

לתעשיה הצבאית באזור המרכז
למפעל בתחום המתכת הכבדה
דרושים:
מסגרים
בוגרי בי"ס מקצועי ו/או קורסים מוכרים, בעלי ידע בקריאת שרטוט מכני ונסיון של 3 שנים לפחות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות ליחידת התעסוקה של התעשיה הצבאית רח' הארבעה 16 תל־אביב ביום ראשון 21.2.88 בשעה 08:00 בבוקר
נא להביא אישורי השכלה ונסיון, פנקס מילואים, שבוי ותעודת זהות
• ניתן לפנות בכתב לת.ד. 1044 רמה"ש מיקוד 47100 (יחידת התעסוקה)
נא לציין מספר משרה ותעודת זהות

למוסד ממלכתי בתל־אביב
דרושים
נהגים
הכשורים הנדרשים:
★ גילאי 24-35.
★ רשיון נהיגה על אוטובוס
מועמדים העומדים בכל הדרישות לעיל לאחר שרות צבאי מלא בצה"ל, יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. ומס' טלפון לת.ד. 39888 ת"א (מיקוד 61398)
פונים מתאימים ייענו

רשות הדואר
דרושים
מועמדים לתפקיד
מנהל שיווק ומכירות
במקומות הבאים:
1) מחוז ירושלים – מקום העבודה – ירושלים – משרה 1
2) מרחב ת"א־יפו – מקום העבודה – תל־אביב – משרה 1
3) מחוז המרכז – מקום העבודה – תל־אביב – משרה 1
4) מחוז חיפה – מקום העבודה – חיפה – משרה
5) מחוז הצפון – מקום העבודה – חיפה – משרה 1
6) מחוז הדרום – מקום העבודה – באר־שבע – משרה 1
הנתונים הדרושים
השכלה ונסיון בשטח המקצועי הספציפי של המשרה
הערות
א. תנאי השכר יקבעו בהתאם לכשוריו ונסיונו של המועמד.
ב. העבודה כרוכה בהעסקה מעבר לשעות העבודה הרגילות ובנסיעות.
על המועמדים להמציא לאגף ארגון ומשאבי אנוש של רשות הדואר יפו 23 מיקוד 91999, ירושלים, קורות חיים, תעודות על השכלה ואישורים על נסיון
• בדבר פרטים נוספים יש לפנות אל מר י. עזריה טל' 02-230635/621

למשרד להנדסת תנועה/כבישים
שרטט טכנאי
לעבודות שרטוט עריכת סקרים
רכב פרטי - יתרון
03-249267
אורה 03-230104

לעיתון הארץ
דרושים
סוכנים
לחלוקת עיתונים לבתי מנויים
באזורים גוש־דן והשרון
להתקשר 5121336

קריירה שרותי כח אדם בע"מ
למחלקה הטכנית דרושים/ות
★ **מפעיל/מתכנת CNC** פרופיל צבאי גבוה, למשרות קבועות/זמניות.
★ **רתכי ארגון / CO_2 / חשמל / שירין** / לעבודה באזור משרון.
★ **כרסמים/חרטים** קונבנציונליים ו/או CNC, פרופיל צבאי גבוה, לעבודה בת"א.
★ **מסגר זיווד** + ידע בפריסות וכיפוף פחים + נסיון בהפעלת CNC.
★ **מכונאי אחזקה** בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי, לעבודת משמרות, 5 ימים בשבוע.
★ **חשמלאי רכב** מוסמכים, לעבודה בפ"ת.
★ **לבורנט/ית** + נסיון בענף המזון, לאזור אשדוד.
★ **עובד מחסן** מנוסה, מאזור אשדוד.
★ **שומרים** לעבודה ב־3 משמרות, באזור לוד. פרופיל צבאי גבוה.
★ **עובדות ייצור** למפעל אלקטרוניקה בחולון.
★ **עובדי/ות ייצור** מאזור אשדוד.
משרות קבועות, תנאים מצויינים, ארוחות והסעות
תל־אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-465277
חיפה, הרצל 22, טל. 04-670825
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

למשרד הבטחון בת"א
דרושים
לתפקידי שמירה
1. סטודנטים
א. לעבודה גמישה המאפשרת לימודים.
ב. יכולת להקדיש לפחות שני בקרים מדי שבוע (כולל יום שישי).
ג. לאחר שרות צבאי מלא.
ד. בריאות תקינה.
ה. אפשרות של השתלבות במערכת עם סיום הלמודים (לא בתפקידי שמירה).
2. שומרים במשרה מלאה
א. עבודה קבועה בתנאי העסקה הולמים ותנאים סוציאליים.
ב. לאחר שירות צבאי מלא.
ג. בריאות תקינה.
ד. גילאים 25-45.
ליצירת קשר עמנו טלפנו לטל: 03-219489 או כתבו לת.ד. 33471 בציון פרטים אישיים (מספר ת.ז., מ.א. בצה"ל, גיל, ארץ, שנת לידה, שנת עליה, כתובת ומספר טלפון).
— סודיות מובטחת —
רק פונים מתאימים ייענו.

את/ה הצעירים הדינמיים המוכשרים עד גיל 28
המחפשים דרך מהירה לניצול כישוריכם האישיים.
אנו מציעים
תמורה מלאה בשכר גבוה
תמריצים מפתים
שבוע עבודה **מקוצר**
ת"א – 03-812193 חיפה – 04-525636
י"ם – 02-246044 ב"ש – 057-74051

בטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES
★ אבטחה ★ שמירה ★ שרותים מיוחדים

לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן־גוריון
דרושים
בחורים / בחורות
תושבי נתניה – חיפה
★ בוגרי שרות צבאי – 12 שנות לימוד לפחות
★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך באנגלית)
★ מצב בריאות תקין, הופעה נאה
תוכנת מגורים באיזור שבין נתניה והסביבה לחיפה רבתי.
העבודה מוצעת רק למי שיכול להתחייב ל־4.5 ימי עבודה מלאים בשבוע, לתקופה של 7 חודשים לפחות.
ועדות קבלה יערכו בחיפה ברח' הנביאים 26 א' במועדים: יום א' 21.2 בשעה 14.00, יום ב' 22.2 בשעה 08.00, יום ג' 23.2 בשעה 14.00, יום ד' 24.2 בשעה 08.00
נא להצטייד בתעודת זהות, פ. מילואים ו־2 תמונות.
למתאימים שכר נאה, הסעה להבסיס, כלכלה ועוד.
המשרד הראשי: חיפה רח' הנביאים 26
טל: 04-67 20 67

קריירה שרותי כח אדם בע"מ
למחלקה המשרדית דרושים/ות
★ **מנה"ח עצמאי/מחופלם** למשרה מלאה.
★ **מזכירות** עברית / עברית־אנגלית + הדפסות, למשרות מלאות.
★ **פקידת ייבוא** מנוסה, שליטה ס"מ באנגלית.
★ **מרכזנית** תדקס מנוסה.
★ **תמלילניות** ע/ע"א מנוסות.
משרות קבועות, תנאים מצויינים, ארוחות והסעות
תל־אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-465277
חיפה, הרצל 22, טל. 04-670825
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

אמניר תעשיות מיחזור
דרוש/ה
אחראי אחזקה
למפעל תעשייתי
באזור בני־ברק
נסיון במכונאות, מסגרות והדראוליקה.
לקביעת ראיון, נא להתקשר 03-500187
או בכתב יד לת.ד. 7009 רמת־גן. 52170

שירות בתי הסוהר
מינהל כח אדם והדרכה
תן ידך לשמירת ביטחון הפנים ולאיכות הסביבה
דרוש/ה — רוקח ארצי
למחלקת רפואה ברמלה
8 הכישורים הנדרשים:
1. רוקח בעל ניסיון של 5 שנים לפחות.
2. תנתן עדיפות לרוקח בעל תואר שני.
אם הנך עונה על התנאים הבאים:
– לאחר שירות חובה בצה"ל
– פרופיל 65 ומעלה
– אזרחות ישראלית
– עבר ללא דופי
הנך מתבקש לפנות לראש מחלקת רפואה בנציבות שב"ס ברמלה למס' טלפון: 230224, 08-239891.

صكنا من الاهل

هكذا عن الإعلان

הכוונה הארצית — הארץ חדשות

המרכז לטכנולוגיה חינוכית
מיסודה של קרן רוטשילד

בנצרת עילית מגדל־העמק עפולה וחיפה
דרוש/ה מנחה להדרכת מורים בבתי"ס

בנושא שימושי מחשב בחינוך

תיאור התפקיד:
* ביקורים במערכות "תואם" באזור
* הדרכה בהפעלת מערכות "תואם" ושילובן בתהליך ההוראה
* מעקב אחר התקדמות והכוונה
* טיפול בבעיות טכניות פשוטות

הכישורים הרצויים:
* תואר אקדמאי
* נסיון בהדרכת מורים
* נסיון בארגון ורכוז השתלמויות
* ותק בהוראה
* ידע במחשבים
* יכולת ונסיון במגע עם אנשים ומוסדות

היקף המשרה המוצעת:
עד ארבעה ימים בשבוע
התחלת העבודה:
מיידי
העבודה כרוכה בנסיעות ברכב פרטי

הערה: אם יתקבל לעבודה מנחה הגר בנצרת עילית קיים סיכוי שהוא יועסק גם בחצי משרה ע"י עירית נצרת, בתפקיד של מרכז השתלמויות

נא לפנות בכתב אל:
ד"ר יהושע רוסין, מרכז מנחי "תואם"
היחידה למחשבים בהוראה, המרכז לטכנולוגיה חינוכית. ת.ד. 39513 תל־אביב 61394

עירית תל־אביב־יפו

מכרזים פומביים

בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תשל"ט־1979 מכריזה בזה עירית תל־אביב־יפו על משרות פנויות:

מכרז מס': מח/25/88
תואר המשרה: אחראי ביקורת מפעלי תעשיה
דרגת המשרה: 4־7 של דירוג המהנדסים, או כל דירוג המח"ר
תאור התפקיד: הנחיה ופיקוח על מפעלי תעשיה בנושאים שלהם השלכה על איכות הסביבה.
דרישות המשרה:
1. מהנדס הנדסת איכות הסביבה רשום בפנקס המהנדסים או בוגר אוניברסיטה באחד מתחומי מדעי הסביבה, מדעי הטבע, ביולוגיה או כימיה.
2. ידע ונסיון של 3 שנים לפחות בתחומי מניעת זיהום אויר, רעש ופסולת.
3. ידע בחוקים ותקנות הנוגעים לאיכות הסביבה.
4. ידע בסיסי בתהליכי יצור של מפעלים.
5. נכונות לעבוד בשעות בלתי שגרתיות.
6. כושר הבעה בכתב ובע"פ בשפה העברית ובאנגלית.

מכרז מס': מח/24/88
תואר המשרה: ממונה בטיחות
דרגת המשרה: טז־יט של הדירוג האחיד.
תאור התפקיד: ארגון סדרי הבטיחות והגיהות במינהל ההנדסה.
דרישות המשרה:
1. השכלה תיכונית, רצוי בוגר בי"ס מקצועי.
2. בוגר קורס לממוני בטיחות מטעם המוסד לבטיחות וגיהות או לחילופין מעבר קורס כנ"ל כתנאי להמשך עבודתו.
3. ידע ונסיון של 2 שנים לפחות בתחום הטכני.
4. בעל רשיון נהיגה.
5. ידיעת השפה העברית על בוריה. ידיעת השפה האנגלית ברמה של הבנת חומר טכני.

מכרז מס': מח/23/88
תואר המשרה: תמחירן
דרגת המשרה: 4־7 דירוג המח"ר או 4־7 של דירוג המהנדסים.
תאור התפקיד: הכנת מיפרטים טכניים, אומדנים מוקדמים וכתב כמויות לכל סוגי עבודות סלילת כבישים ומדרכות.
דרישות המשרה:
1. השכלה אקדמאית בכלכלה עם התמחות בתמחיר או השכלה אקדמאית בהנדסה אזרחית.
2. רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים.
3. ידע ונסיון של 2 שנים לפחות בעבודות תמחיר ומכרזים.
4. ידיעת השפה העברית על בוריה. ידיעת שפות נוספות, בעיקר אנגלית, רצויה.

בקשות למיכרזים בצירוף תיאור תולדות החיים והתעודות המעידות על כישורי המועמד, יש להגיש במעטפה סגורה בשני עותקים למשרדי העיריה במגנון על גבי "שאלון/אישי/בקשה למשרה פנויה" טופס מס' 2025 ולציין על המעטפה את מספר המיכרז. טפסים להגשת בקשות אפשר להשיג במגנון באופן אישי או ע"י הדואר. בקשות שתגענה ללא תעודות כאמור לא תבאנה בחשבון. התאריך האחרון להגשת הצעות הוא: י"ז אדר תשמ"ח 6 במרץ 1988.

א' אדר תשמ"ח — אלי עשת
19 בפברואר 1988 — מנכ"ל העיריה

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ

לסניפנו בחיפה דרושים/ות
הנדסאי מכונות "בעל 3 שנות נסיון בהפעלת תי"בם CAD/CAM לתפקיד בעל אתגר למגדל העמק
מהנדס מכונות/איכות "רקע בקירור ונסיון בתחום בקרת איכות לאזור עפולה
מזכירה עברית־אנגלית " נסיון במסמכי יתצוא לאזור עפולה
חיפה רח הרצל 22 04־670841, 670825

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

להיפרכל גבעת שאול ב' ירושלים
דרושים
* *עובדי/ות מעדניה*
* *עובד מחלקת חלב*
* *קופאיות*

- הכשרה תינתן במקום - תנאי שכר טובים
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל מעל אולמי מונדיאל, אוטובוס מס. 11.

היפרכל

ב"ה
כפר הנוער הדתי כפר חסידים
דרושים
1. *רפתן* — לרפת מתוחכמת וממוחשבת המסוגל להורות גדולי בקר בביה"ס תיכון
2. *מדריכים חינוכיים להשכ"ס*
3. *איש אחזקה בעל רשיון חשמל*
4. *עובדת מטבח*

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בצרוף המלצות לכפר הנוער הדתי.
טלפונים: 04־846022, 04־846259

למשרד תירות פנים
דרושה
פקידה / מזכירה
ידע בהדפסה ובתמלילים הכרחי
עדיפות לבעלות רקע בענף
לקביעת ראיון להתקשר 668856, 04־668884

לעיתון "הארץ" מוד מיניים דרושה
1. פקידה
למשרה מלאה
בין השעות 16:00 ־ 08:00
2. פקידה
למשרה חלקית
בין השעות 20:00 ־ 16:00

העבודה כוללת שרות למנויים באמצעות טלפון + עבודה על מסוף נסיון לא הכרחי
03־5121331

מודיעין אזרחי בע"מ
סניף חיפה והצפון

ליחידת האבטחה בנמל חיפה
דרושים
מאבטחים
יבוגרי צבא/משטרה "בריאות תקינה" עד גיל 45
תנאים מצויינים למתאימים
ראיונות קבלה יתקיימו במשך השבוע במשרדי יחידת האבטחה של מודיעין אזרחי במנהלת נמל חיפה
נא להצטייד בתעודת זהות, תעודת מילואים וארבע תמונות

דרושות
★ *פקידת ייבוא*
✓ *המשרה מלאה*
✓ *ידיעת השפה האנגלית על בוריה — הכרחית (ברמה של שפת אם)*
✓ *ידיעה בהפעלת טלקס*

★ *פקידה למח' חשבונות*
✓ *המשרה מלאה*
✓ *רצוי נסיון קודם*
מקום העבודה במפעל גדול ומתקדם באזור חיפה
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים אל ת.ד. 44432 חיפה (מיקוד 31444)
סודיות מובטחת

"פרח" פרויקט החונכות של הסטודנטים בישראל
דרוש
מנהל "פרח" בטכניון — חיפה
הכישורים הדרושים:
✓ *נסיון ארגוני — מנהלי ויכולת מוכחת בהפעלת צוות עובדים גדול*
✓ *הבנת והכרת מערכת החינוך ויכולת ניהול מגעים עם גורמי חינוך רבים*
✓ *תואר אקדמי במדעי הרוח והחברה או בוגר הטכניון*
קורות חיים בפירוט נסיון יש לשלוח אל: "פרח", המנהלה הארצית מכון וייצמן למדע
ת.ד. 26 רחובות 76100 טל' 08־482329
(יש לציין מספר טלפון לתשובה)

החברה דואל לשרותי כח אדם בע"מ

למחלקה הטכנית
* **מהנדס מכונות** נסיון בתהליכי ביקורת איכות – חובה, יתרון לבעלי נסיון בתחום הקרור
* **הנדסאי תעשיה וניהול** נסיון מוכח בחקר רב תצפיות
* **חרטים/כרסמים** C.N.C
* **חרטים/כרסמים קונבנציונלים**
* **מלחימות/מרכיבות מיכלולים** בעלות נסיון, מאזור עכו, נהריה, קריות

למחלקה המשרדית
* **מזכירה בכירה** אנגלית ברמת שפת אם+ידע בהדפסה עב/או מגורים באזור חיפה חובה
* **מזכירת אגף** 12 שנות לימוד, ידע בעבוד תמלילים עב/או

בואו בזכות עצמכם!

סניף חיפה – רח' מרדאו 4
טל. 04־672968־9 04־664232/3

למפעל עתיר ידע בחיפה
דרושה
מנהל(ת) חשבונות עצמאי
הכישורים:
- וותק של 5 שנים במקצוע
- נסיון של 3 שנים בתפקיד עצמאי
- נסיון קודם בהנה"ח ממוחשבת במיקרו מחשב הכרחי
- ידיעת אנגלית הכרחית

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2295 (מיקוד 31040)

לסוכנות ביטוח —.חיתום גדולה
דרושים
1. קלדנית מנוסה להפקת פוליסות
2. פקיד/ה תביעות מנוסה
משרה מלאה 5 ימי עבודה בשבוע.
נא לפנות בצרוף קורות חיים, נסיון קודם ומספר טלפון
לת.ד. 4353 חיפה עבור מס' 2295 (מיקוד 31040)
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית גדולה העוסקת בייבוא חומרי גלם לתעשייה הכימית
דרושה
מזכירה/פקידה
מהמועמדת ידרש:
* ידיעת השפה האנגלית ברמת שפת אם
* הדפסה מעולה בשפה האנגלית
* נסיון בהפעלת טלקס
* השתלבות בפעילות משרדית שוטפת

מועמדות מתאימות תפנינה הצעותיהן בציון פרטים מבוקשים לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2292 (מיקוד 31040)

הסתדרות מדיצינית הדסה
דרושה
מזכירה להנהלה
תאור התפקיד: ניהול העבודה השוטפת במשרד, קשר בע"פ ובכתב עם גורמי פנים וחוץ, הדפסת מכתבים בעברית ובאנגלית.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית מלאה, ידיעה של השפה העברית והאנגלית, כושר ביטוי בע"פ ובכתב. נסיון בניהול משרד, יכולת עמידה בלחץ, נכונות לעבוד מעבר לשעות העבודה המקובלות.
המעוניינות מתבקשות להתקשר טלפונית לאגף כח אדם טלפון: 02־447136, 02־446226

לבית החולים "משגב לדך"
רחוב חוקת הכלך 12
דרושות:
★ מילדות
★ אחיות למחלקות יולדים, נשים, יולדות, חדרי ניתוח.
במשרות מלאות וחלקיות
טל: 02־661151 — בשעות הבוקר

למרכז שיקום עכו
דרושים
★ פסיכולוג/ית
בעל/ת תואר שני
לתפקיד מעניין ובעל אתגר מקצועי
★ עובד/ת סוציאלי/ית
בוגר/ת עבודה סוציאלית
רצוי עם ניסיון בשיקום בעלי נכות
פרטים בטל' 04־913666, 04־914052

למפעל מתכת בכרמיאל
דרוש
מהנדס מכונות
בעל נסיון בעבודות פח
לפנות בכתב לת.ד. 1616 חיפה 31016

למכבי־איד
דרושות
מטפלות למעון
בדבר פרטים נא להתקשר החל מיום שני 22.2.88 לליאה
בעבודה: 052־923515
בבית: 052־924020

לבית ספר תיכון באיזור רמת השרון
דרושים לשנת הלימודים תשמ"ט
מורים במקצועות הבאים:
* הסטוריה / אזרחות
* ביולוגיה / כימיה
* מתמטיקה/ פיסיקה/מחשבים
* אנגלית * אומנות * תנ"ך
* מקצועות טכנולוגיים

נא לפנות בצרוף פרטים על השכלה ונסיון לת.ד. 1079 מ. 47100 רמת השרון

טוב בשופרסל

לסניף חורב
שיפתח בקרב במרכז אחוזה, חיפה
דרושים/ות
★ *עובדי מח' בשר*
★ *עובדי/ות כלי בית וביגוד*
★ *עובדות מעדניה*
הכשרה תינתן במקום

ראיונות קבלה יתקיימו ביום א', 21.2.88, בין השעות 10.00-14.00. בשופרסל חורב, מרכז אחוזה, חיפה.

שופר־סל

זמיר שרותי כח אדם בע"מ
חיפה: רח' החלוץ 3, טל' 04-670750/1
קרית ביאליק: צומת צבר, טל' 04-709284
תל־אביב: רח' בן יהודה 28, טל' 03-284494
רחובות: רח' הרצל 202, טל' 08-473832
אשדוד: רח' רוגוזין 22, טל. 08-535455
ב"ש: רח' ההסתדרות 73, טל. 057-73118
רמלה: רח' הרצל 100 טל. 08-237858

דרוש/ה
חרט / כרסם
אוניברסלי או C.N.C מכל הרמות
יוצא צבא לעבודה במשמרות
נא לפנות לסניף הקרוב

חוזרים
השלובה הריהום הגדולה בישראל
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2, עם נסיון של 3 שנים לפחות
לפנות 521111
(רודיקה, מיום א' ב־10.00)

סלון טוקיו SHARP
דרוש
מקדם מכירות
לשק"ם ירושלים
לטלפן 03־339423, 03־334956
03־339426 לירדנה

שופר־סל
לסניפי חיפה
דרוש
נהג משלוחים
להובלת משלוחים לבתי הלקוחות
מועמדים בעלי רכב מסחרי קטן מתבקשים לפנות ביום ראשון 21.2.88 למר חיים שטינברגר בהיפרכל צומת הצ'ק פוסט

ORS שרותי כח אדם
סניף חיפה

★ *מזכירות בכירות*
1. נהול משרד. עבוד תמלילים עברית/אנגלית ברמה גבוהה עדיפות לתושבות טבעון, עפולה נצרת – קבועה.
2. נהול משרד. עבוד תמלילים, אנגלית ברמת שפת אם, טלקס – קבועה.

★ *מנהלי מחסן*
1. בעל רקע בחשמל תעשייתי, נסיון במחסן ממוחשב – קבועה.
2. רצוי נסיון כקניין. רקע בשווק ומכירות יכולת הפעלת ציוד עובדים, עדיפות למנהלי מינמרקט. גיל 30־45 – קבועה.

★ *קלדנית*
עברית/אנגלית רצוי עבודה בשעות אחה"צ קבועה/זמנית.

★ *מהנדסי/הנדסאי אלקטרוניקה*
לתפקיד כתבים טכניים. אנגלית שפת אם, חובה. המשרות מציועדות לתושבי חיפה והמרכז.

עובדינו מקבלים תנאים סוציאלים מלאים ושכר גבוה.
מתאימים יפנו: סניף חיפה: רח' הרב הרצוג 2, חיפה 04־672937, 663703, 664002
סניף הקריות: מרכז צבר חדר 29, קרית ביאליק 04־709076, 709077

הטובים עובדים קבוע ORS

זמיר שרותי כח אדם בע"מ
חיפה: רח' החלוץ 3, טל' 04-670750/1
קרית ביאליק: צומת צבר, טל' 04-709284
תל־אביב: רח' בן יהודה 28, טל' 03-284494
רחובות: רח' הרצל 202, טל' 08-473832
אשדוד: רח' רוגוזין 22, טל. 08-535455
ב"ש: רח' ההסתדרות 73, טל. 057-73118
רמלה: רח' הרצל 100 טל. 08-237858

דרוש/ה
סוכן/ת מכירות
מנוסה בתיירות חו"ל
למשרה מלאה. 5 ימי עבודה
נא לפנות לסניף חיפה

ד ר ו ש
חשמלאי
בעל נסיון מקצועי ברמה גבוהה ביותר והמלצות לעבודות חשמל בבנייני צבור, מפעלים ופקודים לנהול
רק רציניים יענו
להתקשר 515006, 04־529294

דרושים
* אקדמאית מזכירה בכירה עברית אנגלית+עיכוד תמלילים+ כושר ארגון, יוזמה — לניהול משרד רצוי רקע בכספים, 5 ימי עבודה 17.00 — 7.00
* מזכירות, מעבדות תמלילים עברית אנגלית לעבודות ממושכות או מזדמנות
* תקציבן מנוסה למוסד ציבורי
* מהנדס מכונות אפשרי מתחיל לעבודה במערכת מיזוג אויר מרכזי
* מנהל עבודה לחב' שירותים ניסיון בניהול צוות, ידע בחשמל ומיזוג אויר
* חשמלאי עוזר או חממ"ניק לעבודה עם טכנאי שירות
* מרכיבים מכניים לעבודת הרכבות, במפעל בטחוני עם הסעות וארוחות
* ממסניק"ים וחממניק"ים
* חשמלאי רכב לעבודה קבועה

לסטודנטים/יות
משרדינו פתוחים בשעות 18.00 — 08

ירושלים
בן־יהודה 7
02־242801
02־241979
02־233732

החברה דואל לשרותי כח אדם בע"מ

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
אגף כח אדם בהוראה

הודעה מס' התשמ"ט/2 על

משרות ניהול פנויות

אגף כח אדם בהוראה מודיע על משרות ניהול פנויות של מנהלים בבתי־ספר יסודיים, בחטיבות הביניים, בבתי הספר המקיפים השש שנתיים ובמוסדות להכשרת עובדי הוראה לקראת שנת הלימודים התשמ"ט.
מן המועמדים נדרשים כישורים בתחומי ההשכלה הפדגוגית והאקדמית, הכשרה מיוחדת במינהל החינוך, מינהל כללי וותק בהוראה של חמש שנים.
התכונות פורסמו בפירוט בחוזר מנכ"ל מג/5 מ־י"ז בטבת התשמ"ג (2 בינואר 1983), סעיף 131.
המעוניינים להציג מועמדותם ימלאו טופס בקשה למשרת ניהול שאפשר לקבלו בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך והתרבות. הטופס ימולא בשני העתקים: האחד יישלח אל מנהל המחוז שבו נמצאת המשרה הפנויה, ואחר אל המפקח על בית הספר שבו מועסק המועמד.

היום האחרון לקבלת בקשות בלשכות המחוזיות — י"ז באדר התשמ"ח (6 למרס 1988)

רשימת המשרות

א. מחוז ירושלים — רחוב דוד המלך 18, ירושלים מיקוד 94101 טלפון 02־238211
1. ביה"ס הממלכתי "בית הילד" בירושלים. 13 כיתות א־ו.
2. ביה"ס הממלכתי "בית וגן" בירושלים. 8 כיתות א־ו.
3. ביה"ס הממלכתי דתי "הר נוף" בירושלים. 13 כיתות א־ו. כיתה אחת ז־ח.
4. ביה"ס הממלכתי דתי "רמות 02" בירושלים. 12 כיתות א־ו. 3 כיתות ז־ח.
5. ביה"ס הממלכתי "רמות ב'" בירושלים. 14 כיתות א־ו. 4 כיתות ז־ח.
6. ביה"ס הממלכתי "רחביה" בירושלים. 18 כיתות א־ו.
7. ביה"ס לחינוך מיוחד "אל אמל" במזרח ירושלים. 7 כיתות א־ו.
8. חטיבת הביניים "אל קודס לבנות" במזרח ירושלים. 12 כיתות ז־ט.

ב. מחוז המרכז — בית הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב מיקוד 64928 03־5435276
1. חטיבת הביניים הממלכתית באלפי מנשה. 6 כיתות ז־ט.
2. ביה"ס הממלכתי דתי "שח"ל" בתקוה. 12 כיתות א־ו. 4 כיתות ז־ח.
3. ביה"ס הממלכתי דתי "נצח ישראל לבנות" בפתח תקוה. 18 כיתות א־ו. 2 כיתות מקדמות. כיתה טיפולית אחת.

ג. מחוז הצפון — בית הממשלה, נצרת עלית. מיקוד 16000 טלפון 06־572960
1. ביה"ס הממלכתי דתי "נר ישראל" באוהדה. 4 כיתות א־ו.
2. ביה"ס הממלכתי "יסודי ב'" בברטעה. 14 כיתות א־ו. 6 כיתות ז־ט.
3. חטיבת הביניים הממלכתית דתית בחספין. 3 כיתות ז־ח. מוסד חדש.
4. ביה"ס הממלכתי דתי "הדסים" ביוקנעם. 6 כיתות א־ו. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
5. ביה"ס הממלכתי "ארזים" במעלות. 14 כיתות א־ו.
6. חטיבת הביניים הממלכתית דתית במעלות. 3 כיתות ז־ח. כיתה אחת לחינוך מיוחד.
7. ביה"ס הממלכתי "גלעד" בנצרת עלית. 12 כיתות א־ו.
8. חטיבת הביניים הממלכתית "בן גוריון" בעפולה. 26 כיתות ז־ח. 4 כיתות לחינוך מיוחד.
9. ביה"ס הממלכתי דתי לחינוך מיוחד "תוחלת" בעפולה. 4 כיתות א־ו. 6 כיתות ז־ח.
10. ביה"ס הממלכתי "יסודי ב'" בפקיעין. 8 כיתות א־ו.
11. ביה"ס הממלכתי "נוף הגליל" בקבוץ גרוה. 6 כיתות א־ו.
12. ביה"ס הממלכתי דתי "יבנה" בקרית שמונה. 6 כיתות א־ו. המשרה פנויה לשנה. אם אפשרות להארכה.
13. ביה"ס הממלכתי דתי "עוזיאל" בקרית שמונה. 6 כיתות א־ו.
14. ביה"ס הממלכתי "תל חי" בקרית שמונה. 14 כיתות א־ו.
15. חטיבת הביניים הממלכתית דתית "אולפנא צביה" בשלומי. 3 כיתות ז־ח. מוסד חדש.

ד. מחוז תל־אביב — בנין הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב. טלפון 03־5435406
1. ביה"ס "חוה לחינוך חקלאי" בבת ים. 8 כיתות ג. 41 כיתות ה־ו. 19 כיתות ז־ח. מוסד חדש.
2. ביה"ס הממלכתי "אילנות" בהרצליה. 12 כיתות א־ו. כיתה טיפולית אחת.
3. ביה"ס הממלכתי "הבילויים" ברמת גן. 16 כיתות א־ו. 6 כיתות ז־ח. כיתה טיפולית אחת. המועמד שיבחר ימונה כמנהל בפועל.
4. ביה"ס הממלכתי "מגר" בתל־אביב. 13 כיתות א־ו. 3 כיתות מיוחדות.
5. ביה"ס הממלכתי "רמת החייל" בתל־אביב. 12 כיתות א־ו. 2 כיתות לחינוך מיוחד.

ה. האגף לחינוך התישבותי — ת.ד. 7036, הקריה, תל־אביב. מיקוד 61070 טלפון: 03־255421
1. ביה"ס המקיף השש־שנתי "הדסים" באבן יהודה. 21 כיתות ז־ט. 22 כיתות י־יב.
2. ביה"ס השש־שנתי "העמק המערבי" בקיבוץ יפעת. 10 כיתות ז־ט. 12 כיתות י־יב.
3. ביה"ס המקיף השש שנתי "הרי אפרים" בקיבוץ מגידו. 7 כיתות ז־ט. 7 כיתות י־יב.

ו. המחלקה להכשרת עובדי הוראה — רח' ממילא 20, ירושלים מיקוד 91911 טלפון: 02־238211

1. המכללה לחינוך ע"ש "דוד ילין" בירושלים.
במוסד מסלולים לגיל הרך, חינוך יסודי (רמיל) חינוך יסודי בהתמחות בחינוך מיוחד וחטיבת הביניים (בהתמחות במקצועות ההומניסטיים שונים, יהודיים, מתמטיקה ומדעי הטבע).
כן פועלים במסגרת המכללה מסלולים לאומנויות טכניות לחינוך מיוחד ערבי והתמחות במדעי התזונה וכלכלת הבית.
נוסף על מסלולים אלה קיימים מכון לחינוך ריפויי, מכינה לעולים ומכינה קדם אקדמית. במכללה פועל מרכז להשתלמות מורים.
דרישות המשרה:
1. תואר אקדמי שלישי בחינוך או באחד ממקצועות ההוראה.
2. השכלה פדגוגית.
3. נסיון בהוראה, בניהול ובארגון במוסדות החינוך.
4. כושר הדרכה והנחיה.
5. כושר ניהול מרמ עם גורמי חוץ וחרל ויחסי ציבור תקינים.
6. כושר ניהול ופיתוח קמפוס של מכללה אקדמית חינוכית.
7. יועדף נסיון במוסדות להכשרת עובדי הוראה.

2. סמינר "בית יעקב", חיפה
המוסד מוכר ובפיקוח משרד החינוך והתרבות. בסמינר מסלול גננות, גיל הרך, יסודי, חטיבות ביניים. הכשרה מקצועית. הסמינר דו שנתי.
מן המועמדים נדרש שיהיו בעלי השכלה פדגוגית ואקדמית. נסיון בהוראה בניהול בפיקוח או בהדרכה במוסדות חינוך. המינוי למשרה טעון אישור האגף לחינוך החרדי.

3. המכללה הממלכתית דתית "תלפיות" בתל־אביב.
מכללת תלפיות תל־אביב מכשירה מורים וגננות למסלולים הבאים: גננות, גיל הרך, יסודי, חינוך מיוחד. הכשרות מקצועיות (אומנות, מוסיקה, מלאכה, הנדסאים לתעשיה) והשתלמויות. במוסד פועל מרכז להשתלמות מורים.
דרישות המשרה:
מן המועמדים נדרש שיהיו בעלי השכלה פדגוגית ואקדמית ובעלי תואר שלישי. נסיון בהוראה בניהול בפיקוח או בהדרכה במוסדות חינוך המינוי למשרה זאת טעון אישור אגף החינוך הדתי.

לצה"ל דרושים

מהנדס מכונות בדרגת סגן–רס"ן לגיוס לקבע

העבודה באזור תל־אביב.
רצוי ניסיון קודם בתחום הקרור ומיזוג האויר
המעוניינים יפנו לטלפונים: 03-616198, 03-348533

חיל האויר

מציע לקצינים ואקדמאים אתגר ועניין מקצועי במגוון תפקידים עם אפשרויות קידום והתפתחות אישית בתחומים הבאים:

אקדמאים בוגרי:
- משפטים – ער"ד לתפקידי יועץ משפטי, תחוקתי (באזור המרכז).
- פסיכולוגיה / מדעי ההתנהגות – לתפקידי חקר ופיתוח שיטות הדרכה. (באזור המרכז והדרום)
- כלכלנים / רואי חשבון – לתפקידים בתחום התקציב והבקורת. עדיפות לקצינים בדרגות סגן – סרן. (באזור המרכז).

קצינים:
- קצין אחזקה לאולפן וידיאו – ידע בתחום הוידאו / אלקטרוניקה באזור המרכז
- קציני אימון גופני בדרגות סגן–סרן בעלי ניסיון בהדרכה.
- קציני חיר בדרגות סרן–רס"ן.

הכישורים הנדרשים:
א. פרופיל רפואי – כנדרש בכל מקצוע
ב. עד גיל 30
ג. יוצאי צבא בעלי עבר צבאי תקין

- לזכאים ינתן סיוע בדיור.
- משובצים ביחידות "שדה" יזוכו בתוספת שכר יחודית.

המעוניינים יפנו בצרוף תעודת פנקס מילואים + מס' ת.ז. שנת לידה, שנת עליה של ההורים והאישה (אין צורך בתאום מראש) לרח' אבן גבירול 12 ת"א (קווים 26, 70 מהתחנה המרכזית בת"א) או בטלפונים 03-693801, 03-234735 בין השעות 8.00–17.00

★ מדריכי נהיגה

דרושים מדריכי נהיגה לגיוס לקבע לאיזור כרמיאל.
פונים מתאימים יוכשרו לתפקיד: מדריך נהיגה בצה"ל.
נתונים נדרשים:
1) לאחר שרות צבאי מלא ותקין
2) בעלי רשיון נהיגה דרגה ג' (כולל היתר לנהיגת רכב מעל 15 טון) בותק של 3 שנים לפחות.
3) בעלי **ניסיון מעשי** בנהיגת רכב משא לפחות 3 שנים.
4) השכלה 10 שנות לימוד ומעלה.
5) פר' 46 ומעלה.
6) גיל עד 30.
לקבלת פרטים ותאום ראיון, נא לפנות לטל: 03-616220 לאביחי או עינת.

★ טבחים

דרושים טבחים לכל הארץ.
נתונים נדרשים:
1) בעלי הכשרה ונסיון בעבודות מטבח.
2) עד גיל 30.
3) בריאות תקינה ולאחר שרות צבאי מלא ותקין
4) נכונות לעבור הכשרה מקצועית במידת הצורך.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות לטל' 03-616121

עירית חיפה

דרושים עובדים סוציאליים

לעבודה בלתי שגרתית ובעלת אתגר בגישה רב מתחית בלשכת לשרותים חברתיים

א. טיפול במשפחה
ב. טיפול בקשיש

למועמדים המתאימים תינתן אפשרות לקידום מהיר, השתלמויות והדרכה מקצועית והצטרפות לצוות ער"ס דינאמי ויחם.
המעונינים מתבקשים לפנות לעוזרת למינהל גב' פנינה אריאלי, באגף לשרותי רווחה רח' שפרעם 10, חיפה בכתב או בטל: 668352/3, 674243 בימי א'– ה' בין השעות 09.00–12.00.

דשנים וחמרים כימיים

מקבוצת כימיקלים לישראל

דרושים/ות

מהנדסי כימיה

צעירים/ות

לתפקידי ניהול ובקרת תהליך במתקני היצור הקיימים והחדשים
כישורים נדרשים:
- נתונים אישיים ומקצועיים מעולים.
- כושר ניהול והנעת עובדים.
- ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין.

בעלי השכלה וכישורים העונים לדרישות מתבקשים לפנות עם פירוט קורות חיים, השכלה ונסיון בעבודה
אל: **המחלקה לגיוס וקליטת עובדים**
ת.ד. 1428 חיפה 31013
פניות מתאימות בלבד תענינה.

בוא ניצור כימיה
סודיות מובטחת
המודעה מופנית לנשים וגברים כאחד

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ

דרוש יזם חברתי

לתפקיד

מנהל למתנ"ס

גבעת אולגה (חדרה)

דרישות התפקיד:
- השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות)
- נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב • יועדף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים • נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות. • מגורים במקום תנאי הכרחי

יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב החברה למתנ"סים גבעת גונט ירושלים 91034 על הפניות בציון המקום המבוקש להגיע עד ל־ 3.88 4
יענו מועמדים מתאימים בלבד

מקט

יצואן אופנת העור מס' 1 של ישראל

דרושה לנו למשרה מלאה

מזכירת המפעל

דרישות התפקיד
★ 5 שנות נסיון בניהול משרד
★ יכולת להפעיל צוות עובדים, ועמידה בתנאי לחץ.
★ נסיון וידע ביבוא־יצוא — יתרון.

— תנאים טובים למתאימה —
נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 2226 עם (עבור מזכירה)
— סודיות מובטחת —

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ
אזור התעשיה הדרומי, עכו, ת.ד. 2357
דרושים

1. מהנדס כימיה
★ בעל נסיון של שנתיים לפחות בעבודה במתקנים כימיים.
★ כושר ניהול צוות עובדים גדול
★ למועמד המתאים מוצעת הזדמנות להשתלב בעבודה במערכת מורכבת

2. כלכלן מתחיל למחלקת תמחיר
★ בעל ידע בהפעלת מחשב
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון למחלקת כח אדם, לגלעד.

פיברוניקס
שמרנו לך מקום טוב.

פיברוניקס בע"מ, מקבוצת אלרון, מהחברות המובילות בתעשיה עתירת הידע בישראל, מפתחת ומשווקת מערכות בתחום תקשורת הנתונים. מוצרי החברה מפותחים ומיוצרים במרכז החברה בארץ ומשווקים בכל רחבי העולם. עם הרחבת פעילות החברה אם מציעים לך להצטרף למקום טוב.

מהנדסי אלקטרוניקה
1. בוגר/ת מכניון ומעלה (משרה 200) בעל ניסיון בתחומים: תקשורת סיפרתית, תכנון לוגי, מערכות ספרתיות.
2. מהנדס/ת אלקטרוניקה (משרה 201) ניסיון של 3 שנים בפיתוח דיגיטלי, עדיפות לבעלי ידע בסביבת תקשורת IBM 3270 או X.25

מזכירה בכירה
אחריות לניהול משרד
הדפסה עברית/אנגלית על מעבד תמלילים.
ידיעת השפה האנגלית (רצוי שפה נוספת)
נסיון קודם בתפקיד דומה. (משרה 202)

נא לפנות בכתב בצרוף קרות חיים ונסיון מקצועי ובציון מספר המשרה אל: פיברוניקס בע"מ - גיוס עובדים, סובבת דואר מת"מ חיפה 31905.
סודיות מובטחת.

פיברוניקס בע"מ
תקשורת סיבאופטית

הצטרף אלינו. שמרנו לך מקום טוב.

סופר-פארם

לסניף חדש סופר־פארם חיפה
(מרכז חורב)
דרושה

מנהלת חשבונות

למשרה מלאה
בעלת ניסיון בעבודה על מחשב.
יכולת עבודה עצמאית
נא לפנות בכתב לסופר־פארם ישראל בע"מ, ת.ד. 697 פתח־תקוה מיקוד: 49106 ולציין עבור "מנהלת חשבונות חיפה"

נשיונל סמיקונדקטור
National Semiconductor

למרכז הטכנולוגי למיקרואלקטרוניקה שבמגדל העמק, דרוש:

טכנאי מערכות
משרה מס' 8102

תאור התפקיד:
תפעול ואחזקת מערכות לטיהור ורכוך מים ומערכות לניזול אוויר.
כישורים נדרשים:
* נסיון בתחזוקה ותפעול מתקנים דומים
* נכונות לעבודה במשמרות נחות

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים תעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור אי.סי. בע"מ ת.ד. 619 מגדל העמק 10556 עבור מחלקת כח אדם ולציין את מספר המשרה.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

פיניש

ק אחד בכל המשרד
ממפעלי האחים שטרן בע"מ לאולם תצוגה דיהום משרדי במפרץ חיפה דרושה

מוכרת
דינמית ונאה
★ נסיון קודם במכירות
★ רקע בעיצוב פנים
★ משרה מלאה
להתקשר לעמוס טל' 04-727236

למשרד טכני
דרושה

מנהלת משרד
בעלת זיקה מסחרית
★ למשרה חלקית בשעות נוחות
★ מנוסה, מעל גיל 35
(8.00-9.00) 03-623803

לחברה לעבודות איטום ובניין
דרוש

מנהל עבודה
רצוי הנדסאי מאזור הצפון
לפנות
לטל' 052-573415, 052-573437

לחברה ציבורית בירושלים.
העוסקת בהשכרת מבנים
דרוש/ה

מנהל שיווק

השכלה אקדמאית - רצוי במדעי החברה נסיון מוכח בשיווק יכולת פעולה עצמאית וכושר למו"מ ידיעת השפה העברית והאנגלית מגורים בירושלים - בעל רכב

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון בעבודה לת.ד. 1241 ירושלים 91012
עבור "מנהל שיווק"

לחברת קוסמטיקה בעלת שם עולמי
דרושות:

יועצות יופי מעולות
לאיזור חיפה וצפון הארץ

אם את
בעלת הופעה נאה ומטופחת
בעלת ידע באנגלית או צרפתית
בעלת כושר מכירה ועבודה עם קהל
בין הגילאים 25 — 50

אנו מציעים לך משרה קבועה הולמת
הכשרה והדרכה יתננו למתאימות
נא להתקשר ביום א' טל' 04-573291

למפעל תעשייתי
באיזור תעשייה קריית ביאליק
דרושים:

1. מבלטן ואיש אחזקה למפעל
בעל נסיון מוכח של 5 שנים

2. עובדי ייצור
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 4086 חיפה

לחב' מזון מהמובילות בארץ
לסניף השיווק בחיפה
דרוש

קופאי
- השכלה תיכונית
- ידע בעבודה עם מחשב
ת.ד. 5558 ק. ביאליק 27000
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

WELLA

לסוכנות "וולה"
בחיפה והצפון
דרוש

סוכן מכירות
- נסיון קודם בענף הכרתי
- עדיפות לבעלי רכב

בדבר פרטים נוספים נא לפנות
בצרוף קורות חיים
לת.ד. 9092, חיפה
עבור סוכן

לחברה מתפתחת דרוש/ה

מנהל/ת כ"א
לפיתוח תחום עסקי חדש באזור חיפה

הכישורים:
* ניסיון בניהול כ"א בתעשיה, רצוי בתעשיה המתוחכמת
* אופי יזמי * יכולת עבודה עצמאית
* נכונות לעבודה מרובת שעות

נא לשלוח קורות חיים בכתב־יד, תוך פירוט מטרות תעסוקתיות ודרישות שכר
אל: ת.ד. 33749 ת"א מיקוד 61337
– סודיות תישמר בקפידה –

מ.ה.ב. מחשבים בע"מ

פיתוח מערכות תוכנה
שרותי עיבוד נתונים

למשרדנו בחיפה
דרושים:
אנשי מקצוע לעבודות פיתוח רבות ענין

מתכנן/מתכנת
בעל נסיון של 3 שנים לפחות במערכות IBM S-36/S-38 בשפת RPGII בסביבה תעשייתית

תכנתים
בעלי נסיון של שנה לפחות בשפת RPGII במחשב S-36/S-38

נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 44550, חיפה 31445
תנאים טובים למועמדים המתאימים
● סודיות מובטחת ●

למפעל מעגלי מתלא בע"מ
דרושים:

1. עובד למחלקת ה־C. N. C.
כישורים:
ידע בשרטוט מכני, ותכנות

2. עובד/ת טכני למחלקת הנדסה

3. לבורנט/ית למעבדה הכימית

המעוניינים יפנו לת.ד. 609 נצרת עלית

למקיף אזורי גליל מערבי ליד צומת כברי

דרושים מורים
לשנת הלימודים תשמ"ט
- פיזיקה לתיכון
- מתמטיקה לתיכון
- חשמל זרם ח
- כתבנית
- מינהל ומזכירות

* ממלאי מקום בתשמ"ח
למתנכנת בחופשת לידה
* אנגלית * ביולוגיה * סיפרות * מקרא
טל' 04-822158, 04-821501, 04-821547
אחה"צ 04-928931

למשרד עורכי דין בחיפה

דרושה פקידה

לעבודות מזכירות ושליחויות
5 ימים בשבוע
בין 08.00 — 13.0
כישורים:
1. הדפסה עברית, אנגלית
2. נסיון בעבודה משרדית של 5 שנים לפחות
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 4506 חיפה
עבור "פקידה"

בטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES

אבטחה * שמירה * שרותים מיוחדים

לתפקיד בטחוני מעניין בנמל תעופה בן גוריון
דרושים

בחורים/בחורות
תושבי נתניה-חיפה

* בוגרי שרות צבאי * 12 שנות לימוד לפחות
* דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך באנגלית)
* מצב בריאות תקין * הופעה נאה.
חובת מגורים באיזור שבין נתניה והסביבה לחיפה רבתי.

העבודה מוצעת רק למי שיכול להתחייב ל־4,5 ימי עבודה מלאים בשבוע, לתקופה של 7 חודשים לפחות.

ועדות קבלה יערכו בחיפה ברח' הנביאים 26א במועדים:
יום א' 21.2 בשעה 14.00, יום ב' 22.2 בשעה 08.00
יום ג' 23.2 בשעה 14.00 יום ד' 24.2 בשעה 08.00
נא להצטייד בתעודת זהות ס. מילואים רב תמונות.

למתאימים שכר נאות, הסעות מהבית, כלכלה ועוד.

המשרד הראשי: חיפה, רח' הנביאים 26
טל' 04-67 20 67

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורות אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

לרשת שיווק ארצית
בענף תכשיטי האפנה
דרושים

מנהלי איזורים עצמאים
השקעה קטנה.
הכנסה גבוהה
02-222969

לחברה תעשייתית גדולה
המשווקת מוצרי צריכה
דרושים

מפיצים
בעלי רכב מסחרי
לאזורים: ירושלים והסביבה

דרישות התפקיד
★ גיל 21־30, לאחר שירות צבאי מלא (לציין שנת לידה).
★ השכלה תיכונית/מקצועית.
★ נכונות לעבודה קשה – שכרה בצידה.
★ מהימנות בטיפול בכספים.
★ רצון להתקדם בתחום השיווק.

★ יידרשו בטחונות ★

מועמדים מתאימים מאזור ירושלים יפנו בכתב־יד, בציון פרטים מלאים, אל ת.ד. 3953, פתח־תקווה 49517 עבור "מפיצים" (נא לציין מספר טלפון)
סודיות מובטחת

לשכת סוכני ביטוח בישראל

דרוש

מנכ"ל

דרישות התפקיד:
★ יכולת ארגון וביצוע
★ כושר ביטוי בכתב ובע"פ, בעברית ובאנגלית
★ יכולת ניהול מו"מ
★ יכולת טובה ביצירת קשרים בינאישיים
★ השכלה אקדמאית רצויה

על המתאימים לפנות בכתב, למר אברהם רייף, יו"ר לשכת סוכני ביטוח, רח' גרוזנברג 18 ת"א. בצרוף קורות חיים והיסטורית עבודה.
– סודיות מובטחת –

המועצה המקומית נשר טל' 04-224121
לתוכנית הרווחה החינוכית בנשר
דרושים

★ **מורה למרכז לשיפור הלמידה**
הכישורים הנדרשים:
התמחות בחינוך מיוחד והוראה מתקנת.
היקף המשרה 50% בשעות אחה"צ

★ **שחקית לגילאי 0־3**
בתחנה לבריאות המשפחה
הכישורים הנדרשים:
הכשרה ברפוי בעיסוק, או תוכנית שורש או רקע פסיכולוגי־חינוכי מתאים.
היקף המשרה 25%. העבודה בשעות הבוקר
נא לפנות לטיפה מור תחינוך מועצה מקומית נשר

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושה

מזכירה / כתבנית עברית/אנגלית

הכישורים הדרושים:
★ שליטה מלאה באנגלית, עדיף כשפת אם
★ הדפסה מעולה בשתי השפות
★ נסיון בהפעלת מעבד תמלילים WORD MILL
★ נסיון בהפעלת טלקס ממוחשב
★ יכולת לארגן עבודת משרד
שעות העבודה: ימים א'־ה' 16.30 — 08.00
נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון עבודה קודם לת.ד. 4444 עבור מספר 444
סודיות מלאה מובטחת

מכון מ.ש.פ.
שרותים פסיכולוגיים

עבור מוסד חינוכי בתנאי פנימיה
דרוש/ה

מרכז גן נוי ומורה

תיאור התפקיד: אחראי על טיפוח ואחזקת הגנים, הפעלת התלמידים בעבודות גינון והוראת הגננות.
המשרה מתאימה לגננים עם חוש אסתטי מפותח, אוהבי ילדים והוראת הגננות המעוניינים באתגר חינוכי ומקצועי.

למורים מוסמכים תנתן עדיפות
מקום העבודה ירושלים
להגשת מועמדות יש לכתוב
לת.ד. 13012 מיקוד 91130 ירושלים

דרושה

מזכירה מנוסה בחולון

הכישורים הדרושים:
1. שפת אם גרמנית.
2. ידיעת השפות עברית, אנגלית.
3. ניסיון מעשי בעבודות מזכירות.
4. הדפסה במכונה.

נא לפנות בכתב־יד (בעברית) ולציין מס' טלפון לת.ד. 10513 רמת־גן 52150
עבור מס' 212

לעתון יומי

דרושות עובדות
לשעות אחה"צ
למכירה דרך הטלפון
טל: 5121340

לסוכנות ביטוח בתל־אביב
דרושה

פקידה
★ נסיון בקבלת עסקים וטיפול בתביעות
★ הדפסה בשפות עברית ואנגלית
★ ידע בהנהלת־חשבונות

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לחברה הישראלית למוביליס רח' המסגר 62, ת"א 67214 ולציין מספר טלפון להתקשרות
– סודיות מובטחת –

לאלקו התקנות ושירותים
דרוש

מכשירן בעל נסיון
בכיול מכשירים אלקטרוניים והפעלת חוגי בקרה
מקום העבודה חיפה
לפנות 052-576773-4 לשושי
או לאילנה 04-740372-4

صكنا من الاهل

هكذا عن الأصل